

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

C 115

49 tomas

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

2006 m. gegužės 16 d.

Pranešimo Nr.

Turinys

Puslapis

I Informacija

.....

II Parengiamieji aktai

Regionų komitetas

62-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. lapkričio 16-17 d.

2006/C 115/01	Regionų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato dėl Sanglaudos politikos ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti: Bendrijos strateginės gairės 2007-2013 m.	1
2006/C 115/02	Regionų komiteto nuomonė dėl Valstybės pagalbos veikslių plano — Mažesnė ir tikslingesnė valstybės pagalba: 2005-2009 m. valstybės pagalbos reformos programa	6
2006/C 115/03	Regionų komiteto nuomonė savo iniciatyva dėl Konkurencingumo ir decentralizacijos	10
2006/C 115/04	Regionų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, įsteigiančio Konkurencingumo ir naujovių pagrindų programą (2007-2013 m.)	17
2006/C 115/05	Regionų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl Europos bendrijos septintosios mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos pagrindų programos (2007-2013 m.)	20
2006/C 115/06	Regionų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Restruktūrizavimas ir užimtumas — Skatinti užimtumą numatant restruktūrizavimo pasekmes ir reaguojant į jas: Europos Sąjungos vaidmuo	27
2006/C 115/07	Regionų komiteto nuomonė dėl Regioninių parlamentų, turinčių įstatymų leidybos galių, vaidmens demokratiniam Europos Sąjungos gyvenimui	32

LT

Kaina:
22 EUR

(Tęsinys kitame puslapyje)

<u>Pranešimo Nr.</u>	Turinys (tęsinys)	Puslapis
2006/C 115/08	Regionų komiteto nuomonė dėl Subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo ir stebėsenos gairių	35
2006/C 115/09	Regionų komiteto nuomonė dėl Decentralizuoto bendradarbiavimo įgyvendinant ES vystymo politikos reformą	42
2006/C 115/10	Regionų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Tarybai ir Europos Parlamentui dėl 2007-2013 m. Solidarumo ir migracijos srautų valdymo pagrindų programos sukūrimo	47
2006/C 115/11	Regionų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Tarybai dėl Kosovo ateities Europoje	53
2006/C 115/12	Regionų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, nustatančio Bendrijos veiksmus dėl Europos kultūros sostinės renginių 2007-2019 m.	56
2006/C 115/13	Regionų komiteto nuomonė dėl Žaliosios knygos „Demografiniai pokyčiai skatina naują kartų vienybę“	61
2006/C 115/14	Regionų Komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl nediskriminavimo ir lygių galimybių visiems — pagrindų strategija ir Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl Europos lygių galimybių metų (2007 m.) Teisingos visuomenės linkme	65
2006/C 115/15	Regionų Komiteto rezoliucija dėl Europos Komisijos darbo programos ir Regionų komiteto 2006 metų prioritetų	69
2006/C 115/16	Rezoliucija dėl 2007-2013 m. finansinių perspektyvų ateities	73
2006/C 115/17	Regionų Komiteto perspektyvinė nuomonė dėl Visų transporto rūšių saugumo, įskaitant finansavimo klausimą	75
2006/C 115/18	Regionų Komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, įsteigiančio 2007-2013 m. programą „Aktyvių piliečių Europa“ aktyviam Europos pilietiškumui skatinti	81
2006/C 115/19	Regionų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Tarybai ir Europos Parlamentui. Ataskaita apie ES miškininkystės strategijos įgyvendinimą	84
2006/C 115/20	Regionų komiteto nuomonė dėl Vietos ir regionų valdžios institucijų įnašo kovojant su klimato kaita	88
2006/C 115/21	Regionų komiteto perspektyvinis pranešimas dėl Direktyvos dėl atliekų sąvartynų (1999/31/EB) įgyvendinimo regionų ir vietos lygmeniu	95

II

(Parengiamieji aktai)

REGIONŲ KOMITETAS

62-OJOJE PLENARINĖJE SESIJOJE, ĮVYKUSIOJE 2005 M. LAPKRIČIO 16-17 D.

Regionų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato dėl Sanglaudos politikos ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti: Bendrijos strateginės gairės 2007-2013 m.

(2006/C 115/01)

REGIONŲ KOMITETAS,

ATSIŽVELGDAMAS į Komisijos komunikatą Sanglaudos politika ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti: Bendrijos strateginės gairės 2007-2013 m. COM (2005) 299 final;

ATSIŽVELGDAMAS į Europos Komisijos 2005 m. liepos 5 d. sprendimą konsultuotis su komitetu šiuo klausimu pagal EB steigimo sutarties 265 straipsnio 1 dalį;

ATSIŽVELGDAMAS į Regionų komiteto pirmininko 2005 m. gegužės 19 d. sprendimą pavesti Teritorinės sanglaudos politikos komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu;

ATSIŽVELGDAMAS į Komisijos komunikatą Trečioji sanglaudos pažangos ataskaita: naujoji partnerystė siekiant augimo, darbo vietų kūrimo ir sanglaudos COM (2005) 192 final (SEC (2005)632);

ATSIŽVELGDAMAS į nuomonę dėl Komisijos komunikato Trečioji ekonominės ir socialinės sanglaudos pažangos ataskaita. Nauja partnerystė siekiant sanglaudos: konvergencija, konkurencingumas ir bendradarbiavimas, (COM (2004) 107 final — CdR 120/2004 final. ⁽¹⁾);

ATSIŽVELGDAMAS į savo nuomonę dėl finansinių perspektyvų — Komisijos komunikatą Tarybai ir Parlamentui *Kurti bendrą ateitį 2007–2013 m. — išsiplėtusios Europos Sąjungos politiniai iššūkiai ir biudžeto lėšos* (COM (2004) 101 final — CdR 162/2004 final ⁽²⁾);

ATSIŽVELGDAMAS į savo nuomonę dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento pasiūlymo dėl Europos regioninės plėtros fondo, (COM (2004) 495 final — 2004/0167 (COD) — CdR 233/2004fin ⁽³⁾);

ATSIŽVELGDAMAS į savo nuomonę dėl Tarybos reglamento, įsteigiančio Sanglaudos fondą, pasiūlymą (COM (2004) 494 final — 2004/0166 (AVC) CdR 234/2004fin ⁽⁴⁾);

ATSIŽVELGDAMAS į savo nuomonę dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento pasiūlymo dėl Europos socialinio fondo (COM (2004) 493 final — 2004/0165 (COD) — CdR 240/2004 fin ⁽⁵⁾);

⁽¹⁾ OL C 318, 2004 12 22, p. 1.

⁽²⁾ OL C 164, 2005 7 5, p. 4.

⁽³⁾ OL C 231 2005 9 20, p. 19.

⁽⁴⁾ OL C 231 2005 9 20, p. 35.

⁽⁵⁾ OL C 164 2005 7 5, p. 48.

ATSIŽVELGDAMAS į savo nuomonę dėl Tarybos reglamento pasiūlymo dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo bendrųjų nuostatų, (COM (2004) 492 final — 2004/0163 (AVC — CdR 232/2004 fin ⁽⁶⁾);

ATSIŽVELGDAMAS į 2005 m. rugsėjo 2 d. RK Biuro patvirtintą Birmingamo deklaraciją dėl Sanglaudos politikos ir nacionalinių pamatinių planų Lisabonos strategijai įgyvendinti;

ATSIŽVELGDAMAS į komiteto nuomonės projektą (CdR 140/2005), patvirtintą 2005 m. rugsėjo 30 d. Teritorinės sanglaudos politikos komisijos (pranešėjas Alain Rousset, Akvitanijos regiono tarybos pirmininkas (FR/ESP));

62-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. lapkričio 16-17 d. (2005 m. lapkričio 16 d. posėdis), priėmė šią nuomonę.

I. Bendrosios pastabos

tika pirmiausia būtų atotrūkio tarp regionų ir vietovių išsivystymo pašalinimo priemonė;

REGIONŲ KOMITETAS:

- 1) **atkreipia dėmesį** į Bendrijos strateges gaires (BSG), priimtas Europos Komisijos 2005 m. liepos 5d.;
- 2) **pritaria**, kad remiantis Konvergencijos tikslu ir, atsielkančių regionų vystymui vienareikšmiškai suteikiamas prioritetas, kurį iš esmės padiktavo dešimties valstybių narių įstojimas į ES; ES pareiga solidarizuotis šių regionų atžvilgiu ir pagreitinti jų ekonominį ir socialinį vystymąsi, kaip kad ir buvo daroma vykdant ankstesnes programas;
- 3) taip pat **pritaria** išipareigojimui vykdyti Europos sanglaudos politiką visų Europos regionų atžvilgiu, remiantis būsimuoju konkurencingumo ir užimtumo tikslu; tačiau pabrėžia, kad prioritetas turi būti teikiamas periferiniams ir (arba) mažiau konkurencingiems regionams, kad būtų sumažintas išsivystymo atotrūkis tarp regionų ir pačiuose regionuose; iš tikrųjų sanglaudos politikos pagrindinis tikslas yra panaikinti atotrūkių regionų ir vietovių išsivystymo lygio, o ne remti konkurencingiausių regionus;
- 4) **apgailėstauja**, kad Bendrijos sanglaudos gairėse neatskiriama konvergencijos regionams suteikiami prioritetai nuo ir prioritetai, suteikiamų regionams, atitinkantiems būsimą konkurencingumo ir užimtumo tikslą; konkurencingumo ir užimtumo tikslas turi būti nukreiptas į projektus, skirtus didinti regionų konkurencingumą (moksliniai tyrimai, naujovės, švietimas/ mokymas, prieinamumas/ transportas, informacijos ir komunikacijos technologijos (IKT), visuotinės svarbos paslaugos), kartu reikia baigti dabartiniu metu kritikuojamą praktiką skirti nedideles sumas, bet kuo daugiau paramos gavėjų;
- 5) **pritaria** faktui, kad sanglaudos politika yra laikoma Lisabonos strategijos įgyvendinimo priemone regioniniu lygiu, tačiau primena absoliučią būtinybę, kad sanglaudos poli-

- 6) **pabrėžia** esminę šio dokumento svarbą Bendrijos sanglaudos politikos 2007–2013 m. kūrimui ir šios politikos kontrolei Europos lygiu, atsižvelgiant į nustatytus tikslus ir prioritetus;
- 7) **pabrėžia būtinybę**, kad regioninei ir sanglaudos politikai būtų parengtas strateginis dokumentas Europos lygiu, koks, beje, jau prieš kelis metus buvo parengtas Europos užimtumo strategijai;
- 8) **yra susirūpinęs** dideliu atotrūkiu tarp šiame dokumente skelbiamų tikslų ir menkų lėšų, kurias kai kurios valstybės narės ketina skirti jų įgyvendinimui pagal 2007–2013 m. finansinę perspektyvą;
- 9) taip pat **nuogąstauja**, kaip valstybės narės pasinaudos šiuo dokumentu, jeigu finansinė perspektyva neatitiks spręstinų uždavinių masto;
- 10) **pripažįsta**, kad nors reikia laikytis subsidiarumo principo, paliekant valstybėms narėms galimybę pritaikyti BSG prie savo poreikių ir konkrečios padėties, tačiau svarbu, kad valstybės narės nefinansuotų nacionalinės politikos sričių iš Europos struktūrinių fondų;
- 11) **susirūpinimą kelia** tai, kad dėl tokio nukrypimo gali užtrukti Bendrijos sanglaudos politikos įgyvendinimas, o pastaroji yra viena iš Bendrijos politikos sričių, labiausiai matomų Europos piliečiams;
- 12) todėl **apgailėstauja**, kad Europos Komisija, spaudžiama valstybių narių, nusprendė nepateikti nacionalinių šio dokumento versijų, kurios grindžiamos teritorinių tyrimų programos, kurią vykdė valstybės narės per Europos teritorijų planavimo observatorijos tinklą (ETPOT), rezultatais ir kuri leido patikrinti ES ir valstybių narių tikslų, susijusių su teritorine sanglauda, strateginį suderinamumą.

⁽⁶⁾ OL C 231 2005 8 20, p. 1.

1. Bendrijos strateginės gairės (BSK) ir Lisabonos strategija

REGIONŲ KOMITETAS:

1.1 dar kartą **patvirtina**, jog remia Lisabonos strategiją, ir pažymi Europos Komisijos pasiryžimą BSG sudaryti pagal šią strategiją, tačiau apgailestauja, kad į antrą planą nustumiami aplinkosaugos prioritetas ir Geteborgo strategija;

1.2 **pritaria** trims svarbiausiems Europos Komisijos siūlomiems prioritetams (padaryti Europą ir jos regionus patrauklesnius investicijoms, kelti žinių lygį ir gerinti naujoves kaip esminius augimo faktorius ir padėti kurti daugiau ir kokybiškesnių darbo vietų);

1.3 tačiau **apgailestauja**, kad skelbiant šiuos pagrindinius prioritetus nebuvo paminėta darnaus konkurencingumo sąvoka; dar kartą patvirtina savo išpareigojimą užtikrinti, jog toks pats dėmesys būtų skiriamas trims darnaus vystymosi (ekonominio, socialinio ir aplinkosaugos) ramsčiams;

1.4 dar kartą **pabrėžia**, kad pagrindinis Lisabonos strategijos silpnoji vieta, kaip ir Europos užimtumo strategijos, yra jos įgyvendinimas, būtent jos įgyvendinimas valstybėse narėse; apgailestauja, kad nėra gero decentralizuoto būdo ir kad koordinavimo būdas neleido įtraukti į jos įgyvendinimą regionų ir vietos valdžios institucijų; **apgailestauja**, kad įgyvendinant šią strategiją tarpusavyje bendradarbiavo tik vyriausybės ir nebuvo atsižvelgta į vis didėjančią socialinių partnerių vaidmens svarbą Lisabonos procese;

1.5 todėl **pritaria** Europos Komisijos norui, jog pagrindinį vaidmenį, įgyvendinant šią strategiją, vaidintų regionų ir vietos valdžios institucijos, ir džiaugiasi tuo, kad įgyvendindama savo tikslus ji tai susieja su sanglaudos politika;

1.6 todėl primygtinai **teigia**, kad reikia įtraukti BSG, pagal kurias valstybės narės ir regionai nustatys savo sanglaudos politikos strateginius prioritetus, į „Lisabonos strategijos nacionalines veiksmų programas“, ir kad būtų pabrėžta regionų ir vietos lygių svarba teritorijų strateginiam vystymuisi;

1.7 **tikisi**, kad skiriant Bendrijos pagalbą, be prioritetinių konvergencijos regionų, struktūriniai fondai būtų skirti būsimajam konkurencingumo ir užimtumo tikslui, ypač siekiant paspartinti periferinių ir mažiau konkurencingų regionų vystymąsi, taip pat šioms prioritetinėms sritims: moksliniams tyrimams, naujovėms, švietimui bei mokymui ir paslaugų prieinamumui (transporto, informacijos ir komunikacijos technologijų, visuotinės svarbos paslaugų); kiekvienas Europos regionas privalo turėti galimybę parengti regioniniu ir vietos lygiu savo paties Lisabonos darbotvarkę;

1.8 **įspėja** dėl Europos fondų naudojimo nacionalinių ar Bendrijos politikos sričių finansavimui arba bendram finansavimui (transeuropiniai transporto tinklai, Mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos pagrindų programa, Konkurencingumo ir naujovių programa), kuris priklausytų tik nuo nacionalinio konkurencingumo siekio, nepaisant visos teritorinės sanglaudos, todėl tai nebūtų sanglaudos politika; jeigu atsiliksiems i regionams būtų suteiktas prioritetas teisėtai naudoti struktūrinius fondus tokiems tikslams finansuoti, tai vis dėlto būtų žalinga, nes regionai, atitinkantys būsimą konkurencingumo ir užimtumo tikslo kriterijus, negalėtų sutelkti lėšų, reikalingų tikriesiems regionų vystymo prioritetams;

1.9 **patvirtina** savo reikalavimą ir ateityje sudaryti privataus bendro finansavimo galimybes;

1.10 taip pat **primena**, kad dabartiniu programavimo laikotarpiu sektorių politikos turi padėti įgyvendinti sanglaudos politiką, o nuo 2007 metų, priešingai, sanglaudos politika turės padėti įgyvendinti sektorių politikas;

1.11 todėl **tikisi**, kad BSG formavimas pagal Lisabonos strategiją nesuteiks valstybėms narėms galimybės pasinaudoti sanglaudos politika ir finansuoti savo nacionalinės politikos sritis, nepaisant ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos principų, taikomų jų teritorijai;

1.12 todėl **įspėja** dėl pavojaus iš naujo nacionalizuoti Bendrijos sanglaudos politiką;

1.13 todėl **reikalauja**, kad BSG būtų nustatyti aiškūs ir tiksliai nukreipti teritorinės sanglaudos tikslai, kad toks pavojus būtų kuo mažesnis;

2. Sanglaudos politikos teritorinė dimensija

REGIONŲ KOMITETAS:

2.1 **apgailestauja**, kad sanglaudos teritorinė dimensija nėra atskiras prioritetas ar horizontalus prioritetas, persidengiantis su trimis pagrindiniais prioritetais, nurodytiems šiame dokumente, ir kad ji nėra visų BSG pagrindinis principas kaip, kad yra ekonominės ir socialinės sanglaudos atveju;

2.2 **dar kartą pažymi**, kad teritorinė dimensija yra regioninės ir sanglaudos politikos pagrindas;

2.3 todėl yra **nustebintas**, kad skyrius apie teritorinę dimensiją apima tik miestus ir kaimo vietas ir šiame dokumente jai nesuteikiamas toks prioritetas, kaip Europos Komisijos trečiojoje sanglaudos ataskaitoje, nors regionuose vykstantys procesai leidžia ir valdžios institucijoms ir visuomenei vietoje įvertinti Europos Sąjungos politikos poveikį; dar kartą pabrėžia, jog būtina kad regioninės programos apimtų ir miesto dimensiją;

2.4 **reikalauja**, kad būtų atsižvelgta į tokią darnaus konkurencingumo sąvoką, kaip ji yra suformuluota Europos Sąjungos sutartyje ir į policentrinės Bendrijos teritorijų planavimo perspektyvos sąvoką, kas turėtų leisti pritaikyti vykdomos politikos pobūdį ir intensyvumą prie objektyvios teritorijų konkurencingumo padėties;

2.5 **reikalauja**, kad teritorinė dimensija taip pat apimtų nuolatinių gamtinių kliūčių turinčius regionus (salos, kalnuotos ir retai apgyvendintos vietovės), periferinius regionus, kaimo ir miesto skurdžiausias zonas ir ryšio stiprinimą tarp miesto ir kaimo vietovių. Be to pabrėžia strateginę miestų ir miestų zonų svarbą, siekiant įgyvendinti Lisabonos tikslus ir net skurdžiausiose miestų teritorijose sukurti saugias, darnias ir tvarias bendruomenes;

2.6 šiuo klausimu laukia Europos Komisijos komunikato dėl sanglaudos politikos strateginių gairių miestų dimensijos išleidimo;

2.7 iš esmės **primena** apie regioninių ir vietos bendruomenių prisijungimą prie teritorinės sanglaudos tikslo kaip būtiną ir neatskiriamą indėlį į ekonominės ir socialinės sanglaudos tikslą;

2.8 **apgaildestauja**, kad visame dokumente mažai vietos skirta teritorijų bendradarbiavimui; taip pat nerimauja, kad valstybės narės ketina mažiau skirti lėšų šiam esminiam regioninės ir sanglaudos politikos tikslui;

2.9 **dar kartą primena** remias pasienio bendradarbiavimą kaip esminę Europos integracijos priemonę; norėtų, kad ši priemonė apimtų šias sritis: kultūrą, aplinkosaugą, administracijų mainus, civilinę saugą ir sveikatos apsaugą;

2.10 **rekomenduoja** pradėti tikrą nacionalinį bendradarbiavimą, nepaisant įprasto bendradarbiavimo tarp valstybių narių siekiant įgyvendinti kokius nors veiksmus, kadangi toks bendradarbiavimas yra tikroji teritorinės sanglaudos priemonė;

2.11 **reikalauja** suteikti nacionaliniam bendradarbiavimui tikrą teritorijų struktūrizavimo ir sujungimo strateginį pobūdį; primena, kad Europos teritorijų planavimo observatorijos tinklas siūlo daugybę būdų, kaip nukreipti nacionalinį bendradarbiavimą keliomis svarbiausiomis kryptimis; prašo, kad regioninės ir vietos valdžios institucijos aktyviau dalyvautų ne tik administruojant programas, bet ir nustatant intervencijos prioritetus;

2.12 **prašo** valstybių narių nemažinti Europos Komisijos siūlomo nacionalinio bendradarbiavimo biudžeto;

2.13 **rekomenduoja** daugiau vietos skirti tarpregioninei sričiai ir primena, kad labai svarbu galėti disponuoti tiksliniu biudžetu;

3. Finansinių išteklių ir skelbiamų tikslų atitikties

REGIONŲ KOMITETAS:

3.1 pirmiausia **primena** būtinybę, kad Europos Sąjunga turėtų biudžetą, atitinkantį jos ambicijas, būtent tikslus, kurie buvo nustatyti Europos Vadovų Tarybos susitikimo Lisabonoje metu;

3.2 todėl **nerimauja** dėl didelio skelbiamų strateginių tikslų ir menkų finansinių priemonių, kurios gali būti skirtos, sprendžiant pagal paskutines tarpvyriausybines derybas, neatitikimo pavojaus;

3.3 todėl **apgaildestauja**, kad Europos Komisija nesiūlo labiau sutelkti Bendrijos intervencijų į tas sritis ir teritorijas, kurioms ji gali turėti tikrą svėrto poveikį;

3.4 taip pat **mano**, kad, turint omenyje būsimąjį regioninio konkurencingumo ir užimtumo tikslą, būtų naudinga nustatyti ERPF (Europos regioninės plėtros fondo) ir ESF (Europos socialinio fondo) pagalbos kriterijus; jeigu pripažįstama, jog ESF skirtas visoms Europos teritorijoms, kenčiančioms dėl akivaizdžių bedarbystės ir socialinės atskirties priežasčių, tai savo ruožtu būtina, kad ERPF, skirdamas savo finansavimą, atsižvelgtų į tam tikrą teritorinių kriterijų skaičių;

3.5 todėl **siūlo**, kad struktūrinės lėšos pirmiausia būtų skiriamos mažiausiai konkurencingiems ir neturtingiems regionams, remiantis Bendrijos kriterijais, tačiau juos įvertinus pagal aiškius ir objektyvius teritorinius kriterijus;

3.6 galiausiai **apgaildestauja**, kad nebuvo pasiekta susitarimo dėl finansinės perspektyvos per 2005 m. birželio 16–17 d. vykusį Europos Vadovų Tarybos susitikimą; primena pavojus, kuriuos gali sukelti toks užsitęsęs nesutarimas šiuo klausimu, rengiant būsimąjį 2007–2013 m. programavimo laikotarpį;

II. Rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS:

1. **pabrėžia** Europos Komisijos atliktą darbą pristatant strateginį dokumentą, tačiau abejoja dėl to, kaip valstybės narės jį panaudos;

2. **dar kartą pareiškia** remias konvergencijos regionams suteiktą prioritetą, susijusį su ES plėtra (dešimt naujų valstybių narių);

3. **mano**, kad regioninė ir sanglaudos politika neturėtų apsiriboti vien valstybių narių vykdomu sektorinės politikos sričių, Lisabonos strategijoje laikomų prioritetinėmis, finansavimu; iš tiesų sanglaudos politikos pagrindinis tikslas yra pašalinti atotrūkį tarp regionų ir vietovių, o ne remti konkurencingiausias regionus;

4. **mano**, kad Lisabonos strategijos sėkmė pirmiausia ir iš esmės priklauso nuo to, ar ji bus nukreipta į regioninį ir vietos lygiu;

5. **norėtų**, kad regionai, atitinkantys būsimojo konkurencingumo ir užimtumo tikslo kriterijus, galėtų sutelkti Bendrijos paramą į tikrų regioninės plėtros strategijų, įgyvendinamų regioniniu lygiu, finansavimą;

6. **nerimauja**, kad nepakankamai atsižvelgiama į realią teritorinę dimensiją, kuri vis dėlto yra tikrosios Bendrijos sanglaudos politikos egzistavimo priežastis;

7. todėl didžiausią dėmesį **skiria** teritorinės sanglaudos tikslui, kuris ypač svarbus išsiplėtus Europos Sąjungai;

8. **prašo** labiau suderinti Europos Sąjungos bei jos valstybių narių konkurencingumo reikalavimus ir Bendrijos erdvės teritorinės sanglaudos poreikius;

9. **mano**, kad tai galima pasiekti nustačius, kad visi Europos regionai yra tinkami, taip pat realią teritorinę dimensiją integruvus į valstybių narių Nacionalines strategines remiamų teritorijų programas (NSRTP), siekiant sutelkti Bendrijos paramą į periferinius ir (arba) mažiau konkurencingus regionus;

10. **rekomenduoja** apskritai skirti didesnę svarbą teritoriniam bendradarbiavimui, ypač nacionaliniam bendradarbiavimui, papildomai jam suteikiant strateginį pobūdį pagal Bendrijos erdvės teritorijų suformavimą ir atitinkamai skiriant biudžeto lėšų;

11. galiausiai **primena** remiąs Europos Komisijos pasiūlymus dėl finansinės perspektyvos 2007–2013 m. laikotarpiui; mano, kad Bendrijos strateginėse gairėse suformuluoti tikslai negalės būti pasiekti be realistinio Bendrijos biudžeto, leidžiančio tęsti tikrąją regioninę ir sanglaudos politiką visoje Europos Sąjungoje.

2005 m. lapkričio 16 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Peter STRAUB

Regionų komiteto nuomonė dėl Valstybės pagalbos veiksmų plano — Mažesnė ir tikslingesnė valstybės pagalba: 2005-2009 m. valstybės pagalbos reformos programa

(2006/C 115/02)

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą dėl VALSTYBĖS VEIKSMŲ PLANO *Mažesnė ir tikslingesnė valstybės pagalba: 2005-2009 m. valstybės pagalbos reformos programa*, COM(2005) 107 final;

atsižvelgdamas į 2005 m. birželio 8 d. Europos Komisijos sprendimą konsultuotis su Komitetu šiuo klausimu, vadovaujantis Europos bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio pirmąja pastraipa;

atsižvelgdamas į 2005 m. vasario 22 d. Biuro sprendimą pavesti Ekonominės ir socialinės politikos komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu;

atsižvelgdamas į 2005 m. liepos 18 d. Komisijos sprendimą dėl Sutarties 86 straipsnio 2 dalies taikymo valstybės pagalbai, kuri yra tam tikroms įmonėms, kurioms patikėta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas, skirta kompensacija už viešąsias paslaugas, Komisijos direktyvą .../.../EB, iš dalies pakeičiančią Direktyvą 80/723/EEB dėl finansinių santykių tarp valstybių narių ir valstybės įmonių skaidrumo, ir Bendrijos programą dėl valstybės pagalbos, kuri yra kompensacija už viešąsias paslaugas;

atsižvelgdamas į nuomonę dėl valstybės pagalbos regionams gairių persvarstymo (CdR 77/2005 fin);

atsižvelgdamas į nuomonę dėl Komisijos sprendimo dėl Sutarties 86 straipsnio taikymo valstybės pagalbai, kuri yra kompensacija už viešąsias paslaugas, direktyvos, iš dalies pakeičiančios Komisijos direktyvą 80/723/EEB dėl finansinių santykių tarp valstybių narių ir valstybės įmonių skaidrumo, projektą ir Bendrijos programos dėl valstybės pagalbos, kuri yra kompensacija už viešąsias paslaugas, projektą (CdR 155/2004 fin) ⁽¹⁾;

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl Baltosios knygos dėl visuotinės svarbos paslaugų (CdR 327/2004 fin) ⁽²⁾;

atsižvelgdamas į Regionų komiteto rezoliuciją dėl Lisabonos strategijos atgaivinimo, priimtą 2005 m. vasario 24 d.;

atsižvelgdamas į CdR 225/2005 rev. 1 nuomonės projektą, kurį 2005 m. rugsėjo 23 d. priėmė Ekonominės ir socialinės politikos komisija (pranešėjas **Gabor Bihary**, Sostinės generalinės asamblėjos narys, Sostinės generalinės asamblėjos Europos integracijos ir užsienio reikalų komiteto pirmininkas (HU/ESP);

62-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. lapkričio 16-17 d. (lapkričio 16 d. posėdis), priėmė šią nuomonę:

⁽¹⁾ OL C 43, 2005 2 18, p. 13.

⁽²⁾ OL C 164, 2005 7 5, p. 53.

Regionų komiteto nuomonė

REGIONŲ KOMITETAS,

pritaria Europos Komisijos požiūriui surengti nemažai plataus masto konsultacijų dėl valstybės pagalbos politikos reformos ir, pasitelkus Regionų komitetą, įtraukti į jas Europos vietos ir regionų valdžios institucijas;

pakartoja savo ankstesnę poziciją dėl valstybės pagalbos regionams gairių persvarstymo;

1. Šiuolaikinė valstybės pagalbos politika, atsižvelgiant į Lisabonos strategiją dėl augimo ir darbo vietų

REGIONŲ KOMITETAS

1.1 **pritaria**, kad valstybės pagalbos politika turėtų būti glaudžiai susijusi su Lisabonos strategijos tikslais ir taip pat sveikina jos perorientavimą į selektyvesnį horizontalųjį metodą (vengiant konkrečių tikslinių regionų poreikių nepaisymo) ir jo sukoncentravimą į pagrindines politikos kryptis, pavyzdžiui, naujoves bei mokslinius tyrimus ir taikomąją veiklą, žmogiškąjį kapitalą, verslininkystę, bendros ekonominės svarbos paslaugas, regioninę pagalbą, subalansuotą aplinką, transportą, energetiką bei informacijos ir ryšių technologijos infrastruktūras;

1.2 **mano**, kad rinkos sutrikimo kriterijus, Komisijos suformuluotas valstybės pagalbai pagrįsti, yra įdomus, tačiau jis neatitinka ES sutarties, nėra aiškiai apibrėžtas ir negali būti taikomas tais atvejais, kai nėra susiformavusių rinkų. Tačiau jis **nepritaria** tam, kad rinkos veikimo sutrikimai taptų pagrindiniu pagalbos leistinumui įvertinimo kriterijumi. Be to, taikyti rinkos sutrikimų kriterijų galima tik tuo atveju, jei valstybės narės ir regionų bei vietos valdžios institucijos, laikantis subsidiarumo principo, turi pakankamą veiksmų laisvę rinkos veikimo sutrikimams apibrėžti ir sprendimams dėl jų padarinių likvidavimo priimti;

1.3 **primena**, kad RK rezoliucijoje dėl Lisabonos strategijos atgaivinimo, priimtoje 2005 m. vasario 24 d., nurodoma, kad „užuot siekusi sumažinti valstybės pagalbos dydį, ES turėtų susitelkti ties efektyvesne valstybės pagalba aukštos kokybės paslaugų teikimui ilgalaikėje perspektyvoje“; **mano**, kad iš tikrųjų būtų klaidinga dėmesį skirti bendrosioms valstybės pagalbos sąnaudoms nediferencijuojant valstybės pagalbos rūšių ir jų atitinkamos naudos siekiant bendrų interesų;

1.4 **nurodo**, kad valstybės pagalba gali gerokai padėti laikytis viešųjų paslaugų išipareigojimų, kuriuos nustatė vietos ir regionų valdžios institucijos ir **mano**, kad, vykdant valstybės pagalbos taisyklių reformą, reikėtų atsižvelgti į tai ir į valstybės pagalbos poveikį rinkos veikimui;

1.5 **atkreipia dėmesį**, kad EB steigimo sutarties 81 ir 82 straipsniais dėl konkurencijos taisyklių taikymo įmonėms siekiama apsaugoti konkurenciją rinkoje kaip būdą vartotojų gerovei didinti. Regionų komitetas, manydamas, kad sąvokos „konkurencija“ apibrėžimas turi būti vienodas ir nuoseklus visoje Steigimo sutartyje, apgailestauja, kad Valstybės pagalbos veiksmų plane nėra jokios nuorodos į vartotojų gerovės tikslą;

1.6 su susirūpinimu **atkreipia dėmesį** į tai, kad poveikio prekybai tarp valstybių narių nebuvimas nebelaikomas prioritetiniu kriterijumi valstybės pagalbos teikimui. RK mano, kad vietos ir regionų valdžios institucijų skiriamos dotacijos bendrovėms viešųjų paslaugų išipareigojimams vykdyti ne visais atvejais turi poveikį prekybai valstybių narių tarpusavio bendrojoje rinkoje arba kenkia konkurencijai, t.y., sukuria arba sustiprina atitinkamos bendrovės (bendrovių) dominuojančią padėtį rinkoje;

1.7 **pabrėžia**, kad Europos Sąjunga turi būti tarptautiniu mastu konkurencinga pritraukdama vidaus investicijas ir mano, kad valstybės pagalbos taisyklių nuostatos turi geriau atspindėti tikrąją verslo padėtį atviroje globalizuotoje ekonomikoje bei turėtų būti pakankamai lanksčios, kad valstybių narių regionai galėtų konkuruoti dėl užsienio (ne ES) investicinių projektų su Sąjungai nepriklausančiais regionais, kuriems skiriama didelė pagalba;

1.8 **mano**, jog valstybės pagalba būna svarbesnė tais laikotarpiais, kai ekonomikos augimas būna lėtesnis, ir dėl to siūlo apsvarstyti lanksčias taisykles, kuriose būtų į tai atsižvelgta;

1.9 taip pat **mano**, kad, ekonomiškai integruotoje srityje, kuo valstybė narė būna mažiau ekonomiškai išsivysčiusi, tuo dažniau valstybės pagalba gali būti pateisinta kaip BVP procentinė dalis, siekiant plėsti viešąsias paslaugas arba teikti panašias viešąsias paslaugas, kaip ir kitose valstybėse narėse, be to, jis **mano**, kad bet kurios valstybės narės tam tikri regionai (pirmiausia menkia išsivystę ir pereinamojo laikotarpio regionai) turėtų pasinaudoti konkrečiomis palankiomis nuostatomis teikiama nauda;

1.10 **siūlo** Europos Komisijai sustiprinti savo priimtų sprendimų valstybės pagalbos srityje poveikio analizę, pirmiausia atsižvelgiant į tai, kad Valstybės pagalbos veiksmų planas remiasi valstybės pagalbos analizės „ekonominiu principu“;

1.11 **apgailestauja**, kad Valstybės pagalbos veiksmų plane neatsispiria privačių ir valstybinių partnerysčių ypatumai, susiję su valstybės pagalba;

2 Dėmesys pagrindiniams prioritetams

REGIONŲ KOMITETAS,

2.1 **pritaria** ketinimui supaprastinti ir įtvirtinti bendrosios išimties reglamentus pagalbos priemonėms mokymo ir užimtumo srityje bei **atkreipia dėmesį į tai**, kad jos taip pat leidžia suderinti sąvokų apibrėžimus, pvz., „nepalankioje padėtyje atsidūrusio darbuotojo“ apibrėžimą, kuris, kalbant apie įvairias bendrąsias išimtis, gali būti skirtingas;

2.2 **mano**, kad skirtumas tarp konkretaus ir bendrojo mokymo dažniausiai būna dirbtinis ir dėl to **siūlo** ateityje nediferencijuoti valstybės pagalbos intensyvumo pagal šį kriterijų;

2.3 **pritaria** Komisijos pastangoms papildyti neaiškumus, likusius priėmus Altmark nutartį⁽³⁾, patvirtinant nemažai priemonių dėl viešųjų paslaugų išpareigojimų finansavimo taisyklių. Regionų komitetas mano, kad šios priemonės, priverčiančios vietas ir regionų valdžios institucijas geriau apibūdinti jų viešųjų paslaugų sutartis, lems didesnę skaidrumą ir demokratinę atskaitomybę administruojant visuotinės ekonominės svarbos paslaugas;

2.4 su **malonumu atkreipia dėmesį**, kad Europos Komisija pritaria Regionų komiteto reikalavimui netaikyti valstybės pagalbai, skirtai ligoninėms ir socialinio būsto bendrovėms, pranešimo tvarkos;

2.5 **pabrėžia**, kad pasiūlymas dėl viešųjų paslaugų teisinės sistemos, kuri padėtų apibrėžti tikslus principus, tampa labiau reikalingesnis nei bet kada. Tokią sistemą turėtų sudaryti:

- kriterijai, pagal kuriuos visuotinės ekonominės svarbos paslaugos (VSP) būtų skiriamos nuo ne ekonominių VSP;
- VSP principai ir bendri išpareigojimai, pvz., universali paslauga, tęstinumas, kokybė, efektyvumas, prieinamumas ir naudotojų bei vartotojų apsauga;
- prekybos iškraipymų apribojimo kriterijai;
- vietos ir regionų valdžios institucijų teisės patiems teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas pripažinimas ir pagrindiniai finansavimo principai;
- vertinimo mechanizmai;

2.6 **pritaria** Komisijos ketinimui išleisti bendrosios išimties reglamentą, kad dėl tam tikros rūšies pagalbos nereikėtų pranešti Komisijai, ir **mano**, kad šis būsimasis reglamentas užtikrins geresnį valdymą;

(3) Byla C-280/00, 2003 7 24.

2.7 **remia** ketinimą išplėsti bendrąsias išimtis, kad pagalba būtų panaudota MVĮ ir technologijų plėtrai bei moksliniams tyrimams remti;

2.8 **mano**, kad dėl procedūrinių reikalavimų mažiausios ribinės vertės išimtį labai sunku taikyti praktiškai. Todėl bet koks *de minimis* ribos padidinimas turėtų būti suderintas su dabartinių taisyklių, nustatančių *de minimis* reikalavimus, supaprastinimu ir paaiškinimu, ypač aiškiai apibrėžiant šiuos aspektus:

- i) ar *de minimis* pagalbai nustatyta ribinė vertė taikoma savarankiškomis įmonėms, ar atskiriems juridiniams vienetais,
- ii) kaip skirtingose valstybėse narėse atsižvelgiama į veiksmus, kuriuos daugiau nei vienoje valstybėje narėje atlieka tas pats *de minimis* pagalbą gaunantis juridinis vienetas ir
- iii) koks yra EB pagalbos statusas, apibrėžiant, ar pasiekta *de minimis* riba.

Todėl remia mažiausios ribinės vertės padidinimą ir prašo, kad toks padidinimas remtųsi kaupiamąja infliacija nuo paskutinio padidinimo, įvykusio 2001;

2.9 **mano**, kad labai išaugus pagalbos lėšoms, kurias valstybė skiria nesiekiantiems pelno organams, Komisija turėtų aiškiau ir tiksliau nurodyti tokius organus, pagal atitinkamą Teisingumo Teismo precedentų teisę;

2.10 **mano**, kad Informacijos ir ryšių technologijos (IRT) infrastruktūros patobulinimas bus toks pats svarbus kaip ir patobulinta transporto ir energetikos infrastruktūra; **pastebi**, kad, nepaisant to, rinkos sąlygos IRT vystyti skiriasi, ir dėl to **atkreipia dėmesį** į būtinybę parengti konkrečias gaires, kurios numatytų didesnę lankstumą teikiant pagalbą bendram IRT vystymui;

2.11.1 **džiaugiasi**, kad Europos Komisija 2005 m. rugpjūčio 24 d. pradėjo viešas konsultacijas dėl Aplinkos apsaugai skirtos valstybės pagalbos gairių peržiūrėjimo, bet apgailestauja, kad atsakymams skirtas trumpas galutinis terminas yra 2005 m. spalio 10 d.;

2.11.2 **pritaria** dabartinių gairių taikymo srities išplėtimui, apimančiam „vartotojų sveikatą“, o ši sąvoka, kaip mano Regionų komitetas, reiškia civilių gyventojų apsaugą ir jų „aplinką“, „darbuotojų apsaugą“ ir „darbuotojų sveikatą“;

2.11.3 **pritaria** aiškioms taisyklėms, reglamentuojančioms bendrovėms numatytą pagalbą aplinkosaugai skirtoms investicijoms, siekiant kovoti su kitų bendrovių sukelta tarša;

2.11.4 **pritaria**, kad reikia palaikyti didesnę pagalbos intensyvumą MVĮ;

2.11.5 **mano**, kad būtina palaikyti didesnę pagalbos intensyvumą tiems regionams, kurie, kalbant apie *acquis communautaire* nustatytų aplinkosaugos reikalavimų laikymąsi, atsilieka dėl ekonominių pokyčių;

2.12 **pritaria** Europos Komisijos 2005 m. rugsėjo 21 d. surengtoms viešoms konsultacijoms dėl valstybės pagalbos naujovių diegimo srityje taisyklių pertvarkymo (COM 2005 (436), tačiau apgailestauja, kad pasiūlymams teikti buvo numatytas per trumpas terminas — 2005 m. lapkričio 21 d.;

2.12.1 atsižvelgdamas į tikslą siekti supaprastinimo, **remia** nuostatą, kad naujovės būtų įtrauktos į dabartinę Bendrijos valstybės pagalbos moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai pagrindų programą (*), o ne būtų rengiamas naujas konkrečių taisyklių rinkinys;

2.12.2 **pritaria** tikslui teikti naujovėms diegti skirtą valstybės pagalbą mažoms ir vidutinėms įmonėms;

2.12.3 **ragina** ir toliau kaupti leistinas lėšas, skirtas naujovėms diegti ir regioninei pagalbai;

2.12.4 **stebisi**, kodėl naujovės diegti pradedama numatant vien tik „[50 %] išimtis socialinėms įmokoms ir vietos/regionų mokesčiams (t.y. nesusijusiems su pelnu)“;

2.12.5 **pritaria** nuostatai, kad „valstybės pagalbos MVĮ ir (arba) tolimos nuo rinkos veiklos atveju galėtų būti taikomos ne tokios griežtos procedūrinės taisyklės ir tokiais atvejais galėtų būti netaikomas reikalavimas pranešti“ (COM (2005) 436 (24) įžanginė nuostata);

2.12.6 kelia abejonių pernelyg didelis Komisijos dėmesys „rinkos veikimo sutrikimo“ klausimui. Komitetas **pritaria**, kad naujovių diegimo veikla tikrai yra ypatinga, nes jos dažnai būna tolimos rinkai: „Patirtis rodo, kad labai sunku iš anksto žinoti, kurie naujoviški produktai ir paslaugos bus sėkmingi rinkoje.“ COM (2005) 436 (18) įžanginė dalis);

2005 m. lapkričio 16 d., Briuselis

3 Valstybės pagalbos praktikos ir tvarkos modernizavimas

REGIONŲ KOMITETAS

3.1 **pritaria** Komisijos pasiūlymams užtikrinti geresnę valstybės pagalbos valdymą; pirmiausia **remia** geriausios praktikos gairių išleidimą pasikonsultavus su valstybėmis narėmis ir suinteresuotomis šalimis;

3.2 **nurodo**, kad atsakomybės pasidalijimas su valstybėmis narėmis yra vienas svarbiausių valstybės pagalbos reformos klausimų ir dėl to pritaria Valstybės pagalbos veiksmų plano nuostatomis, kurios stiprina valstybių narių įsipareigojimą;

3.3 **mano**, kad turėtų būti įvertintas pasiūlymas kai kuriose valstybėse narėse sukurti nepriklausomas valstybės pagalbos priežiūros institucijas, atkreipiant dėmesį į jų procedūrinę naudą ir kokias funkcijas tos institucijos atliks, bei prašo pasitarti su vietos ir regionų valdžios institucijomis dėl šio vertinimo;

3.4 **ragina** sukurti valstybės nacionalinės pagalbos institucijų tinklą, kad būtų užtikrintas nuolatinis informacijos srautas ir keitimasis geriausia praktika, kuris galėtų padidinti valstybių narių įsipareigojimą ir būtų skatinamas geresnis valdymas;

3.5 **remia** apibūdintą tam tikro lankstumo sistemą, suderintą su griežtu tvarkaraščiu, atskiriant nesudėtingus atvejus nuo tų, kuriuos reikia nuodugniau tirti;

3.6 **atsižvelgiant** į paskelbtą Procedūrinio reglamento 659/1999 peržiūrėjimą, **reikalauja** sustiprinti trečiųjų šalių (naudos gavėjų ir ieškovų) teises atliekant procedūras po ieškinio pateikimo.

3.7 **prašo** konsultuotis dėl pagalbos, skirtos gelbėjimui ir pertvarkymui, gairių vertinimo ar keitimo, kaip nurodyta 2007-2008 m. programoje, taip pat dėl kitų atitinkamų reformų, kurios turi įtakos vietos ir regionų valdžios institucijoms.

Regionų komiteto

pirmininkas

Peter STRAUB

(*) Oficialusis leidinys C 45, 1996 2 17, p. 5-16

Regionų komiteto nuomonė savo iniciatyva dėl Konkurencingumo ir decentralizacijos

(2006/C 115/03)

REGIONŲ KOMITETAS,

remdamasis Biuro sprendimu, priimtu 2005 m. sausio 21 d., pagal EB sutarties 265 straipsnio 5 dalį pavesti Ekonominės ir socialinės politikos komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu;

atsižvelgdamas į Aukšto lygio ekspertų grupės ataskaitą „Priimant iššūkį — Lisabonos strategija augimui ir užimtumui skatinti“(2004 m. lapkričio mėn.), parengtą pirmininkaujant p. Wim Kok;

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą pavasario Europos Vadovų Tarybai „Dirbti kartu augimo ir darbo vietų labui — nauja Lisabonos strategijos pradžia“ (KOM(2005) 24 galutinis);

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą „Reglamentavimo gerinimas augimui ir užimtumui Europos Sąjungoje skatinti“ (COM(2005) 97 final);

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl Lisabonos strategijos vertinimo vidutinės trukmės laikotarpiu (CdR 152/2004 galutinis) ⁽¹⁾;

atsižvelgdamas į 2005 m. vasario 24 d. rezoliuciją dėl Lisabonos strategijos atnaujinimo (CdR 518/2004 galutinis) ⁽²⁾;

atsižvelgdamas į 2005 m. gegužės 19-20 d. Vroclave (Lenkija) vykusiame Europos regionų ir miestų vadovų susitikime priimtą Vroclavo deklaraciją (CdR 158/2005);

atsižvelgdamas į savo nuomonės projektą dėl Integruotų ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo gairių (2005–2008 m.), apimančių Komisijos rekomendaciją dėl valstybių narių ir Bendrijos bendrųjų ekonominės politikos gairių (pagal EB sutarties 99 straipsnį) ir pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių, (CdR 147/2005 fin.);

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą (COM(2000) 196 final) dėl veiksmų vietos lygiu siekiant užimtumo — Europos užimtumo strategijos vietos dimensija;

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą (COM(2001) 629 final) *dėl Europos užimtumo strategijos vietos dimensijos stiprinimo*;

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl Komisijos komunikato dėl veiksmų vietos lygiu siekiant užimtumo — Europos užimtumo strategijos vietos dimensija (CdR 187/2000 fin);

atsižvelgdamas į Ekonominės ir socialinės politikos komisijos 2005 m. rugsėjo 23 d. priimtą nuomonės projektą (pranešėjas — p. **Anders Gustâv**, Solnos meras (SE/ELP), CdR 23/2005 rev. 2);

kadangi:

- 1) vietos ir regionų valdžios institucijoms turi būti numatyta reikalinga administracinė ir finansinė kompetencija bei skirti ištekliai, kad jos galėtų atlikti savo įprastą vaidmenį skatinant ir valdant konkurencingumą, naujoves ir sanglaudą regioninės ir vietinės plėtros tikslais.

⁽¹⁾ OL C 164, 2005 7 5, p. 91

⁽²⁾ OL C 164, 2005 7 5, p. 91.

- 2) Ypatingoms atskirų valstybių narių sąlygoms pritaikyta decentralizacija stiprina vietos ir regionų savivaldą ir demokratiją, taigi, ji padeda siekiant užkirsti kelią dėl globalizacijos ir pasauliniu mastu vykstančių ekonominių ir socialinių pokyčių atsirandančiam visuomenės susirūpinimui.
- 3) Trišaliai susitarimai tarp Europos, nacionalinio ir regionų lygių, jeigu būtina, atsižvelgiant į miestų problemas, yra tinkama priemonė siekiant geresnio dalyvavimo ir užduočių paskirstymo tarp visų dalyvių, prisidedančių prie Europos regionų politikos įgyvendinimo.
- 4) Jeigu taikant metodą „nuo atskiro prie bendro“, vietos ir regionų valdžios institucijos bus įtraukiamos į šiuo tikslu sudarytų nacionalinių programų rengimą ir įgyvendinimą, kadangi jos vaidina lemiamą vaidmenį kuriant augimui palankią aplinką, bus galima efektyviau priimti globalizuotos ekonomikos iššūkius, kurie buvo nagrinėjami 2005 m. kovo 23 d. Briuselyje vykusio Europos Vadovų Tarybos posėdžio metu priimtoje Lisabonos strategijos atnaujinimui skirtoje „Partnerystėje siekiant augimo ir užimtumo“.

62-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. spalio 16-17 d. (2005 m. spalio 16 d. posėdis), priėmė šią nuomonę.

1. Regionų komiteto pozicija

regionų lygių indėlis. Todėl nuomonėje taip pat siūlomos konkrečios priemonės, kurias galima taikyti siekiant stiprinti konkurencingumą vietos ir regionų lygiais.

REGIONŲ KOMITETAS 1.1

Konkurencingumo stiprinimas regionuose, miestuose ir bendruomenėse

1.2 *Europai reikia daugiau verslininkų ir besivystančių mažųjų įmonių*

1.1.1 **konstatuoja**, kad Europos Vadovų Tarybos apibrėžtas Lisabonos strategijos tikslas — didinti ES konkurencingumą ir augimą, sukurti daugiau ir geresnių darbo vietų bei užtikrinti darnų ekologinį ir socialinį vystymąsi. Iki 2010 m. Europos Sąjunga turėtų tapti pasaulinio masto lydere. Praėjus penkeriems metams nuo Lisabonos strategijos priėmimo dienos, Europos Komisija konstatuoja, kad šioje srityje pasiekta labai mažai. Todėl Lisabonos strategijai būtini nauji impulsai, o valstybėms narėms reikėtų numatyti didesnę atsakomybę už šios strategijos tikslų įgyvendinimą.

1.2.1 **konstatuoja**, kad po Antrojo pasaulinio karo keletą dešimtmečių Europoje vyko ypatingo vystymosi procesai. Vakarų Europoje gamyba vienam gyventojui išaugo nuo 40 % JAV lygio, kuris buvo pasiektas baigiantis karui, iki 70 % 1970 m., ir nuo to laiko šis rodiklis santykinai nepasikeitė. Augimo ir socialinių sistemų kūrimo procesai vyko tuo pačiu metu, o paskutiniaisiais metais iškilusios socialinių sistemų finansavimo problemos sutapo su silpnu ekonomikos augimu.

1.1.2 Šiuos aspektus **įtraukia** į nuomonę savo iniciatyva dėl konkurencingumo ir decentralizacijos. Šioje nuomonėje būtina nurodyti decentralizacijos svarbą augimui ir nustatyti svarbiausius vietos ir regionų lygiais veiksmingus faktorius siekiant stiprinti konkurencingumą ir augimą. Tačiau konkurencingumo stiprinimas neturi užkirsti kelio darniam vystymuisi. Visos valstybės, piliečiai ir bendruomenės, miestai ir regionai atsako už darnų vystymąsi. Nors nuomonėje nustatomi prioritetingi reikalavimai konkurencingumui, tačiau ir toliau reikėtų siekti darnaus vystymosi.

1.2.2 **pabrėžia**, kad pokario metų įvykiai lėmė tai, kad atsirado daug didelių, pasauliniu mastu svarbių įmonių su geromis ateities perspektyvomis, tačiau remiantis vien tik jomis, Europos konkurencingumo užtikrinti negalima. Europai būtina, kad šiuo metu konkurencingos įmonės galėtų išsilaikyti pasaulinės konkurencijos sąlygomis, be to, visų pirma reikia įsteigti naujas, konkurencingas įmones, galinčias sukurti naujas darbo vietas vietoj tų, kurios buvo panaikintos kitose, išstumtose iš rinkos, perkeltose į užsienį arba sumažėjusios gamybos įmonėse.

1.1.3 **Atkreipia dėmesį** į tai, kad bendruomenės, miestai arba regionai gali turėti įtakos nuomonėje paminėtiems svarbiausiems konkurencingumo stiprinimo faktoriams. Debatai konkurencingumo klausimais turi apimti ir mikroperspektyvą, be to, būtina nurodyti, koks gali būti konkretus vietos ir

1.2.3 **atkreipia dėmesį** į tai, kad dauguma mažųjų įmonių įkuriamos vietos lygiu. Įmonių, kurias numatoma įkurti, skaičius ir mažųjų įmonių plėtra labai priklauso nuo to, kokia yra vietos verslo kultūra, požiūris į verslininkystę ir darbuotojų išteklių, žinios ir finansavimo galimybės.

1.3 Konkurencingumas atsiranda vykstant procesui „nuo atskiro prie bendro“

1.3.1 **mano**, kad vietos ir regionų valdžios institucijos kaip viešojo sektoriaus dalyviai ir demokratinės institucijos yra labai svarbios aplinkai, kuri lemia įmonių įkūrimą, ir sąlygoms, kuriomis tos įmonės sėkmingai dirba. Jos yra įmonių ir piliečių demokratijos centrai; šie debatai ir bendradarbiavimas siekiant priartinti prie piliečių demokratiją vaidina lemiamą vaidmenį visos Europos vystymosi procesuose. Kalbant apie bendruomenių ir regionų svarbą Europos augimui, negalima sumenkinti didelės ir lemiamos valstybių narių atsakomybės šioje srityje, ir aišku, kad būtina išplėsti diskusiją dėl konkurencingumo ir augimo strategijų, Europos Sąjungos piliečiams nurodant kuo artimesnę perspektyvą, paremtą darbuotojų, verslininkų ir darbo ieškančių asmenų poreikiais. Todėl konkurencingumo stiprinimas turi būti paremtas subsidiarumu ir decentralizacija. Sprendimai turėtų būti paremti vietos ir regionų vystymosi dinamikos vietoje pripažinimu ir atsižvelgimu į ją bei priimami kuo labiau atsižvelgiant į įvykių eigą.

1.3.2 **pabrėžia**, kad vietos ir regionų administracijos vaidmuo siekiant konkurencingumo tikslų įvairiose valstybėse narėse skirtingas. Tose valstybėse narėse, kur decentralizacija yra gerokai pažengusi į priekį, o vietos administracijos finansinė pozicija santykinai nepriklausoma (didelė vietos išlaidų dalis dengiama tiesiogiai iš fizinių asmenų ir įmonių mokesčių ir iš mokesčių gaunamo pelno), akivaizdu, kad vietos lygiu esama tvirto akstino skatinti užimtumą, darbo vietų kokybę, verslumą ir palankias verslo sąlygas, mokymo ir naujovių paslaugas ir aplinkos kokybę. Tokiu būdu stiprinamas vietos ir regionų lygio išipareigojimas įgyvendinti konkurencingumo tikslus. Tikroji „nuosavybė“, kaip pavadino Europos Vadovų Taryba, atsiranda tik įgijus tikrąsias galimybes dalyvauti ir daryti įtaką. Tai, kad vietos administracija yra arčiau žmonių, lemia didesnę skaidrumą ir veiksmingumą įgyvendinant konkurencingumo tikslus. Į valstybių narių nacionalinių reformų programų parengiamąjį darbą turėtų būti įtrauktas vietos ir regionų lygių vaidmens įvertinimas įgyvendinant įvairias ekonominės ir užimtumo politikos gaires.

1.3.3 **atkreipia dėmesį** į tai, kad Europos regioninę įvairovę reikėtų laikyti svarbesne vertybe. Visų pirma reikėtų atsižvelgti į skirtingas atskirų regionų sąlygas. Pavyzdžiui, didmiesčių, besivystančių regionų, kalnuotų vietovių, kaimo vietovių, nepalankioje padėtyje atsidūrusių regionų arba vietovių, kurias paveikė pokyčiai, sąlygos yra visiškai skirtingos. Visiems atvejams tinkančio europinio modelio nėra. Pavyzdžiui, besivystantys regionai yra labai svarbūs visos ES plėtrai, būtina pripažinti jų potencialą. Kalbant apie augimą, visada atsiras regionų, kurie yra toliau pažengę nei kiti, tačiau bet kuriuo atveju naudodamiesi lyginamaisiais atskirų regionų privalumais, atsakingi politikai gali skatinti ir kitų regionų vystymąsi atsižvelgdami į pastarųjų situaciją. Europa turi siekti, kad nebūtų kliūčių geresnėje padėtyje esančių regionų ir menkiau išsivysčiusių regionų plėtrai. Konkurencingumą ir verslumą galima susti-

rinti tik visų pirma atsižvelgiant į esamas Europos regionų, miestų ir bendruomenių sąlygas ir galimybes.

1.3.4 **pabrėžia**, kad nepaisant Europos bendruomenių ir regionų skirtumų, visi jie turi savo potencialą, yra suinteresuoti stiprinti konkurencingumą bei taip pat yra už tai atsakingi.

1.4 Konkurencingumo stiprinimo faktoriai

1.4.1 **pabrėžia**, kad dinamiška ekonomika sudaro konkurencingos Europos Sąjungos esmę. Įvairiuose pranešimuose buvo išdėstyti faktoriai, prisidedantys prie įmonių įkūrimą ir plėtrą skatinančios aplinkos. P. Kok ataskaitoje išdėstomos biurokratiją mažinančios priemonės, kuriomis siekiama pagerinti teisės aktų kokybę, palengvinti naujų įmonių steigimą ir sukurti verslui palankią aplinką. Komisijos darbo dokumente *Įmonių politikos lyginamoji analizė* (SEK(2004) 1427) taip pat minimi keli faktoriai, pavyzdžiui, galimybės gauti finansavimą ir naujovių bei žinių skleidimo reikšmė. Be to, Komisijos komunikate *Reglamentavimo gerinimas augimui ir užimtumui Europos Sąjungoje skatinti* (KOM(2005) 97) taip pat atkreipiamas dėmesys į didelę reglamentavimo reikšmę verslo aplinkai, todėl rekomenduojama sumažinti biurokratiją ir taikyti geriau suderintus teisės aktus.

1.4.2 **mano**, kad regionai, miestai ir bendruomenės daugeliu atvejų gali prisidėti stiprinant faktorius, kurie turi teigiamos įtakos konkurencingumui. Komitetas visų pirma atkreipia dėmesį į šiuos faktorius, kuriems didžiausios įtakos gali turėti vietos ir regionų valdžios institucijos:

- a) **visuomenės sugebėjimas orientuotis į struktūrinius pokyčius.** Nevienodai sugebama orientuotis ne tik į lėtus, bet ir į staigius struktūrinius pokyčius, pvz., įmonių uždarymą dideliu mastu. Stiprios bei gerai veikiančios vietos ir regionų valdžios institucijos ir nuolatiniams mokymuisi pasirengusi visuomenė turi geresnes sąlygas sėkmingai įveikti struktūrinius pokyčius.
- b) **požiūris į verslą ir verslininkystę.** Kai kuriems regionams būdinga aukšto lygio verslo kultūra, kuri yra jų konkurencingumo priežastis; nepaisant to, kad siekiant tokio kultūros išsivystymo lygio, reikia laiko, vis dėlto galima ją sukurti ir puoselėti.
- c) **Įstatymų ir teisės aktų tikslingumas ir taikymas.** Verslo reglamentavimo aplinka turi būti tikslinga ir tinkamai pritaikyta prie atitinkamų poreikių; taikant teisės aktus, visų pirma reikėtų atsižvelgti į objektyvumą ir problemų suvokimą. Esant šioms sąlygoms, svarbu, kad viešojo administravimo institucijos sugebėtų prisidėti prie konkurencingumo stiprinimo.
- d) **Galimybė naudotis naujovėmis ir mokslinių tyrimų rezultatais.** Mokslinių tyrimų rezultatus būtina plačiau panaudoti rinkos reikalavimus atitinkančių produktų gamyboje ir sparčiau taikyti naujoves. Todėl būtinas nuolatinis visuomenės mokymasis bei verslą skatinanti vietos bei regionų kultūra.

- e) **Žinių bei žmogiškųjų išteklių buvimas** Besimokanti visuomenė turi sudaryti paprastesnes žinių sklaidimo galimybes. Sudarius galimybes lengviau susirasti darbą bei sukūrus lankstesnę darbo rinką, verslininkai turėtų turėti galimybę lengviau užmegzti ryšius su darbo ieškančiais asmenimis.
- f) **Vietos ir regionų rinkų vaidmuo.** Konkurencingumo negalima atskirti nuo pasaulinio, europinio, nacionalinio, regionų arba vietos konkurencijos masto. Stiprinti konkurencingumą siekianti valdžios institucija raginama sudaryti sąlygas vystyti vietos ir regionų rinkų didelio masto konkurencingumą. Vietos ir regionų administracijos atsako už veiksmingų vietos ir regionų rinkų skatinimą.
- g) **Galimybė gauti finansavimą.** Mažųjų įmonių srityje specializuojasi pernelyg mažai finansų įstaigų, todėl sumažėja tokių įmonių galimybės gauti finansavimą ir rizikos kapitalą. Siekiant vystyti verslo kultūrą, būtini regioniniai tarpininkai ir paslaugų teikimo pasiūlymai, kuriais reikėtų stengtis įmonėms palengvinti galimybes gauti finansavimą.
- h) **Vietinių ir regioninių mokesčių poveikis verslui.** Valsybės tarnybai reikalingos mokesstinės pajamos, kad ji galėtų atlikti savo pareigas; tuo pačiu metu mokesčių tarifai turi tiesioginį poveikį sąnaudoms, pavyzdžiui, darbui. Valdymui ir administravimui reikia nustatyti tokio lygio apmokestinimo normas, kad neigiamas poveikis ekonomikai būtų kuo mažesnis, tačiau tuo pačiu metu būtų užtikrintos reikalingos pajamos.
- 1.4.3 **atkreipia dėmesį** į tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijos sudaro didelę Europos ekonomikos dalį. Europos konkurencingumui turi įtakos ir mokesčius surenkančio bei finansavimą gaunančio viešojo sektoriaus veikla. Šie faktoriai yra ypač svarbūs viešojo administravimo institucijų konkurencingumui:
- a) **viešojo valdymo efektyvumas.** Sustiprintas viešojo sektoriaus produktyvumas turi teigiamos įtakos konkurencingumui. Efektyviau panaudojant išteklius galima teikti geros kokybės paslaugas. Siekiant stiprinti efektyvumą, reikia konkurencingo administravimo, lemiančio aukštos kokybės paslaugų teikimą mažomis sąnaudomis.
- b) **Įvairios paslaugų teikimo galimybės.** Laikantis subsidarumo principo, vietos ir regionų valdžios institucijos gali laisvai pasirinkti, koku būdu vykdyti viešuosius pirkimus. Daug alternatyvių būdų gali užtikrinti aukštos kokybės paslaugų teikimą, o konkurencingo administravimo požymis yra noras pastoviai įvertinti ir iširti įvairias paslaugų teikimo galimybes, siekiant didesnio efektyvumo.

1.4.4 **mano**, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turi priimti šiuos iššūkius, siekiant padaryti įtaką konkurencingumą

stiprinantiems faktoriams: valdžios struktūrų išplėtimui, verslo kultūros sukūrimui, konkurencingo administravimo ir besimokančios visuomenės sukūrimui bei geresnėms galimybėms įsidarbinti ir teikti paslaugas.

1.4.5 **konstatuoja**, kad konkurencingumą stiprinančių bendruomenės, regiono arba didmiesčio faktorių įtakos mastas taip pat priklauso nuo formalios kompetencijos, atskirų valstybių narių teisės aktų apimties, ekonomikos struktūros ir daugelio kitų sąlygų, lemiančių vietos arba regionų politikos galimybes. Tačiau nepaisant labai skirtingų sąlygų būtina pabrėžti, kad visos Europos vietos ir regionų valdžios institucijos gali imtis konkurencijos stiprinimo priemonių. Net jeigu kompetentinga yra kita institucija, visada galima siekti glaudesnio bendradarbiavimo su atsakingąja institucija. Regionų komitetas toliau išdėsto 27 konkrečių konkurencingumo stiprinimo priemonių variantus.

1.5 Konkretios konkurencingumo stiprinimo priemonės

Konkurencingas vadovavimas

1.5.1 Vadovavimo, kuriuo galima sėkmingai įveikti struktūrinius pokyčius, sukūrimas. Kaip rodo patirtis, būtinas atviras dialogas ir platus bendradarbiavimas su visais dalyviais. „Vadovavimas“ susijęs ne tik su politiniu vadovavimu, bet ir su visais bendruomenės arba regiono valdžios atstovais. Svarbu sukurti nuolatinį ir ilgalaikį bendradarbiavimą ir santarvę tarp skirtingų visuomenės dalyvių bei aiškiai nurodyti užduotis ir kompetencijos sritis. Savaime suprantama, kad šis vadovavimas apima ir pilietinę visuomenę bei ekonomiką. Bendradarbiavimas pagrindžia strateginį vystymą, prisidedantį prie platesnio žinių panaudojimo, socialinio tinklo išplėtimo ir didesnio pasitikėjimo sėkminga regionų veikla. Vietos ir regionų valdžios institucijos turi turėti nuolat atnaujinamą supratimą apie bendrą kontekstą, kad būtų pasirengusios galimiems struktūriniams pokyčiams.

1.5.2 Visų pirma reikia atsižvelgti į plėtros klausimus. Visiškai normalu, kad vietos ir regionų lygiais visų pirma diskutuojama apie teiktinas paslaugas, kurioms skiriami viešieji finansai. Tačiau esant šioms sąlygoms, negalima neatsižvelgti į bendro ekonominio vystymosi tendencijas. Politinė vadovybė atsakinga už tai, kad būtų atsižvelgta į vystymosi klausimus — visų pirma į ryšį tarp vietos ir regionų konkurencingumo bei globalizuoto pasaulio gerovės. Europa praturtėjo dėl prekybos, tačiau šiuo metu visų pirma dėl konkurencijos dažnai nerimaujama, be to, žmonės vis rečiau pastebi atsirandančias galimybes. Saugumo jausmas stiprėja, kai vystymosi klausimams skiriamas išskirtinis dėmesys, o politikai dažniau diskutuoja apie esamas visuotinės gerovės didinimo galimybes.

1.5.3 Vietos ir regionų veiksmų planų plėtojimas siekiant didesnio augimo. Nacionaliniai veiksmų planai sudaromi Lisabonos proceso kontekste. Augimą taip pat turi planuoti ir miestai, bendruomenės bei regionai. Nepaisant skirtingų vietos ir regionų sąlygų būtina sudaryti veiksmų planus, kad būtų stiprinamas konkurencingumas ir panaudoti lyginamieji atskirų Europos regionų pranašumai.

1.5.4 Aktyvus ir konstruktyvus dalyvavimas atskirų valstybių ir Europos plėtros politikoje. Siekiant įgyvendinti europinius ir nacionalinius plėtros planus, būtinas aktyvus vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas. Europos Sąjungoje atskiri lygiai priklauso vienas nuo kito ir tik įgyvendinant konstruktyvų bendradarbiavimą Europos Sąjunga, valstybės narės ir vietos bei regionų valdžios institucijos gali aktyviai prisidėti prie visiško ES potencialo išvystymo. Tai visų pirma svarbu šalyse, kurioms skiriama Europos Sąjungos struktūrinių fondų parama.

1.5.5 Mokytis iš geriausių pavyzdžių. Pagrindinis pažangos faktorius — atviros strategijos ir veiklos būdai, kurie yra tinkamiausi tam tikram miestui arba regionui. Savų sąlygų ir strategijų tinkamumą galima įvertinti palyginus jį su sėkmingomis strategijomis. Šitaip palyginti galima, pavyzdžiui, atlikus tikslingus tyrimus įtraukiant ekonomiką, universitetus, aukštąsias mokyklas ir vietinius leidinius. Taikant lyginamąją analizę, tikslinga atlikti ir kritišką tam tikro miesto arba regiono pajėgumo patikrinimą.

1.5.6 **Pripažįsta**, kad įvairovė ir regioninis savitumas — tai svarbūs regionų konkurencingumo stiprinimo faktoriai. Vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų labiau stengtis siekiant padidinti vietos ir regionų patrauklumą, paremtą lyginamaisiais regiono pranašumais. Taip pat ir Europos įvairovę reikėtų panaudoti kaip pranašumą konkurencijos atžvilgiu.

Verslo kultūra

1.5.7 Mokyklose pradėti dėstyti verslininkystės discipliną. Gyvenimui pasirengti skirtas mokymasis — tai ne tik mokymasis atlikti darbuotojo vaidmenį. Moderniai švietimo sistemai verslininkystė yra svarbi kaip mokyklose dėstoma disciplina arba neatskiriama disciplinos dalis. Įgydami žinių apie verslininkystę ir verslo praktiką moksleiviai daugiau sužino apie visuomenines sąsajas ir išplečia savo užimtumo perspektyvą. Taip pat ir dialogas su vietos ir regionų lygių darbdaviais padeda šias žinias geriau pritaikyti prie darbo rinkos poreikių.

1.5.8 Išplėsti konsultacijų, skirtų verslą pradantiems asmenims, įskaitant patyrusius verslininkus, pasiūlą. Verslininkams, kurie turi idėjų ir yra pasirengę jas įgyvendinti, turi būti sudaryta galimybė lengvai gauti tinkamas konsultacijų paslaugas. Be to, darbuotojams, kurie nori dirbti savarankiškai, reikia informacijos ir konsultacijų. Be to, patirtis, įgyta žlugus verslui, gali būti naudinga pradant naują, sėkmės sulaukiantį verslą.

1.5.9 Verslui skirtų informacijos ir konsultacinių centrų (First-stop-shops) steigimas siekiant prisidėti prie jo konsultacijomis ir finansavimo klausimų aptarimu. Ne tik pradedantieji, bet ir patyrusiems verslininkams reikia konsultacijų ir paramos. Veikiančios įmonės konkurencingumo išsaugojimui būtinos didelės pastangos, taip pat labai vertinga profesionali parama ir konsultacijos. Parama gali būti reikalinga ir palaikant ryšius su valdžios institucijomis, šiame kontekste informacijos ir konsultacinis centras kaip pirmoji įstaiga, į kurią kreipiamasi, gali atlikti tarpininko vaidmenį. Taip pat svarbų vaidmenį vaidina finansavimo gavimo galimybės. Daugeliui verslininkų gali labai padėti centras, kurio specializacija — kapitalo gavimo galimybės. Vietos bankų skaičius vis mažėja, todėl bankų atstovai taip pat gauna vis mažiau informacijos apie sąlygas vietoje. Nors su kapitalo gavimu susijusi problema egzistuoja valstybių narių arba ES lygiais, tačiau bendruomenės ir regionai gali prisidėti mažinant tos problemos poveikį.

1.5.10 Išsamesnis viešojo administravimo institucijų darbuotojų informavimas „verslininkystės“ klausimais. Vietos ir regionų administracijai reikia daugiau žinių apie verslo sąlygas, kad ji galėtų skatinti verslą bei verslininkystę ir neužkirstų jai kelio. Tačiau tai nereiškia, kad reikėtų abejoti valdžios institucijų įgaliojimais arba tam tikromis sąlygomis. Daugiau žinantis apie atskiras sudėtines visuomenės dalis valstybės tarnautojas paprasčiausiai turi geresnes sąlygas priimti apgalvotus sprendimus.

1.5.11 Konsultacinių organų, kurių veikloje dalyvauja darbdavių ir darbuotojų atstovai, steigimas. Vietos ir regionų demokratijos organai sprendimus priima savarankiškai, remiantis įgaliojimais, kuriuos jiems suteikė rinkėjai. Siekiant priimti kuo konkretesnius sprendimus, būtinas nuolatinis dialogas su įvairiais visuomenės dalyviais ir piliečiais. Siekiant užtikrinti užimtumą ir padidinti augimą, būtinas dialogas su vietos ir regionų ekonomikos atstovais bei darbuotojais. Konsultacinio organo, apimančio politikos ir ekonomikos sritis bei darbuotojus, pastangomis galima išplėsti politinių sprendimų priėmimo pagrindą.

Besimokanti visuomenė

1.5.12 Skatinti bendradarbiavimą tarp švietimo įstaigų, įmonių, organizacijų ir darbuotojų. Mokymasis tęsiasi ir baigus mokyklą, todėl būtina skatinti visą gyvenimą trunkantį mokymąsi, kad kvalifikacija atitiktų jai keliamus naujus reikalavimus. Pavyzdžiui, vietos mokymosi centrai gali suteikti daugiau informacijos apie mokymosi galimybių pasiūlą ir paklausą. Švietimo pasiūla turi būti pritaikyta prie įmonių ir jų darbuotojų poreikių. Visų pirma reikėtų organizuoti daug daugiau vakarinių kursų.

1.5.13 Išplėsti bendradarbiavimą su universitetais ir aukštosiomis mokyklomis. Reikėtų skatinti aukštąjį išsilavinimą, taip pat reikėtų sudaryti daugiau galimybių akademiniam mokymui ir kvalifikacijos kėlimui. Reikėtų tobulinti bendradarbiavimą su universitetais ir aukštosiomis mokyklomis, kad plačiau būtų taikomi mokslinių tyrimų rezultatai ir būtų atsižvelgta į ekonomikos ir viešojo sektoriaus poreikius. Augimą skatina aukštųjų mokyklų ir visuomenės sąveika pagal amerikietiškojį modelį, todėl bendruomenės ir regionai turėtų stengtis ją įgyvendinti. Tačiau tuo pačiu metu reikėtų labiau skatinti tarpuniversitetinį bendradarbiavimą.

1.5.14 Prisidėti informuojant apie mokslinių tyrimų rezultatus. Iššūkis Europai — tai ir platesnis atliekamų mokslinių tyrimų pritaikymas praktikoje. Mokslinių tyrimų rezultatų ir naujovių skleidimui skirtus centrus reikėtų sukurti prie įmonių, kurios gali panaudoti šias naujas žinias ir idėjas.

1.5.15 Skatinti verslo konsorcių formavimąsi. Geografiniu atžvilgiu arti viena kitos esančios tos pačios šakos įmonės gali sudaryti verslo grupes, kuriose tarp įmonių vyksta pasikeitimas paslaugomis, darbuotojais ir idėjomis. Konsorciams gali sąlygoti geriausios patirties plėtrą ir sustiprinti konkurencingumą, netgi kai vyksta glaudi sąveika tarp atskirų asmenų ir tos pačios šakos bei tos pačios srities įmonių. Tai reikėtų paskatinti sudarant daugiau galimybių perimti geriausią patirtį ir pasirinkti kvalifikuotus darbuotojus. Skatinimas sudaryti grupes turėtų būti svarbi regionų ir vietos planavimo sudėtinė dalis.

Konkurencingas valdymas

1.5.16 Miesto ir kaimo planavimą panaudoti kaip priemonę, skirtą aktyviai stiprinti konkurencingumą. Miesto ir kaimo planavimas yra labai svarbus vietos rinkos susiformavimui. Planavimas turi įtakos įmonių tarnybinių patalpų buvimui ir įsisteigimo galimybėms. Taip pat ir nuo klientams sudarytų galimybių pasiekti įmones ir pasinaudoti siūlomomis paslaugomis priklauso, ar rinka veikia. Esant šioms sąlygoms, svarbų vaidmenį vaidina ir viešasis transportas. Europai būdinga įsisteigimo laisvė, tačiau praktikoje netinkamai panaudotas vietos ir regionų planavimas gali apsunkinti įmonių įsisteigimą. Planuojant vietos ir regionų lygiais, būtina didesniu mastu siekti ne tik miestų, bet ir kaimų teritorijų augimo ir plėtos.

1.5.17 Siekti padidinti viešųjų paslaugų efektyvumą. Didelę dalį Europos ekonomikos sudaro paslaugos, kurioms skiriami viešieji finansai ir kurios teikiamos vietos ir regionų lygiais. Šių išteklių panaudojimo būdas turi įtakos ne tik piliečiams skirtoms paslaugoms, bet ir konkurencingumui. Efektyvesnis mokestinių pajamų panaudojimas turi teigiamos įtakos ne tik bendrai ekonomikai, bet ir užimtumo padėčiai. Dėl nuolatinio siūlomų viešųjų paslaugų efektyvumo stiprinimo auga produktyvumas, padaugėja galimybių nustatant mokesčių normas ir

pakyla paslaugų lygis. Siekiant stiprinti viešųjų paslaugų pasiūlos efektyvumą, taip pat reikia tikslaus stebėjimo ir įvertinimo bei galimybės palyginti ir procesus tęsti atsižvelgiant į geros praktikos pavyzdžius.

1.5.18 Įvertinti sprendimo pasekmes verslo aplinkai. Viešosios įstaigos turi atsižvelgti į savo sprendimų poveikį įvairiems piliečiams arba, pvz., aplinkai. Panašiai kaip ir atliekant pasekmių aplinkai įvertinimą, taip pat reikėtų įvertinti ir poveikį ekonomikai bei užimtumui. Taip pat reikėtų peržiūrėti esamus teisės aktus, kad būtų panaikinti teisės aktai, kurie sąlygoja nereikalingas sąnaudas ir kenkia įmonių konkurencingumui.

1.5.19 Įvertinti ir ištirti įvairias paslaugų teikimo galimybes. Laikantis subsidiarumo principo, vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų siekti veiksmingesnio paslaugų teikimo, įvertindamos ir ištirdamos įvairias paslaugų teikimo galimybes, tokias kaip paslaugų pirkimas iš trečiųjų šalių, kurios galėtų stimuliuoti vietos ir regionų rinkas.

1.5.20 Tobulinti viešuosius pirkimus. Viešieji pirkimai turėtų būti išplėsti ir tapti aktyvia bei vieša priemone siekiant didesnės konkurencijos. Viešiesiems pirkimams būtina suteikti daugiau įgaliojimų, kad įvertinant teikiamus pasiūlymus, būtų patobulinta kokybė ir būtų lengviau numatyti tolesnius procesus. Daugeliu atvejų būtų galima įsteigti centrinės viešųjų pirkimų tarnybas, kurių veikloje dalyvautų kai kurios valdžios institucijos, kad šitaip būtų galima užtikrinti aukštą kokybę.

1.5.21 Skelbiant viešuosius pirkimus, skatinti mažąsias įmones. Viešuosius pirkimus reikėtų koordinuoti ne tik įtraukiant įvairias savivaldas, bet taip pat reikėtų atsižvelgti į tai, kad skelbiant viešuosius pirkimus, tie pasiūlymai būtų mažosioms įmonėms tinkamos apimties. Todėl didelės apimties viešuosius pirkimus reikėtų padalyti į kelis kuo mažesnės apimties užsakymus, kurie taip pat būtų tinkami mažosioms įmonėms. Kalbant apie daugelį mažųjų įmonių, su viešaisiais pirkimais susijusios biurokratijos dažnai paprasčiausiai yra pernelyg daug. Reikėtų kuo labiau standartizuoti viešųjų pirkimų blankus, regionų, nacionaliniu ir taip pat europiniu lygiu reikėtų nustatyti vienodas normas. Informacijos techniką reikėtų plačiau naudoti ne tik viešųjų pirkimų, bet ir mažesnės apimties pirkimų procese.

1.5.22 Plačiau pasinaudoti Elektronine vyriausybe. Reikėtų išplėsti elektronines paslaugas („Elektroninę vyriausybę“), kad būtų sutaupytos piliečių, įmonių ir administravimo išlaidos. Dėl Elektroninės vyriausybės veiklos tobulėja paslaugos, atsiranda galimybė laisvai naudotis pagrindinių užduočių atlikimui skirtais ištekliais ir supaprastinamas tarp viešųjų įstaigų didėjantis pasikeitimas informacija internetu.

1.5.23 Skatinti užimtumą ir mažinti priklausomybę nuo socialinių išmokų. Visas ekonomines ir socialines bei politines priemones, kurių buvo imtasi vietos ir regionų lygiu, būtina geriau panaudoti siekiant sukurti darbo vietas, padidinti užimtumą ir sumažinti priklausomybę nuo socialinių išmokų. Darbo vietos sukūrimas — visada geriausia priemonė siekiant išspręsti socialines problemas. Būtina nuolat įvertinti socialinės politikos aspektą užimtumo poveikio atžvilgiu, kad minėtas procesus būtų galima pagerinti. Taip pat reiktų šia tema organizuoti techninius susirinkimus, kurių dėka būtų keičiamasi geriausia patirtimi.

1.5.24 Užimtumo didinimas. Prie užimtumo didinimo galėtų prisidėti, *inter alia*, vaikų globos galimybių išplėtimas ir socialinės priemonės, kad bedarbiai imigrantai būtų geriau integruoti į darbinę veiklą ir taptų savarankiški. Esant šioms sąlygoms, svarbų vaidmenį taip pat vaidina vienodas požiūris į vyrus ir moteris: teigiami pokyčiai lyčių lygybės srityje dideliu mastu yra svarbūs augimui. Taip pat ir vyresni darbuotojai, kurie yra vyresni nei pensinio amžiaus ir norėtų dirbti toliau, yra vertingas išteklius ir visuomenė neturėtų jiems trukdyti, bet atvirkščiai — šiuo aspektu jos reakcija turėtų būti teigiama.

Esamos darbo vietos ir paslaugos

1.5.25 Prie darbo rinkos išplėtimo prisidėti tobulinant viešąjį transportą. Didmiesčių ekonomikos pažanga yra paremta, *inter alia*, didele esama darbo jėgos ir darbo vietų pasiūla bei tuo, kad miestuose yra maži atstumai, be to, gerai išvystytas viešojo transporto tinklas. Taigi, darbo ieškantys asmenys greičiau sužino apie darbo vietų pasiūlą. Būtina atsižvelgti į atskiro darbuotojo galimybes patekti į didžiąją darbo rinką ir tinkamai įvertinti jų svarbą. Todėl būtina išplėsti infrastruktūrą ir viešojo transporto tinklą, kad būtų galima lengviau atvykti į darbo vietą. Pasisienio regionuose būtina užtikrinti, kad reguliarios kelionės tarp gyvenamosios vietos ir darbo vietos, kai naudojantis viešojo transporto priemonėmis kertamos regiono ribos, nebūtų brangesnės nei reguliarios kelionės vieno regiono teritorijoje.

1.5.26 Būtina užtikrinti platų plačiajuosčio ryšio paslaugų prieinamumą. Vietos ir regionų valdžios institucijos gali prisidėti plečiant į rinką orientuotas plačiajuosčio ryšio paslaugas. Dėl plačiajuosčio ryšio galima lengviau pasinaudoti galimybėmis gauti paslaugas, be to, jis supaprastina nuotolinį darbą.

2. Rekomendacijos dėl vietos ir regionų konkurencingumo stiprinimo

REGIONŲ KOMITETAS

2.1 **pageidauja** ir ateityje svarstyti vietos ir regionų konkurencingumo klausimus ir ragina Europos bendruomenes, miestus ir regionus šiais klausimais diskutuoti savo demokratinuose organuose. Konkurencingumas atsiranda vykstant procesui „nuo atskiro prie bendro“, taigi, šią Europos ateičiai labai svarbią diskusiją būtina įgyvendinti ir vietoje, nes esant šioms sąlygoms, minėtas nuostatas būtina įgyvendinti praktiškai.

2.2 **ragina** Europos bendruomenes, miestus ir regionus peržiūrėti šioje nuomonėje pasiūlytas konkrečias konkurencingumo stiprinimo priemones bei parengti vietos ir regionų augimo planus, orientuotus į konkurencingumą. Šie planai turėtų apimti prie atitinkamų vietos ir regionų sąlygų pritaikytas priemones.

2.3 **ragina** valstybes nares pripažinti bendruomenių ir regionų vaidmenį augimo ir konkurencingumo atžvilgiu bei suteikiant daug galimybių įgyvendinti plėtros politiką vietos ir regionų lygiais, užtikrinti vietos ir regionų plėtros dinamiką. Į valstybių narių nacionalinių reformų programų parengiamąjį darbą turėtų būti įtrauktas vietos ir regionų lygių vaidmens įvertinimas įgyvendinant įvairias ekonominės ir užimtumo politikos gaires. Sanglaudos politika turėtų būti orientuota į Lisabonos strategijos tikslų siekimą, tačiau įrašant konkrečią nuostatą dėl miestų ir vietos institucijų praktinio vaidmens.

2.4 **ragina** valstybes nares ir Komisiją pripažinti svarbų augančių Europos regionų ir pagrindinių didmiesčių vaidmenį visos Europos Sąjungos plėtrai. Atsiliekantiems regionams reikia Europos ekonomikos lyderių paramos.

2.5 **ragina** Komisiją aktyviai siekti įgyti daugiau žinių apie regionų augimą ir Europos konkurencingumą. Būtina vykdyti strateginę veiklą, kad sėkmingais pavyzdžiais būtų galima pasinaudoti ne tik Europoje, bet ir kitose pasaulio dalyse. Taip pat reiktų skatinti teminę lyginamąją analizę, kurią atliekant vienas su kitu palyginami atitinkami regionai.

2.6 **ragina** Komisiją pateikti metines regionų konkurencingumo ataskaitas, kuriose aprašoma regionų būklė ir kurios prisidėtų prie teminės lyginamosios analizės palengvinimo ir geros praktikos nustatymo. Regionų komitetas taip pat siūlo Komisijai savo paramą.

2.7 **ketina** aktyviai dalyvauti rengiantis pavasario Europos Vadovų Tarybai ir įvertinant nacionalinius veiksmų planus.

2005 m. spalio 16 d., Briuselis

Regionų komiteto

pirmininkas

Peter STRAUB

Regionų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, įsteigiančio Konkurencingumo ir naujovių pagrindų programą (2007-2013 m.)

(2006/C 115/04)

REGIONŲ KOMITETAS,

ATSIŽVELGDAMAS į Pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, įsteigiančio *Konkurencingumo ir naujovių pagrindų programą (2007-2013 m.)* COM(2005) 121 final — 2005/0050 (COD),

ATSIŽVELGDAMAS į 2005 m. balandžio 6 d. Europos Komisijos sprendimą, vadovaujantis Europos bendrijos steigimo sutarties 265 ir 156 straipsniais, pasikonsultuoti su juo šiuo klausimu,

ATSIŽVELGDAMAS į 2005 m. gegužės 19 d. savo pirmininko sprendimą nurodyti Ekonominės ir socialinės politikos komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu,

ATSIŽVELGDAMAS į savo nuomonę CdR 150/2005 rev. 2, kurią 2005 m. rugsėjo 23 d. priėmė Ekonominės ir socialinės politikos komisija (pranešėjas **Harry Dijkema**, Flevoland provincijos Tarybos narys (NL/LDAE),

KADANGI jis neseniai parengė nuomonės dėl daugumos specifinių programų, įeinančių į Komisijos siūlomą Konkurencingumo ir naujovių pagrindų programą, bei dėl kitų su ja susijusių klausimų, tad netikslinga dar kartą išdėstyti šiuos vis dar aktualius požiūrius,

62-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. lapkričio 16-17 d. (lapkričio 16 d. posėdis), priėmė šią nuomonę.

KNP — sveikintinas dalykas

1. Regionų komitetas su pasitenkinimu konstatuoja, kad šiuo Pasiūlymu dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, įsteigiančio Konkurencingumo ir naujovių pagrindų programą (2007–2013 m.) (toliau — KNP), Europos Komisija pritaria jo siekiui gerinti Europos Sąjungos sektorių politikos skirtingų sričių derinimą, skirti daugiau dėmesio MVĮ bei stiprinti konkurencingumą.

KNP — valdymas daugeliu lygių

2. Komisija mano, kad jos pasiūlymas visiškai atitinka subsidiarumo ir proporcingumo principus. Remdamasis esama praktika, Komitetas iš esmės pritaria Komisijos pateiktiems argumentams. Vis dėlto, jis mano, kad įgyvendinimo srityje decentralizuotos valdžios institucijoms nėra suteiktas tas vaidmuo, kuris joms priklauso jau vien dėl joms tenkančios atsakomybės geresniame Europos valdyme.

3. Komiteto nuomone, KNP pagerins dabartinę padėtį. Tačiau jis mano, kad KNP vis dar yra požiūriu „iš viršaus į apačią“ pavyzdys, o šiuo metodu ne visuomet pasiekiami geriausių rezultatų.

4. Vykdydama adekvačią pagrindų politiką, Europos Sąjunga turi skatinti valdžios institucijas ir įmones naujame tarptautinės padėties kontekste mobilizuoti visas savo pajėgas ir būti palankiausių sąlygų iniciatoriais bei kūrėjais, vadovautis ne tik požiūriu „iš viršaus į apačią“, bet ir požiūriu „iš apačios į viršų“, o ne siūlyti labai detalias programas, parengtas laikantis

požiūrio „iš viršaus į apačią“, nes taip valdžios institucijoms-partnerėms paliekamas tik paprastų statistų vaidmuo.

5. Ekonomikos globalizacija vyksta žaibišku greičiu. Komiteto nuomone, Europos konkurencingumo ir naujovių pagrindų politikos, disponuojančios pakankamai dideliu biudžetu, vaidmuo išlieka svarbiausias, net jei bus iš naujo perskirstytos ES, valstybėms narėms ir decentralizuotos valdžios institucijoms tenkančios užduotys.

6. ES finansinė parama, — iš dalies dėl to, kad ji veikia kaip svertas, — sukuria didelę Europos pridėtinę vertę. Komitetas mano, kad KNP reikia suteikti biudžetą, kurio pakaktų šiai politikai įgyvendinti visoje Europoje. Lisabonos strategijos tikslams įgyvendinti būtina, kad visais valdymo lygiais būtų prisiimti politiniai ir finansiniai įsipareigojimai.

7. Šiuo atžvilgiu Komitetui kyla klausimas, ar Lisabonos strategija nesiremia tik viena linkme nukreiptomis idėjomis, ir ar nevertėtų imti mąstyti tendencijų nutraukimo sąvokomis, išsieties tašku pasirenkant tai, kas yra tikroji Europos jėga.

8. Europos stiprybė tame, kad ji daugialypė, o ne vienalytė. Būtina sąlyga konkurencingumui skatinti diegiant naujoves — reikia politikos, pritaikytos vietos specifikai. Decentralizuotos vietos ir regionų valdžios institucijos, atsižvelgiant į jų praktinę administracinės veiklos patirtį, geriausiai sugeba savo teritorijose skatinti konkurencingumą, diegdamos naujoves. Esant arčiausiai darbo vietų yra lengviausia taikyti integruotą taktiką ir pasiekti svarų sinergijos efektą, leidžiantį sparčiai užmegzti bendradarbiavimo ryšius.

9. Todėl, įgyvendinant šią politiką visoje Europos Sąjungos teritorijoje, decentralizuotos vietos ir regionų valdžios institucijos turi atlikti pirmaeilį pilnateisių partnerių vaidmenį.

10. Šiame kontekste Komitetas ragina visus valdžios lygius diegti vis daugiau naujovių savo vidaus struktūrose ir skirti ypatingą dėmesį galimybėms paskatinti trečiąsias šalis imtis veiksmų naujovėms diegti. Nėra jokios abejonės, kad, jei pavyzdį rodys valdžios institucijos, naujovių diegimo politika kels didesnę pasitikėjimą ir bus veiksmingesnė.

KNP — poveikis ir kontekstas

11. KNP supaprastina dabartinę situaciją. Politikos nuoseklumo ir veiksmingumo atžvilgiu, vietoje trijų geriau turėti vieną vadybos komitetą ir vieną darbo programą. Kadangi egzistuoja skirtingos darbo programos, turinčios tą patį tikslą, norint pasiekti optimalių rezultatų, bus būtinas geras koordinavimas.

12. Savo pasiūlyme Komisija bendrais bruožais apibūdina politinius ryšius tarp atskirų KNP dalių tarpusavio bei tarp pačios KNP ir skirtingų Bendrijos programų. Skaitant šį dokumentą, atsiskleidžia gerai suderintos visumos vaizdas. Metinėse darbo programose turėtų būti aiškiai nustatyta, kaip praktiškai gali būti panaudotas šis KNP derėjimas su kitomis Europos programomis, ypač mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo 7-osios pagrindų programos (PP7 — MTTP), siekiant nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu sukurti globalinių veiksmų programas, leidžiančias pasireikšti tikrajai sinergijai.

13. KNP globalinėje pagrindų programoje pateikta daug veiklos galimybių. Metinėse darbo programose turi būti aiškiai ir tiksliai nurodyta, kuriuo metu kokių veiksmų reikia imtis, kam jie skirti ir kokiais metodais vykdomi. Jose taip pat turės būti nurodyti Komisijos naudojami kriterijai, taigi ir tai, kokios bus praktinės galimybės. Komitetas pageidauja būti informuojamas apie darbo programų rengimo procedūros vykdymą taip pat, kaip ir Europos Parlamentas, kad, prireikus, galėtų tinkamu laiku išreikšti savo požiūrį. Be to reikia, kad regionų valdžios institucijos turėtų galimybę susipažinti su programų projektais, kad galėtų pateikti savo nuomonę ir pasiūlymus. Tokiu būdu bus skatinamas jų, konkurencingumo pirmtakų, vaidmuo.

14. Bendrijų programos dažnai laikomos sudėtingomis, netgi sunkiai prieinamomis. Todėl Komitetas prašo Komisijos pasirūpinti, kad procedūros būtų trumpos, paprastos, aiškių parametru ir kad jose, nuo prašymo pateikimo iki audito, būtų kuo mažiau administracinių veiksmų, bei — savaime suprantama — sekti, kad kuo optimaliau būtų naudojamos KNP teikiamos galimybės.

15. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta pirmiau, Komitetas primygtinai ragina Komisiją suteikti toms decentralizuotos vietos ir regionų valdžios institucijoms, kurios pajėgios tai įvykdyti ir kurios to pageidauja, įgaliojimus bent jau atlikti administracines užduotis įgyvendinimo lygiu.

Verslininkystė ir naujovės

16. Komitetas su pasitenkinimu pastebi, kad Komisija atsižvelgė į visas MVĮ kategorijas priklausiančias įmones, įskaitant mikroįmones, tradicines ir šeimos įmones. Taip pat tai liečia ir finansinių fondų bei tarpininkų, veikiančių vietos ir regionų lygiu, vaidmenis. Tačiau suinteresuotų Europos institucijų ir valdžios tarnybų, įgaliotų vykdyti priežiūrą ir valdymą, vykdoma politika dažnai apunkina rizikos kapitalo skyrimą drąsesnėms iniciatyvoms įgyvendinti. Šioje srityje reikėtų keisti politiką ir teisės aktus.

17. KNP labai daug tikisi iš bendradarbiavimo, taip pat ir tarpvalstybiniu lygiu; šiam reikalui būtina, kad partneriai būtų mažiausiai iš trijų šalių. Komitetas taip pat rekomenduoja kurti Dvynių programas, nes intensyvus dalyvių bendradarbiavimas asmeniniu lygiu yra labai veiksmingas.

18. Siekiant, kad įmonės įveiktų kliūtis, trukdančias gerai bendradarbiauti, reikėtų skatinti profesinį bendradarbiavimą nedideliu mastu, vietos ir regiono lygiu, neatsižvelgiant į tai, ar vėliau tai praeis į bendradarbiavimą platesniu mastu, ar ne.

19. Komitetas išreiškia pasitenkinimą tuo, kad specifinėje programoje „Verslininkystė“ ypač atsižvelgta į jaunimą, laikomą tiksline grupe. Vis dėlto, visuomenės požiūriu, pageidautina, kad ypatingas dėmesys būtų skirtas pagyvenusių asmenų ir tautinių mažumų verslumui skatinti.

Politika IRT atžvilgiu

20. Komitetas rekomenduoja, kad, vykdamas IRT programą, rinka būtų skatinama atsižvelgiant į visą „grandinę“, kaip tai jau daroma aplinkos technologijų srityje; taip bus greičiau įdiegta įranga, kuri reikalinga plačiajuostės IRT paslaugų teikimui, plačiajuostėms infrastruktūroms ir analogiškomis technologijoms.

21. Kaip ir visame paslaugų sektoriuje, valstybės paslaugų tarnybose nepakankamai naudojamos IRT. Komiteto nuomone, decentralizuotos vietos ir regionų valdžios institucijos taip pat turėtų pasistengti rodyti pavyzdį. Jei turimų pajėgumų ir finansinių išteklių nepakanka, joms reikia užsitikrinti galimybę gauti kitų — nacionalinių ar Bendrijų — valdžios institucijų paramą ieškant kūrybiškų sprendimų. Bet, laikydamosi savo išsipareigojimų, jos privalo stengtis maksimaliai išnaudoti savo pačių turimas galimybes.

„Pažangi energetika Europai“

22. Savo pasiūlymo aiškinamojo rašto įžanginiame skyriuje Komisija mini LIFE programą, kaip vieną jau veikiančių ir su KNP susijusių Bendrijos priemonių. Tačiau toliau pasiūlymo tekste LIFE programa, bent jau tiesiogiai, nebeminima. Turėtų būti geriau išaiškintas KNP vaidmuo LIFE programos atžvilgiu.

23. Nors KNP apie tai neminima, Komitetas laikosi nuostatos, kad ką tik prasidėjusi Europos kampanija atsinaujančiai energijai skatinti, kuri tęsis iki 2008 m., ir programa „Pažangi energetika Europai“ turi būti derinamos.

Valstybės pagalba

24. Komitetas pritaria 2005 m. rugsėjo 21 d. Europos Komisijos surengtoms viešoms konsultacijoms dėl valstybės pagalbos naujovių diegimo srityje taisyklių (COM 2005 (436)), tačiau apgailestauja, kad pasiūlymams teikti buvo numatyti per trumpi terminai.

Šiuo klausimu Komitetas norėtų pareikšti šias pastabas:

- Komitetas, laikydamasis paprastumo tikslo, pritaria paramai, kuri turi būti teikiama atnaujinant jau galiojančias taisykles, o ne kuriant naujas.
- Jis pritaria tikslui teikti naujovėms diegti skirtą valstybės pagalbą mažosioms ir vidutinėms įmonėms.
- Komitetas ragina ir toliau kaupti leistinas lėšas, skirtas naujovėms diegti ir regioninei pagalbai.

2005 m. lapkričio 16 d., Briuselis

- Komitetui kelia nuostabą, kodėl naujoves diegti pradėdama numatant vien tik „[50 %] išimtis socialinėms įmokoms ir vietos/regionų mokesčiams (t.y. nesusijusiems su pelnu)“.
- Jis pritaria nuostatai, kad „Valstybės pagalbos MVĮ ir (arba) tolimos nuo rinkos veiklos atveju galėtų būti taikomos ne tokios griežtos procedūrinės taisyklės ir tokiais atvejais galėtų būti netaikomas reikalavimas pranešti“ (24 įžanginė nuostata).

Komitetui kelia abejonių pernelyg didelis Komisijos dėmesys „rinkos ydų“ klausimui. Komitetas pritaria, kad naujovių diegimo veikla tikrai yra ypatinga, nes jos dažnai yra tolimos rinkai: „Patirtis rodo, kad labai sunku iš anksto žinoti, kurie naujoviški produktai ir paslaugos bus sėkmingi rinkoje.“ (18 įžanginė nuostata).

Baigiamoji pastaba

25. Šios Komiteto nuomonės tikslas — siekti, kad konkurencingumo stiprinimo diegiant naujoves politika būtų kuo veiksmingesnė, bei dalyvauti debatuose dėl finansinių perspektyvų. Jis taip pat mano, kad jo siūlomas KNP derinimas nurodyta linkme padės tolygiau paskirstyti atsakomybę ir užduotis tarp skirtingų Europos valdžios institucijų.

Regionų komiteto
pirmininkas
Peter STRAUB

Regionų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl Europos bendrijos septintosios mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos pagrindų programos (2007-2013 m.)

(2006/C 115/05)

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl Europos bendrijos septintosios mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos pagrindų programos (2007–2013) (COM(2005) 119 final) — 2005/0043 (COD) — 2005/0044 (CNS);

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą dėl Europos mokslinių tyrimų žinių erdvės kūrimo plėtrai užtikrinti (COM(2005) 118 final);

atsižvelgdamas į 2005 m. kovo 31 d. Tarybos sprendimą konsultuotis su Regionų komitetu šiuo klausimu pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio 1 dalį;

atsižvelgdamas į 2005 m. gegužės 19 d. Komiteto pirmininko sprendimą pavesti Kultūros ir švietimo komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu;

atsižvelgdamas į 2000 m. Lisabonos Europos Vadovų Tarybos sprendimą, kuriuo buvo patvirtinta Europos mokslinių tyrimų erdvės koncepcija ir tuo padėti pamatai bendrai mokslo ir technologijų plėtros politikai visoje Europos Sąjungoje;

atsižvelgdamas į 2002 m. kovo mėn. Barselonos Europos Vadovų Tarybos sprendimą, kuriuo Europos Sąjunga nustatė siekį iki 2010 metų padidinti Europos mokslinių tyrimų išlaidas iki 3 proc. Europos Sąjungos BVP;

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą dėl Europos augimo iniciatyvos: investicijos į tinklus ir žinias, skatinančias ekonomikos augimą ir užimtumą (COM(2003) 690 final);

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą dėl Mokslo ir technologijos — Kelias į Europos ateitį — Europos Sąjungos mokslinių tyrimų rėmimo politikos gairės (COM(2004) 353 final) ir savo nuomonę šiuo klausimu (CdR 194/2004 final) ⁽¹⁾;

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą dėl aukšto lygio nepriklausomų ekspertų grupės pastabų ir pasiūlymų dėl Šeštosios pagrindų programos naujų instrumentų veiksmingumo įvertinimo (COM(2004) 574 final);

atsižvelgdamas į 2005 m. Europos Vadovų Tarybos pavasario susitikimui pateiktą Komisijos komunikatą *Dirbti kartu augimo ir darbo vietų labui — Nauja Lisabonos strategijos pradžia* (COM(2005) 24 final);

atsižvelgdamas į Pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl Konkurencingumo ir naujovių pagrindų programos parengimo (2007–2013) (COM(2005) 121 final) — 2005/0050 (COD));

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą dėl Europos intelektinių gebėjimų sutelkimo: sudaryti universitetams sąlygas visapusiškai prisidėti prie Lisabonos strategijos įgyvendinimo (COM(2005) 152 final) ir savo nuomonę šiuo klausimu (CdR 154/2005 fin);

atsižvelgdamas į profesoriaus Ramon Marimon vadovaujamos aukšto lygio ekspertų grupės ataskaitą „Septintosios pagrindų programos naujų instrumentų veiksmingumo įvertinimas“ (2004 m. birželio 21 d.);

atsižvelgdamas į Komiteto nuomonės projektą (CdR 155/2005 rev.2), kurį 2005 m. rugsėjo 22 d. priėmė Kultūros ir švietimo komisija (pranešėjas **Lars Nordström**, Västara Götaland regiono Regioninės tarybos narys (SE/LDAE);

⁽¹⁾ OL C 71, 2005 3 22, 22 p.

Kadangi:

1. Komisijos pasiūlyme išvardyti bendrieji tikslai yra būtini siekiant įgyvendinti Lisabonos tikslus. Mokslinių tyrimų plėtojimas jiems skiriamas iki 3 proc. ES BVP, iš kurių 2 proc. turi būti gaunami iš privataus sektoriaus ir žinių visuomenės ir ekonomikos skatinimas Europoje kaip mokslinių tyrimų ir plėtros prioritetas yra labai aukštas tikslas, kuris gali būti pasiektas tik bendromis pastangomis — darniai veikiant valstybėms narėms ir Europos Sąjungai.
2. Moksliniai tyrimai, naujovės ir visą gyvenimą trunkantis mokymasis yra svarbūs augimui ir konkurencingumui Europoje.
3. Būtinai Europos Sąjungos išlaidų moksliniams tyrimams padvigubinimas 2007–2013 m. yra suderintas su Lisabonos strategijos tikslais ir tuo atsižvelgiama į aplinkybę, kad 2004 m. į Europos Sąjungą įstojo 10 naujų valstybių narių. Šio pasiūlymo įgyvendinimu yra suinteresuotos visos Europos šalys, net jei tektų mažinti finansavimą kitoms 2007–2013 m. finansinėje perspektyvoje numatytiems sritims.
4. Reikia pažymėti dabartinės Šeštosios mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos pagrindų programos (2002–2006) ir būsimos Septintosios pagrindų programos vientisumą. Į naujos programos pasiūlymą yra įtrauktos ir tokios naujos sritys kaip Europos mokslinių tyrimų tarybos sukūrimas ir bendros technologijų iniciatyvos.
5. Nors Komisijos siūlyme nurodytos priemonės nėra sanglaudos instrumentai, jos neabejotinai daro įtaką Europos sanglaudai.

62-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. lapkričio 16-17 d. (lapkričio 16 d. posėdis) priėmė šią nuomonę vieningai.

Regionų komiteto požiūris

1. Bendrosios Komiteto pastabos

REGIONŲ KOMITETAS,

1.1 Regionų komitetas **džiaugiasi**, kad **politinės sąsajos ir šio pasiūlymo tikslai** pristatomi atskiru komunikatu dėl Europos mokslinių tyrimų erdvės sukūrimo, kuris pateikiamas kartu su šiuo pasiūlymu;

1.2 Regionų komitetas **palankiai vertina Komisijos siūlymą**, nes jis didele dalimi užtikrina Pagrindų programų **vientisumą**. Sudarytos geresnės dalyvavimo sąlygos vietos ir regionų valdžios institucijoms bei mažoms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ), nors Septintosios pagrindų programos priemonės ir toliau bus dažniau taikomos „didelėms iniciatyvoms“;

1.3 Komitetas **pabrėžia** atsižvelgiant į pakartotinį Lisabonos darbotvarkės įgyvendinimą, kaip svarbu pasiekti susitarimą dėl finansinių perspektyvų, leisiantį gauti būtiną finansavimą, skirtą Septintajai pagrindų programai, kaip siūlo Komisija;

1.4 Komitetas pritaria administraciniams ir techniniams, finansiniams ir teisiniams **supaprastinimams**, kurie pateikti prie pasiūlymo pridėtame darbo dokumente dėl įgyvendinimo, ir ypač pabrėžia, kad būtina supaprastinti visas paraiškų teikimo procedūras, derybas dėl sutarčių ir jų įgyvendinimą;

1.5 Komitetas **konstatuoja**, kad Komisija **plačios konsultacijų kampanijos** metu išklusė daugelio suinteresuotųjų šalių nuomones, ir tai, kad **poveikio įvertinimu** pagrįstame

pasiūlyme atsižvelgiama į dalyvių pateiktą informaciją ir vertinimus;

1.6 Komitetas **konstatuoja**, kad žinios yra Lisabonos strategijos pagrindas ir kad naujovės, švietimas ir moksliniai tyrimai sudaro „žinių trikampį“. Komitetui lieka pabrėžti, kad **aukštos kokybės ir puikių rezultatų siekimas** yra **pagrindinis mokslinių tyrimų politikos** aspektas, nes tokiu būdu galima įgyti žinių, reikalingų tvariam ekonomikos augimui, užimtumui ir socialinei sanglaudai;

1.7 Regionų komitetas **remia** pagrindinius tikslus, kurie yra programos pagrindas, ir Septintosios pagrindų programos suskirstymą į keturias programas: „**Bendradarbiavimas**“, „**Idėjos**“, „**Žmonės**“ ir „**Gebėjimai**“;

1.8 Komitetas **pritaria** nuostatai, kad tarptautinio bendradarbiavimo atlikti moksliniai tyrimai — nuo bendrai vykdomų projektų ir tinklų iki mokslinių tyrimų programų koordinavimo — **skirti kelioms temoms**, kurias apima „**Bendradarbiavimo**“ programa:

- a) sveikata;
- b) maisto produktai, žemės ūkis ir biotechnologijos;
- c) informacijos ir ryšių technologijos;
- d) nanomokslai, nanotechnologijos, medžiagų ir naujos gamybos technologijos;
- e) energetika;
- f) aplinka (įskaitant klimato kaitą);

- g) transportas (įskaitant civilinę aviaciją);
- h) socialiniai ir ekonominiai mokslai bei humanitariniai mokslai;
- i) saugumas ir kosminė erdvė;

1.9 Komitetas **daug vilčių deda į programą „Idėjos“**, kuri numato įsteigti savarankišką Europos mokslinių tyrimų tarybą, siekiant remti Europoje atliekamus konkuruojančių individualių grupių pažangiausių mokslinius tyrimus visose mokslo srityse. Ypač **pabrėžia** nepriklausomos mokslinių tyrimų tarybos svarbą ir pritaria darniai mokslo pasiekimų sklaidai visapusiškai bendradarbiaujant su vietos ir regionų valdžios institucijomis. Idėja dėl Europos mokslinių tyrimų tarybų turėtų būti vystoma, kad būtų užmegzti glaudūs ryšiai su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir RK;

1.10 Regionų komitetas **džiaugiasi**, kad **programos „Žmonės“** pagrindų mokslo darbuotojai bus skatinami mokytis ir siekti karjeros daugiau kreipiant dėmesį į pagrindinius įgūdžius ir karjeros plėtojimo aspektus ir stiprinant ryšius su nacionalinėmis sistemomis;

1.11 Atsižvelgdamas į **programą „Gebėjimai“**, jis **pabrėžia** būtinybę suderinti Pagrindų programą su struktūrinių fondų didinimu Europos mokslinių tyrimų, mokymosi ir gebėjimų naujovių srityje, ypač atsižvelgiant į mokslinių tyrimų infrastruktūrą, mažoms ir vidutinėms įmonėms skirtus mokslinius tyrimus, moksliniais tyrimais užsiimančias regionų grupes ir viso mokslinio tyrimų potencialo realizavimą ES „konvergencijos“ regionuose, klausimus, susijusius su tema „Mokslas visuomenėje“, ir tarpšakiniu tarptautiniu bendradarbiavimu;

1.12 Europa turi siekti geriausios naujų valstybių narių integracijos. Visų ES politikos kryptių ir priemonių įtraukimas yra būtina sąlyga veiksmingai panaudoti šių šalių svarbų žmogiškąjį ir ekonominį potencialą, kad būtų kuriama konkurencingesnė ir darnesnė Europa, kuri vystytųsi tvariai. Pagrindų programos turėtų padėti paspartinti integracijos procesą.

2. Programa „Bendradarbiavimas“

2.1 Daugiausiai dėmesio skiriama žinių perdavimui ir sklaidai. Dabartinėje Pagrindų programoje yra numatytos priemonės, bet vis dėlto kyla klausimas, ar jos bus sistemingai ir veiksmingai panaudotos. Kokie bus rezultatai? Apie tai mažai žinoma, nes stinga aiškių reikalavimų, kaip vykdyti tolimesnę kontrolę. Sprendimas galėtų būti — įgyvendinant patvirtintus projektus, daugiau dėmesio skirti žinių perdavimo strategijų plėtrai ir įgyvendinimui. Komisija turėtų į tai atsižvelgti ir kontroliuoti pasiektus rezultatus;

2.2 Informacijos ir komunikacijų technologijos (IKT) yra labai svarbios visais pramonės, verslo, paslaugų sektoriais,

mokslo ir technologijų, įskaitant saugumą ir gynybą, aspektais. Palyginti su Japonija, o svarbiausia JAV, Europa turi dar nemažai pasiekti, iš dalies dėl daugeliui svarbių sričių būtinų superkompiuterių, pvz., klimato, saugumo ir medžiagotyros bei naujų vaistų sintezės;

2.3 Dėl ekologinių darnaus vystymosi aspektų gamta laikoma šaltiniu, todėl Regionų komitetas atkreipia dėmesį į tokias mokslinių tyrimų sritis kaip bioenergija, biokuras, augalų genomika, medienos technologija, tvarus miškų ūkis, kasybos technika, atliekų tvarkymo technologijos ir turizmo tyrimai;

2.4 RK dar kartą pabrėžia, kad jis pritaria, jog į Septintąją pagrindų programą įtraukta svarbi **energetikos** paprogramė. Nors energetikos moksliniais tyrimams Euratom septintojoje mokslinių tyrimų pagrindų programoje taip pat teikiama didelė pirmenybė, būtina dar labiau pabrėžti šį gyvybiškai svarbų klausimą. Energetika yra svarbiausias konkurencingos ekonomikos veiksnys, tačiau, kaip gerai žinoma, Europa vis dažniau tampa priklausoma nuo energijos importo, o tokia padėtis kelia nerimą;

2.5 Regionų komitetas mano, kad ši kryptis turėtų būti papildyta socialiniu aspektu, ir kaip pagrindinę temą visų pirma norėtų pabrėžti integraciją. Pavyzdžiui, moksliniai tyrimai turėtų padėti atsakyti į klausimus, kaip ES valstybėse narėse įgyvendinama integracijos politika, kokių priemonių imamasi, kokių tikslų siekiama, kokie veiksniai naudojami ir kaip integraciją veikia mokesčių politikos priemonės (daugelyje valstybių narių mokesčiai renkami nacionaliniu lygiu, o didžiąją integracijos sąnaudų dalį, pvz., socialinės atskirties mažinimo priemonės, dengia vietos ir regionų valdžios institucijos). Taip pat svarbūs ir demokratiniai integracijos politikos aspektai, kaip formalios balso teisės pasekmės arba skirtingi integracijos politikos požiūriai į įvairius visuomenės sluoksnius. Kiti klausimai yra susiję su pabėgėlių padėtimi ir diskriminavimu darbo rinkoje;

2.6 RK pritaria **Galileo** projekto kūrimo pradžiai; kadangi ši programa yra labai svarbi naujovių požiūriu, joje panaudoti technologijų sprendimai, o svarbiausia jų taikymas, Komiteto nuomone, lemia šio projekto tikrąjį įvairiapusiškumą ir daugiafunkciškumą;

2.7 Komiteto nuomone, moksliniai tyrimai visuomenės sveikatos, sveikatos apsaugos ir slaugos srityse plačiąja prasme turėtų būti Europos dalykinių mokslinių tyrimų prioritetų dalis. Taip pat turi būti skiriama dėmesio klausimams, susijusiems su įvairiais gyventojų sveikatos apsaugos aspektais, pavyzdžiui, priemonėms alkoholio ir tabako daromai žalai sumažinti. Informacija apie alkoholizmo ir rūkymo problemos mastą ir padarinius svarbi ir dabar, ir bus svarbi ateityje;

2.8 Įvairūs miesto plėtros klausimai, apimantys daugiau nei aplinkosaugos aspektus, taip pat turėtų būti mokslinių tyrimų objektas. Tai turėtų apimti ne tik transportą, urbanistiką, vandens ir nuotėkų valymą, kultūros paveldą ir turizmą, bet ir integracijos bei valdymo klausimus. Šios temos buvo analizuojamos Penktojoje pagrindų programoje, bet nebuvo įtrauktos į Šeštąją. Todėl Septintojoje pagrindų programoje numatoma atsižvelgti į prioritetinę miesto plėtros perspektyvą;

2.9 Regionų komitetas mano, kad mokslinių tyrimų ir praktikos sąsaja yra svarbi tyrimų sritis. Tyrimų žinias reformuojamose ir tobulinamose socialinės apsaugos sistemose pritaikyti nelengva tiek viešajam, tiek ir privačiajam sektoriui. Iš esmės tai susiję su visomis mokslinių tyrimų sritimis, tačiau bene labiausiai su naujomis paslaugų srities žiniomis. Be to, moksliniai tyrimai turėtų būti stiprinami tyrimų pritaikymo srityje. Šių naujų tyrimų objektai būtų, pvz., mokslinių tyrimų rezultatų praktinio pritaikymo metodika, pasikeitimų kliūtys, priežastys, kodėl kai kurios tobulinimo strategijos yra vykusios, o kitos — ne; kaip vyksta mokslo valdomi kaitos procesai; kaip įtraukiami mokslo darbuotojai ir kaip pasiūlymų teikimo sistema skatina kūrybiškos aplinkos kūrimą. Todėl Europos mokslinių tyrimų politika privalo apibrėžti mokslinių tyrimų sritį, analizuojančią mokslinių tyrimų ir praktikos sąsają ir skatinančią naujoves ir plėtrą. ES turėtų tai pripažinti ir skatinti šios mokslinių tyrimo srities plėtrą paslaugų sektoriuje;

2.10 Regionų komitetas laikosi nuomonės, kad atskirų valstybių mokslinių tyrimų programose, kurias reikėtų labiau koordinuoti Europos lygiu, turėtų būti iširta demografinių pokyčių problema. Kelis regionus apimančio bendradarbiavimo programų koordinavimas pagal ERA-NET schemą turėtų būti plėtojamas remiantis EB Sutarties 169 straipsniu. Kita vertus, turi būti gerokai padidintas gyventojų senėjimo tyrimų finansavimas iš Septintosios pagrindų programos. Viena iš svarbių temų, pvz., yra „aktyvus senėjimas“, kuri taip pat nagrinėjama Komisijos komunikate dėl Pagyvenusių darbuotojų užimtumo didinimo ir pasitraukimo iš darbo rinkos vėlinimo „Aktyvus senėjimo“ problematika apima įvairias priemones, pavyzdžiui, turi būti skleidžiama ir fiksuojama informacija apie sveikai senstančius asmenis ir apie vyresniosios kartos indėlį į visuomenės gyvenimą. Reikia pažymėti ES kultūrinius skirtumus ir skirtingus valstybių narių veiksmus vis labiau senstančios visuomenės atžvilgiu. Tai turėtų būti daugelio skirtingų mokslinių tyrimų temų, kurios galėtų būti nagrinėjamos drauge, pagrindas. Aktualios yra ne tik gyventojų senėjimo ir „aktyvus senėjimo“ temos ir su jomis susijusios visuomenės problemos, įskaitant ir sveikatos bei priežiūros klausimus, tačiau ir socialiniai bei ekonominiai veiksniai, kuriuos lems pernelyg mažas gimstamumas, emigracija, bendras visuomenės senėjimas ir drastiškas gyventojų sumažėjimas. Be to, labiau reikėtų gilintis į tokias mokslinių tyrimų temas kaip gyventojų senėjimo poveikis sveikatos apsaugos ir slaugos paslaugų, taip pat rūpinimosi savimi poreikiui. Nors Europos ir atskirų valstybių mokslinių tyrimų programų koordinavimas minimas progra-

moje „Bendradarbiavimas“, tačiau, pasak Komiteto, jį reikia stiprinti. „Senėjimo“ sąvoka apima socialinius, ekonominius ir kultūrinius komponentus. Todėl labai svarbu, kad tai būtų įtraukiama į rengiamas nacionalines programas vietiniu ir regionų lygiu;

2.11 Regionų komiteto nuomone, suderinus šias Pagrindų ir Konkurencingumo ir naujovių pagrindų (KNP) programas, sušvelnėjo mokslinių tyrimų, inovacijų ir ekonomikos sankirtos taškai. Tačiau išlieka pavojus, kad dėl nepakankamo teisinio aiškumo ir per didelio biurokratizmo nebus įgyvendintos projekto idėjos, kurias sunku priskirti konkrečiai programai ir kurios yra svarbios augimui ir darbo vietų kūrimui; blogiausiai atveju, potencialūs pareiškėjai visiškai nusivils Europa. Ypač svarbu, kad Komisija tai traktuotų kaip vieną visumą, administracinių skirtingų generalinių direktoratų ir programų kompetencijų ribų nepaversdama trikdžiais įgyvendinant daug žadančius projektus;

2.12 Vietos ir regionų valdžios institucijoms, atsakingoms už svarbias visuomenines sritis, dalyvavimas technologijų programose gali būti naudingas ir regionų valdžios institucijos, atsakingos už svarbias visuomenines sritis, turėtų dalyvauti rengiant naujų, gyventojų poreikius atitinkančių technologijų mokslinių tyrimų strategijas ir padėti tobulinti specialias, neseniai parengtas programas. Vietos ir regionų valdžios institucijos, suprantama, turi bendradarbiauti su mokslo darbuotojus, ūkio ir valstybinių sektoriumi, nes toks bendradarbiavimas yra technologijų programų atsiradimo sąlyga. Egzistuoja technologijų programos, kurias gana sėkmingai gali įgyvendinti vietos ir regionų valdžios institucijos. Technologijų programos yra ilgalaikiai ir drąsūs sumanymai, tačiau jos atsiranda dažniau remiantis seniai sukurtomis technikos sritimis, nei esminiais žmonių poreikiais;

2.13 Būtina, kad miestai, turėdami patirties savo piliečių ir teritorijos ekonominio ir socialinio vystymo srityje, kuo aktyviau dalyvautų programose, skatinančiose naujovių diegimą ir visą gyvenimą trunkantį mokymąsi. Šiuo atžvilgiu jie galėtų tapti katalizatoriais, skatinančiais partnerystės ryšius, kurie leis lengviau pasinaudoti išteklių, arba remti vietos ir regionų valdžios institucijų pastangas skatinti savo teritorijose naujovių diegimą ir mokslinius tyrimus;

2.14 Komitetas pritaria nuostatai, kad daugelis valstybių narių Taryboje, taip pat Europos Parlamentas, be kita ko, vartoja socialiai pagrįstų mokslinių tyrimų programų sąvoką (angl.: Societally Motivated Research Platforms — SMRP). Jos papildė technologijų programas, nes suinteresuotųjų šalių — valstybinių institucijų, mokslo darbuotojų (universitetų, aukštųjų mokyklų ir institutų) ar galbūt verslo sektoriaus — visuomeniniai poreikiai, planuojant ilgalaikes mokslinių tyrimų strategijas, turėtų turėti lemiamą reikšmę. Europai reikia naujų mokslinių išvadų, norint geriau suprasti problemas, kurias

sukelia socialiniai sunkumai, pavyzdžiui, tam tikri kultūriniai ir etniniai skirtumai, demografinė raida, aplinkos, įskaitant klimato kaitą, sukelti sunkumai. Socialiai pagrįstų mokslinių tyrimų tikslas — Europoje suvienyti suinteresuotas šalis sprendžiant mokslo plėtros klausimą, didelius, ilgalaikius visuomeninius iššūkius, su kuriais susiduria Europa. Svarbiausiomis suinteresuotomis šalimis, be abejo, laikomi „galutiniai žinių naudotojai“, tarp jų vietos ir regionų valdžios institucijos;

2.15 Socialiai pagrįstos mokslinių tyrimų programos sąvoka arba koncepcija didele dalimi remiasi valstybinių visuomeninių suinteresuotų šalių iniciatyva ir naujų žinių, kurios susijusios su pažangiais moksliniais tyrimais įvairiose visuomenės srityse, poreikiu. Koncepcija apima ir aktyvų šių suinteresuotų šalių indėlį, keliant problemas ir klausimus, kuriuos reikia iširti. Be to, tai grindžiama tuo, kad visuomeninės suinteresuotos šalys aktyviai perims atsakomybę, susijusią su gautų žinių sklaida ir pritaikymu. Sėkmės perspektyva, žinoma, padidėja, kai pačios suinteresuotos šalys aktyviai dalyvauja keliant problemas. Todėl socialiai pagrįstos mokslinių tyrimų programos turėtų papildyti technologijų programas, kuriose didžiausias dėmesys skiriamas pramonei. Bet suinteresuoti pramonės atstovai pagal mokslinių tyrimų sritį galėtų aktyviai įsijungti į kitas atskiras kitų suinteresuotų šalių administruojamas socialiai pagrįstas mokslinių tyrimų programas. Socialiai pagrįstų mokslinių tyrimų programų koncepcija apima įvairių sričių mokslinius tyrimus, kuriais siekiama žmogiškųjų ir visuomeninių problemų kompleksinio sprendimo. Tai geriausiai galima suvokti, analizuojant skirtingas mokslines perspektyvas. Siekiant, kad mokslo plėtra ir galimybės neatsiliktų nuo visuomenės raidos, būtinas platus tarptautinis bendradarbiavimas kaip socialiai pagrįstų mokslinių tyrimų programų dalis;

2.16 Diskutuojant apie socialiai pagrįstas mokslinių tyrimų programas buvo atsižvelgta į įvairius aspektus ir temas. Regionų komitetas nori paliesti keletą iš jų, tai — demografinė Europos raida (gyventojų senėjimas), Europa ir integracija ir (arba) migracija bei tvarus vystymasis, atsižvelgiant į aplinkos perspektyvas;

Gyventojų senėjimo problema yra aktuali visoms ES valstybėms narėms ir apima sveikatos apsaugą, globą (pvz., elektroninė sveikata, sveiką senėjimą, užtikrintą buitį), pensijų sistemas, darbingo amžiaus ilginimą ir panašias sritis. Nors tokia demografinė raida dažnai laikoma problema, bet ji atveria ir daug galimybių. Vyresnė karta yra didelis kompetencijos, patirties ir žinių šaltinis; daug vyresnio amžiaus piliečių yra geriau informuoti ir reiklesni vartotojai (naudotojai arba pacientai), įvairiose srityse reikalaujantys naujoviškų sprendimų. Kaip galėtume geriau ir visą gyvenimą panaudoti žmonių išteklius atskiro individo ir visuomenės labui? Į „Integracijos ir migracijos“ temą gali būti įtraukti, pavyzdžiui, atitinkami integracijos, darbinio gyvenimo, diskriminavimo ir pan. aspektai. „Darnaus vystymosi — aplinkos apsaugos“ tema galėtų aprėpti Europos teritorinio planavimo klausimus: miestas kaip impulsų daviklis, pabrėžiant miesto ir kaimo sąsajas, aplinkos taršą ir jos padarinius kraštovaizdžiui, pabrėžiant miestų ir kaimų teritorinį pasiskirstymą skirtinguose regionuose; Europos atsakomybę už visuotinį darnų vystymąsi pasaulio ir Europos kontekste.

3. Programa „Idėjos“

3.1 Svarbu, kad Europos mokslinių tyrimų taryba stengtųsi išsaugoti vientisumą, bendradarbiaudama su nepriklausomais ir tam tikroje srityje besispecializuojančiais mokslo darbuotojais. Tai turėtų būti siejama su nesudėtingu administraciniu ir techniniu paraiškų nagrinėjimu. Turi būti aišku, kas nustato prioritetus;

3.2 Svarbu, kad Europos mokslinių tyrimų tarybos finansuojamų tyrimų rezultatais nuolat ir veiksmingai galėtų naudotis kituose Europos regionuose dirbantys mokslo darbuotojai. Tam reikalingos lėšos turi būti gaunamos iš mokslo darbuotojų mobilumo priemonės skirtos biudžeto arba skiriamos kaip tiesioginė Europos mokslinių tyrimų tarybos subsidija. Pastaruoju atveju subsidija turėtų sudaryti tik nedidelę patvirtintiems projektams numatytos bendros sumos dalį.

4. Programa „Žmonės“

4.1 Komitetas mano, kad, Europoje nestigtų mokslininkų, būtina sudaryti geresnes sąlygas moterims dirbti mokslinių tyrimų srityje. Šiuo atveju yra svarbios įvairios politinės priemonės, taip pat ūkinės veiklos dalyvių ir universitetų nuostatų keitimas. Turėtų būti plėtojamos „Marijos Kiuri priemonės“, siekiant sužadinti vyresniųjų klasių merginų susidomėjimą moterų vieta ir vaidmeniu mokslo ir mokslinių tyrimų srityje, kad daugiau moterų įsitrauktų į mokslinę veiklą;

4.2 Komitetas pabrėžia, kad tikrai reikės daugybės įvairių priemonių, siekiant garsias mokslininkų grupes paskatinti vykti į Europą. Įvairias galimybes atveriančios karjeros plėtrą Europoje riboja geografinio, teisinio, administracinio ir kultūrinio pobūdžio veiksniai. Mokslo darbuotojus Europa galėtų sudominti kokybiškesne karjera, uždarbiu, socialinėmis garantijomis ir t. t. Kita galimybė galėtų būti vadinamųjų „kombinuotų darbo vietų“ kūrimas, kai darbuotojai ne tik dirbtų savo darbą, bet galėtų užsiimti ir mokslo tiriamąja veikla;

4.3 Komitetas laikosi nuomonės, kad „visą gyvenimą trinkančio mokymosi“ reikšmė turėtų būti suprantama kaip Europos augimo šaltinis ir kaip priemonė siekti Europos mokslinių tyrimų politikos tikslų. Teigiama yra tai, kad ši perspektyva atsispindi Komisijos siūlyme, ir yra svarbu, kad į šį darbą įsitrauktų ir regionai, ir nacionaliniai, ir bendruomenių dalyviai. Todėl Komitetas atkreipia dėmesį į Mokslinių tyrimų generalinio direktorato, Įmonių generalinio direktorato ir Regionų komiteto iniciatyvą „Abipusio mokymosi pagrindai“. Ji skirta priimančiesiems sprendimus regionų lygiu, numatant konkrečias priemones, aktualias „Mokslo“ sričiai, pvz., bendroji regionų apžvalga, regionų lyginamoji analizė (angl.: *Benchmarking*) ir specializuota regionų apžvalga;

4.4 Komitetas mano, kad Komisija turėtų atsižvelgti į tai, kad mokslo darbuotojų profesinės galimybės Europoje aktualios visoms ES valstybėms narėms, taip pat visoms toms viešosioms sritimis, už kurias atsakingos savivaldybės, apskritys ir regionai;

4.5 Komitetas taip pat pabrėžia, kad reikia aktyviau imtis priemonių ugdyti naują mokslo darbuotojų, galinčių dirbti universitetuose, privačiame ir viešajame sektoriuje, kartą. Be to, reikia galvoti apie mokslo darbuotojų rengimo priemones, kad, pvz., doktorantai praktinės patirties įgytų ir verslo, ir viešajame sektoriuje. Jaunieji mokslo darbuotojai turi sugebėti dirbti ne tik universitetuose, todėl juos reikia tam rengti;

5. Programa „Gebėjimai“

Komitetas pritaria šiai pagrindų programos daliai. Jis laikosi nuomonės, kad visos sritys yra svarbios, tačiau labiausiai norėtų pabrėžti toliau nurodytą sritį.

5.1 Inicijatyva „Žinių regionai“, be kita ko, sveikintina todėl, kad apima išaugusią regionų įtaką naujovėms ir augimui. Sunku pervertinti žinių regionų svarbą bendrajam Europos ekonomikos augimui — jie yra atskirų valstybių ekonomikų pagrindiniai ramsčiai;

5.2 Komitetas siekia glaudesnės pagrindų programos ir struktūrinių fondų sąsajos. Vis dėlto reikia pabrėžti tam tikrą įtampą tarp paramos pažangiems tyrimams ir sanglaudos skatinimo. Šios įtampos neliks, jei visuose regionuose bus remiami skubių tyrimų vykdytojai. Be to, Regionų komitetas parengė studiją, kurioje analizuojama struktūrinė gėba ir vietos bei regionų valdžios institucijų pasirengimas paremti mokslinių tyrimų ir technologijų sritį. Šioje studijoje, be kita ko, orientuojamasi ir į mokslinių tyrimų ir technologijų, struktūrinių fondų ir inovacijų klausimus;

5.3 Regionų komitetas supranta Europoje vykstančios diskusijos dėl finansinės perspektyvos svarbą. Labai svarbu, kad šios naujos iniciatyvos būtų įgyvendinamos ir sumažinus pasiūlyme numatytą finansavimą. Numatytos lėšos, kurių yra apie 160 mln. eurų, sudaro tik apie 2 proc. dalinei programai „Gebėjimai“ skirtų 7,4 mlrd. eurų, ir jų nepakanka;

5.4 Taip pat per mažai skatinama aukštasis mokyklas ir mokslinių tyrimų ir plėtros sritį derinti su pramonės poreikiais. Tai paaiškinama tuo, kad su naujovėmis susijusios sritys buvo nagrinėjamos specialioje Konkurencingumo ir naujovių

pagrindų, vadinamojoje KNP, programoje (angl.: *Competitiveness and Innovation Framework Programme*). Kyla tam tikrų abejonių dėl jungimo ir galimo šių pagrindų programų susikirtimo. Šiuos dalykus Komisija turėtų išaiškinti. Tai neturėtų sukelti problemų, bet jei tai įvyktų, Komisija turėtų būti parengusi modelį, užtikrinantį geresnį programų suderinamumą. Pavyzdžiui, kaupiamas rizikos kapitalas minėtoms bendrosioms technologijų iniciatyvoms. Jei projektas yra pateikiamas į rinką, ar jis turi būti finansuojamas iš Septintosios pagrindų programos, ar iš KNP programos lėšų?

5.5 Regionų komitetas pažymi, kad taip pat reikia skirti dėmesį tyrimų institutams, palaikantiems technologijų perkėlimą, ir bendram produktų kūrimui. Esant tam tikrai regionų ekonomikos ir visuomeninio sektoriaus struktūrai gali atsirasti didelis poreikis specializuotis. Komisija turėtų atkreipti dėmesį ne tik į sanglaudos politinę sąveiką, bet ir pabrėžti ES priemonių reikšmę, įgyvendinant tiek nacionalines, tiek regionų naujovių strategijas;

5.6 Regionų komitetas pritaria Komisijos nuomonei, kad ES konvergencijos regionai, kaip jie apibrėžti remiantis struktūriniais fondais, turi didelį *mokslinių tyrimų potencialą*, kurį būtina suaktyvinti;

5.7 Negalima pamiršti tų sektorių, kuriems nereikia daug tyrimų, bet kurie taip pat prisideda prie Europos augimo ir Lisabonos tikslų įgyvendinimo. Iki šiol Septintoji mokslinių tyrimų pagrindų programa iš esmės buvo nukreipta į moksliniams tyrimams imlias sritis. Finansinė parama toms sritims, kuriose atliekama mažiau tyrimų, leidžianti joms naudoti esamas technologijas, gali suteikti galimybę realizuoti inovacijas, kurios kitaip liktų neįgyvendintos. Todėl šioms suinteresuotoms šalims mokslinių tyrimų programoje turėtų būti skiriamas didesnis dėmesys;

5.8 Regionų komitetas **pritaria** veiksmų programai „Mokslas visuomenėje“ ir pabrėžia šios svarbios srities naujoje pagrindų programoje reikšmę.

6. Regionų komiteto rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS,

6.1 Regionų komitetas **mano**, kad socialiniai ir ekologiniai tvarios plėtros mastai turėtų labiau atspindėti visoje Septintojoje pagrindų programoje;

6.2 Regionų komitetas **tikisi**, kad Komisija aktyviai ir visapusiškai parems socialiai pagrįstas mokslinių tyrimų programas, kaip ji rėmė technikos programas. Pavyzdžiui, pirmiausia galėtų būti apibrėžta socialiai pagrįstų mokslinių tyrimų programų koncepcija, o įvairios suinteresuotos šalys, paragintos parengti ilgalaikę viziją ir strateginę mokslinių tyrimų darbotvarkę, būtų stebėtojos įvairiais lygiais ir teiktų patarimus ir paramą; be to, jos galėtų pasirūpinti skaidrumu ir atvirumu bei tinkama organizacine pagalba. Taip Komisija galėtų prisidėti prie sėkmingo įgyvendinimo užtikrinimo;

6.3 Regionų komitetas **konstatuoja**, kad įvairūs vietos ir regionų atstovai aktyviai dirba, siekdami pritraukti socialiai pagrįstų programų koncepcijai svarbias suinteresuotas šalis. Komitetas sveikintų Komisijos, Europos Parlamento, Tarybos ir atskirų valstybių mokslinių tyrimų atstovų, bendruomenių, apskričių ir regionų bei mokslo darbuotojų ir kitų suinteresuotų šalių dialogą, kurio pagrindinė tema turėtų būti gyventojų senėjimas;

6.4 Regionų komitetas **mano**, kad visos Komisijos uždavinys — pasirūpinti, kad administracinės ir techninės problemos, kurios galėtų kilti dėl to, kad šią Pagrindų programą ir Konkurencingumo ir naujovių pagrindų programą (KNP) administruoja skirtingi generaliniai direktoratai, nesutrukdytų programų įgyvendinimo; šias abi programas reikia aiškiai atskirti;

6.5 Regionų komitetas **pabrėžia**, koks svarbus yra technologijų vystymas Septintojoje pagrindų programoje ir kaip svarbu susieti ją su Konkurencingumo ir naujovių pagrindų programa, kad visuose Europos regionuose atsirastų naujų įmonių, o žiniomis paremtose įmonėse būtų sukurta naujų darbo vietų;

6.6 **Komiteto nuomone**, pagrindinės temos turėtų būti papildytos bendraisiais, su visuomenės sveikata, sveikatos apsauga bei sveikatos ir slaugos sektoriumi susijusiais klausimais. Be to, įvairūs miesto plėtros aspektai neturėtų būti tyrinėjami tik aplinkos kontekste;

6.7 Atsižvelgiant į MVĮ kaip Europos ekonomikos variklio vaidmenį, RK **siūlo** Septintojoje mokslinių tyrimų pagrindų programoje siekti pusiausvyros tarp didelių iniciatyvų ir iniciatyvų, skirtų MVĮ, pvz., didinant *Žinių regionų* iniciatyvos finansavimą;

6.8 Regionų komitetas **ragina** Komisiją pateikti sektinus įvairių suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimo mokslo srityje vietos lygiu pavyzdžius. Tai galėtų būti organizuojama ir konkurso forma;

6.9 Regionų komitetas **siūlo** Tarybai ir Europos Parlamentui pritarti Komisijos siūlymui dėl 72 726 mln. eurų Bendrijos finansinio įnašo į Septintosios pagrindų programos biudžetą.

2005 m. lapkričio 16 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Peter STRAUB

Regionų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Restruktūrizavimas ir užimtumas — Skatinti užimtumą numatant restruktūrizavimo pasekmes ir reaguojant į jas: Europos Sąjungos vaidmuo

(2006/C 115/06)

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Restruktūrizavimas ir užimtumas — Skatinti užimtumą numatant restruktūrizavimo pasekmes ir reaguojant į jas: Europos Sąjungos vaidmuo, KOM (2005) 120 galutinis,

atsižvelgdamas į 2005 m. kovo 31 d. Europos Komisijos sprendimą pasikonsultuoti šiuo klausimu pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio pirmąją pastraipą,

atsižvelgdamas į 2005 m. balandžio 12 d. Biuro sprendimą pavesti Ekonominės ir socialinės politikos komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu,

atsižvelgdamas į RK nuomonę dėl Integruotų ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo gairių 2005–2006 m. (CdR 147/2005 fin),

atsižvelgdamas į RK nuomonę dėl Valstybės pagalbos regionams gairių persvarstymo (CdR 77/2005 fin),

atsižvelgdamas į RK nuomonę dėl Komisijos komunikato dėl Socialinės darbotvarkės (CdR 80/2005 fin),

atsižvelgdamas į RK nuomonę dėl Komisijos komunikato dėl globalizacijos socialinės dimensijos — ES politikos indėlis siekiant tolygiai paskirstyti naudą (CdR 328/2005 fin),

atsižvelgdamas į CdR 148/2005 rev.2 nuomonės projektą, priimtą 2005 m. rugsėjo 23 d. Ekonominės ir socialinės politikos komisijos (pranešėja **Irene Oldfather**, Škotijos parlamento narė (JK/ESP),

62-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. lapkričio 16-17 d. (lapkričio 16 d. posėdis), vieningai priėmė šią nuomonę:

1. Regionų komiteto nuomonė

prasme ir tai turi būti ilgalaikės Europos ekonomikos vystymosi vizijos dalis siekiant užtikrinti, kad pokyčiai iš tikrųjų yra būdas stiprinti konkurencingumą;

REGIONŲ KOMITETAS

1.1 **pritaria** komunikatui, kuris yra svarbus indėlis į pagrindinius svarstymus dėl įmonių restruktūrizavimo ir poveikio užimtumui. Restruktūrizavimas tapo atsaku į rinkos pokyčius, vidaus rinkos kūrimą bei globalizaciją. Daug bendrovių mano jį esant svarbiu elementu išsaugant konkurencingumą; be to, jis taip pat gali būti laikomas galimybe kurti naujas aukštesnės pridėtinės vertės veiklos rūšis ir tvaresnes darbo vietas tam tikroje teritorijoje;

1.2 **yra patenkintas**, kad ekonominis restruktūrizavimas yra aptariamasis, atsižvelgiant į Lisabonos augimo strategiją ir Europos socialinį modelį. RK nori pabrėžti Europos socialinio modelio svarbą, siekiant sumažinti neigiamą restruktūrizavimo poveikį tiek individams, tiek vietos bendruomenėms;

1.3 **sutinka**, kad būtina užtikrinti gerą restruktūrizavimo valdymą. Tai yra būtina sąlyga tiek ekonomine, tiek socialine

1.4 **pastebi**, kad komunikatas tyrinėja tik ES lygiu. Atsižvelgiant į tą svarbų vaidmenį, kurį atlieka vietos ir regionų valdžia ir valstybės narės, Regionų komitetas yra nusivylęs, kad komunikatas nebuvo platesnės apimties ir nagrinėjo sąveiką tarp skirtingo lygio valdžios institucijų ir šių skirtingo lygio valdžios institucijų atliekamą vaidmenį. Tačiau ES yra kompetentinga tokiose srityse kaip bendros rinkos vystymas, prekybos ir plėtros politika bei Lisabonos darbotvarkė. Svarbu, kad Europos Komisija pagalvotų apie šios politikos poveikį ekonomiam restruktūrizavimui ir atvirkščiai;

1.5 **pritaria** komunikatui, kuriame teigiama, kad restruktūrizavimas gali būti per brangus ne tik įmonės darbuotojams, bet dar ir neigiamai paveikti vietos ir regiono ekonomiką;

1.6 **pabrėžia** svarbų Europos pokyčių priežiūros centro vaidmenį, atskleidžiant geriausią praktiką, kuri leistų sukurti tvirtesnį pagrindą viešoms diskusijoms apie restruktūrizavimą ir perkėlimą;

ESAMOS PROBLEMOS

1.7 **sutinka**, kad šios priežastys gali paskatinti restruktūrizavimą įmonių lygiu:

- Europos bendrosios rinkos pokyčiai ir tarptautinis rinkų atvėrimas konkurencijai
- Technologijų naujovės
- Teisinio pagrindo raida
- Didžiausi vartotojų paklausos pokyčiai;

1.8 **teigia**, kad komunikate turėtų būti išsamiau atsižvelgta į globalizaciją ir didelio darbo vietų skaičiaus perkėlimą į ne Europos Sąjungoje esančias vietas;

1.9 **tvirtina**, kad užimtumo modelių ir darbo vietų kokybės pokyčiai pagal sektorių yra labai svarbūs, atsižvelgiant į užimtumo, apmokymų, pramonės ir žemės ūkio politiką ES lygiu. Komunikate teigiama, kad per 1977-2002 m. ES buvo sukurta apie 30 mln. darbo vietų. Paslaugų sektoriuje buvo sukurta 44 mln. darbo vietų; pramonės sektoriuje buvo prarasta 7 mln. darbo vietų, o žemės ūkio sektoriuje — 7,5 mln. Aukštos kvalifikacijos darbuotojų užimtumo lygis padidėjo 25,1 %, vidutinės kvalifikacijos — 14,2 %, o žemos kvalifikacijos darbuotojų — 2,2 %;

1.10 **remia** komunikatą dėl augimo ir užimtumo naudos, kalbant apie vidaus rinkos plėtrą ir ekonomikos atvėrimą prekybai. RK taip pat pritaria komunikate pripažįstamam šios politikos poveikiui regionams ir socialinio teisingumo būtinybei šiose politikos srityse;

1.11 **remia** komunikate išreikštą nuomonę, kad restruktūrizavimo poveikis gali priklausyti nuo strategijos, kaip pagerinti darbo rinkos veikimą, stiprinti aktyvią užimtumo politiką, numatyti pokyčius ir sukurti mechanizmą, kuris palengvintų perėjimą į kitą darbą. RK taip pat norėtų pabrėžti veiksmingų vietos ir regionų ekonominės plėtros strategijų, kurios padeda didinti ekonomikos augimą ir ekonominės bazės diversifikaciją, svarbą. Tokiose ekonomikose įmonių restruktūrizavimą valdyti yra daug lengviau;

1.12 **pastebi**, kad JAV 2002 m. Paramos prekybos reguliavimui reformos aktas (Trade Adjustment Assistance Reform Act) yra cituojamas kaip teigiamas ekonomikos atvėrimo prekybai ir pagalbos teikimo kompanijoms ir dirbantiems pavyzdys. Tačiau RK tiki, kad ES yra daug pavyzdžių, kai viešosios agentūros, pabaigusios restruktūrizavimo procesą, gali būti pateikiamas kaip modelis;

SPRENDIMAI EUROPOS BENDRIJOS LYGIU

i. Bendras principas

REGIONŲ KOMITETAS

1.13 **remia** būtinybę glaudžiau koordinuoti Bendrijos politikos kryptis, darančias poveikį restruktūrizavimui ir ypač pritaria darbo grupių, kuriose būtų atstovaujami su restruktūrizavimu susiję Komisijos skyriai, kūrimui;

1.14 **pritaria** Bendrijos politikos ištyrimui, kuris daro poveikį restruktūrizavimui, kad būtų galima atlikti reikiamus politikos pokyčius;

ii Europos užimtumo strategijos (EUS) reforma

1.15 **ragina** valstybes nares užtikrinti, kad priemonės, sutartos pagal Europos užimtumo strategiją, būtų skubiai ir veiksmingai įgyvendinamos;

1.16 **teigiamai vertina** Komunikate nurodomą svarbų ryšį tarp Lisabonos strategijos, Europos užimtumo strategijos ir ES struktūrinių fondų. RK pabrėžia, kad svarbu įgyvendinti priemones, remiančias prisitaikymą ir restruktūrizavimą, kurios siūlomos Europos Komisijos Europos socialiniame fonde (ESF). RK taip pat pabrėžia būtinybę kokybiškai parengti vadovaujantį personalą, atitinkantį vietos poreikius ir paremtą plačia partneryste, kad darbdaviai ir darbuotojai sugebėtų veiksmingai administruoti pokyčius. Taigi, RK pritaria pasiūlymui parengti „pokyčių administravimo personalą“;

1.17 **nuoširdžiai sutinka** su Komunikato išvada, kurioje nurodoma, kad „pokyčius veiksmingiausia numatyti vietos lygmeniu“, ir kad „Europos Sąjungos regioninė ir sanglaudos politika turi tapti katalizatoriais“⁽¹⁾;

(1) COM(2005) 120 final, 12 psl., išnaša

1.18 **ragina** valstybes nares skirti adekvatų finansavimą regioninei ir sanglaudos politikai, kad ji galėtų būti pokyčių katalizatoriumi;

1.19 **primena**, kad šalyse, kurios prieš pastarąjį plėtros etapą jau buvo Sąjungos narės, dar yra regionų, norinčių pasiekti kitų Bendrijos regionų lygį ir pageidaujančių, kad bent jau pereinamojo laikotarpio metu būtų tęsiama regionų vystymo politika panaudojant struktūrinius ir sanglaudos fondus;

iii Bendrijos finansinių priemonių reforma, kuria siekiama geriau numatyti ir valdyti restruktūrizavimo pasekmes

REGIONŲ KOMITETAS

1.20 **sutinka** su Komunikatu, kad kartu su Europos užimtumo strategija ir ES struktūriniais fondais, Septintoji pagrindų programa ir ES švietimo bei mokymosi programos gali prisidėti prie konkurencingos žiniomis, skatinančiomis mobilumą, paremtos ekonomikos vystymosi;

1.21 **siūlo** skirti didesnę paramą moksliniams tyrimams, technologijų plėtrai ir naujovėms atsižvelgiant į šių veiklos sričių naudą šiuo metu, kai vyksta įmonių restruktūrizavimo procesas, reikia kovoti su galimais neigiamais šio proceso padariniais vietos ir regionų ekonomikai;

1.22 **pastebi**, kad neatsižvelgta į skirtingą restruktūrizavimo proceso poveikį vyrams ir moterims ir tai trukdo kiekvienai problemai pritaikyti atitinkamas priemones;

1.23 **nerimauja** dėl mažo finansavimo, skirto ES valstybių narių derybos dėl Konkurencijos tikslo. Šiose srityse restruktūrizavimas tęsis, o daugeliui jų reikia paramos visiškam regionų ekonomikos modernizavimui ir žiniomis paremtos ekonomikos sukūrimui;

1.24 **pakartotinai patvirtina** pritariantis derybose dėl 2007-2013 m. ES struktūrinių fondų Komisijos pateiktiems pasiūlymams dėl augimo koregavimo fondo;

1.25 **pritaria** naują postūmį teikiančiam pasiūlymui įsteigti globalizavimo koregavimo fondą, kuris būtų skirtas ypač dideliems vietos ir regioniniu lygiu patiriamiems ekonominiams ir socialiniams sukrėtimams, kuriuos sukelia globalizacijos nulemta restruktūrizacija ir kurių negalėjo numatyti vietos ir regionų valdžios institucijos;

1.26 **pabrėžia**, kokia svarbi yra BŽŪP reforma ir kaimo plėtros politika sumažinant neigiamus restruktūrizavimo padarinius žemės ūkio darbuotojams ir kaimo gyventojams ir ypač pabrėžia vidaus vystymo politikos naudą;

iv Pramonės ir įmonių politika

REGIONŲ KOMITETAS

1.27 **remia** ES pasirinktą metodą, kai ji 2004 m. balandį ES atnaujino pramonės ir įmonių politiką. Dabar ji apima įmonių reguliavimo sistemos patobulinimą, siekia remti įmonių pastangas naujovių ir konkurencingumo srityje bei geriau koordinuoti veiksmus sektorių lygiu;

1.28 **remia** Komunikate pateiktą pasiūlymą, kad Europos Komisija nustatytų sektorius, kuriuose pokyčiai gali vykti greitai ir būti dideli, dalyvaujant aukšto lygio grupėms, kurių sudėtyje yra visos suinteresuotos šalys; Komisija dėmesį skirs konkurencingumo analizei, aplinkos teikiams galimybėms ir iš jų kylantiems pavojams, pasekmėms regiono lygiu bei priemonėms, kurių galima imtis Bendrijos lygiu tam, kad būtų galima numatyti pokyčius ir reaguoti į juos;

v Konkurencijos politika

REGIONŲ KOMITETAS

1.29 **pastebi**, kad dabartinės gairės, skirtos sunkumus patiriančioms įmonėms gelbėti ir restruktūrizuoti, buvo pristatytos 2004 m. spalio mėn., nepasikonsultavus su Regionų komitetu ar Europos Parlamentu;

1.30 **pastebi**, kad 2005 m. birželio mėn. Komisija paskelbė Valstybės pagalbos veiksmų planą⁽²⁾ (VPVP) ir dėl jo RK pateiks atskirą nuomonę. Be to, RK pastebi, kad VPVP skelbiamas įmonių gelbėjimo ir restruktūrizavimo pagalbos gairių įvertinimas ir pakeitimas 2007-2008 m. ir pabrėžiama būtinybė pasikonsultuoti su Regionų komitetu prieš paskelbiant naujas gaires 2009 m.;

1.31 **pabrėžia**, koks yra svarbus Reglamento, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo, projektas (COM(2004) 492), kuriame numatyta, kad per septynerius metus nuo sprendimo dėl finansavimo priėmimo fondo lėšas gaunančioms įmonėms nutraukus gamybinę veiklą bei jose galimai sumažėjus darbo vietų, jos privalo grąžinti gautas lėšas;

⁽²⁾ COM (2005) 107 final – CdR 225/2005

vi Išorės politika

REGIONŲ KOMITETAS

1.32 **pritaria** Komunikato teiginiui, kad Socialinė darbotvarkė yra taikoma išorės priemonėms ir numato nuostatas dėl užimtumo skatinimo, socialinės politikos ir tinkamų darbo sąlygų kiekvienam darbuotojui. Be to, Komunikate teigiama, kad Socialinės darbotvarkės tikslai apima pagrindinių socialinių teisių skatinimą, socialinio dialogo vystymą, įmonių socialinę atsakomybę ir iniciatyvų pokyčių valdymą pasaulio mastu. Šiais tikslais ES vadovausis vykdydama veiklą su tokiomis tarptautinėmis organizacijomis, kaip TDO, EBPO, JT, TVF, Pasaulio bankas ir PPO;

vii Partnerystės stiprinimas pokyčių vardan

1.33 **pritaria** Komunikate išdėstytais pastaboms, kad Komisija sieks pakeisti partnerystės stiprindama socialinį dialogą, pristatydama komunikatą dėl bendrovių socialinės atsakomybės ir sukurdamą „Restruktūrizavimo forumą“;

1.34 **mano**, kad pirmasis Restruktūrizavimo forumas, įvykęs 2005 m. birželio mėn., buvo labai sėkmingas, ir tikisi, kad Forumas taps reguliariu renginiu. RK labai pritaria ketinimams būsimajame Forume pagrindinį dėmesį sutelkti į vietos ir regionų lygį;

1.35 **sutinka**, kad siūlomas Komunikatas dėl įmonių socialinės atsakomybės turėtų skirti pagrindinį dėmesį į geriausių praktiką, kuria įmonės ir suinteresuoti asmenys remiasi sprendami resutruktūrizavimo klausimą. Komunikate teigiama, jog yra įrodymų, kad bendrovės, kurios sugeba socialiai atsakingai valdyti restruktūrizavimą, dažniausiai yra pranašesnės ir atsparesnės konkurencijos rinkoje. RK pritaria šioms išvadoms;

1.36 **pritaria** Komunikate pateiktam pasiūlymui, kad Europos pokyčių stebėjimo centro būtų paprašyta stebėti restruktūrizavimą ir pateikti kiekybinio ir kokybinio tyrimo rezultatus, kurie bus priemonė, padėsianti viešuosiuose debatuose;

viii Reglamento ir susitarimo bendrųjų nuostatų pakeitimai

1.37 **pritaria** šio skyriaus pasiūlymams dėl reglamentavimo, modernizavimo ir supaprastinimo priemonių, numatytų pagal Lisabonos veiksmų programą, ir pasiūlymui dėl Žaliosios knygos dėl darbo teisės, kurioje bus numatyti nauji darbo organizavimo modeliai ir darbo teisės vaidmuo sprendžiant restruktūrizavimo klausimus. Tai bus galimybė paskatinti „reflek-

syvųjų restruktūrizavimą“. Tokios priemonės sudaro mokymo pertraukos, atostogos, darbo pasidalijimas, nuotolinis darbas ir darbas ne visą darbo dieną; tokios priemonės mažiau trikdo negu privalomas darbuotojų atleidimas, susijęs su agresyvesniu restruktūrizavimu;

ix Konsultacijų su Europos socialiniais partneriais dėl įmonių restruktūrizavimo ir Europos darbų tarybų antrasis etapas

1.38 **sutinka su** Komunikate išdėstytais mintimis, kad socialiniai partneriai turi aktyviau dalyvauti numatant ir valdant pokyčius ir restruktūrizavimą;

1.39 **pritaria** Komisijos požiūriui dėl Darbų tarybų direktyvos peržiūrėjimo, kuris buvo pradėtas 2004 m. balandį. Komisija nurodė keturias sritis susitarimui pasirašyti dėl darbų tarybų vaidmens numatant ir valdant pokyčius ir restruktūrizavimą. Šios sritys apima geriausios praktikos pritaikymą ir bendruosius metodus restruktūrizavimui vykdyti;

2. Regionų komiteto rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS,

2.1 **mano**, kad ekonominis restruktūrizavimas įmonių lygiu yra neišvengiama modernizavimo proceso dalis, kuriant perspektyvią žiniomis paremtą ekonomiką, bet pabrėžia poreikį sustiprinti Europos socialinį modelį, kad problemos, kurias restruktūrizavimas gali sukelti individams ir vietinėms bendruomenėms, būtų sumažintos;

2.2 **sutinka** su Europos Komisija, kad „Restruktūrizavimo forumas“ turi suvaidinti svarbų vaidmenį ir, kad būsimasis forumas turi išanalizuoti atliktą vaidmenį, restruktūrizavimą vykdančias vietas ir regionų lygiu;

2.3 **ragina** atlikti daugiau tyrimų apie vyriausybės atsaką į įmonių restruktūrizavimą ir, ypač į ES, nacionalinės, regioninės ir vietos lygmens valdžios vaidmenį ir sąveiką, taip pat daugiau mokslinių tyrimų apie restruktūrizavimo priežastis ir ypač globalizaciją;

2.4 **ragina**, kad ES, nacionalinė ir vietos politika būtų daugiau paremta užimtumo garantija, o ne darbo vietos garantija. Tai leistų atsitraukti nuo darbo visam gyvenimui sąvokos (darbo vietos garantija) ir pereiti prie situacijos, kai darbuotojai įgyja įgūdžius, kad iš vienos darbo vietos galėtų lengviau pereiti į kitą (užimtumo garantija);

2.5 **pabrėžia** Europos pokyčių priežiūros centro vaidmenį teikiant patikslintą informaciją apie ekonominę restruktūrizavimą, kuri bus labai naudinga diskusijai apie pokyčių numatymą ir valdymą;

2.6 **pabrėžia** didesnio ES politikos koordinavimo poreikį, siekiant prisitaikyti prie pokyčių ir juos valdyti ir, vadovaudamasis Komisijos rekomendacijomis, primena apie būtinybę įtraukti švietimo ir profesinio mokymo politiką į politikos sričių, kurioms reikia papildomo koordinavimo, sąrašą;

2.7 **nori** pamatyti gerai veikiančią Europos užimtumo strategiją, kuri atlieka esminį vaidmenį prisitaikant prie pokyčių ir juos valdant bei augančiuose sektoriuose kuriant naujas darbo vietas;

2.8 **pabrėžia** faktą, kad restruktūrizavimą įmonių lygiu valdyti lengviau, jeigu vietos ir regionų agentūros parengė ekonomikos plėtros strategijas, kurios skatina augimą ir diversifikuoja ekonomiką. Tai padeda buvusiems darbuotojams lengviau rasti kitą darbą;

2.9 **pripažįsta** esminį vaidmenį, kurį ES struktūriniai fondai ir Europos socialinis fondas atlieka vykdant restruktūrizavimą ir siekiant valdyti pokyčius. RK ragina valstybes nares pritarti ES biudžetui, kuris vietos ir regionų valdžios institucijoms leidžia modernizuoti savo ekonomiką ir tokiu būdu sumažinti žalingą individualių įmonių lygiu vykdomo restruktūrizavimo poveikį, atsižvelgiant į tai, kad kalbama apie horizontalią problemą, su kuria susiduria įvairūs regionai;

2.10 **rekomenduoja**, kad ES valstybės narės naujai apmastytų augimo arba globalizacijos koregavimo fondo sukūrimo galimybę, pasinaudojant ES struktūriniais fondais, kuris leistų ES įsikišti, jei vietos arba regiono ekonomiką dėl restruktūrizavimo ištiktų krizė; RK nuomone, šis fondas galėtų būti naudojamas tik regionams pasiekus tam tikrą kritinę ribą, nustatomą atsižvelgiant į darbuotojų, patyrusių restruktūrizacijos poveikį, kurio nebuvo galima numatyti, regiono nedarbo lygio ir poveikio regiono bendrosioms nacionalinėms pajamoms santykį. Komitetas pritaria, kad jis būtų skiriamas ir

priemonėms, skirtoms sušvelninti tokį poveikį žmogiškąja prasme, t.y. darbuotojų mokymui ir persikraustymui, ir rekomenduoja ši fondą steigti pasinaudojant ES biudžetu — kaip nuolatinį nepriklausomą fondą, turintį fiksuotą metinį biudžetą. RK pritaria, kad šiam fondui būtų skiriama 1 milijonas eurų per metus;

2.11 **rekomenduoja**, kad Europos Sąjunga peržvelgtų savo veiksmus, kuriais siekiama diversifikuoti kaimo ekonomiką ir pagerinti jos konkurencingumą, kad skaudus žemės ūkio restruktūrizavimo poveikis būtų sumažintas ir šiuo tikslu ypač pabrėžia vidaus vystymo politikos svarbą;

2.12 pritaridama pasiūlymams dėl pramonės ir įmonių politikos, RK **rekomenduoja** Europos Komisijai glaudžiai bendradarbiauti su vietos ir regionų valdžios institucijomis, kad nustatytų sparčius pokyčius patiriančius sektorius;

2.13 **nori**, kad su juo būtų konsultuojamasi, kai 2007 — 2008 m. bus peržiūrimos gelbėjimo ir restruktūrizavimo gairės;

2.14 **rekomenduoja**, kad Socialinės darbotvarkės nuostatos vaidintų esminį vaidmenį derybose su tarptautinėmis organizacijomis ir Doha plėtros derybų raunde;

2.15 **pabrėžia** atsakingo pokyčių valdymo ir restruktūrizavimo poreikį įmonių lygiu ir poreikį, kad skirtingos valdžios institucijos užtikrintų, jog atsakingi darbdaviai žino savo pareigas. RK teigia, kad tai galima pasiekti keliais būdais: ES lygiu stiprinant socialinį dialogą, Komunikatu dėl bendros socialinės atsakomybės ir derybomis dėl Direktyvos dėl darbų tarybų;

2.16 **rekomenduoja**, kad įmonės pirmiausia dar sykių pagalvotų apie skatinamą „refleksyvųjį restruktūrizavimą“. Šios priemonės apima mokymo pertraukas, atostogas, darbo pasidalijimą, nuotolinį darbą ir darbą ne visą darbo dieną; tokios priemonės mažiau trikdo negu privalomas darbuotojų atleidimas, susijęs su agresyvesniu restruktūrizavimu uždariant filialus.

2005 m. lapkričio 16 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Peter STRAUB

Regionų komiteto nuomonė dėl Regioninių parlamentų, turinčių įstatymų leidybos galių, vaidmens demokratiame Europos Sąjungos gyvenime

(2006/C 115/07)

REGIONŲ KOMITETAS

atsižvelgdamas į 2004 m. birželio 15 d. Biuro sprendimą pavesti Konstitucinių reikalų ir Europos valdymo komisijai parengti nuomonę savo iniciatyva dėl „Regioninių parlamentų vaidmens demokratiame Europos Sąjungos gyvenime“;

atsižvelgdamas į Sutartį dėl Konstitucijos Europai, visų pirma į subsidiarumo principo taikymo nuostatas;

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl Sutarties dėl Konstitucijos Europai (CdR 354/2003 fin (1)) projekto;

atsižvelgdamas į savo 2005 m. spalio 13 d. nuomonę dėl *Svarstymų laikotarpio: diskusijų apie Europos Sąjungą vertinimo struktūra, temos ir tvarka* (CdR 250/2005 fin);

atsižvelgdamas į 2001 m. spalio 26 d. Komiteto Biuro priimtą deklaraciją dėl „Įstatymų leidimo įgaliojimus turinčių regionų vaidmens Bendrijos sprendimų priėmimo procese“ (CdR 191/2001 fin);

atsižvelgdamas į bendrą Regionų komiteto ir įstatymų leidimo teisę turinčių Europos regioninių asamblėjų konferencijos (CALRE) veiksmų planą 2003-2004 m.;

atsižvelgdamas į 2003 m. spalio 27–28 d. Reggio di Calabria, 2004 m. spalio 26 d. Milane ir 2005 m. spalio 24–25 d. Barselonoje priimtus įstatymų leidimo teisę turinčių Europos Sąjungos regioninių asamblėjų pirmininkų konferencijos pareiškimus;

atsižvelgiant į Oviedo dokumentą, kuriuo 1997 m. buvo įkurta Europos regioninių teisėkūros asamblėjų konferencija (ERTAK) ir kuriame buvo apibrėžti jos tikslai bei principai;

atsižvelgdamas į Konstitucinių reikalų ir Europos valdymo komisijos nuomonės projektą, kuris buvo priimtas 2005 m. balandžio 22 d. (CdR 221/2004 rev. 3) (pranešėjas p. Luc Van den Brande, BE/EVP, Flandrijos parlamento narys ir senatorius);

- 1) **kadangi** kai kurie valstybių narių regionai turi įstatymų leidimo įgaliojimus ir todėl turi teisę taikyti ES teisės aktus;
- 2) **kadangi** į ypatingus regionų, turinčių įstatymų leidybos galių, įgaliojimus yra daroma aiški nuoroda Sutartyje dėl Konstitucijos Europai, kalbant apie subsidiarumo principo kontrolės ir taikymo procesą bei kadangi jie užima ypatingą vietą Europos Sąjungos demokratiame sprendimų priėmimo procese;
- 3) **kadangi** ši nuomonė apsiriboja regioninių parlamentų, turinčių įstatymų leidybos galių, ypatumais, kuriuos apsprendžia Sutartis dėl Konstitucijos, ji nesiekia apriboti kitų politinių sprendimų lygmenų pripažinimo ir kadangi šioje nuomonėje *mutatis mutandis* pateiktos rekomendacijos taip pat galioja kitiems sprendimų priėmimo lygiams;
- 4) **kadangi** regioniniai parlamentai, turintys įstatymų leidybos galių, visiškai užtikrina savo sprendimų vykdymą, ir yra aiškiai paminėti Sutarties dėl Konstitucijos protokole dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo;

(1) OL C 71, 2005 3 22, 1p.

- 5) **kadangi** per Konstitucijos reikalų ir Europos valdymo komisijos organizuotą viešą svarstymą tema „Įstatymų leidybos galių turinčių regioninių parlamentų ir asamblėjų vaidmuo demokratiname Europos Sąjungos gyvenime“, kuris įvyko 2005 m. kovo 3 d. patvirtino didėjančią regioninių parlamentų, turinčių įstatymų leidybos teisę didėjančią dalyvavimą Europos politinio suvienijimo procese;
- 6) **kadangi** pertrauka Sutarties dėl Konstitucijos Europai ratifikavimo procese jokių būdu neturi stabdyti iniciatyvų, vykdomų siekiant labiau įtraukti regionų parlamentus į Sąjungos demokratinį gyvenimą bei užtikrinti jų dalyvavimą rengiant Bendrijos teisės aktus, o kartu juos taikant ir prižiūrint, kaip numatyta pagal politinį konsensą dėl Sutarties dėl Konstitucijos Europai;

62-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. lapkričio 16-17 d. (lapkričio 16 d. posėdis), priėmė šią nuomonę.

1. Regionų komiteto pozicija

mentų, turinčių įstatymų leidybos galių, įgaliojimus, nors į tai pirmą kartą paskatino atsižvelgti Laeken deklaracija;

REGIONŲ KOMITETAS

1.1 **rekomenduoja**, kad į galiojančias sutartis būtų įtraukti Protokolas dėl subsidarumo ir proporcingumo principų taikymo ir Protokolas dėl nacionalinių parlamentų ES vaidmens, kadangi jie gali ženkliai pagerinti demokratiją ir piliečių dalyvavimą Europos Sąjungos sprendimų priėmimo procese;

1.2 **mano**, kad regioninė demokratija ypač reikšminga siekiant į politiką įtraukti pilietes ir piliečius, ir todėl Europos Sąjungos lygiu jai turėtų būti skiriamas būtinas dėmesys; todėl būtina pripažinti išrinktų regioninių ir vietos asamblėjų svarbą sudarant galimybes visiems piliečiams dalyvauti demokratijos procese ir visų pirma visiškai įtraukiant šias decentralizuotas valdžios institucijas į sprendimų priėmimo procesą;

1.3 **pripažįsta**, kad regioniniai parlamentai prisideda prie Europos pilietybės kūrimo gerbiant Sąjungos kultūrinę ir kalbų įvairovę;

1.4 **įsitikinęs**, kad vietos ir regioninės autonomijos stiprinimas kai kuriose valstybėse narėse labai padeda kurti Europą, pagrįstą būtent demokratijos, artimumo ir decentralizacijos principais;

1.5 **pastebi**, kad visose Europos Sąjungos valstybėse narėse įvyko svarbūs su decentralizacija susiję procesai, todėl regionai tapo svarbiais politiniais ir ekonominiais veiksniais Europos lygiu;

1.6 **pastebi**, kad vietos ir regioninės asamblėjos yra neatskiriama Europos valstybių demokratijos kūrimo proceso dalis. Todėl debatuose dėl Europos atitinkamas dėmesys turėtų būti skiriamas subregioninei politikai;

1.7 **apgailėstauja**, kad Sutartyje dėl Konstitucijos Europai nenumatoma atsižvelgti į decentralizuotus regioninių parla-

1.8 **džiaugiasi dėl** jam suteiktos teisės Teisingumo Teisme iškelti atitinkamus ieškinius dėl teisės aktų, kurių priėmimui, kaip numato Konstitucija, reikalingas Regionų komiteto svarstymas, tačiau jis apgailėstauja, kad įstatymų leidimo įgaliojimus turintiems regionams (dar) nesuteikta teisė pareikšti ieškinius Teisingumo Teisme;

1.9 todėl **teigia**, kad, regioninės asamblėjos, ypač tos, kurios turi įstatymų leidimo teisę, į šį procesą turi įtraukti RK ir, jei būtina, nacionalinį parlamentą, kad pradėtų teisminį procesą.

1.10 **pritaria** įstatymų leidimo teisę turinčių Europos Sąjungos regioninių asamblėjų pirmininkų konferencijos (CALRE) pastangoms regioninio lygio parlamentines sistemas įtraukti į Europos sprendimų priėmimo procesą;

1.11 atsižvelgiant į Baltosios knygos dėl Europos valdymo rekomendacijas, **dar kartą pabrėžia**, kad už Europos teisės aktų įgyvendinimą atsakingas įvairių lygmenų valdžios institucijas kaip lygiaverčius partnerius derėtų visiškai įtraukti į tų teisės aktų parengimo ir ES politikos procesus; **mano**, kad tuo labiau tai taikoma įstatymų leidimo teisę turinčioms regioninėms asamblėjoms, kadangi jos turi priimti regionų lygmens teisės aktus, taikydamos Bendrijos teisės aktus, ir todėl **remia** jų aktyvų dalyvavimą stadijoje iki teisės akto parengimo per jų dalyvavimą struktūruotame dialoge per juos atstojančias asociacijas;

1.12 **atkreipė dėmesį** į įvairius pasiūlymus ir iniciatyvas siekiant paskatinti tarpparlamentinį bendradarbiavimą Europos lygiu ir **mano**, kad toks bendradarbiavimas gali padėti Europos integracijai;

1.13 Tačiau Komitetas **mano**, kad turi būti ir toliau gilinama, ar šie pasiūlymai yra tikrai pageidautini ir ar juos galima įgyvendinti, ir visų pirma įvertinti, ar šie pasiūlymai gali padėti stiprinti politinę regioninių asamblėjų įtaką;

1.14 jis taip pat **pabrėžia**, kad Europos Sąjungoje dėl Konstitucijos teksto prasidėjęs apmąstymo laikotarpis jokiū būdu neturėtų tapti nutolimu nuo jos ambicijų ar jų išsižadėjimu.

1.15 **pabrėžia**, kad prie Sutarties dėl Konstitucijos Europai pridedamas protokolas dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo yra pirmas svarbus žingsnis siekiant veiksmingai pripažinti įstatymų leidimo teisę turinčius regioninius parlamentus. Šiame protokole numatoma, kad nacionaliniai parlamentai, jeigu būtina, konsultuojasi su šiais regioniniais parlamentais visais klausimais, susijusiais su subsidiarumo principo taikymo kontrole;

1.16 be to, **pažymi**, kad visoms regioninėms asamblėjoms, priklausomai nuo joms patikėtų kompetencijos sričių, yra taikomi subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo ir kontrolės mechanizmai;

1.17 **atkreipia dėmesį** į tai, kad Europos Komisijos pasiūlymai dėl Europos valdymo bei Sutarties dėl Konstitucijos Europai vienareikšmiškai numato, kad ES įsigali įvairių lygmenų valdymo sistema, kas reiškia, kad tarp skirtingų valdymo sferų egzistuoja horizontalia partneryste pagrįstas ryšys, nustatytas siekiant užtikrinti veiksmingą ir integruotą sprendimų priėmimą ir aiškiai apibrėžia įgaliojimų paskirstymą tarp įvairių valdžios lygmenų, tam, kad būtų žinoma, kas ką atlieka ir kuris lygmuo yra politiškai atsakingas;

1.18 **pabrėžia**, kad regioninių parlamentų, turinčių įstatymų leidybos įgaliojimų, dalyvavimas jo veikloje tebeišlieka papildomu privalumu ir mano, kad yra tinkama sutelkti dabartinį bendradarbiavimą tarp Regionų komiteto ir Europos regionų įstatymo leidimo teisės turinčios asamblėjos, kurių bendras tikslas yra sustiprinti regioninę demokratiją Europoje ir teisingai taikyti subsidiarumo ir proporcingumo principus, ir visa tai darniai bendradarbiaujant su regionų vykdomąja valdžia;

1.19 **mano**, kad Sutarties dėl Konstitucijos Europai ratifikavimas įstatymų leidimo teisę turinčioms regioniniams parlamentams suteikia svarbią galimybę aiškiau apibrėžti jų vaidmenį ir reikšmę Europos integracijos procese.

2. Regionų komiteto rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

2.1 **nori**, kad regioniniai parlamentai, regioninės asamblėjos ir vietinės valdžios institucijos, jiems suteiktų įgaliojimų ribose, aktyviai veiktų institucijų lygiu, visapusiškai dalyvautų debatuose dėl Europos ir Bendrijos sprendimų priėmimo procese, laikydamiesi savo išpareigojimų piliečiams ypač svarbiu šiuo metu besitęsiančiu apmąstymo laikotarpiu;

2.2 **rekomenduoja** šiuo klausimu, kad regioniniai parlamentai dalyvautų parlamentiniuose forumuose, kuriuos numato rengti Europos Parlamentas atsižvelgdamas į tai, jog šiuo metu vyksta svarstymų laikotarpis, siekiantis skatinti Europos dialogą, kad būtų įveikta konstitucinė krizė;

2.3 **rekomenduoja** parengiamajame teisės taikymo etape realiai įtraukti šias vietas ir regionų valdžios institucijas į išankstinio Bendrijos teisės aktų koordinavimo etapą ir „išankstinio perspėjimo“ mechanizmo įgyvendinimo konsultacijas;

2.4 **ragina**, kad regioniniai parlamentai aktyviai dalyvautų Europos Komisijos rekomenduojamoje priemonėje *D planas* tiek Bendrijos iniciatyvų srityje, tiek ir rekomenduojamuose nacionaliniuose debatuose, kurių metu būtų diskutuojama apie Europos ateitį ir piliečių lūkesčius;

2.5 **ketina** intensyviai bendradarbiauti ir dialogą su įstatymų leidimo teisę turinčiais regioniniais parlamentais, siekdamas jų dalyvavimo formos tobulinimo;

2.6 **pažymi**, kad bendradarbiaudamas su vietos ir regionų valdžios institucijų ir jų asociacijų tinklais, jis atidžiai svarstys prašymus pateikti ieškinius prieš Bendrijos teisės aktus pagal Komiteto vidaus tvarką, kuri turi būti nustatyta;

2.7 **dirbs** tam, kad regioniniai parlamentai, turintys įstatymų leidybos galių, atsižvelgiant į Europos Sąjungos jiems suteiktus įgaliojimus, atstovautų savo šalių parlamentus ar nacionalinio parlamento rūmus ir taip pat galėtų kreiptis į savo nacionalinį parlamentą, siekiant Teisingumo Teisme iškelti ieškinį dėl subsidiarumo principo pažeidimo;

2.8 **prašo** regioninius parlamentus, turinčius įstatymų leidybos teisę, ir regionines asamblėjas prisidėti prie Komiteto parengto „Europos Sąjungos, valstybių narių ir vietos bei regionų valdžios institucijų kompetencijų padalijimo arba atskyrimo katalogo“ (CdR 104/2004) nuolatinio atnaujinimo;

2.9 **primygtinai siūlo**, kad įstatymų leidimo teisę turinčių regioninių parlamentų, turinčių įstatymų leidybos teisę, lygiu būtų svarstomas klausimas dėl parlamentinių komitetų, atsakingų už subsidiarumo principo taikymo kontrolę, kurie taptų svarbiausiais derybų partneriais pirmiau nurodyto tinklo kontekste;

2.10 **atkreipia dėmesį** į tai, kad valstybėse narėse, kuriose egzistuoja kompetencijų padalijimas tarp nacionalinio ir regioninio lygių, turėtų būti sudaryti privalomi vidiniai susitarimai dėl išankstinio perspėjimo sistemos siekiant vykdyti subsidiarumo principo laikymosi kontrolę, kad būtų garantuotas šio proceso aiškumas ir viešumas bei siūlo sudaryti šių valstybių narių lygiu sudaromų susitarimų katalogą;

2.11 **rekomenduoja**, kad subsidiarumo principo stebėsenos procesas būtų lydimas vidaus reformų proceso valstybėse

narėse, gerbiant esančias konstitucines struktūras, kuris sureguliuos regioninių parlamentų, turinčių įstatymų leidimo teises, dalyvavimą Subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo ir stebėsenos propokolo numatytuose mechanizmuose;

2.12 **pataria** regioniniams parlamentams, kuriems yra suteikta pradinių įgaliojimų, panaudoti juos Europos sprendimų priėmimo procese, ne tik jų institucinių, bet ir mokestinių galių plotmėje.

2.13 **galiausiai, primygtinai siūlo**, kad Europos Sąjunga išipareigotų skirti daugiau dėmesio debatams dėl Europos. Šie debatai būtinai turi vykti bendradarbiaujant Europos Parlamentui, nacionaliniams parlamentams vietos bei regionų valdžios institucijoms. Ateityje būtina išsamiai apvarstyti tokio bendradarbiavimo pobūdį, kuris turi suteikti papildomos vertės europos demokratijai.

2005 m. lapkričio 16 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Peter STRAUB

Regionų komiteto nuomonė dėl Subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo ir stebėsenos gairių

(2006/C 115/08)

REGIONŲ KOMITETAS,

ATSIŽVELGDAMAS Į 2004 m. birželio 20 d. Biuro sprendimą, vadovaujantis EB Sutarties 265 straipsnio 5 dalimi, pavesti Konstitucijos reikalų ir Europos valdymo komisijai parengti nuomonę savo iniciatyva *dėl Subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo ir stebėsenos*;

ATSIŽVELGDAMAS Į Sutartį dėl Konstitucijos Europai, kurią 2004 m. spalio 24 d. pasirašė valstybių ir vyriausybių vadovai, ir ypač į *Protokolą dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo (toliau — „Protokolas dėl subsidiarumo principo“)* (CIG 87/04 rev.1, CIG 87/04 Add 1 rev. 1, CIG 87/04 Add 2 rev. 1);

ATSIŽVELGDAMAS Į Komisijos komunikatą dėl *Bendrijos acquis atnaujinimo ir supaprastinimo* (COM(2004) 432 final);

ATSIŽVELGDAMAS Į savo nuomonę dėl Europos Sąjungos sutarties peržiūrėjimo (CdR 136/1995) į savo papildomą nuomonę dėl subsidiarumo principo taikymo Europos Sąjungoje (CdR 136/95 annex);

ATSIŽVELGDAMAS Į savo rezoliuciją *dėl Tarpvyriausybinių konferencijos rezultatų* (CdR 305/97 fin);

ATSIŽVELGDAMAS I savo nuomonę „Tikrosios subsidiarumo kultūros plėtojimas. Regionų komiteto kreipimasis“ (CdR 302/98 fin ⁽¹⁾);

ATSIŽVELGDAMAS I savo nuomonę „Geresnė teisėkūra 1998 — bendra atsakomybė“ (CdR 50/1999 fin ⁽²⁾);

ATSIŽVELGDAMAS I savo nuomonę dėl Europos Sąjungos teisės aktų taikymo regionų ir vietos valdžios institucijų lygiu (CdR 51/1999 fin ⁽³⁾);

ATSIŽVELGDAMAS I savo nuomonę dėl 2000 m. Tarpvyriausybinių konferencijos (CdR 53/1999 fin ⁽⁴⁾);

ATSIŽVELGDAMAS I savo sprendimą dėl būsimosios Tarpvyriausybinių konferencijos (CdR 54/1999 ⁽⁵⁾);

ATSIŽVELGDAMAS I savo nuomonę dėl Europos Komisijos pranešimo Europos Vadovų Tarybai „Geresnė teisėkūra 1999“ (CdR 18/2000 fin ⁽⁶⁾);

ATSIŽVELGDAMAS I savo nuomonę dėl Europos Komisijos pranešimo „Geresnė teisėkūra 2002“ ir Komisijos komunikato dėl Bendrijos *acquis* atnaujinimo ir supaprastinimo (CdR 62/2003 fin ⁽⁷⁾);

ATSIŽVELGDAMAS I savo nuomonę dėl Geresnės teisėkūros 2004 m. ir Reglamentavimo gerinimo augimui ir užimtumui Europos Sąjungoje skatinimo (CdR 121/2005 fin);

ATSIŽVELGDAMAS I savo nuomonę dėl Sutarties dėl Konstitucijos Europai (CdR 354/2003 fin);

ATSIŽVELGDAMAS I savo nuomonę dėl Svarstymų laikotarpio: diskusijų apie Europos Sąjungą vertinimo struktūra, temos ir tvarka (CdR 250/2005 fin);

ATSIŽVELGDAMAS I nuomonės projektą (CdR 220/2004 rev. 3) kurią 2005 m. spalio 4 d. priėmė Konstitucijos reikalų ir Europos valdymo komisija (pranešėjas P. Straub, DE/ELP, Badeno-Viurtembergo parlamento pirmininkas);

- 1) **KADANGI** toliau vystant subsidiarumo principą sutartyse, pastaraisiais metais į Regionų komiteto pasiūlymus sutartyse buvo atsižvelgta;
- 2) **KADANGI** Komitetas atsižvelgė į pirmosios konferencijos dėl subsidiarumo principo, kuri Komiteto iniciatyva įvyko 2004 m. gegužės 27 d. Berlyne, rezultatus;
- 3) **KADANGI** subsidiarumo principas taikomas ir regionų bei vietos valdžios institucijoms (I-11 straipsnis) ir taip sukonkretinamas Konstitucijoje numatytas principas atsižvelgti į vietos ir regionų savivaldą (I-5 straipsnio 1 dalis),
- 4) **KADANGI** Europos Komisija skatinama įstatymų rengimo etapu išsamiai konsultuotis su regionų ir vietos valdžios institucijomis (Protokolo dėl subsidiarumo 2 straipsnis),
- 5) **KADANGI** Komitetui, kaip instituciniam regionų ir savivaldybių atstovui Sąjungoje, siekiant apginti savo teises, suteikiama teisė teikti ieškinius Europos Teisingumo Teismui (III-365 straipsnio 3 dalis),
- 6) **KADANGI** Komitetui suteikiama papildoma teisė teikti ieškinį dėl subsidiarumo principo laikymosi (III-365 straipsnis ir Protokolo dėl subsidiarumo 8 straipsnis),

⁽¹⁾ OL C 198, 1999 7 14, p. 73.

⁽²⁾ OL C 374, 1999 12 23, p. 11.

⁽³⁾ OL C 374, 1999 12 23, p. 25.

⁽⁴⁾ OL C 156, 2000 6 6, p. 6.

⁽⁵⁾ OL C 293, 1999 10 13, p. 74.

⁽⁶⁾ OL C 226, 2000 8 8, p. 60.

⁽⁷⁾ OL C 73, 2004 3 23, p. 38.

- 7) **KADANGI** Komitetas kartu su kitomis institucijomis ir nacionaliniais parlamentais yra pakviestas apsvarstyti Europos Komisijos metinį pranešimą dėl Konstitucijos I-11 straipsnio (subsidiarumo ir proporcingumo principai) taikymo (Protokolo dėl subsidiarumo 9 straipsnis),
- 8) **KADANGI** sukuriama subsidiarumo principo stebėsenos išankstinio perspėjimo sistema, kuri pirmą kartą ir nacionaliniams bei regionų parlamentams suteiks vaidmenį Europos Sąjungos teisėkūros procese (Protokolo dėl subsidiarumo 6 straipsnis);

62-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. lapkričio 16-17 d. (lapkričio 16 d. posėdis), vieningai priėmė šią nuomonę.

REGIONŲ KOMITETO POŽIŪRIS IR REKOMENDACIJOS

1. Preliminari pastaba dėl Sutarties dėl Konstitucijos Europai ratifikavimo proceso

REGIONŲ KOMITETAS

1.1 **atkreipia dėmesį į tai**, kad dauguma valstybių narių jau ratifikavo Sutartį, o dviejų valstybių narių piliečiai ją atmetė referendumo metu;

1.2 **pritaria** 2005 m. birželio 16–17 d. Europos Vadovų Tarybos nutarimui „apmąstyti“ ratifikavimo procesą ir **mano**, kad šiuo laikotarpiu **būtina** apsvarstyti, kaip Europos Sąjunga, įgyvendindama savo politiką, galėtų labiau atsižvelgti į piliečių lūkesčius ir pagerinti ryšius su piliečiais; **pabrėžia**, kad šiame kontekste lemiamą vaidmenį, visų pirma teikiant pasiūlymus ir imantis iniciatyvų, gali vaidinti vietos ir regionų valdžios institucijų atstovai, kurie yra ypač gerai susipažinę su piliečių intereais;

1.3 **pabrėžia**, kad „svarstymų laikotarpiu“ ypač svarbus yra aktyvus vietos ir regiono lygmens dalyvavimas, ir pateikė pasiūlymų dėl diskusijų struktūros ir jų temų bei vertinimo (CdR 250/2005);

1.4 **pabrėžia**, kad Europos politikos orientavimas į subsidiarumo ir proporcingumo principus bei subsidiarumo kultūros vystymą gali vaidinti lemiamą vaidmenį siekiant sustiprinti piliečių pasitikėjimą europiniu bendradarbiavimu ir užkirsti kelią skepticizmui, kuris buvo pareikštas referendumų, pasibaigusių neigiamais rezultatais, metu;

1.5 todėl **kreipiasi** su prašymu į ES organus ir institucijas, nepriklausomai nuo Sutarties dėl Konstitucijos Europai ratifikavimo, jeigu įmanoma, teisiškai ir nedelsiant praktikoje įgyvendinti Sutartyje dėl Konstitucijos Europai įtvirtintų subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymą ir jų stebėseną;

1.6 **mano**, kad remiantis naujuoju *Protokolu dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo*, įtrauktu į Sutartį dėl Konstitucijos Europai, prieš priimant bet kokį teisės aktą, **būtina plačiai konsultuotis** ir labiau atsižvelgti į Europos Sąjungos regioninį ir vietos aspektą, ir nurodo, kad kiekvienam europiniam įstatymo galią turinčiam teisės aktui bus parengta „subsidiarumo suvestinė“, kurioje Europos Komisija įvertins įstatymo galią turinčio teisės

akto reglamentavimo ir numatomą finansinį poveikį regionų ir vietos valdžios institucijoms; (CdR 121/2005 — 2.1.2 punktas)

2. Subsidiarumo ir proporcingumo principų Sutartyje dėl Konstitucijos Europai politinis įvertinimas

REGIONŲ KOMITETAS

2.1 **su malonumu pastebi**, kad nuo 1996 m. vykdytose įvairiose Sutarčių reformose ir 2004 m. spalio 29 d. pasirašytoje Sutartyje dėl Konstitucijos Europai, o ypač atliekant Europos Konvento darbą, buvo įvykdyti beveik visi su subsidiarumo principu susiję reikalavimai, kuriuos Komitetas pareiškė per pastaruosius dešimtį metų. Šis faktas byloja apie tai, kad Komitetas sugeba užtikrinti, kad į jo siekius būtų atsižvelgta, ir taip gali įtakoti Europos teisėkūros procesą;

2.2 **pritaria** naujam subsidiarumo principo apibrėžimui ir dalyvavimui vykdant šio principo laikymosi *ex-post* priežiūrą; taip pat jis **vertina** tai, kad jam ir kitoms institucijomis bei nacionaliniams parlamentams bus pateiktas Komisijos pranešimas dėl Konstitucijos I-11 straipsnio (subsidiarumo ir proporcingumo principai — 9 straipsnis) taikymo (CdR 354/2003 1.12 punktas);

2.3 **pabrėžia**, kad Sutartyje dėl Konstitucijos Europai numatytais pakeitimais Regionų Komitetui greta iki šiol buvusios ES įstatymų leidžiamosios valdžios patariamąsios institucijos funkcijos suteikiamas ir svarbus subsidiarumo principo įgyvendinimo stebėtojo vaidmuo; taip bus sustiprintas jo, kaip institucijos, vaidmuo;

2.4 **negailėdamas jėgų stengsis** pasiruošti šiai naujai užduočiai ir dar glaudžiau nei iki šiol bendradarbiauti su atitinkamomis institucijomis bei Komiteto atstovaujamosiomis vietos ir regionų valdžios institucijomis;

2.5 **pabrėžia**, kad ryžtingas reformuoto subsidiarumo principo taikymas, t.y. aktyviau dalyvaujant vietos ir regionų subjektams, galėtų būti pagrindinis veiksnys suteikiant konkrečiam Europos institucijų veiksmams ir politikai, nes vietos ir regionų valdžios institucijos yra itin artimos piliečiams ir dėl to jos gali pateikti Europos institucijoms prašymus ir pasiūlymus dėl konkrečių ekonominės ir socialinės raidos poreikių. Be to, vietos ir regionų valdžios institucijos gali padėti skleisti tarp piliečių Europos kūrimo idėją;

2.6 **pritaria** 2005 m. vasario 24 d. Plenarinėje asamblėjoje pateiktam Komisijos pirmininko pasiūlymui stiprinti politinę partnerystę su Europos Komisija bei toliau vystyti 2001 m. sudarytą bendradarbiavimo susitarimą; **primena**, jog tikisi tikro dialogo, į kurį turėtų būti įtrauktos esminės temos, su Komisija (CdR 354/2003 1.18 punktas);

2.7 **teigiamai vertina** tai, kad pirmą kartą Sutartyje dėl Konstitucijos Europai buvo nustatytos aiškios kompetencijos kategorijos (išimtinė, pasidalijamoji ir papildomoji kompetencija, I-12 straipsnis), ir kad buvo numatytas aiškesnis kompetencijos padalijimas tarp Sąjungos, valstybių narių bei vietos ir regionų valdžios institucijų (I-13 — I-18 straipsniai), kaip ne kartą yra prašęs Regionų komitetas ⁽⁸⁾;

2.8 šiuo klausimu **primena**, kad subsidiarumo principo, kaip dinamiško politinio principo, kuris leidžia derinti kompetencijų, kurias dalijasi institucijos ir organai, dalyvaujantys Sąjungos viešajame gyvenime, įgyvendinimą, pagrindinis tikslas — užtikrinti, kad sprendimai Europoje būtų priimami tokio lygiu, kuriame jie būtų veiksmingiausi, ir kuris būtų kiek galima arčiau piliečių;

2.9 **pastebi**, kad subsidiarumo principas yra dinamiškas principas, kuris vienoje srityje gali lemti „daugiau“, kitoje — „mažiau Europos“ (CdR 302/98 1.1.5 punktas);

2.10 **pabrėžia**, kad Europos Sąjungai reikia ne tik suderinimo, bet ir įvairovės išsaugojimo, ir **palaiko** tokią Europos idėją, kurioje klestėtų tautų įvairumas ir savimonė, ir taip būtų paskatinta vaisinga konkurencija, nežalojanti solidarumo ir sanglaudos Europos Sąjungoje ⁽⁹⁾;

2.11 todėl **atkreipia** Europos Komisijos **dėmesį** į tai, kad subsidiarumo principo taikymas — tai išankstinis patikrinimas, ar tikrai būtina inicijuoti europinį teisės aktą;

2.12 **pabrėžia**, kad pagal Protokolo dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo, kuris yra Sutarties dėl Konstitucijos Europai priedas, pirmojo straipsnio nuostatas visos Europos Sąjungos institucijos privalo laikytis minėtų principų ir užtikrinti, kad jie būtų nuolat taikomi per visą teisėkūros procesą, įskaitant svarstymus Europos Parlamente ir Ministrų Taryboje; dėl to labai svarbu, kad atsižvelgiant į Komiteto naujus įgaliojimus, jam būtų suteiktos arba sukurtos priemonės stebėti subsidiarumo principo taikymą viso teisėkūros proceso metu ir, reikalui esant, kreiptis į Europos Teisingumo Teismą;

2.13 **su malonumu nurodo**, kad įtraukus vietos lygį į subsidiarumo principą paaiškėjo, kad šio principo laikymasis — tai ne tik nacionalinio ir regiono lygio teisėkūros galių gerbimas, o verčiau ir Europos Sąjungos pareiga užtikrinti miestų, savivaldybių ir regionų prerogatyvų apsaugą vietos ir regionų savivaldos kontekste;

2.14 vis dėlto **apgailėstauja**, kad naujame Protokole dėl subsidiarumo principo nėra numatyti visi kriterijai, įteisinti Amsterdamo sutarties Protokole dėl subsidiarumo principo, skirtame patikrinti, ar siūlomas Europos Sąjungos teisės aktas atitinka subsidiarumo principą, ir **ragina** Europos Komisiją nurodyti, ar taikant subsidiarumo principą:

— svarstoma sritis turi tarpvalstybinių požymių, kurie negali būti deramai išspręsti valstybių narių arba jų vietos ir regionų valdžios institucijų veiksmais,

— veiksmai, vykdomi vien tik valstybių narių arba jų vietos ir regionų valdžios institucijų lygiu, arba Bendrijos veiksmų nebuvimas pažeistų Sutartyje numatytus reikalavimus arba bet koku kitu būdu smarkiai pakenktų valstybių narių ar jų vietos ir regionų valdžios institucijų interesams;

— Bendrijos lygiu vykdomi veiksmai pagal savo mastą arba poveikį būtų akivaizdžiai pranašesni už valstybių narių arba jų vietos ir regionų valdžios institucijų vykdomus veiksmus;

2.15 **mano**, jog vykdant subsidiarumo priežiūrą turi būti atsižvelgiama, koku mastu Sąjungos priemonėmis galima pasiekti masto ekonomijos ir pridėtinės vertės, esant pasienio ir tarptautiniam poveikiui.

2.16 **pabrėžia**, kad tais atvejais, kai europinis įstatymo galią turintis aktas yra būtinas pagal subsidiarumo principą, toks aktas turėtų būti parengtas taip, kad būtų palikta kuo daugiau vietos nacionaliniu, regioniniu ir savivaldų lygiu priimamiems sprendimams. Reikėtų dar labiau nei iki šiol apriboti Europos teisės aktų apimtį, kad jie neviršytų to, kas griežtai būtina siekiant Sutarties tikslų (proporcingumo principas), ypač saugumo ir darbo vietų sukūrimo labai negalima piliečiams ir verslui užkrauti per didelės biurokratinės naštos; todėl **teigiamai vertina** Europos Komisijos veiksmus, kurie yra skirti Bendrijos *acquis* atnaujinimui ir supaprastinimui, ir kuriuos reikia paspartinti;

2.17 šiuo klausimu **apgailėstauja**, kad su proporcingumo principu susijusios nuostatos nėra tokios išsamios ir aiškios kaip nuostatos dėl subsidiarumo principo, ypač atsižvelgiant į tai, kad Sutartis pripažįsta regioninės ir vietos savivaldos autonomiją (I-5 straipsnis ir II dalies preambulė), ir kad vietos ir regionų subjektai yra atsakingi už daugiau nei 70 % Bendrijos teisės aktų įgyvendinimo;

2.18 šiuo klausimu **nurodo**, kad pagal dabartinę ESTT ⁽¹⁰⁾ teisminę praktiką, priimant sprendimą, ar siūlomas teisės aktas nepažeidžia subsidiarumo principo, privaloma atsižvelgti ir į proporcingumo principo aspektus, ir kad šių dviejų principų negalima visiškai atsieti;

⁽⁸⁾ Nuomonė dėl Geresnio kompetencijos padalijimo ir nustatymo Europos Sąjungoje (CdR 119/2002 fin).

⁽⁹⁾ CdR 308/1998.

⁽¹⁰⁾ (C 491/01)

2.19 **patikslina** dėl teisės teikti ieškinius dėl subsidiarumo principo, kad jis pirmiausiai sieks veiksmingo regionų ir vietos lygmens indėlio užtikrinant geresnį subsidiarumo principo taikymą pradėdant nuo Europos Komisijos pasiūlymų dėl teisės aktų rengimo ir baigiant tokių teisės aktų priėmimu Europos Parlamente ir Ministrų Taryboje;

2.20 todėl **ragina** Europos Komisiją, Europos Parlamentą, Ministrų Tarybą ir nacionalinius bei regionų parlamentus kurti tikrąją subsidiarumo kultūrą Europos Sąjungoje, bendradarbiauti su juo įtvirtinant šį principą įgaliojimų politinių atstovų sąmonėje Europos, nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu, bei plėtoti pastovų dialogą dėl konkrečių veiksmų, skirtų subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymui;

2.21 šiuo klausimu **primena**, kad egzistuoja glaudus ryšys tarp subsidiarumo principo taikymo ir gero valdymo principų Europoje, nes šie principai sustiprina Sąjungos demokratinį teisėtumą ir viešumą, kadangi Sutartis dėl Konstitucijos Europai (Protokolo dėl subsidiarumo principo 2 straipsnis) numato sveikintinas prieš pradėdant rengti teisės aktą vykdomas konsultacijas tarp Europos Komisijos ir vietos ir regionų valdžios institucijų, kurių metu turėtų vykti tikras pasikeitimas nuomonėmis;

2.22 **ragina** nacionalinius parlamentus, kuriems kaip ir Komitetui buvo suteikta teisė kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą, plėtoti su Komitetu nuoslatinį dialogą, siekiant parengti bendras strategijas, kaip veiksmingai taikyti Protokolo dėl subsidiarumo principo nuostatas bei nacionaliniu lygiu veiksmingai ir skaidriai vykdyti konsultacijas su vietos ir regionų bendruomenių atstovais, o visų pirma su teisėkūros galią turinčiais regionų parlamentais, kaip numatyta Sutartyje dėl Konstitucijos Europai.

2.23 **kviečia** regionų parlamentus tęsti su Komitetu suderintą veiklą ir įgyvendinti vidines priemones, kurios leistų greitai priimti sprendimus ir veiksmingai pasikeisti informacija su subsidiarumo principu susijusiais klausimais pagal ankstyvojo perspėjimo sistemą;

3. Regionų komiteto vaidmuo vykdant subsidiarumo ir proporcingumo principų stebėseną nuo etapo iki teisės aktų parengimo iki ieškinių pateikimo Europos Sąjungos Teisingumo Teismui

a) Etapas iki teisės aktų parengimo

REGIONŲ KOMITETAS

3.1 **pabrėžia**, kad teisės akto planavimo etapu Komitetas, kaip ir vietos bei regionų valdžios institucijos, turi daugiausiai galimybių veiksmingai panaudoti vietos ir regionų dimensiją, ir **atkreipia dėmesį į tai**, kad Regionų komitetui anksti ištraukus į šį procesą bei atsižvelgus į jo nuomonę galėtų būti išvengta ieškinių Europos Sąjungos Teisingumo Teismui dėl subsidiarumo principo pažeidimo;

3.2 **pritaria**, kad Europos Komisija, prieš pateikdama teisės aktų projektus, pirmiausiai tai turi įvertinti finansiniu ir admi-

nistraciniu atžvilgiu, ir **tikisi**, kad subsidiarumo formoje turi būti taip pat aprašytas poveikis vietos ir regionų valdžios institucijoms, ypač įstatymų leidybos teisę turintiems regionams, kadangi šis vyriausybės ir valdymo lygmuo dažniausiai ir yra atsakingas už naujų ES iniciatyvų reglamentavimą ir įgyvendinimą; Komitetas **kreipiasi** į Europos Parlamentą **su prašymu** panašiu būdu atsižvelgti į teisės aktų pasiūlymų pakeitimų poveikį (CdR 354/2003 1.21 punktą);

3.3 **pabrėžia**, kad Komisija turėtų naudoti daugiausiai pagrindų teisės aktus, palikdama nacionalinėms, regionų ir vietos valdžios institucijų nuožiūrai pasirinkti tinkamiausią būdą ir metodus norimiems tikslams pasiekti;

3.4 **ragina** Europos Komisiją pateikti per Protokolo dėl subsidiarumo principo 2 straipsnyje numatytas konsultacijas subsidiarumo principo pažymas, pagrįstas išsamiais paaiškinimais dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų bei poveikio įvertinimais;

3.5 **tikisi**, kad Europos Komisija, vadovaudamasi Subsidiarumo protokolo 2 straipsniu, reguliariai leis dalyvauti konsultaciniame procese prieš rengiant teisės aktus;

3.6 **pageidauja**, kad jam būtų suteikta galimybė padėti rengti metinę ataskaitą dėl subsidiarumo principo taikymo, kurią Europos Komisija pateikia Europos Vadovų Tarybai; į šią ataskaitą būtų labai tinkama įtraukti savo nuomonę dėl Europos Komisijos metinės ataskaitos dėl Konstitucijos I-11 straipsnio (subsidiarumo ir proporcingumo principai) taikymo;

3.7 **rekomenduoja**, siekiant plėtoti subsidiarumo kultūrą Europos Sąjungoje, kasmet surengti konferenciją dėl subsidiarumo principo, kurioje dalyvautų Europos Komisija, Ministrų Taryba, Europos Parlamentas, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas bei nacionaliniai parlamentai ir regionų asamblėjos, ir kurioje būtų svarstomos bei įvertinamos subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo pažanga ir eiga, o taip pat kliūtys šių principų taikymui;

3.8 **yra įsitikinęs**, kad Komiteto galimybės dalyvauti veikloje, vykdomoje etapu iki teisės akto parengimo, turi būti išplėtos, ir todėl **ragina** Europos Komisiją, atliekant 2005 m. numatytą RK ir Komisijos bendradarbiavimo sutarties peržiūrą, atkreipti ypatingą dėmesį į klausimus, susijusius su bendradarbiavimu dėl subsidiarumo principo taikymo ir nauju Komiteto vaidmeniu;

b) Teisėkūros procedūra

REGIONŲ KOMITETAS

3.9 **pabrėžia**, kad pagal savo dabartinį patariamąjį statusą Komitetas turi teisę stebėti, ar europinių įstatymų projektai atitinka subsidiarumo ir proporcingumo principus, ir pareikšti savo nuomonę ES institucijoms ir nacionaliniams parlamentams;

3.10 **mano**, kad vertindamas subsidiarumo principą, jis neturėtų apsiriboti dešimčia privalomos konsultacijos sričių, bet turėtų sugebėti „prisiimti atsakomybę už savo likimą“;

3.11 **suvokia**, kad jam suteikta teisė teikti ieškinius savo prerogatyvų gynimui politiškai sustiprins Komitetą;

3.12 **atkreipia dėmesį** į tai, kad priešingai nei nacionaliniai parlamentai, Komitetas, taikant išankstinio perspėjimo sistemą, nėra įpareigotas laikytis nustatyto termino skundams dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų pažeidimo pateikti;

3.13 todėl **nusprendžia**, atsižvelgdamas į išankstinio perspėjimo sistemos ir RK ieškinių pateikimo terminus, įgalinti Biurą patikrinti, ar pateikti įstatymų projektai, dėl kurių privaloma konsultuotis su Komitetu, atitinka subsidiarumo ir proporcingumo principus, ir pavesti pateikti savo nuomonę ES institucijoms ir nacionaliniams parlamentams; Biurui taikomos nuostatos turi būti apibrėžtos atsižvelgiant į RK darbo tvarkos taisyklių pakeitimus;

3.14 **pabrėžia**, kad komisijos ir jų pranešėjai išlieka atsakingi už nuomonės, rengiamos bet kuriam įstatymo projektui, turinio išsaugojimo visos tolesnės teisėkūros procedūros laikotarpiu;

3.15 **vis dėlto pabrėžia** būtinybę užtikrinti nuoseklų subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo tvarkos vertinimą viso teisėkūros proceso metu; pranešėjai visų pirma turės patikrinti, ar po svarstymų Parlamente ir Ministrų Taryboje nebuvo padaryta teksto pakeitimų, dėl kurių pasiūlymas tapo nebeatitinkantis subsidiarumo ir proporcingumo principų *ir informuoti apie tai komitetą (biurą)*.

3.16 **todėl**, atsižvelgdamas į savo naujus įgaliojimus, taip pat **ragina** Ministrų Tarybą ir Europos Parlamentą pradėti derybas dėl bendradarbiavimo sutarties, kuri atsižvelgtų į jų būsimas prievoles, numatytas Sutartyje dėl Konstitucijos Europai (III-388 straipsnis), konsultuotis su Komitetu tais atvejais, kai tai daryti yra privaloma; atsižvelgiant į Komiteto naujus įgaliojimus vykdamas subsidiarumo principo priežiūrą, ragina patikrinti, ar šioje sutartyje turėtų būti numatyta konkreti tvarka, kaip kreiptis į Komitetą dėl konsultacijų ir kaip keistis informacija su Parlamentu arba su Ministrų Taryba naudojant bendro sprendimo procedūrą;

3.17 **planuoja**, dar prieš Sutarties dėl Konstitucijos Europai įsigaliojimą (jei ji vis dėl to įsigalios), remiantis tuo metu galiosiančiu teisiniu pagrindu, pasinaudoti subsidiarumo priežiūros instrumentais jų išbandymo etapu, ypač elektroniniu tinklu su regionų ir vietos valdžios institucijomis ir jų asociacijomis;

c) *Ieškinių teikimas Europos Sąjungos Teisingumo Teismui*

REGIONŲ KOMITETAS

3.18 **konstatuoja**, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismo iki šiol vykdyta subsidiarumo principo laikymosi priežiūra buvo labai ribota. Dažniausiai Teisingumo Teismas patikrina, ar institucijos pridėjo pareiškimą dėl subsidiarumo principo laikymosi, kaip yra reikalaujama. Tačiau Teisingumo Teismas nesprenžia reikalo iš esmės, išskyrus atvejus, kai pažeidimas buvo neabejotinas. Kadangi Sutartyje dėl Konstitucijos Europai subsidiarumo principo ir jo stebėsenos reikšmė labai išaugo, lieka palaukti, ar Europos Teisingumo Teismas sustiprins savo priežiūrą šioje srityje;

3.19 **pažymi**, kad pagal III-365 straipsnio nuostatas Komitetas privalo pateikti ieškinį dėl subsidiarumo principo pažeidimo ne vėliau nei per du mėnesius nuo teisės akto įsigaliojimo datos;

3.20 **džiaugiasi**, kad Komitetas, įgydamas teisę teikti ieškinius ginant savo teises bei vykdamas priežiūrą, ar teisės aktuose, dėl kurių privaloma su juo konsultuotis, laikomasi subsidiarumo principo, kartu įgyja naują teisinį pripažinimą;

3.21 **mano**, kad jis gali kreiptis į Teisingumo Teismą dėl subsidiarumo principo pažeidimo, nors ir nepriėmė kritiškos nuomonės dėl subsidiarumo principo taikymo, o apsiribojo nuomone, kurią pateikė vykdydamas savo privalomo ar neprivalomo konsultavimo funkcijas;

3.22 **yra pasiryžęs** savo teisę teikti ieškinius Europos Sąjungos Teisingumo Teismui naudoti kaip paskutinę priemonę, kai nelieka kitų galimybių daryti įtaką;

3.23 **nusprendžia**, kad pažeidus subsidiarumo principą dėl ieškinio teikimo Europos Sąjungos Teisingumo Teismui, sprendimą priima Biuras. Jei nepažeidžiami numatyti terminai, Biuro siūlymu sprendimą priima Plenarinė asamblėja; Plenarinė asamblėja, atsižvelgdama į ieškinių pateikimo svarbą Komitetui, pasilieka sau teisę persvarstyti Biuro sprendimą; nuostatos apibrėžiamos atsižvelgiant į RK darbo tvarkos taisyklių pakeitimus.

3.24 **pažymi**, kad bendradarbiaudamas su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir jų asociacijomis, jis atidžiai apsvarstys prašymus pateikti ieškinius prieš ES teisės aktus, laikydamasis vidaus tvarkos, kuri bus nustatyta.

2005 m. lapkričio 16 d., Briuselis

Regionų komiteto

pirmininkas

Peter STRAUB

PRIEDAS

SUBSIDIARUMO PRINCIPŲ ĮVERTINIMO LENTELĖS PROJEKTAS ⁽¹⁾

1. **Europos Komisijos dokumento numeris**
2. **Teisinis pagrindas**
3. **Veiksmo pagrindimas ir tikslas:**
 - Ar veiksmas priklauso išimtinai Sąjungos kompetencijai ar pasidalijamajai kompetencijai su valstybėmis narėmis?
 - Ar siūlomo veiksmo tikslai atitinka Sąjungos išpareigojimąms?
 - Ar veiksmas Bendrijos lygiu turi pridėtinės vertės?
 - Ar buvo įrodyta, kad valstybių narių veiksmas gali būti nepakankamas?
 - Ar siūlomo veiksmo tikslas galėjo būti deramai pasiektas vietos ar regiono lygiu?
4. **Vietos ir regionų dimensija**
 - Ar buvo atsižvelgta į siūlomų veikslių vietos ir regionų dimensiją?
 - Koks poveikis buvo nustatytas reglamentavimui vietos ir regionų lygiu?
5. **Teisės akto pasirinkimas:**
 - Ar siūlomas teisės aktas (direktyva, reglamentas ir t.t.) yra tinkamiausias?
6. **Teisės aktų ir administravimo supaprastinimas:**
 - Ar siūlomas veiksmas atitinka kriterijus, nustatytus teisės aktų ir administravimo supaprastinimui, tiek Sąjungos, tiek ir valstybių narių lygiu?
 - Koks yra siūlomo veiksmo teigiamas ar neigiamas poveikis vietos ir regionų valdžios institucijoms?
7. **Finansinis įvertinimas:**
 - Europos Komisijos pasiūlymo finansinės pažymos įvertinimas.
 - Poveikio vietos ir regionų valdžios biudžetams įvertinimas.
8. **Išorės konsultacijos:**
 - Ar konsultuojantis buvo atsižvelgta į siūlomų veikslių vietos ir regionų dimensiją?
 - Ar dėl Europos Komisijos iniciatyvos buvo konsultuojamasi su vietos ir regionų valdžios institucijomis? Ar šios konsultacijos buvo tikslingos?
9. **Poveikio įvertinimas:**
 - Ar buvo atliktas Europos Komisijos iniciatyvos poveikio įvertinimas?
 - Ar buvo atsižvelgta į teritorinį poveikį?
10. **Proporcingumas:**
 - Ar reglamentavimas yra tinkamas, būtinas ir geras?
 - Ar teisinė forma, reglamentavimo apimtis ir intensyvumas yra tinkami?
 - Ar finansinė našta ir administracinės išlaidos yra tinkamos?

⁽¹⁾ Šis įvertinimo lentelės projektas buvo parengtas pagal RK administracinės reformos B32 priemonę, kurios tikslas – palaipsniui įvesti į RK nuomonių struktūrą subsidiarumo principo laikymosi įvertinimą bei numatomą poveikį vietos ir regionų valdžios biudžetui ir administravimui, kaip numatyta RK Darbo tvarkos taisyklių 51 straipsnyje. Šiuo metu vykdomas šios lentelės veiksnio įvertinimas patelkiant keletą bandomųjų nuomonių ir ji turėtų būti suderinta per 2005 metus. Šią įvertinimo lentelę papildys pačios nuomonės pagrindinėje dalyje išdėstytas politinis įvertinimas ir bus nurodytos taikymo nuostatos.

Regionų komiteto nuomonė dėl Decentralizuoto bendradarbiavimo įgyvendinant ES vystymo politikos reformą

(2006/C 115/09)

REGIONŲ KOMITETAS,

ATSIŽVELGDAMAS į 2005 m. liepos 5 d. Biuro sprendimą, vadovaujantis EB sutarties 265 straipsnio 5 pastraipa, pavesti Išorės santykių komisijai (RELEX) parengti nuomonę savo iniciatyva dėl *Decentralizuoto bendradarbiavimo įgyvendinant ES vystymo politikos reformą*;

ATSIŽVELGDAMAS į 2005 m. birželio 30 d. RELEX komisijos priimtas ir Biurui perduotas *Regionų komiteto išorės santykių strategijos gaires* (DI CdR 8/2005);

ATSIŽVELGDAMAS į 2005 m. balandžio 12 d. Biuro posėdžio metu patvirtintą RELEX komisijos darbo programą (CdR 62/2005 pt 8 annexe 6), ypač į šios programos 1.3 punktą;

ATSIŽVELGDAMAS į 2005 m. vasario 23 d. nuomonę dėl Komisijos komunikato *Globalizacijos socialinė dimensija* (CdR 328/2004 fin) ⁽¹⁾;

ATSIŽVELGDAMAS į 2003 m. spalio 9 d. nuomonę dėl Komisijos komunikato *Prekyba ir plėtra: kaip padėti besivystančioms šalims pasinaudoti prekybos pranašumais* (CdR 100/2003 fin) ⁽²⁾;

ATSIŽVELGDAMAS į 2003 m. liepos 3 d. nuomonę dėl PPO vykstančių derybų dėl Bendrojo susitarimo dėl prekybos paslaugomis (GATS) įtakos vietos ir regionų valdžios institucijoms (CdR 103/2003 fin) ⁽³⁾;

ATSIŽVELGDAMAS į Europos bendrijos steigimo sutarties 177–181 straipsnius;

ATSIŽVELGDAMAS į 2005 m. gegužės 23–24 d. Tarybos išvadas, kuriomis patvirtinami 2005 m. balandžio 12 d. Komisijos komunikatai;

ATSIŽVELGDAMAS į 2005 m. balandžio 12 d. Komisijos komunikatą Tarybai, Europos Parlamentui ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui *Paspartinėti pažangą siekiant Tūkstantmečio vystymosi tikslų įgyvendinimo — Europos Sąjungos įnašas* (COM(2005) 132);

ATSIŽVELGDAMAS į 2005 m. sausio 7 d. Komisijos konsultacijų dėl ES vystymo politikos ateities rezultatus;

ATSIŽVELGDAMAS į 2005 m. birželio 16–17 d. Briuselyje įvykusio Europos Vadovų Tarybos susitikimo išvadas, ypač į šių išvadų IV punktą;

ATSIŽVELGDAMAS į pakeistą Kotonu susitarimą, pasirašytą 2005 m. birželio 25 d.;

ATSIŽVELGDAMAS į 2005 m. liepos 13 d. Komisijos komunikatą Tarybai, Europos Parlamentui, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui, pasiūlymą dėl bendros Tarybos, Europos Parlamento ir Komisijos deklaracijos *Europos vystymo politika „Bendras Europos sutarimas“* (COM(2005) 311);

ATSIŽVELGDAMAS į 2005 m. kovo 21 d. Jungtinių Tautų Generalinio Sekretoriaus pranešimą apie Tūkstantmečio vystymosi tikslų įgyvendinimą ir perspektyvas, nagrinėtą 2005 m. rugsėjo mėn. Niujorke įvykusio Jungtinių Tautų aukščiausio lygio susitikimo metu;

ATSIŽVELGDAMAS į Regionų komiteto nuomonės projektą (CdR 224/2005....), kurį 2005 m. rugsėjo 15 d. priėmė Išorės santykių komisija (pranešėja Corps-Nuds miesto merė **Juliette SOULABAILLE, FR/ESP**).

⁽¹⁾ OL C 164, 2005 7 5, 82 p.

⁽²⁾ OL C 23, 2004 1 27, 8 p.

⁽³⁾ OL C 256, 2003 10 24, 83 p.

KADANGI

- 1) komitetui būtina išreikšti institucinę nuomonę dėl decentralizuoto bendradarbiavimo projektų, kuriuos vykdo į vystymą orientuotos Europos vietos ir regionų valdžios institucijos, specifškumo;
- 2) ES veiksmai, įgyvendinant pasaulinius tikslus kovojant su skurdu, būtų tinkami ir veiksmingi, svarbu atsižvelgti į ypatingą indėlį dalyvių, turinčių gyventojų poreikius ir lūkesčius atitinkančios demokratijos vystymo ir organizavimo patirties;
- 3) Komisija pateikė Regionų komitetui pasiūlymą dėl bendros Tarybos, Europos Parlamento ir Komisijos deklaracijos *Europos vystymo politika „Bendras Europos sutarimas“* COM(2005) 311 final;

62-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. lapkričio 16-17 d. (lapkričio 16 d. posėdis), priėmė vieningai šią nuomonę.

1. Regionų komiteto nuomonė

1.1 Dėl Europos Sąjungos vystymo politikos

REGIONŲ KOMITETAS

1.1.1 **primena**, kad Bendrijos vystymo politika išdėstyta Sutarties 177–181 straipsniuose ir kad ji yra ypač svarbi Europos Sąjungos išorės veiksmų dalis;

1.1.2 **pritaria** 2000 m. lapkričio mėn. priimtai Europos Sąjungos vystymo politikos reformai, kurios pagrindinis tikslas — kova su skurdu visame pasaulyje, įtvirtinančiai įsipareigojimus demokratijos ir žmogaus teisių srityse ir suvokiamai partnerystės su paramą gaunančiomis šalimis kontekste. Regionų komitetas pabrėžia JT Tūkstantmečio tikslų reikšmę siekiant kovoti su skurdu ir mano, kad neįmanoma pasiekti šių ambicingų tikslų be aktyvios vietos ir teritorinių savivaldybių paramos. Tai turėtų būti aiškiai pasakyta ir joms reikėtų pripažinti svarbų vaidmenį vystymosi bendradarbiavime.

1.1.3 **teigiamai vertina** priemones, kurių imamasi siekiant padidinti Europos Sąjungos pagalbos bei jos įgyvendinimo matomumą ir veiksmingumą paramą gaunančioms šalims (gerų vystymo strategijų atsižvelgiant į ilgalaikę perspektyvą kūrimas, EuropeAid bendradarbiavimo tarnybos įkūrimas, šiuo metu vykdomas veiksmingas ES programų prie Komisijos delegacijų koncentracijos mažinimas);

1.1.4 **konstatuoja**, kad Europos Sąjungos vystymo politika šiuo metu nukreipta į 151 valstybę ir teritoriją, kurių sąrašas yra nustatytas tarptautiniu lygiu ir daro poveikį daugeliui geografinių ir teminių programų, o kalbant apie AKR šalis — Kotonu susitarimui;

1.1.5 **apgailestauja**, kad Komisija, siekdama palankesnio su vystymo programomis susijusių šalių gyventojų įvertinimo, savo 2002 m. komunikate dėl nevalstybinių dalyvių (ND) dalyvavimo Bendrijos vystymo politikoje ⁽⁴⁾ atsižvelgė tik į pilietinės visuomenės organizacijas, neįvertindama vietos ir regionų valdžios institucijų įnašo;

1.1.6 **džiaugiasi** tam tikru nukrypimu dėl paskutinių Kotonu susitarimo pakeitimų, priimtų įpusėjus šio susitarimo ⁽⁵⁾ peržiūrėjimui, visų pirma dėl 4 straipsnio, kurio taikymo sritis išplėsta ir apima „decentralizuotas vietos valdžios institucijas“. Iki šiol priimtoms nuostatos buvo tik ND naudai.

1.2 Dėl decentralizuoto bendradarbiavimo vaidmens

REGIONŲ KOMITETAS

1.2.1 **supranta** decentralizuotą bendradarbiavimą kaip tarptautinių vietos ir regionų valdžios institucijų (apibrėžtų valstybių narių atitinkamuose teisės aktuose), kurioms vadovauja demokratiniais keliu išrinkti pareigūnai, pasitelkdami savo teritorijų gyventojus bei nuo centrinės valdžios ir pilietinės visuomenės nutolusius subjektus, bendradarbiavimą;

1.2.2 **apgailestauja**, kad Europos vietos ir regionų valdžios institucijų įnašas į Europos vystymo politiką ir į kitas išorės pagalbos politikos sritis kol kas menkai pripažįstamas;

⁽⁴⁾ COM (2002) 598 final

⁽⁵⁾ COM (2005) 185 final

1.2.3 **konstatuoja**, kad šis nepripažinimas visų pirma pasireiškia tuo, kad įvairiose programose, vykdomose įgyvendinant vystymo politiką, vietos valdžios institucijoms tenka nepastovus vaidmuo, ir tik

- a) tam tikrose programose, pvz., URB-AL arba Asia-Urbs (nuo šiol įtraukta į Asia Pro Eco II), jos atlieka konkretų vaidmenį,
- b) 2002 m. Komisijos komunikate dėl *nevalstybinių dalyvių dalyvavimo Bendrijos vystymo politikoje*, kaip ir 2000 m. birželio mėn. pasirašytame Kotonu susitarime, vietos valdžios institucijos minimos tarp valstybinių dalyvių, kurie atskiriami nuo nevalstybinių dalyvių (ND),
- c) o reglamente dėl decentralizuoto bendradarbiavimo krypties tos pačios vietos valdžios institucijos (*įskaitant savivaldybes*) yra įtrauktos į ilgą pilietinės visuomenės dalyvių sąrašą;

1.2.4 **pageidauja**, kad, atsižvelgiant ne tik į vyriausybes, bet ir į kitus vystymo programų dalyvius, būtų nustatyta didesnė pusiausvyra tarp įvairių pilietinės visuomenės organizavimo formų, vadinamųjų „nevalstybinių dalyvių“ (ND), ir vietos bei regionų valdžios institucijų. Šis pageidavimas visiškai neprieštarauja valdžios institucijų partnerystei su ND dėl decentralizuoto bendradarbiavimo.

1.3 Dėl vietos valdžios institucijų — vystymo politikos dalyvių

REGIONŲ KOMITETAS

1.3.1 **pabrėžia**, kad Europos vietos valdžios institucijos, vadovaudamosi valstybių narių nacionalinėmis nuostatomis, jau daugelį metų bendradarbiauja su analogiškais organizacijomis iš Europos Sąjungai nepriklausančių, ypač iš besivystančių, šalių;

1.3.2 **pastebi**, kad, nepriklausomai nuo valdžios institucijoms suteiktos galimybės imtis iniciatyvos, valstybės narės dažnai įvairiais būdais joms teikia paramą decentralizuoto bendradarbiavimo veiksmingumui stiprinti ir savo bendradarbiavimo vystymo srityje derinimui su bendradarbiavimu valstybės lygiu skatinti, taip pripažįstant papildomą valdžios institucijų įnašą;

1.3.3 **primena**, kad savivaldybės prisideda prie decentralizuoto bendradarbiavimo savo patirtimi praktinėmis žiniomis, įgytomis vykdant įvairių veiklų pagal joms suteiktą kompetenciją. Tai gyventojams teikiamos sveikatos apsaugos ir švietimo paslaugos, komunalinės paslaugos (vandentiekis, atliekų išvežimas), ekonominis teritorijos vystymas, įskaitant prekybos organizavimą, taip pat institucijų paramos vietos administracijai įsisavinimas, vietos ir teritorinės savivaldos bei veikiančių

demokratinių institucijų patirtis, istorinio paveldo naudojimas, jau nekalbant apie vaidmenį, kurį savivaldybės gali suvaidinti išsaugant taiką („miestų diplomatija“). Taigi savivaldybių indėlis yra ypač vertingas siekiant, kad besivystančiose šalyse decentralizuotos vietos valdžios institucijos galėtų geriau priimti atsakomybę, kuri joms tenka vykdant decentralizaciją;

1.3.4 Tuo pat metu **pabrėžia**, kad vietos ir regionų valdžios institucijos yra išskirtinės tuo, kad gali suteikti informacijos, galinčios atkreipti Europos piliečių dėmesį į vystymo pagalbos problemas ir paskatinti juos imtis reikiamų veiksmų.

1.3.5 **pripažįsta**, kad nacionalinių priemonių ir sričių, kuriose vyksta vietos valdžios institucijų bendradarbiavimas, įvairovė, kiekvienos atskiros valdžios institucijos ypatumai ir decentralizuotam bendradarbiavimui skiriamų žmogiškųjų išteklių bei finansinių priemonių kintama svarba kol kas sudaro įvairialypę ir sudėtingą visumą;

1.3.6 **mano**, kad, siekiant pripažinti valdžios institucijų indėlį kovojant su skurdu ir prisidedant prie demokratijos plėtojimo, svarbiausia yra aiškumas, nes jis leidžia suvokti decentralizuotą bendradarbiavimą ne kaip paprasčiausių veiksmų ar programų skaičiaus didinimą, bet kaip *globalios strategijos vietos dimensiją*, sudarančią sąlygas šaliai arba regionui pasiekti tam tikrą išsivystymo lygį;

1.3.7 **palankiai vertina** iniciatyvas, kurių ėmėsi Europos Sąjungos valstybių ir besivystančių šalių vietos valdžios institucijos, siekdamos struktūrizuoti bendradarbiavimą teminiu arba geografiniu pagrindu;

1.3.8 **džiaugiasi** 2004 m. sukurta pasauline „Susigiminių miestų ir vietos valdžios“ organizacija (CGLU), su kuria užmezgė dialogą ir Jungtinės Tautos; ši organizacija, pagrįsta taikos, vietos savivaldos ir solidarumo vertybėmis, suburia visų pasaulio regionų valdžios institucijas, kad šios kartu galėtų spręsti tarptautinio bendradarbiavimo klausimus.

1.4 Dėl pasiūlymo dėl bendros Tarybos, Europos Parlamento ir Komisijos deklaracijos Europos Sąjungos vystymo politika „Bendras Europos sutarimas“ COM(2005) 311 final

REGIONŲ KOMITETAS

1.4.1 **dėkoja** Komisijai, kad šis didelės politinės svarbos pasiūlymas dėl bendros deklaracijos buvo skirtas jam;

1.4.2 **džiaugiasi**, nes mano, kad pats pasiūlymo adresavimas reiškia, jog vietos valdžios institucijos yra pripažįstamos kaip Europos Sąjungos vystymo politikos dalyviai;

1.4.3 **pritaria** bendram tekste išdėstytam požiūriui, kad *globalizacija visai žmonijai yra pozityvi jėga*; tokią poziciją vienoje iš savo ankstesnių nuomonių buvo išdėstęs ir pats Komitetas ⁽⁶⁾;

1.4.4 **teigiamai vertina** pasiryžimą skirti lėšų Europos Sąjungos veiksams, apibrėžiant temines sritis, padedančias išskirti prioritetus, kuriais siekiama didesnio nuoseklumo tarp vidaus ir išorės politikų (ypač aktualu tarptautinės prekybos ir žemės ūkio srityse) bei tarp Komisijos ir valstybių narių veiksmų ir apgailėstauja, kad Komisijos dokumentas nenurodo, kokį poveikį bendroji žemės ūkio politika daro prekybai ir besivystančioms valstybėms, ir visų pirma, kaip ji trukdo mažinti skurdą;

1.4.5 **džiaugiasi**, kad vietos valdžios institucijų vaidmuo plačiai minimas aprašant kai kuriuos veiksmus, kur jos įvardijamos kaip vietos valdymo ir decentralizuoto vystymo dalyviai, kartu pažymi, kad jas galima būtų paminėti ir kitose srityse, pavyzdžiui, prieigos prie vandens srityje;

1.4.6 su susidomėjimu **laukia** specialaus Komisijos pranešimo apie padėtį Afrikoje ir pagalbą šio žemyno valstybėms.

2. Regionų komiteto rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

2.1 **rekomenduoja** apsvarstyti decentralizuoto bendradarbiavimo vaidmenį, atsižvelgiant į šiuos principus:

- a) globalus požiūris į kovą su skurdu visame pasaulyje ir JT paskelbtų Tūkstantmečio tikslų įgyvendinimo siekiai turi būti siejami su vietos lygmens poreikiais ir jų tenkinimu;
- b) svarbu pripažinti, kad valdžios institucijos kaip ir kiti dalyviai turi praktinių žinių ir specifinės patirties, kurių igijo veikdamos pagal savo kompetenciją ir vykdydamos išpareigojimus savo teritorijų gyventojams;
- c) siekiant pagerinti Europos Sąjungos vystymo politikos poveikį, jos strategijos turi apimti indėlius tokių dalyvių, kurie skatina demokratiją ir vystymąsi, vadovaudamiesi pačios Sąjungos partnerystės ir darnos principais;
- d) **pripažįsta**, kad tarptautinis vystymasis — dvikryptis procesas ir kad Europos vietos ir regionų valdžios institucijos ne tik gali būti nepaprastai naudingos vystymuisi savo idėjomis ir geriausia praktika, bet joms taip pat būtų naudinga, jei jos daugiau bendradarbiautų ir bendrautų su viso pasaulio vyriausybėmis, vietos valdžios institucijomis ir vietos bendruomenėmis, mokydamosi iš jų darbo ir patirties,

e) **pripažįsta**, kad geresnis valdymas yra sėkmingos vystymo politikos pagrindas, o gero valdymo esmė yra suvokimas, kad geriausi sprendimai priimami tuo lygiu, kuris yra arčiausiai piliečių, kuriems jie yra skirti.

2.2 **siūlo**, remiantis organizacijomis, kurias jau yra įkūrusios savivaldybės, siekdamas struktūrizuoti savo decentralizuotą bendradarbiavimą vystymosi labui, ypač Susigiminiavusių miestų ir savivaldybių asocijacija (CGLU), taip pat ir įstaigomis, prisidedančiomis prie decentralizuoto bendradarbiavimo gerinimo, ir toliau įgyvendinti šias priemones:

2.2.1 Europos vietos valdžios institucijų srityje:

- a) identifikuoti decentralizuoto bendradarbiavimo operacijas — tai pirminė sąlyga siekiant, kad Bendrijos dialogo dalyviai pripažintų šių operacijų mastą ir būtų sudarytos sąlygos valdžios institucijų keitimuisi patirtimi ir tarpusavio sąveikai. Decentralizuoto bendradarbiavimo ryšių tarp Europos Sąjungos ir Lotynų Amerikos stebėjimo centro pavyzdys, atsiradęs paskelbus projektų pagal Urb-Al programą konkursą, yra tikrai sveikintinas ir turi būti pritaikytas kitiems pasaulio regionams;
- b) skatinti sukurti platformą, analogišką nevyriausybinių organizacijų platformai CONCORD, siekiant užmegzti politinį dialogą tarp Bendrijos institucijų ir į vystymą orientuotų vietos valdžios institucijų;
- c) palengvinti keitimąsi informacija ir pamąstymais, sudarant sąlygas jais keistis tarp valdžios institucijų; didinant susigiminiavimo finansavimą, kad būtų įtraukti ES ir besivystančių šalių ryšiai;
- d) nagrinėti, atliekant tiriamąjį darbą, skirtingas įstatymines ir kitas teises priemones, skirtingose valstybėse narėse skatinančias vietos ir regionų valdžios institucijų tarptautinį bendradarbiavimą;

2.2.2 Kalbant apie savivaldybes, bendrus Europos vystymo pagalbos principus grįšti decentralizacija:

- a) susijusių su Komisijos veiksmų *koncentracijos mažinimu*: Komisijos delegacijos turėtų jautriau reaguoti į vietos lygmenį, pabrėždamos, kad, palyginti su valstybės lygmeniu vykdomu bendradarbiavimu, decentralizuotas bendradarbiavimas yra papildomo pobūdžio ir atitinka įvairių valstybių valdžios institucijų poreikius, siekiant tolesnės demokratizacijos ir decentralizacijos. Šiuo atžvilgiu būtų galima parengti gaires, siekiant atsižvelgti į visus programų rengimo etapus, pradėdant nuo koncepcijos kūrimo ir baigiant jų finansavimu;

⁽⁶⁾ CdR 328/2004 fin

- b) siekiant stiprinti *regioninę integraciją*, būtų galima skatinti asociacijų ir vietose renkamų besivystančių šalių atstovų tinklų kūrimą bei pasinaudoti analogiškų Europos organizacijų parama;
- c) siekiant *suderinti pagalbos teikimą*, būtų galima organizuoti „Šalių forumus“, kuriuose dalyvautų su tomis pačiomis besivystančiomis šalimis ryšius palaikančios Europos savivaldybės; remiantis 2002 m. kovo mėn. įvykusio Tarybos susitikimo sprendimu, būtų galima numatyti keturias šalis, kuriose būtų tikrinamas pagalbos derinimas;
- 2.3 **rekomenduoja** įtraukti vietos valdžios institucijas, įgyvendinant Komisijos siūlomą Europos vystymo politiką; jos, neretai kartu su nevyriausybinėmis organizacijomis, gerai atlieka skirtąjį vaidmenį *jautresnio visuomenės požiūrio į kovos su skurdu visame pasaulyje laimėjimus formavimo procese*, imdamosi specifinių veiksmų, skirtų tiems, kuriuos jos administruoja, visų pirma jaunimui;
- 2.4 Dėl pasiūlymo dėl bendros Tarybos, Europos Parlamento ir Komisijos deklaracijos Europos Sąjungos vystymosi politika „Bendras Europos sutarimas“, COM(2005) 311 final

2005 m. lapkričio 16 d., Briuselis

REGIONŲ KOMITETAS

2.4.1 kelia klausimą, atsižvelgdamas į dėmesį „sudėtingos partnerystės“ su Europos Sąjunga šalims dėl veiksmų, kuriais nuo 2007 m. bus siekiama decentralizuoto bendradarbiavimo, kuris kol kas yra (?) specialiai atidėtas, nes skiriamų lėšų akivaizdžiai nepakanka;

2.4.2 pageidauja, kad biudžeto išmokos, kurios turėtų gerokai išaugti Europos pagalbos nuostatose, jas gaunančioms vyriausybėms suteiktų galimybę pervesti lėšų iš nacionalinio biudžeto vietos valdžios institucijoms, atsakingoms už decentralizacijos priemonių vykdymą;

2.4.3 prašo Komisijos dėl Europos Sąjungos vystymo politikos naujo etapo atsižvelgti į šioje nuomonėje pateiktas rekomendacijas.

Regionų komiteto
pirmininkas
Peter STRAUB

Regionų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Tarybai ir Europos Parlamentui dėl 2007-2013 m. Solidarumo ir migracijos srautų valdymo pagrindų programos sukūrimo

(2006/C 115/10)

REGIONŲ KOMITETAS,

ATSIŽVELGDAMAS Į Komisijos komunikatus Tarybai ir Europos Parlamentui dėl 2007-2013 m. Solidarumo ir migracijos srautų valdymo pagrindų programos sukūrimo (COM(2005) 123 final);

ATSIŽVELGDAMAS Į Europos Komisijos 2005 m. balandžio 6 dienos sprendimą pasikonsultuoti su Komitetu vadovaujantis Europos bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio pirma pastraipa;

ATSIŽVELGDAMAS Į savo Biuro 2005 m. vasario 22 dienos sprendimą pavesti Išorės santykių komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu;

ATSIŽVELGDAMAS Į 2005 m. liepos 7 d. savo nuomonę dėl Žaliosios knygos dėl ES pozicijos ekonominės migracijos valdymo klausimu (CdR 82/2005 fin);

ATSIŽVELGDAMAS Į savo nuomonės projektą (CdR 144/2005 rev. 1), kuri Išorės santykių komisija priėmė 2005 m. rugsėjo 15 d. (pranešėjas — p. Paleologos, Livadijos savivaldybės tarybos narys (GR/PSE);

KADANGI ši Solidarumo programa bus nauja politikos priemonė, leisianti sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę visiems Sąjungos gyventojams;

KADANGI jis siekia pusiausvyros tarp veiksmingos paramos visoms Europos laisvės, saugumo ir teisingumo politikoms ir nacionalinių, regioninių bei vietos poreikių, atsižvelgdamas į dalinimosi našta principą;

KADANGI traukos ir stūmos veiksniai ir toliau sukurs migracijos srautus į Europos Sąjungą iš viso pasaulio mažiau išsivysčiusių ir nesaugių šalių, o nusikalstamos struktūros, rasistinės ir ksenofobiškos idėjos bei judėjimai ir administracinės spragos gali kelti pavojų reglamentuotai, valdomai, socialinius ir ekonominius aspektus apimančiai migracijai, kuri būtų naudinga tiek patiems imigrantams, tiek juos išsiunčiančioms ir priimančioms visuomenėms;

KADANGI Sąjungos didėjantis dalyvavimas įgyvendinant skirtingas politikos kryptis bei veiksmus reikalauja atitinkamų finansinių išteklių ir priemonių;

KADANGI senstanti visuomenė ir mažėjantis darbingo amžiaus gyventojų skaičius greičiausiai nulems papildomus imigrantų srautus, kurių prireiks išsiplėtusios Sąjungos poreikiams patenkinti;

KADANGI šioje Pagrindų programoje yra numatytas tvirtas teisinis pagrindas dėl regionų ir vietos valdžios institucijų, nustatant, kad „Vadovaudamasi galiojančiomis nacionalinėmis normomis ir praktika, kiekviena valstybė narė sudaro partnerystę su jos paskirtomis institucijomis ir įstaigomis, būtent: (a) kompetentingomis regioninėmis, vietos, miesto ir kitomis valstybės institucijomis“;

62-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. lapkričio 16-17 d. (lapkričio 16 d. posėdis) vieningai priėmė šią nuomonę:

1. Regionų komiteto pozicija

cijos, prieglobsčio suteikimo ir integracijos politikos kryptis. Išsiplėtus Europos Sąjungai, šis klausimas tapo dar svarbesnis;

REGIONŲ KOMITETAS:

1.1 **pritaria** Komisijos pasiūlymui sukurti 2007-2013 m. Solidarumo ir migracijos srautų valdymo pagrindų programą;

1.2 **pripažįsta** pasaulinės migracijos svarbą ir mastą bei jos reikšmę įvairovei ir vystymuisi, ypač vietos bendruomenėse. RK visiškai sutinka, kad Europos Sąjungoje svarbu suderinti imigra-

1.3 **pripažįsta** Bendrijos koordinuojamos, visapusiškos ir tvarios migracijos srautų valdymo politikos svarbą, įskaitant pasienio apsaugą, veiksmingą **apsaugą** asmenų, kuriems būtina tarptautinė apsauga, Europos teritorijoje nelegaliai gyvenančių trečiųjų šalių piliečių veiksmingą repatriaciją, legalių imigrantų integraciją į ekonominį, socialinį, kultūros ir politinį gyvenimą;

1.4 **pabrėžia**, kad už teisės aktų kūrimą ir įgyvendinimą atsako nacionalinis lygmuo, o imigrantų priėmimo, apgyvendinimo ir integracijos skatinimas priklauso regionų ir vietos lygmeniu. Dėl to, RK norėtų ypač pabrėžti svarbų vaidmenį, tenkantį vietos ir regionų valdžios institucijoms, atsakingoms už planavimą, būstą, švietimą ir darbo rinką — tai yra tas sritis, kurios turi tiesioginio poveikio integracijai ir gali paspartinti socialinę sanglaudą, socialinę integraciją ir tvarios visuomenės vystymą;

1.5 **pabrėžia**, kad vietos ir regionų valdžios institucijos tikisi solidarumo grandinėje sudaryti svarbią grandį ir padėti šalinti migracijos priežastis, stiprindamos finansinio bendradarbiavimo priemonės ir kurdamos bendrą strategiją, skirtą regionų ir valstybių pasienio bendradarbiavimui skatinti migracijos srautų valdymo srityje. Tokių institucijų įgaliojimai migracijos, imigracijos ir integracijos srityse bei jų užimama infrastruktūros valdytojų arba savininkų padėtis leidžia joms užimti priešakines pozicijas vykdant migracijos srautų prevencijos, finansavimo ir valdymo procesus;

1.6 **pabrėžia**, kad daugelyje Europos Sąjungos valstybių mokesčiai surenkami nacionaliniame lygyje, tuo tarpu, kai su imigracija susijusios išlaidos sprendžiant atskirties klausimą tenka vietos lygiui. Konsultacijų tarp skirtingų lygių nebuvimas gali trukdyti išnaudoti visą ekonominių išteklių potencialą. Toks ekonominės naštos pasidalinimas galėtų būti naudingas Sąjungos lygiu atliekamiems veiksams ir atnešti teigiamų rezultatų šioje srityje;

1.7 a) **primena**, kad moterys yra diskriminuojamos tiek lyties, tiek etninės kilmės pagrindu. Atsižvelgus į lyčių diskriminacijos klausimus, pastangos geriau kontroliuoti migracijos srautus taps tikslingesnės ir veiksmingesnės. Nederėtų sumenkinti moterų vaidmens siekiant sėkmingos integracijos, kadangi moterys dažnai sudaro tiesioginę sąsają su šeimoje augančiais vaikais;

b) **pabrėžia**, kad, siekiant sukurti sėkmingą migracijos politiką, be ekonomikos klausimų, būtina atsižvelgti ir į kitas vertybes. Imigracija atveria perspektyvas, galinčias pagerinti atskirų piliečių gyvenimą bei suteikti ES kvalifikuoto personalo, turinčio didelės vertės pasauliniame kontekste;

c) **kreipiasi** į Tarybą ir Komisiją prašydama ir toliau naudotis praktine patirtimi, kurią vietos ir regionų valdžios institucijos sukaupė per dešimtmečius, įgyvendindamos migracijos politiką;

1.8 a) **pabrėžia**, kad įgyvendinant iniciatyvas, kurių tikslas — užtikrinti bendrai imigracijos politikai skirtos ekonominės paramos veiksmingumą, privaloma atsižvelgti į

regioninius skirtumus. Parama turėtų skatinti lanksčius sprendimus, o vietos ir regionų lygiams turėtų būti suteikta laisvė rinkti savo metodus;

b) **aptariant** būsimą Europos sanglaudos politiką, ragina atsižvelgti į iniciatyvas, vykdomas tam tikruose regionuose, kuriuose gali būti sumažinta struktūrinių fondų parama, tačiau kuriuose per pastaruosius metus smarkiai išaugo imigrantų skaičius. Tai taikoma visų pirma didiesiems miestams;

1.9 **pabrėžia**, kad imigrantų nepakanka, kad ilgainiui būtų panaikintas ES egzistuojantis darbuotojų trūkumas, ir norėtų priminti apie savo nuomonę dėl pagyvenusių darbuotojų indėlio į darbo rinką;

1.10 skubiai reikia priimti strategijas, skirtas didelei grupei imigrantų, nedalyvaujančių darbo rinkoje dėl ekonominių, socialinių ir politinių priežasčių;

1.11 **pageidauja**, kad būtų imtasi priemonių veiksmingai spręsti dažnai neteisėtai imigravusių ir neteisėtai gyvenančių ES dirbančių asmenų problemas. Reikia priemonių ir mechanizmų, kad galiojantį imigracijos įstatymą pažeidęs imigrantas galėtų kuo greičiau pradėti gyventi ir dirbti legaliai, ypač jeigu jis negali to padaryti dėl administracinių spragų ar specifinių geopolitinių valstybių narių aplinkybių. Tos priemonės turi būti ypatingos, jos neturėtų kartotis, be to, greta jų reikia: a) sudaryti tinkamas sąlygas tokius žmones priimti; b) įtvirtinti mintį, kad negalima toleruoti nelegalios migracijos; c) griežtai kovoti su prekyba žmonėmis ir socialine atskirtimi; d) steigti veiksmingas tarnybas ir kurti politikos gaires, kad būtų skatinama migracija siekiant dirbti legaliai.

1.12 **pabrėžia**, kad būtina pripažinti ir skatinti tai, kad imigravusiam individui būtina dirbti, kad užsidirbtų pragyvenimui. Be ekonominių aspektų, teigiamą socialinį vystymąsi skatina verslumas ir smulkaus verslo plėtra. Galimybė turėti ir valdyti įmonę turi įtakos integracijai ir dėl to jai turėtų būti skiriama didesnė visuomenės parama;

1.13 **sveikina** tai, kad Europos Sąjungoje vis geriau suprantama, jog imigrantai yra kūrybingi ir verslūs. Augantis verslininkų ir naujų įmonių skaičius yra itin svarbus, kad integracijos procesai būtų sėkmingi, ir sudaro didelį indėlį įgyvendinant Lisabonos strategiją;

1.14 **pabrėžia** nevyriausybinių organizacijų glaudaus bendradarbiavimo su vietos ir regionų valdžios institucijomis svarbą ir remia jų programas, skirtas paspartinti su migracija susijusių politikos krypčių ir veiksmų įgyvendinimą (pvz., integracija į šalies politinį ir socialinį gyvenimą ir pan.).

1.15 **pritaria** sprendimui, kuriuo įsteigiamas Europos pabėgėlių fondas, ir ypač šio sprendimo nuostatai dėl tikslinių gyventojų grupių integracijos. RK primena, kad dauguma siūlomų galimų veiksmy, skirtų tiek priėmimo sąlygų gerinimui, tiek pabėgėlių integracijai, priklauso regionų ir vietos valdžios institucijų intervencijos sričiai.

1.16 **pritaria** sprendimui, kuriuo įsteigiamas Išorinių sienų fondas, ir primena tai, kad kai kurie Europos regionai patiria papildomus nuostolius vystymosi ir socialinės sanglaudos srityje dėl to, kad jie yra Sąjungos pakraščiuose. Į šį faktą būtina atsižvelgti sprendime;

1.17 **pastebi**, kad ES nesėkmės integracijos srityje iš dalies priklauso nuo to, kad vietos ir regionų valdžios institucijos nedalyvauja politikos kūrimo procese. Vietos ir regionų valdžios institucijos yra valdžios arčiausiai gyventojų esantis lygmuo, tačiau į politikos įgyvendinimo pasekmes vietos lygiu labai dažnai nekreipiama dėmesio ir retai kada atsižvelgiama;

1.18 **primena**, kad, siekiant socialinės sanglaudos, integracijos klausimus būtina įtraukti į visas politikos sritis. Bendrijos imigracijos ir integracijos politika turi būti suderinta su ES platesnio masto uždaviniais socialinės politikos, ekonominės politikos ir užsienio bei plėtros politikos srityse bei atitikti tokias Europos esmines vertybes, kaip lygios galimybės, žmogaus teisės, žmogaus orumas, tolerancija, pagarba įvairovei, kovos su diskriminacija priemonės ir aktyvesnio visuomeninio gyvenimo skatinimas;

1.19 **norėtų akcentuoti** tai, kad skatinti integraciją yra visos visuomenės pareiga, reikalaujanti tiek imigrantų, tiek vietos gyventojų pastangų, siekiant tvarios socialinės sanglaudos ir augimo;

1.20 **pripažįsta**, kad nežiūrint to, jog darbo rinkos klausimai yra itin svarbūs imigrantų integracijos srityje, jie negali būti išimti iš konteksto, kadangi integracijos lygis priklauso ir nuo keleto kitų veiksnių, tokių kaip kad socialinė aplinka, išsilavinimas ir kalbų mokėjimas bei dalyvavimas bendruomenės gyvenime. Sėkminga imigrantų integracija yra žingsnis link visuomenės, kurioje kiekvienas įneša savo indėlį, naudingą tiek asmeniui, tiek vietos bendruomenei ir visuomenei plačiąja prasme;

1.21 **apgailestauja** dėl to, kad Solidarumo programoje pernelyg mažai dėmesio skiriama politinio prieglobsčio Europos Sąjungoje ieškantiems asmenims, kurių skaičius sudaro beveik 500 tūkstančių, ir kurie laukia, kol bus priimtas sprendimas dėl leidimo gyventi šalyje ar panašaus leidimo, bei kurių didžioji dalis nedalyvauja įprastinėje darbo rinkoje;

1.22 **pabrėžia**, kad skirtumas tarp nacionalinio lygio, kuris skiria didelį dėmesį imigrantų darbo jėgos reikalingumui, ir vietos lygio, kuris stengiasi kovoti su imigrantų atskirtimi, sumenkinimu bei ksenofobija, didina poreikį plėsti visų šiame procese dalyvaujančių lygių dialogą ir bendradarbiavimą;

1.23 **mano**, kad veiksmai ir politikos kryptys, skirtos palaiapsniui suteikti imigrantams oficialią balsavimo teisę, tokiu būdu skatinant imigrantų dalyvavimą demokratinuose procesuose, turėtų sudaryti lemiamą Solidarumo programos dalį;

1.24 **pritaria** sprendimui, kuriuo įsteigiamas Europos grąžinimo fondas, primindamas, kad integruotas grąžinimo valdymas turėtų apimti regioninį parametą, ypač pripažįstant ES pasienio vietos ir regionų valdžios institucijų indėlį remiant savanoriškas sugrąžimo programas.

2. Regionų komiteto rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

2.1 **pabrėžia**, kad būtina sukurti suderintą politiką, kuri leistų tiek imtis priemonių, garantuosiančių pastovius legalios imigracijos lygius, tiek ir priemonių, skirtų užkirsti kelią nelegaliai migracijai ir kovoti su kontrabanda ir prekyba žmonėmis. Be to, RK pabrėžia, jog migracija yra svarbi šalinant kvalifikuotų darbuotojų trūkumą, ir kreipiasi į Europos Tarybą prašydamas sukurti veiksmingas politikos iniciatyvas, reglamentuojančias šias sritis, įskaitant asmenų iš trečiųjų šalių įdarbinimą moksliniams tyrimams;

2.2 **pabrėžia**, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų aktyviau dalyvauti kuriant ir įgyvendinant prieglobsčio suteikimo politikas. RK siūlo apsvaistyti galimybę šių uždavinių įgyvendinimui skirti finansavimą pagal regioninio bendradarbiavimo ir naujosios kaimynystės politikas, kurios yra įtrauktos į 2007-2013 metų struktūrinių fondų trečiąją pagrindinį tikslą, ir tikisi, kad bendros daugiašalės programos, įgyvendinamos pagal minėtą tikslą, bei dvišaliai veiksmy planai, kurie bus įgyvendinami kaimynystės politikos kontekste, bus veiksmingai koordinuojami;

2.3 **pabrėžia**, kad būtina numatyti konkretų regionų ir vietos valdžios institucijų dalyvavimą tiek kuriant, tiek ir įgyvendinant visų keturių fondų veiksmus, siekiant įgyvendinti horizontaliąją nuostatą dėl partnerystės;

2.4 **siūlo** stiprinti su švietimu susijusius veiksmus ir priemones, siekiant valdyti migracijos srautus, ypač migrantų ir pabėgėlių integracijos srityse;

2.5 **siūlo** įtraukti tokias konkrečias horizontalias nuostatas kaip:

1 rekomendacija

3 straipsnis

<i>Komisijos pasiūlytas tekstas (COM(2005) 123 final — 2005/0049 (COD))</i>	<i>RK pakeitimas</i>
<p style="text-align: center;">3 straipsnis</p> <p>1. Pagrindiniai fondo tikslai yra šie:</p> <p>a) valstybių narių integruoto grąžinimo valdymo įvedimas ir tokio valdymo organizavimo ir įgyvendinimo tobulinimas;</p> <p>b) valstybių narių bendradarbiavimo stiprinimas integruoto grąžinimo valdymo ir jo įgyvendinimo srityje;</p> <p>c) veiksmingo ir vienodo bendrų grąžinimo standartų taikymo skatinimas pagal šios srities politikos plėtrą.</p>	<p style="text-align: center;">3 straipsnis</p> <p>1. Pagrindiniai fondo tikslai yra šie:</p> <p>a) valstybių narių integruoto grąžinimo valdymo įvedimas ir tokio valdymo organizavimo ir įgyvendinimo tobulinimas, <u>prireikus pirmiausia sukuriant nacionalinių, regionų ir vietos valdžios institucijų bendradarbiavimo mechanizmus;</u></p> <p>b) valstybių narių bendradarbiavimo stiprinimas integruoto grąžinimo valdymo ir jo įgyvendinimo srityje;</p> <p>c) veiksmingo ir vienodo bendrų grąžinimo standartų taikymo skatinimas pagal šios srities politikos plėtrą.</p>

Paiškinimas:

Kadangi Komisijos pasiūlymas paremtas teisiniu pagrindu, kuriam taikoma bendro sprendimo tvarka, Regionų komitetas turėtų siekti pateikti konkrečius pakeitimus dėl Komisijos pasiūlymo, laikydamasis Europos Parlamento taikomo modelio.

2 rekomendacija

4 straipsnio 1 dalis

<i>Komisijos pasiūlytas tekstas (COM(2005) 123 final — 2005/0049 (COD))</i>	<i>RK pakeitimas</i>
<p style="text-align: center;">4 straipsnis</p> <p>Reikalavimus atitinkantys veiksmai valstybėse narėse</p> <p>1. Finansavimo iš šio fondo reikalavimus atitinka veiksmai, susiję su 3 straipsnio 1 dalies a punkte nustatytu tikslu, ir ypač:</p> <p>a) veiksmingo, stabilaus ir ilgalaikio valstybių narių institucijų veiklos bendradarbiavimo su trečiųjų šalių konsulinėmis ir imigracijos tarnybomis užmezgimas arba tobulinimas, siekiant gauti kelionės dokumentus trečiųjų šalių piliečių grąžinimui ir užtikrinti greitas ir sėkmingas išsiuntimo procedūras</p> <p>b) neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo skatinimas ir palengvinimas, visų pirma taikant remiamo savanoriško grįžimo programas, siekiant užtikrinti grąžinimo ilgalaikiškumą;</p> <p>c) priverstinio neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo supaprastinimas ir įgyvendinimas, siekiant sustiprinti imigracijos politikos patikimumą ir vientisumą bei sutrumpinti asmenų, laukiančių priverstinio išsiuntimo, sulaikymo laikotarpį.</p>	<p style="text-align: center;">4 straipsnis</p> <p>Reikalavimus atitinkantys veiksmai valstybėse narėse</p> <p>1. Finansavimo iš šio fondo reikalavimus atitinka veiksmai, susiję su 3 straipsnio 1 dalies a punkte nustatytu tikslu, ir ypač:</p> <p>a) veiksmingo, stabilaus ir ilgalaikio valstybių narių institucijų veiklos bendradarbiavimo su trečiųjų šalių konsulinėmis ir imigracijos tarnybomis užmezgimas arba tobulinimas, siekiant gauti kelionės dokumentus trečiųjų šalių piliečių grąžinimui ir užtikrinti greitas ir sėkmingas išsiuntimo procedūras;</p> <p>b) neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo skatinimas ir palengvinimas, visų pirma taikant remiamo savanoriško grįžimo programas, siekiant užtikrinti grąžinimo ilgalaikiškumą;</p> <p>c) priverstinio neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo supaprastinimas ir įgyvendinimas, siekiant sustiprinti imigracijos politikos patikimumą ir vientisumą bei sutrumpinti asmenų, laukiančių priverstinio išsiuntimo, sulaikymo laikotarpį</p> <p><u>d) veiksmai, kurie padėtų pagerinti nacionalinių, regionų, vietos, miestų ir kitų valdžios institucijų lygių tarpusavio bendradarbiavimą.</u></p>

Paiškinimas:

Kadangi Komisijos pasiūlymas paremtas teisiniu pagrindu, kuriam taikoma bendro sprendimo tvarka, Regionų komitetas turėtų siekti pateikti konkrečius pakeitimus dėl Komisijos pasiūlymo, laikydamasis Europos Parlamento taikomo modelio.

3 rekomendacija

4 straipsnio 2 dalis

<i>Komisijos pasiūlytas tekstas (COM(2005) 123 final — 2005/0049 (COD))</i>	<i>Pakeitimas</i>
<p style="text-align: center;">4 straipsnis</p> <p>Reikalavimus atitinkantys veiksmai valstybėse narėse (...)</p> <p>2. Finansavimo iš šio fondo reikalavimus atitinka veiksmai, susiję su 3 straipsnio 1 dalies b punkte nustatyto tikslu, ir ypač:</p> <p>(a) bendradarbiavimas surenkant ir suteikiant potencialiems grąžinamiems asmenims informaciją apie kilmės šalį;</p> <p>(b) bendradarbiavimas užmezgant veiksmingus, stabilius ir ilgalaikius veiklos darbo santykius tarp valstybių narių institucijų ir trečiųjų šalių konsulinių ir imigracijos tarnybų, siekiant palengvinti konsulinės pagalbos teikimą gaunant kelionės dokumentus trečiųjų šalių piliečių grąžinimui ir užtikrinti greitą ir sėkmingą išsiuntimo procedūras;</p> <p>(c) bendrą integruoto grąžinimo planų, įskaitant bendras savanoriško grįžimo programas, rengimas ir įgyvendinimas pagal konkrečias kilmės, ankstesnės gyvenamosios vietos arba tranzito šalis;</p> <p>(d) esamos padėties ir galimybių stiprinti valstybių narių bendradarbiavimą grąžinimo administravimo srityje bei tarptautinių ir nevyriausybinių organizacijų vaidmenį, kurį jos suvaidins šiame kontekste, tyrimai;</p> <p>(e) apsikeitimas informacija, parama ir konsultacijomis ypatingai pažeidžiamų grupių grąžinimo srityje;</p> <p>(f) geriausios praktikos seminarų praktikams organizavimas, atkreipiant dėmesį į konkrečias trečiąsias šalis ir (arba) regionus;</p> <p>(g) bendros priemonės, sudarančios galimybes priimti grįžtančius asmenis kilmės, ankstesnės gyvenamosios vietos arba tranzito šalyse;</p> <p>(h) bendras veikslių rengimas, siekiant užtikrinti ilgalaikę asmenų reintegraciją kilmės arba ankstesnės gyvenamosios vietos šalyje;</p> <p>(i) bendros priemonės grąžinamų asmenų padėčiai ir jų padėties tolygumui stebėti.</p>	<p style="text-align: center;">4 straipsnis</p> <p>Reikalavimus atitinkantys veiksmai valstybėse narėse (...)</p> <p>2. Finansavimo iš šio fondo reikalavimus atitinka veiksmai, susiję su 3 straipsnio 1 dalies b punkte nustatyto tikslu, ir ypač:</p> <p>(a) bendradarbiavimas surenkant ir suteikiant potencialiems grąžinamiems asmenims informaciją apie kilmės šalį;</p> <p>(b) bendradarbiavimas užmezgant veiksmingus, stabilius ir ilgalaikius veiklos darbo santykius tarp valstybių narių institucijų ir trečiųjų šalių konsulinių ir imigracijos tarnybų, siekiant palengvinti konsulinės pagalbos teikimą gaunant kelionės dokumentus trečiųjų šalių piliečių grąžinimui ir užtikrinti greitą ir sėkmingą išsiuntimo procedūras;</p> <p>(c) bendrą integruoto grąžinimo planų, įskaitant bendras savanoriško grįžimo programas, rengimas ir įgyvendinimas pagal konkrečias kilmės, ankstesnės gyvenamosios vietos arba tranzito šalis;</p> <p>(d) esamos padėties ir galimybių stiprinti valstybių narių bendradarbiavimą grąžinimo administravimo srityje bei tarptautinių ir nevyriausybinių organizacijų vaidmenį, kurį jos suvaidins šiame kontekste, tyrimai;</p> <p>(e) apsikeitimas informacija, parama ir konsultacijomis ypatingai pažeidžiamų grupių grąžinimo srityje;</p> <p>(f) geriausios praktikos seminarų praktikams organizavimas, atkreipiant dėmesį į konkrečias trečiąsias šalis ir (arba) regionus;</p> <p>(g) bendros priemonės, sudarančios galimybes priimti grįžtančius asmenis kilmės, ankstesnės gyvenamosios vietos arba tranzito šalyse;</p> <p>(h) bendras veikslių rengimas, siekiant užtikrinti ilgalaikę asmenų reintegraciją kilmės arba ankstesnės gyvenamosios vietos šalyje;</p> <p>(i) bendros priemonės grąžinamų asmenų padėčiai ir jų padėties tolygumui stebėti.</p> <p>(j) <u>seminarų ir bendrų mokymų organizavimas kompetentingų nacionalinių, regionų, vietos, miestų ir kitų kompetentingų administracinės valdžios, teisėsaugos organų ir teismų darbuotojams;</u></p> <p>(k) <u>„Geriausios praktikos vadovo“, kuris yra Europos Sąjungos Tarybos, Europos Komisijos, Europos Parlamento ir Regionų komiteto bendra iniciatyva, skatinimas. Prie šio vadovo rengimo turėtų prisidėti nacionalinės, regionų ir vietos valdžios institucijos; jame turėtų būti išdėstytos strategijos kryptys, kaip suburti piliečius, bendradarbiauti su asociacijomis ir nevyriausybiniomis organizacijomis, sukurti vietos tinklus, rinkti duomenis ir atlikti tyrimus bei bendradarbiauti su policija ir institucijomis;</u></p> <p><u>Kai kuriais atvejais, rengiant veiksmus reikia atsižvelgti į regionų ir vietos valdžios institucijas.</u></p>

Paaaiškinimas:

Kadangi Komisijos pasiūlymas paremtas teisiniu pagrindu, kuriam taikoma bendro sprendimo tvarka, Regionų komitetas turėtų siekti pateikti konkrečius pakeitimus dėl Komisijos pasiūlymo, laikydamasis Europos Parlamento taikomo modelio.

2.6 **apgailestauja**, kad visiems keturiems sprendimams skirtai techninei paramai teikiamas labai mažas finansavimas, nežiūrint į tai, kad, siekiant veiksmingai įgyvendinti visas laisvės, saugumo ir teisingumo politikas, būtina vykdyti visuomenės švietimo kampanijas;

2.7 **skatina** vietos ir regionų administracijas keistis mokymo programomis ir bendradarbiauti siekiant sinergijos ir partnerystės su atitinkamomis Europos ir nacionalinės valdžios institucijomis;

2.8 **skatina** vietos ir regionų valdžios institucijas prisidėti prie pagrindų programoje numatytų priemonių greito ir efektyvaus įgyvendinimo;

2.9 **pristato** Regionų komiteto veiksmų planą, skirtą atskirų valstybių narių bei valstybių narių regionų, vietos, miestų ir kitų viešosios valdžios institucijų sąžiningo atsakomybės dalinimosi principui puoselėti;

2.10 **pabrėžia**, kad jį būtina traktuoti kaip svarbų ir Bendrijai naudingą partnerį, padedantį veiksmingiau apibrėžti vietos ir regionų atstovų atsakomybę finansuojant ir valdant migracijos srautus 2007-2013 metais, bei prisidedantį prie jų įtraukimo į bendradarbiavimo mechanizmą, kurį Sąjunga ketina įgyvendinti.

2005 m. lapkričio 16 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Peter STRAUB

Regionų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Tarybai dėl Kosovo ateities Europoje

(2006/C 115/11)

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Tarybai dėl *Kosovo ateities Europoje* COM(2005) 156 final;

atsižvelgdamas į 2005 m. gegužės 11 d. Europos Komisijos sprendimą, vadovaujantis Europos Bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio pirmąja dalimi, pasikonsultuoti su Komitetu šiuo klausimu;

atsižvelgdamas į 2005 m. balandžio 12 d. Biuro sprendimą nurodyti Išorės santykių komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu;

atsižvelgdamas į Europos Vadovų Tarybai pirmininkaujančios valstybės išvadas, priimtas 2005 m. birželio 16-17 d. Briuselyje;

atsižvelgdamas į Europos Vadovų Tarybai pirmininkaujančios valstybės išvadas, priimtas 2003 m. birželio 19 ir 20 d. Salonikuose;

atsižvelgdamas į 2004 m. birželio 14 d. Europos Vadovų Tarybos sprendimą dėl principų, prioritetų ir sąlygų, nustatytų Europos partnerystėje su Serbija ir Juodkalnija, įskaitant Kosovą;

atsižvelgdamas į pranešimą dėl Serbijos ir Juodkalnijos pasirengimo derėtis dėl Stabilizacijos ir asociacijos sutarties su Europos Sąjunga (SEC(2005) 478 final);

atsižvelgdamas į Europos Tarybos parlamentinės asamblėjos nuomonę dėl „Dabartinės padėties Kosove“, priimtą 2005 m. birželio 3 d. (dok. 10572, pranešėja: p. Marianne Tritz);

atsižvelgdamas į generalinio sekretoriaus ataskaitą dėl Jungtinių Tautų laikinosios administracijos misijos Kosove, pateiktą 2005 m. gegužės 23 d. (dok. 05-33918);

atsižvelgdamas į 1999 m. birželio 10 d. Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1244 (1999);

atsižvelgdamas į 2005 m. balandžio 13 d. Regionų komiteto ir Europos Tarybos vietos ir regionų valdžios institucijų kongreso bendradarbiavimo susitarimą, CdR 62/2005;

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl *Europos Sąjungos vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmens demokratinės konsolidacijos procese Vakarų Balkanuose*, CdR 101/2003 fin⁽¹⁾;

atsižvelgdamas į 2005 m. birželio 22 d. Prištinoje surengtos konferencijos dalyvių patvirtintas išvadas („Prištinos deklaraciją“), CdR 145/2005 fin;

atsižvelgdamas į savo Nuomonės projektą (CdR 143/2005 rev. 2), priimtą 2005 rugsėjo 15 d. Išorės santykių komisijos (pranešėjas — p. Tomaž Štebe, Mengešo savivaldybės meras (SI/ELP));

Norėdamas išreikšti požiūrį į Kosovo ateitį Europoje iš vietos ir regionų perspektyvos;

Kadangi:

1. Europos Vadovų Tarybai pirmininkaujančios valstybės išvadose, priimtos 2003 m. birželio 19 ir 20 d. Salonikuose, visam Vakarų Balkanų regionui buvo pateiktas europinis požiūris į ateitį. Šis požiūris buvo dar sykį pabrėžtas Europos Vadovų Tarybai pirmininkaujančios valstybės išvadose, priimtos 2005 m. birželio 16-17 d. Briuselyje;
2. Visos Vakarų Balkanų šalys, kaip ir Kosovas, dabar patiria pozityvius nuostatų pasikeitimus, įskaitant santykius su Tarptautiniu baudžiamuoju tribunolu buvusiamai Jugoslavijai (ICTY). Šie pokyčiai yra svarbus žingsnis galutinės jų integracijos į Europą link. Tačiau ir toliau reikia esminės pažangos;

(¹) OL C 73 2004 3 23, p. 1

3. Kalbant apie Kosovą, atsistatydinus Ministrui Pirmininkui Haradinaj, žmonės reagavo taikiai ir santūriai, o vyriausybė pademonstravo politinę brandą užtikrindama sklandų perėjimą prie naujosios Kosovo vyriausybės, vadovaujamos premjero Kosumi. Be viso to, buvo atnaujintas išsipareigojimas tęsti ankstesnės vyriausybės pradėtą programą, sutelktą į JT standartų įgyvendinimą;
4. Kosovo vyriausybė 2005 m. vasario 22 d. priėmė dokumentą „Vietos valdžios reforma — Darbo programa 2005 m.“ Šia reforma yra siekiama pagerinti paslaugas vietos lygiu ir šitaip prisidėti a) užtikrinant stabilią vyriausybę ir gyvenimo sąlygas visiems Kosove gyvenantiems žmonėms; b) visas bendruomenes integruojant į Kosove esančias demokratines struktūras; c) sukuriant ir konsoliduojant Kosove veikiančias demokratines institucijas, kaip to reikalauja standartai;
5. Veikla, kuria siekiama ekonominės Kosovo integracijos į regioną, yra tęsiama. Šiomis nuolatinėmis pastangomis yra siekiama įvertinti užsitęsusių sunkią ekonominę situaciją Kosove, įskaitant žemą pajamų lygį, didelį nedarbą ir milžinišką infrastruktūros trūkumą. Skubiai reikalinga nuosavybės teisės aiškiai apibrėžianti teisinė sistema;
6. Dabar vykdomas ambicingas ir visapusiškas standartų įgyvendinimo patikrinimas turėtų pradėti realų procesą, padėsiantį susitarti dėl būsimo Kosovo statuso. Stiprios, autonomiškos ir daugiatautės vietos ir savivaldybių valdžios institucijos yra būtina ilgalaikės taikos ir klestėjimo Kosove sąlyga bei pagrindinis veiksnys derantis dėl susitarimo dėl būsimo Kosovo statuso;
7. Galutinėje konferencijos deklaracijoje dėl ES vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmens demokratinės konsolidacijos procese, surengtos kartu su Regionų komitetu, Europos Komisija, Europos Tarybos vietos ir regionų valdžios institucijų kongresu ir remiantis Stabilumo paktu Pietryčių Europai, pasirašytu 2005 m. birželio 22 d., Prištinoje, yra pabrėžiama, kad jeigu Kosovo žmonės nori kurti ateitį Europos Sąjungoje, yra gyvybiškai svarbu atlikti realų decentralizavimą ir sukurti dalyvaujamają demokratiją, kuri apimtų pagarbą visoms demokratinėms vertybėms ir mažumų teisėms.

62-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. lapkričio 16-17 d. (lapkričio 16 d. posėdis), priėmė šią nuomonę:

1. Regionų komiteto nuomonė,

1.4 mano, kad Kosovo ir ES vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų padėti priimti iššūkį, susijusį su Kosovo ateitimi Europoje;

REGIONŲ KOMITETAS

1.1 pritaria Komisijos komunikate *Kosovo ateitis Europoje* COM (2005) 156 final pateiktam pranešimui ir išvadoms, kurios sudarys sistemą, leisiantį išeiti iš esamos aklavietės, susijusios su demokratinės ir daugiatautės visuomenės ugdymu Kosove, kad ji galėtų dalyvauti puoselėjant taiką ir gerovę regione;

1.5 pritaria Komisijos išsipareigojimui išskirtinį dėmesį skirti konkrečiai Kosovo situacijai ir konkretiems poreikiams siekiant pažangos stabilizacijos ir susivienijimo procese;

1.2 pritaria pranešimui dėl Serbijos ir Juodkalnijos pasirengimo derėtis dėl Stabilizacijos ir asociacijos sutarties su Europos Sąjunga (SEC(2005) 478 final), kuris užbaigiamas teigiama rekomendacija dėl prasidedančių stabilizacijos ir asociacijos derybų, jei tik Serbija ir Juodkalnija be pertraukos tęs savo pasirengimą.

1.6 pritaria, kad reikia aktyviai dirbti Kosovo vystymo ir reformų srityje ir mobilizuoti Komisijos išteklius, siekiant paspartinti šį vystymą ir reformas;

1.3 pritaria Europos Vadovų Tarybai pirmininkaujančios valstybės išvadoms, priimtoms 2005 m. birželio 16 — 17 d. Briuselyje ir pridedamai deklaracijai dėl Kosovo, kurioje pabrėžiama, kad visapusiško Kosove susidariusios padėties įvertinimo rezultatai nebuvo išankstinė išvada: decentralizavimo procesas ir standartų, ypač tų, kurie buvo laikomi prioritetiniais, įgyvendinimas yra labai reikšmingi;

1.7 remia Europos Komisijos pasiūlymą ieškoti naujų būdų, kaip Kosovas turėtų kuo didesnę galimybę pasinaudoti visomis Europos Sąjungos priemonėmis;

1.8 didžiausią reikšmę teikia politiniam dialogui tarp Kosovo bendruomenių ir tarp Belgrade ir Prištinoje esančių valdžios institucijų, nes tai yra vienintelis būdas užtikrinti stabilumą, kuris yra būtina viso Vakarų Balkanų regiono integracijos į Europą sąlyga;

1.9 pritaria pradinėms Laikinių savivaldos institucijų (PISG) pastangoms reformuoti vietos valdžią Kosove;

1.10 primena, kad decentralizavimą turi sekti valdžios perdavimas, visų pirma, vietos ir regionų valdžios institucijoms realiai perduodant finansines priemones ir funkcijas, atitinkančias joms patikėtas naujas pareigas,

1.11 remia gyvybiškai svarbų vietos ir regionų valdžios asociacijų vaidmenį, kurį jos atlieka savo vyriausybės pateikdamos bendrą vietos ir regionų valdžios institucijų nuomonę, kaip svarbiausią priemonę raginant imtis veiksmų pasitelkiant vietos ir regionų politikus;

1.12 remia Komisijos išsipareigojimą konsultuotis su pagrindiniais tarptautiniais dalyviais aukštu lygiu, siekiant sukurti koordinuotą politiką Kosovo atžvilgiu ir pritaria sprendimui pateikti visapusišką Kosovo standartų įgyvendinimo pažangos įvertinimą.

2. Regionų komiteto rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS,

2.1 prašo Komisijos aktyviai įtraukti Kosovo vietos valdžios institucijas į politinių, socialinių ir ekonominių reformų įgyvendinimą žemiausiu lygiu, tuo pat metu visiškai laikantis subsidiarumo, proporcingumo ir efektyvaus valdymo principų;

2.2 ragina Komisiją, artimai bendradarbiaujant su vietos valdžios institucijomis, remti ir propaguoti informavimo kampanijas, kad ES piliečiai būtų informuojami apie ES santykius su Kosovu, o Kosovo piliečiai gautų informacijos apie ES vertybes;

2.3 ragina Komisiją, artimai bendradarbiaujant su vietos valdžios institucijomis, remti ir propaguoti mainų ir partnerystės programas, kurios padeda didinti abipusį supratimą tarp ES ir Kosovo piliečių bei administracijų ir sustiprina administravimo gebėjimus vietos ir regionų lygiu;

2.4 siūlo Komisijai teikiant pagalbą institucijoms atkreipti ypatingą dėmesį į vietos valdžios gebėjimus, ypač padedant įgyvendinti įstatymus bei pagerinti centrinės ir vietos valdžios ryšius ir bendradarbiavimą;

2.5 ragina stengtis bendradarbiauti ir keistis patirtimi ir geriausia praktika, sukaupta kartu su ES valstybių narių, šalių kandidačių ir Vakarų Balkanų šalių vietos ir regionų valdžios institucijomis vykdant pasirengimo stojimui politiką;

2.6 pabrėžia, kad vienas iš pasitikėjimo ir stabilumo kūrimo būdų Kosove ir Vakarų Balkanų regione yra aktyvus vietos ir regionų valdžios institucijų pasienio bendradarbiavimas.

2.7 **ragina** visas institucijas, atsakingas už standartų įgyvendinimą, ypač Kosove esančias Laikinąsias savivaldos institucijas (PISG), tęsti vietos valdžios reformą visoje Kosovo teritorijoje ir padėti Kosovo vietos valdžios institucijoms prisiderinti prie Europos vietos savivaldos chartijos, ypač atkreipiant dėmesį į tai, kad vietos valdžios institucijoms Kosove būtų suteikti būtini finansiniai, žemės ir žmogiškieji išteklių, kad jos atliktų savo socialines ir ekonomines funkcijas;

2.8 primena visoms institucijoms atsakingoms už standartų įgyvendinimą, ypač Kosove esančioms Laikinosioms savivaldos institucijoms (PISG), kad regionų ir mažumų kalbų apsauga ir propagavimas bei visų bendruomenių kultūros paveldas yra pagrindiniai veiksniai, skatinantys toleranciją ir abipusį supratimą pliuralistiniame, daugiatautiniame ir daugia-kultūriniame Kosove;

2.9 ragina visas institucijas, atsakingas už standartų įgyvendinimą, ypač Kosove esančias Laikinąsias savivaldos institucijas (PISG), palengvinti visoms etninėms grupėms ir bendruomenėms priklausančių asmenų dalyvavimą priimančiais sprendimus, ypač, vietos ir regioniniu lygiu ir pabrėžia, kad daugiatautės savivaldybės yra svarbiausias stabilumo ir susitaikymo veiksnys Kosove;

2.10 siūlo visoms institucijoms, atsakingoms už standartų įgyvendinimą, ypač Kosove esančioms Laikinosioms savivaldos institucijoms (PISG), padvigubinti savo pastangas skubiai siekiant konkrečių rezultatų, ypač susijusių su pabėgėlių ir perkeltųjų asmenų grąžinimu ir judėjimo laisve visose bendruomenėse;

2.11 prašo visų institucijų, atsakingų už standartų įgyvendinimą, ypač Kosove esančių Laikinių savivaldos institucijų (PISG), bendradarbiaujant su ES ir tarptautinėmis institucijomis, imtis veiksmų prižiūrint standartų įgyvendinimą ir rengtis taikyti ES teisės aktus, taip pat ir vietos lygiu;

2.12 rekomenduoja artimai bendradarbiauti su Europos Tarybos vietos ir regionų savivaldos kongresu (EVRSK) ir skatinti aktyvesnę Kosovo valdžios institucijų dalyvavimą Europos demokratiniame procese;

2.13 siūlo, kad 2007-2013 m. finansinių perspektyvų kontekste Kosovui būtų skirta pakankama finansinė parama.

2005 m. lapkričio 16 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Peter STRAUB

Regionų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, nustatančio Bendrijos veiksmus dėl Europos kultūros sostinės renginių 2007–2019 m.

(2006/C 115/12)

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Europos Komisijos Pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, *nustatančio Bendrijos veiksmus dėl Europos kultūros sostinės renginių 2007–2019 m. laikotarpiui* COM(2005) 209 final — 2005/102 (COD);

atsižvelgdamas į Europos Komisijos 2005 m. gegužės 30 d. sprendimą pasikonsultuoti su Regionų komitetu šiuo klausimu, vadovaujantis Europos bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio pirma dalimi;

atsižvelgdamas į savo Pirmininko 2005 m. liepos 25 d. sprendimą pavesti Kultūros ir švietimo komisijai parengti nuomonę šiuo klausimu;

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, inicijuojančio Bendrijos iniciatyvą *dėl Europos kultūros sostinės renginių* (CdR 448/97fin) ⁽¹⁾;

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, iš dalies keičiančio Sprendimą 1419/1999/EB, *nustatantį Bendrijos veiksmus dėl „Europos kultūros sostinės“ renginių 2005–2019 m. laikotarpiui* (CdR 2005/97fin) ⁽²⁾;

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl Kultūros ir kultūrinių skirtumų bei jų reikšmės Europos atečiai (CdR 447/97 fin) ⁽³⁾;

atsižvelgdamas į Kultūros ir švietimo komisijos nuomonę, priimtą 2005 rugsėjo 22 d. (CdR 251/2005 rev. 1) (pranešėjas **Seamus Murray** — Vidurio Rytų regioninės valdžios ir Meath grafystės tarybos narys (IE/STE-EA);

62-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. lapkričio 16-17 d. (lapkričio 17 d. posėdis), vieningai priėmė šią nuomonę.

1. Regionų komiteto nuomonė

Dėl Europos kultūros sostinės (EKS)

REGIONŲ KOMITETAS

1.1 **laiko** EKS galinga priemone, pademonstruojančia, remiančia, praturtinančia ir leidžiančia pažinti Europos ir vietos kultūrą, bei pripažįstančia, kad EKS paskyrimas turi labai teigiamą poveikį miestams, ne tik kultūros sektoriuose, bet ir sudarančia ekonomines ir užimtumo galimybes turizmo, laisvalaikio bei sporto sektoriuose ir veikiančia kaip miestų atsinaujinimo katalizatorius;

1.2 **pripažįsta**, jog EKS poveikis gali būti didesnis, jei šis renginys taps ilgalaikės miesto kultūros vystymo strategijos sudėtine dalimi, ir mano, kad yra svarbu, kad EKS remtų tvares-

nius kultūros vystymosi metodus. Be to, Komitetas pripažįsta, kad EKS vis labiau įgauna regioninį mastą — miestai į savo kultūros programų kūrimą ir įgyvendinimą įtraukia ir aplinkines vietas;

1.3 **mano**, kad EKS vertė ir potencialas buvo nepakankamai vertinami, visų pirma dėl mažos ES finansinės paramos, dėmesio, skiriamo EKS europinio aspekto ir miestų matomumo vystymui, trūkumo ir dėl paramos miestams rengiant ir įgyvendinant kultūros programas, stokos;

1.4 **mano**, kad praityje Europos Sąjunga praleido progą EKS iniciatyvą išnaudoti Europos integracijos ir tapatybės propagavimui, turint omenyje didelį EKS matomumą ir didelį šių renginių žinomumą. Komitetas mano, kad EKS gali padėti piliečiams savo tapatybę susieti su Europos Sąjunga.

⁽¹⁾ OL C 180, 1998 6 11, p. 70.

⁽²⁾ OL L 121, 2004 4 30, p. 15.

⁽³⁾ OL C 180, 1998 6 11, p. 63.

Dėl siūlomų atrankos ir monitoringo procedūrų

REGIONŲ KOMITETAS

1.5 **pritaria** Europos Komisijos pasiūlymui reformuoti EKS atrankos procedūrą ir nustatyti monitoringo procesą paskirtiems miestams rengiant kultūros programas;

1.6 **mano**, kad Europos Komisijos pasiūlyme aptariama daug silpnųjų dabartinio atrankos proceso vietų, ir sutinka, kad siūlomas metodas išlaiko gerą pusiausvyrą tarp poreikio, kad miestai iš tiesų konkuruotų; poreikio padidinti atrankos komisijos vaidmenį; poreikio labiau pabrėžti EKS europinį aspektą ir poreikio pripažinti valstybių narių įnašą bei Tarybos vaidmenį kandidatūrų teikimo ir skyrimo procese;

1.7 **sveikina** ir remia šiuos siūlomos atrankos ir monitoringo procedūros aspektus:

- ankstesnį EKS paskyrimą ir pasirengimo laikotarpio, skirto miestams parengti savo kultūros programas, pratęsimą;
- didesnę aiškumą, teikiamą miestams, sugrupuojant kultūros programų kriterijus į „europinės dimensijos“ ir „miesto ir piliečių“ bei nustatant tikslus kiekvienam jų;
- didesnę atrankos proceso skaidrumą ir Europos pridėtinės vertės šiame procese akcentavimą;
- konkurencijos įvedimą, kaip paskatą ir įkvėpimą paskirtiems miestams didinti savo kultūros programų kokybę ir meniškumą;
- nuolatinį paskirtų miestų ir monitoringo komisijos bendravimą siekiant stebėti pažangą, teikti gaires ir spręsti potencialias problemas pačioje ankstyviausioje pasirengimo stadijoje;

1.8 **prašo** Europos Komisijos visapusiškai apsvarstyti pagrindinį miestų vaidmenį atrankos ir stebėjimo proceso metu ir šiuo požiūriu **mano**, kad dabar parengtas pasiūlymas yra dviprasmiškas, įsakantis ir keliantis EKS norintiems tapti miestams abejones;

1.9 **turi keletą abejonių** dėl šių siūlomos atrankos ir monitoringo procedūros aspektų:

- galimos naštos, tenkančios paskirtiems miestams, nes jie turi pateikti tarpinę, stebėsenos ir įvertinimo ataskaitas. Tokia nuostata gali būti pernelyg daug reikalaujanti, palyginti su labai ribotu ES skiriamu finansavimu bendram miestų (norinčių tapti EKS) biudžetui ir itin didele problema mažesniems miestams, norintiems tapti EKS;

- remiantis ankstesne patirtimi, monitoringo komisijos sugebėjimo suteikti miestams reikiamą pagalbą rengiant jų programas ir praktinę patirtį įgyvendinant EKS;

- vilkinimo galimybės, vis dar egzistuojančios naujame skyrimo procese, ypač tada, kai valstybė narė pateikia miesto kandidatūrą, o Taryba turi priimti sprendimą dėl paskyrimo;

1.10 **mano**, kad būtinas išsamesnis paaiškinimas dėl kelių siūlomos atrankos ir monitoringo procedūros aspektų, pirmiausia dėl:

- „nepriklausomų ekspertų“, kuriuos Europos institucijos skirs į atrankos ir monitoringo komisijas, apibrėžimo ir jo pasekmių institucijoms teikiant kandidatūras;

- paskirtų miestų, atitinkančių kriterijus, apdovanojimo tvarkos (kaip numatyta 11 straipsnyje) ir komisijų rekomendacijų;

1.11 **remia** atrankos komisijos sudėtį (kaip nustatyta 5 straipsnyje): iš 13 narių, 7 jų — iš ES institucijų, o dar 6 skiriami suinteresuotų valstybių narių. Tačiau prašo, kad valstybės narės įtrauktų vieną kandidatą iš atitinkamos nacionalinės asociacijos, atstovaujančios vietos ir (arba) miesto valdžiai;

1.12 **pritaria** kriterijams, nustatantiems sąsajas tarp dviejų paskirtų miestų programų, kaip ir siūlė savo ankstesnėje nuomonėje (CdR 393/2003fin), ir **mano**, kad monitoringo komisija turi atlikti pagrindinį vaidmenį užtikrinant, kad programos rengimo laikotarpiu šios sinergijos jau būtų sukurtos;

1.13 **pabrėžia**, kad EKS iniciatyvoje visos valstybės narės laikomos lygiomis, nepaisant jų įstojimo datos. Komitetas yra nusivylęs, kad Europos Komisija ir vėl nenumatė tolesnės Sąjungos plėtros, ir prašo Europos Komisiją paaiškinti šalių, kurios dabar derasi dėl narystės, padėtį.

Dėl Europos kultūros sostinių finansavimo ir pagalbos joms

REGIONŲ KOMITETAS

1.14 **pritaria** pasiūlymui, esančiam programoje Kultūra 2007, numatančiam tris kartus padidinti Bendrijos įnašą kiekvienai Kultūros sostinei, palyginti su dabartine programa, nes **mano**, kad tai maksimaliai padidins ES dalyvavimo matomumą, atitiks miestų kultūros programų europinio aspekto akcentavimo koncepciją ir padės geriau pateisinti paskirtų miestų lūkesčius;

1.15 **įspėja** tebevykstančių derybų dėl 2007–2013 m. finansinių perspektyvų metu nesumažinti Europos kultūros sostinės biudžeto pagal programą Kultūra 2007;

1.16 **mano**, kad Komisija būtinai turi nedelsiant paaiškinti savo pasiūlymą, koku būdu ji norėtų finansiškai remti paskirtus miestus juos „apdovanodama“, ir paaiškinti tokios procedūros galimą naudą paskirtiems miestams, palyginti su dabar esama tvarka. Be to, Komitetas norėtų paprašyti, kad Komisija, teikdama tokią paramą, vartotų kitą sąvoką vietoj „apdovanojimas“, nes „apdovanojimas“ siejasi su apdovanojimu ir garbe nugalint konkurse, o ne mokėjimu už tam tikros programos kriterijų įvykdymą;

1.17 **yra susirūpinęs** dėl ilgo vilkinimo, kurį miestai patiria Europos Komisijai administruojant mokėjimus Kultūros sostinėms, nes miestai gali negauti didelės lėšų dalies, kol nepasibaigia paskyrimo metai;

1.18 **džiaugtųsi** pasiūlymais dėl kitų būdų, kuriais Europos Komisija galėtų remti ir padėti paskirtiems miestams rengti ir įgyvendinti savo kultūros programas;

1.19 be to, **džiaugtųsi** Europos Komisijos parama miestams pasibaigus jų paskyrimo metams, siekiant užtikrinti, kad EKS poveikis išliktų ilgesnį laiką, ir kad mieste liktų tam tikras kultūros palikimas. Monitoringo komisija galėtų čia suvaidinti svarbų vaidmenį, užtikrinant kad kultūros sektoriaus veiksmų tvarumas būtų integruotas į miestų programas, o ES finansinė parama padėtų tai pasiekti.

Dėl trečiųjų šalių įtraukimo

REGIONŲ KOMITETAS

1.20 **remia** bendrą Komisijos pasiūlymą dėl trečiųjų šalių įtraukimo į EKS atnaujinant „kultūros mėnesio“ iniciatyvą, o ne papildomos EKS paskyrimą iš kurios nors trečiosios šalies. Komitetas norėtų, kad būtų paaiškinta, kaip „kultūros mėnesio“ iniciatyva būtų finansiškai remiama ES lygiu;

1.21 **mano**, kad tarp paskirtos EKS ir (bent dviejų) miestų, priimančių „kultūros mėnesio“ iniciatyvą, turi būti sinergija, šie ryšiai daugiausia turi būti skirti tarpvalstybiniam ir tarpregioniniam bendradarbiavimui kultūros srityje. Tie veiksmi ir ryšiai su „kultūros mėnesiu“ turėtų būti EKS kultūros programų pagrindas, nes Komitetas mano, kad toks metodas sustiprintų europinį EKS aspektą;

1.22 todėl, **mano**, kad turėtų būti parengtas pasiūlymas dėl būsimo trečiųjų šalių dalyvavimo kartu su dabartiniu pasiūlymu dėl EKS, atsižvelgiant į tai, kad tuo pačiu metu vyktų ir EKS, ir „kultūros mėnesio“ iniciatyvos paskyrimo procesas.

Dėl Regionų komiteto įtraukimo

REGIONŲ KOMITETAS

1.23 **lieka** tvirtai įsipareigojęs dalyvauti EKS veikloje ir nori toliau būti aktyvus Europos Komisijos siūlomo atrankos ir monitoringo proceso narys;

1.24 **norėtų**, kad būtų paaiškinta atrankos komisijos narių kandidatūrų teikimo (kaip nustatyta 5 straipsnyje) formuluotė, siekiant užtikrinti, kad vienas iš išrinktųjų narių ir toliau atstovautų Komitetui skyrimo procese. Komitetas taip pat norėtų ir toliau teikti *ad-personam* nario pavaduotojo kandidatūrą siekdamas aktyviai dalyvauti ir tais atvejais, kai jo atstovas komisijoje negali dalyvauti posėdžiuose.

2. Regionų komiteto rekomendacijos

Dėl atrankos ir monitoringo procedūros

REGIONŲ KOMITETAS

2.1 **rekomenduoja** miestams naudotis EKS, kaip ilgalaike kultūros vystymo strategija, siekiant skatinti tvaresnius kultūros vystymo metodus ir didinti EKS kultūros palikimą bei jo poveikį miestuose;

2.2 **prašo** Europos Parlamentą, Tarybą ir Europos Komisiją kuo labiau sumažinti galimus vilkinimus iki minimumo tada, kai valstybės narės pateikia miestų kandidatūras, o Taryba turi atlikti paskyrimą, kad miestai turėtų kuo daugiau laiko programoms rengti;

2.3 **prašo**, kad valstybės narės įtrauktų vieną kandidatą iš atitinkamos nacionalinės asociacijos, atstovaujancios vietos ir (arba) miestų valdžiai, kaip narį iš savo šešių kandidatų į EKS atrankos komisiją.

Dėl pagalbos Europos kultūros sostinėms

REGIONŲ KOMITETAS

2.4 **prašo** Europos Komisiją sumažinti administracinę našą tenkančią paskirtiems miestams pasirengimo procese įgyvendinant naujus monitoringo būdus;

2.5 **prašo** kuo anksčiau informuoti paskirtus miestus prieš jiems įgyvendinant programą, kiek ES finansinės pagalbos lėšų, skirtų paremti planavimo procesą, jie gaus. Komitetą paskatino Europos Komisijos ketinimas skirti „apdovanojimą“ kriterijus atitinkantiems miestams, likus šešiams mėnesiams prieš prasidedant paskyrimo metams, tačiau norėtų papildomai sužinoti, kokia tvarka ir kokiomis sąlygomis toks „apdovanojimas“ būtų įteiktas;

2.6 **prašo**, kad Europos Komisija nedelsdama supaprastintų lėšų naudojimo procedūras ir pagreintų šių lėšų išmokėjimo Kultūros sostinėms administravimą;

2.7 **prašo**, kad Europos Komisija, remdama konsultavimo paslaugų teikimą, monitoringo procese suteiktų paskirtiesiems miestams galimybę patogiausiai naudotis praktine patirtimi ir ekspertų žiniomis. Tokios paslaugos turėtų būti lanksčios ir atitinkančios miestų poreikius ir, be to, turėtų papildyti informaciją, teikiamą miestams Komisijos tinklalapiuose, ir to galima pasiekti vienu iš šių būdų:

- a) suteikiant miestams galimybę naudotis patarėjų, pvz., direktorių ir techninių ekspertų iš miestų, kurie anksčiau vykdė Kultūros sostinės programas, žinynu;
- b) atgaivinant Europos kultūros sostinių ir Kultūros mėnesių tinklą, kad būtų paprasčiau keistis patirtimi ir kad jis veiktų kaip paramos tarnyba naujai paskirtiems miestams;

2.8 **prašo** Europos Komisiją pateikti daugiau pasiūlymų dėl kitų būdų, kuriais ji galėtų remti ir padėti paskirtiems miestams rengti ir įgyvendinti savo kultūros programas, o ypač:

a) tiesiogiai padedant miestams rinkodaros srityje, intensyviau platinant reklaminę medžiagą ir padarant EKS labiau matomą;

b) parengiant gaires apie tai, kaip miestams įvykdyti didelius vertinimo ir monitoringo reikalavimus;

2.9 **prašo** Europos Komisiją suteikti miestams tam tikrą finansinę ir kitokią paramą pasibaigus jų paskyrimo metams, siekiant užtikrinti, kad EKS poveikis išliktų ilgesnį laiką ir kad mieste liktų tam tikras kultūros palikimas.

Dėl didesnio dalyvavimo Europos kultūros sostinės renginiuose

REGIONŲ KOMITETAS

2.10 **prašo** Europos Komisiją nedelsiant paaiškinti EKS nuostatas dėl tolesnės Sąjungos plėtros;

2.11 **rekomenduoja**, kad du trečiųjų šalių miestai vykdytų „kultūros mėnesio“ iniciatyvą ir kad šie miestai būtų paskirti tuo pačiu metu kaip ir EKS, kad tarp jų dar ankstyvoje pasirengimo stadijoje atsirastų sinergija ir kad EKS kultūros programose būtų stiprinamas europinis aspektas.

Dėl Regionų komiteto įtraukimo

REGIONŲ KOMITETAS

2.12 **pabrėžia**, kad jo atstovas atrankos komisijoje ir toliau turi būti vienas iš renkamų narių, kaip ir būdavo parastai daroma anksčiau, siekiant palengvinti vidinį koordinavimą, prašo, kad šis atstovas būtų skiriamas dviem metams, o ne trejiems;

1 rekomendacija

5 straipsnio 3 dalis

<i>Komisijos siūlomas tekstas</i>	<i>CoR pakeitimas</i>
Du komisijos narius skiria Europos Parlamentas, du — Taryba, du — Komisija ir vieną — Regionų komitetas.	Du komisijos narius skiria Europos Parlamentas, du — Taryba, du — Komisija ir vieną — Regionų komitetas.
Šie atrankos komisijos nariai turi būti nepriklausomi ekspertai, nepatiriantys interesų konflikto ir turintys didelę patirtį ir daug žinių kultūros sektoriuje, kultūros vystymo miestuose arba Europos kultūros sostinės organizavimo srityje.	Šie atrankos komisijos nariai turi būti <u>žymūs</u> nepriklausomi <u>veikėjai</u> ekspertai , nepatiriantys interesų konflikto ir turintys didelę patirtį ir daug žinių kultūros sektoriuje, kultūros vystymo miestuose arba Europos kultūros sostinės organizavimo srityje.
Taikant nukrypti leidžiančią nuostatą pirmajai pastraipai, pirmaisiais šio sprendimo galiojimo metais du ekspertus skiria Komisija vieneriems metams, du — Europos Parlamentas dviem metams, du — Taryba trejiems metams ir vieną — Regionų komitetas trejiems metams.	Taikant nukrypti leidžiančią nuostatą pirmajai pastraipai, pirmaisiais šio sprendimo galiojimo metais du <u>narius</u> ekspertus skiria Komisija vieneriems metams, du — Europos Parlamentas dviem metams, du — Taryba trejiems metams ir vieną — Regionų komitetas <u>dviem</u> trejiems metams.

2.13 **prašo**, kad pasiūlyme dėl sprendimo būtų patvirtintas Regionų komiteto vaidmuo monitoringo komisijoje ir kad šiai komisijai būtų skirtas aktyvus vaidmuo ir užduotis užtikrinti, kad paskirtų miestų kultūros programų sinergija susiformuotų jau programos rengimo stadijoje.

2 rekomendacija

9 straipsnio 2 dalis

<i>Komisijos siūlomas tekstas</i>	<i>CoR pakeitimas</i>
<p>Ne vėliau kaip likus 24 mėnesiams iki renginių pradžios termino Komisija sušaukia septynis ekspertus, paskirtus Europos Parlamento, Tarybos, Komisijos ir valdžios institucijų, atsakingų už Europos kultūros sostinėmis paskirtų miestų programų įgyvendinimą.</p> <p>Nuo šios stadijos šie ekspertai sudaro „monitoringo komisiją“.</p> <p>Jie posėdžiauja vertindami renginių parengimą, ypač programų Europos pridėtinės vertės atžvilgiu.</p>	<p>Ne vėliau kaip likus 24 mėnesiams iki renginių pradžios termino Komisija sušaukia septynis <u>narius ekspertus</u>, paskirtus Europos Parlamento, Tarybos, Komisijos, <u>Regionų komiteto</u> ir institucijų, atsakingų už Europos kultūros sostinėmis paskirtų miestų programų įgyvendinimą.</p> <p>Nuo šios stadijos šie <u>nariai ekspertai</u> sudaro „monitoringo komisiją“.</p> <p>Jie posėdžiauja vertindami renginių parengimą, ypač <u>programų</u> Europos pridėtinės vertės <u>ir abiejų miestų programų sinergijos</u> atžvilgiu.</p>

2005 m. lapkričio 17 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Peter STRAUB

Regionų komiteto nuomonė dėl Žaliosios knygos „Demografiniai pokyčiai skatina naują kartų vienybę“

(2006/C 115/13)

REGIONŲ KOMITETAS

ATSIŽVELGDAMAS į Europos Komisijos komunikatą *Žalioji knyga „Demografiniai pokyčiai skatina naujų kartų vienybę“*, COM(2005) 94 final;

ATSIŽVELGDAMAS į 2005 m. kovo 16 d. Europos Komisijos sprendimą vadovaujantis Europos bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio 1 dalimi pasikonsultuoti su juo,

ATSIŽVELGDAMAS į Komiteto pirmininko 2005 m. sausio 10 d. sprendimą pavesti Ekonominės ir socialinės politikos komisijai parengti nuomonę šia tema;

ATSIŽVELGDAMAS į Komisijos komunikatą *Link Europos Visų amžių žmonėms — klestėjimui ir kartų vienybei skatinti* COM(1999) 221 final;

ATSIŽVELGDAMAS į savo nuomonę dėl „Stokholmo Europos Vadovų Tarybos užsakyto Komisijos pranešimo Tarybai, Europos Parlamentui, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui: *Link dalyvavimo darbo rinkoje didinimo ir aktyvaus senėjimo skatinimo*“ COM(2002) 9 final, (CdR 94/2002 fin) ⁽¹⁾;

ATSIŽVELGDAMAS į Komisijos komunikatą *„Europos atsakas į pasaulio senėjimą — skatinti ekonominę ir socialinę pažangą senėjančiame pasaulyje. Europos Komisijos pranešimas Antrojoje pasaulio asamblėjoje senėjimo tema“*, COM(2002) 143 final;

ATSIŽVELGDAMAS į savo nuomonę dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl imigracijos, integracijos ir užimtumo COM(2003) 336 final, (CdR 223/2003) ⁽²⁾;

ATSIŽVELGDAMAS į savo nuomonę dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui — *Vyresnių darbuotojų užimtumo didinimas ir vėlesnis pasitraukimas iš darbo rinkos* COM(2004) 146 final, (CdR 151/2004 fin) ⁽³⁾;

ATSIŽVELGDAMAS į savo nuomonę dėl *Žaliosios knygos dėl ES pozicijos ekonominės migracijos valdymo klausimu* COM(2004) 811 final, (CdR 82/2005 fin);

ATSIŽVELGDAMAS į savo nuomonės projektą CdR 152/2005 rev. 1, priimtą 2005 m. rugsėjo 23 d. Ekonominės ir socialinės politikos komisijos (pranešėjas **Roman Líněk**, Pardubice regiono pirmininko pavaduotojas (CZ/ELP);

62-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. lapkričio 16-17 d. (2005 m. lapkričio 17 d. posėdis), priėmė šią nuomonę.

1. Regionų komiteto pastabos

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į šias Žaliojoje knygoje aptartas esmines temas:

Demografinės situacijos Europoje sukeltos problemos

1.1 **mano**, kad Europos, nacionalinio, regionų ir savivaldybės lygmenų viešosios politikos kryptyse turi būti atsižvelgta į dabartinius demografinius pokyčius Europoje;

1.2 **mano**, kad demografinių tendencijų ir reakcijų į pastarųjų poveikį aptarimas turi vykti Europos, nacionaliniu, regionų ir vietos mastu. Tokios diskusijos turėtų vykti įgyvendinant Lisabonos strategiją ir jų metu reikia atsakyti į klausimus, kaip:

— stiprinti kartų solidarumą stipresnės jaunimo ir pensininkų bei pagyvenusių žmonių socialinės integracijos dėka;

— skatinti kokybišką gyvenimą ir kelti sveikatos lygį visiems piliečiams, o kartu remti visą gyvenimą trunkantį mokymąsi, net ir išėjus į pensiją;

— suderinti gamybos ir socialinės apsaugos sistemas su sensančios visuomenės poreikiais;

⁽¹⁾ OL C 287 2002 11 22, p. 1.

⁽²⁾ OL C 109 2004 4 30, p. 46.

⁽³⁾ OL C 43 2005 2 18, p. 7.

- užtikrinti, kad į gyventojų senėjimą būtų atsižvelgta visose politinių veiksmų srityse;
- populiarinti visuomenėje šeimos ir tėvų, kurie vieni auginą vaikus, socialinį statusą.

Mano, kad reikia kurti vaikams ir jų tėvams arba globėjams, taip pat kaip ir asmenims, kuriems reikalinga globa bei jų artimiesiems, palankesnę socialinę aplinką ir sąlygas visose srityse, kad piliečiams būtų leista įvykdyti savo gyvenimo planus, tuo pat metu būnant partneriais ir tėvais, atsižvelgiant į konkrečius įvairių šeimų tipų bei šeimos narių interesus ir poreikius. Pagrindinė sąlyga — apsaugoti šeimos ekonominį pagrindą ir sukurti perspektyvas. Šia prasme sėkminga šeimos politika tiesiogiai priklauso nuo ekonominės ir darbo rinkos politikos;

1.3 **mano**, kad geresnis profesinės veiklos ir asmeninio gyvenimo derinimas gali padėti pagerinti padėtį vaikų auklėjimo ir asmenų, kuriems reikalinga globa, globos bei priežiūros srityse, pavyzdžiui, siūlant šeimoms paslaugas, bei naujas priemones kiekvienam iš tėvų, išeinančiam vaiko auginimo atostogų;

1.4 **yra įsitikinęs**, kad viešojo ir privataus sektorių teikiamų paslaugų pasiūla gali paskatinti proporcingesnį namų ūkio ir šeimyninių pareigų paskirstymą tarp vyrų ir moterų, tuo pat metu remiant abiejų tėvų dalyvavimą pagal išgales ir tarpusavio susitarimą bei vyrų ir moterų lygybę;

1.5 **mano**, kad turi būti skatinamas moters dalyvavimas darbo rinkoje. Taip pat reikia remti kitas priemones arba koreguojančius veiksmus siekiant užkirsti kelią tėvo arba motinos diskriminavimui, jei vaiką auginą vienas iš tėvų;

1.6 **mano**, kad tiek viešojo, tiek privataus sektorių socialinio auklėjimo paslaugas vaikams nuo 0 iki 3 metų, pagyvenusių žmonių ir asmenų, kuriems reikalinga globa, priežiūrą galima pagerinti sukuriant teisinį pagrindą — jei šis teisinis pagrindas dar nėra sukurtas, — kuris skatintų privatų sektorių investuoti į šią sritį, pavyzdžiui, suteikiant lengvatas tiek šių paslaugų tiekėjams, tiek vartotojams;

1.7 **pabrėžia**, kad tėvų, ypač jaunų, sprendimą pradėti dirbti, siekti karjeros, turėti tiek vaikų, kiek pageidauja, turi priimti jie patys, su sąlyga, kad bus panaikinta bet kokia diskriminacija šeimų su vaikais atžvilgiu;

1.8 **atkreipia dėmesį** į dabartinių demografinių pokyčių Europoje spaudimą darbo rinkai ir socialinės apsaugos sistemoms. Jis pabrėžia būtinybę neatidėliojant imtis atitinkamų priemonių pagyvenusių darbuotojų padėčiai darbo rinkoje pagerinti bei reikiamų politinių iniciatyvų, galinčių ne tik

pakeisti šią tendenciją, bet ir atskleisti naujas perspektyvas profesinio gyvenimo kokybės gerinimo, teisės mokytis visą gyvenimą, didesnio lankstumo renkantis pensijos režimą, sunkiai besiverčiančių ar diskriminaciją patyrusių asmenų įtraukimo į darbo rinką ir, jei reikalinga, darbingo gyvenimo pratęsimo prasme. Regionų komitetas pageidauja plataus masto diskusijų apie kiekvieno asmens teisę į priimtino dydžio pensiją, įskaitant netipiškų profesijų darbuotojus arba socialiai pažeidžiamoms grupėms priklausančius asmenis;

1.9 **mano**, kad, turint galvoje mažėjantį galinčių dirbti skaičių ir norint užtikrinti pakankamą jaunų specialistų skaičių, būtina atlikti poreikį atspindinčias darbo rinkos analizes ir sustiprinti visų visuomenės grupių sąveiką. Pirmiausiai rengiant specialistus reikalinga verslininkų atsakomybė, kad atsižvelgiant į poreikius būtų galima suteikti mokymo vietas, reikalingos lydinčios priemonės kaip pvz., mažiau teorinės ir labiau į praktiką orientuotos mokymo programos, galinčių studijuoti skaičiaus didinimas ir priemonės, leidžiančios daugiau absolventų likti ir ekonomiškai silpnesniuose regionuose;

1.10 **pabrėžia**, kad informacija yra pagrindinė priemonė, leidžianti imigravusiems asmenims susipažinti ne tik su jiems siūlomomis galimybėmis, bet ir su visuomenei, kurioje jie nusprendė gyventi, būdingais bruožais;

1.11 **pabrėžia**, kad imigracija viena negalėtų išspręsti visų gyventojų senėjimo keliamų problemų, nei atstoti ekonomikos reformų arba didesnio darbo rinkos lankstumo poreikio; tačiau ji gali būti vienu iš dabartinės demografinės situacijos Europoje sprendimo elementų;

1.12 **laikosi nuomonės**, kad imigracija turėtų būti laikoma resursais Europos visuomenėms, tačiau ji negali būti vieninteliu sprendimu senstančios visuomenės klausimu. Imigrantų, ypač jaunimo ir pagyvenusių žmonių, integracijos politika, kuri yra iš esmės svarbi socialinės sanglaudos užtikrinimui tokioje vis labiau ir labiau daugiakultūroje erdvėje, kokia yra XXI amžiaus Europa, turi apimti ekonominę, socialinę ir kultūrinę sritį. Tačiau nepakankama imigrantų integracija gali lemti greitą valstybės išlaidų socialinėms reikmėms augimą. RK nuomone, kova su diskriminacija (kuri remiasi, pvz., priklausomybe kuriai nors mažumai) turėtų būti sustiprinta, ir reikia paraginti valstybes nares bei vietos ir regionų valdžios institucijas keistis informacija apie pasiektą pažangą;

1.13 **mano**, kad Bendrijos priemonės, o konkrečiai, teisės aktai, skirti kovai su diskriminacija, struktūriniai fondai bei užimtumo strategija gali ženkliai sustiprinti imigrantų integraciją į Europos vertybių sistemą;

1.14 **mano**, kad atitinkama ES migracijos politika labai padėtų valstybėms atremti imigracijos iššūkius, palengvintų teisėtai Sąjungoje gyvenančių imigrantų integraciją ir kartu svariai prisidėtų prie kovos su nelegalia imigracija bei patenkintų užsienio darbininkų Sąjungos valstybių darbo rinkoje poreikius;

Nauja kartų vienybė

1.15 **pabrėžia** būtinybę vaikui gauti visapusišką auklėjimą, kuris jam leistų tapti asmenybe, turinčia sociokultūrinių orientyrų ir vertybių, kurios gyvenimas būtų visavertis ir ji galėtų reaguoti į bet kokio pobūdžio situacijas, susiklosčiusias jos gyvenime, išsaugodama savo nuomonę. Šeima turėtų imtis pagrindinės atsakomybės už fiziškai ir psichiškai sveiką vaiko vystymą;

1.16 **pabrėžia**, kad nepilnamečiai turi būti laikomi aktyviais, dalyvaujančiais ir kūrybingais asmenimis, galinčiais keisti savo asmeninę ir socialinę aplinką, nustatyti ir patenkinti savo bei kitų poreikius; be to, pabrėžia, kad nepilnamečių teisių pagrindinės nuostatos neturėtų nukentėti dėl bazinių socialinių išteklių stokos;

1.17 **mano**, kad reikėtų teigiamai vertinti vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį, kurį jos atlieka daugelyje valstybių narių švietimo srityje. **Pabrėžia**, kad pradinio profesinio mokymo pakeitimus lėmė naujoji mokymo visą gyvenimą koncepcija, kurios prioritetas yra užtikrinti lygias visų galimybes švietimo srityje bei leisti visišką integraciją į visuomenę. Reikia susieti suaugusių mokymą ir pradinį profesinį mokymą, atsižvelgiant į mokymosi poreikių skirtumus įvairiose grupėse;

1.18 **mano**, kad mokymo sistema gali leisti veiksmingą baigusio mokyklą jaunimo integraciją į darbo rinkas tik tada, kai pradinis profesinis mokymas yra susijęs su atliekamu darbu ir profesinėmis studijomis, kai mokymas yra derinamas su praktika įmonėse ir kai egzistuoja veiksmingas informavimo ir orientavimo sistema, ypač regionų ir vietos lygmenyje;

1.19 **mano**, kad galimybės trumpam laikui pakeisti darbą visą darbo dieną į nepilną darbo dieną vyrams ir moterims, darbo laiko lankstumas ar naujos darbo formos (distancinis darbas ir pan.) gali prisidėti prie to, kad būtų atsižvelgta į kiekvienos amžiaus grupės specifinius poreikius, kas nulemtų darbo organizavimo modernizaciją;

1.20 **yra įsitikinęs**, kad 2001 m. kovo 23–24 d. Stokholmo Europos Vadovų Tarybos nustatyto tikslo iki 2010 m. padidinti 55–64 m. (bendros vyrų ir moterų) amžiaus grupės dalyvavimą darbo rinkoje iki 50 % nebus galima pasiekti, jeigu

vidutinio darbuotojų amžiaus padidėjimas nebus suderintas su darbo organizavimo pagerinimu, ypač visą gyvenimą truncančio mokymosi srityje;

1.21 **mano**, kad vyresnio amžiaus žmonės turi būti labiau įtraukiami į pilietinius projektus ir priemones. Tai galėtų būti vaikų ir jaunimo priežiūra, vyresnio amžiaus žmonių priežiūra arba veikla kultūros srityje, taip pat labai senų žmonių priežiūra ir slauga. Vyresnio amžiaus žmonės prižiūradami ir globodami kaimynystėje gyvenančius vyresnio amžiaus žmones, nebus vieniši, sustiprins sveikatą ir toliau dalyvaus visuomeniniame gyvenime;

1.22 **mano**, kad vyresnių žmonių dalyvavimas ekonominiame ir socialiniame gyvenime yra galimas, sukūrus darbo vietoje sąlygas, leidžiančias jiems dirbti pagal išgales. Ne visada yra teisingas teiginys, kad vyresnių piliečių darbo produktyvumas yra žemesnis už jaunų piliečių rodiklius. Visuomenės lygyje reikia raginti vyresnius remti savo vaikus, perduodant jiems savo žinias ir asmeninę patirtį;

1.23 **mano**, kad laisvas pensininkų judėjimas valstybėse narėse reikalauja priimti teisinę priemonę, galinčią išspręsti iš vienos valstybės į kitą persikeliančių pensininkų socialinės apsaugos ir sveikatos priežiūros klausimus;

1.24 **laikosi nuomonės**, kad reikia atskirti senatvės pensiją nuo pašalpų neįgaliesiems;

1.25 Nelygybė tarp vyrų ir moterų išeinant į pensiją atsirado dėl didelių skirtumų tarp vyrų ir moterų atlyginimų, profesinės segregacijos ir galimybių moterims mokytis stygiaus, dėl nepakankamų nuostatų vykdomose politikose suderinti profesinį ir asmeninį gyvenimą ir dėl nepakankamų socialinių paslaugų, kaip yra daugumoje Europos Sąjungos valstybių. Nuodugniai įgyvendinama lygių galimybių abiem lytims politika, skatinanti vyrus imti tėvystės atostogas rūpintis vaikais arba pagyvenusiais žmonėmis, galėtų pagerinti moterų išėjimo į pensiją sąlygas. Valstybės valdžios institucijos privalo išsipareigoti kovoti prieš pagyvenusių moterų skurdinimą;

1.26 **mano**, kad parama pagyvenusiems žmonėms turi remtis tradicinio ugdymo ir mokymo principais bei šiuolaikinio mokymo visą gyvenimą principais (pavyzdžiui, elektroniniu mokymu). Įvedant naujas profesinės veiklos formas, reikia skatinti rinktis distancinį darbą bei naudotis internetu bei kitomis šiuolaikinėmis technologijomis. Vyresnieji turėtų daugiau dalyvauti viešajame gyvenime; reikia raginti juos pasilikti darbo rinkoje, tam gali prireikti ženklų papildomų profesinių ir ekonominių išteklių;

2. Regionų komiteto rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

2.1 **sutinka** su tuo, kad ES užimtumo ir socialinė politika nuosekliai integruotų visas gyvenimo sritis reformoms ir Lisabonos darbotvarkės įgyvendinimui paremti;

2.2 **rekomenduoja** regionų ir vietos valdžios institucijoms savo kompetencijos srityse sukurti bendrą politiką, padėsiančią nepilnamečiams atskleisti savo sugebėjimus užtikrinant atitinkamą finansavimą pagal kiekvienos valstybės narės teisės aktuose ir Pagrindinių teisių chartijos straipsnyje apie vaikų teises išdėstytas teises;

2.3 **yra įsitikinęs**, kad Europos Sąjunga turėtų labiau atkreipti politikos ir privataus sektoriaus veikėjų dėmesį į įtaką gyvenimui, pasiūlydami ištirti, kaip gyvenimo tėkmę veikia politinės iniciatyvos, darbo kokybės, darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros, darbo laiko, švietimo ir mokymo visą gyvenimą, vaikų priežiūros ir pagalbos kitiems išlaikytiniams, gyvenimo kokybės, lygių galimybių, socialinės integracijos bei socialinės apsaugos sistemų modernizavimo srityse;

2.4 **pabrėžia**, kad Europos Sąjunga ir po diskusijų dėl Žaliosios knygos dėl demografinių pokyčių turėtų inicijuoti diskusijas dėl visą gyvenimą įtakojančių politikos sričių įvairiuose politiniuose lygmenyse: Ministrų Taryboje, socialiniame ir pilietiniame dialoge, atitinkamose Bendrijos agentūrose, t.t.;

2.5 **yra įsitikinęs**, kad Europos Sąjunga turėtų skatinti mokslinius tyrimus, kad būtų sukaupta duomenų apie žmonių karjeros evoliuciją ir jos įtaką gyvenimo eigoje įtakos pajamoms, užimtumui, socialinei apsaugai, pusiausvyrai tarp darbo ir asmeninio gyvenimo;

2.6 **ragina** tiek Europos Sąjungą, tiek ir valstybes nares pagerinti vaikų padėtį ir skatinti šiuolaikinį Europos piliečių gyvenimo būdą, t.y. veiklią šeimą;

2.7 **primygtinai teigia**, kad būtina propaguoti šeimą kaip lemiamą veiksnį demografinių pokyčių tendencijai Europos Sąjungoje pakeisti, kuri sudaro grėsmę ilgalaikiam ekonomikos gyvybingumui bei socialinei taikai. Veiksminga šeimos politika turi būti įgyvendinta atsižvelgiant į subsidiarumo principą bei įtraukiant didelį skaičių pilietinės visuomenės veikėjų tiek regionų, tiek vietos lygmenyje.

2005 m. lapkričio 17 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Peter STRAUB

Regionų Komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl nediskriminavimo ir lygių galimybių visiems — pagrindų strategija ir Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl Europos lygių galimybių metų (2007 m.) Teisingos visuomenės linkme

(2006/C 115/14)

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Nediskriminavimas ir lygios galimybės visiems — pagrindų strategija“ COM(2005) 224 final ir pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo *dėl Europos lygių galimybių metų (2007 m.) Teisingos visuomenės linkme* COM(2005) 225 final — 2005/0107 (COD);

atsižvelgdamas į Europos Komisijos 2005 m. birželio 1 d. sprendimą, remiantis Europos bendrijos sutarties 265 straipsnio pirma dalimi, pasikonsultuoti su Regionų komitetu šia tema;

atsižvelgdamas į Europos Parlamento rezoliuciją dėl mažumų apsaugos ir kovos su diskriminacija politikos išsiplėtusioje Europoje;

atsižvelgdamas į savo Pirmininko 2005 m. liepos 25 d. sprendimą pavesti Ekonominės ir socialinės politikos komisijai parengti nuomonę šia tema;

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl vienodo požiūrio (CdR 513/99 fin) ⁽¹⁾;

atsižvelgdamas į Direktyvas 2000/43/EB ir 2000/78/EB (igyvendinančias vienodo požiūrio principą asmenims nepriklausomai nuo jų rasės arba etninės priklausomybės ir nustatančias vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus);

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl vienodo požiūrio į moteris ir vyrus principo dėl galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir jas tiekti (CdR 19/2004 fin) ⁽²⁾;

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl Žaliosios knygos dėl lygybės ir nediskriminavimo išsiplėtusioje Europos Sąjungoje COM (2004) 379 final (CdR 379/2004 fin) ⁽³⁾;

atsižvelgdamas į Ekonominės ir socialinės politikos komisijos nuomonės projektą (CdR 226/2005 rev. 1), priimtą 2005 m. rugsėjo 23 d. (pranešėjas **Peter MOORE**, Šefildo municipalinio rajono tarybos narys (UK/ALDE);

kadangi:

- 1) Europos Sąjungos sutartis (ES sutarties 13 straipsnis) nustato pagrindinį tikslą — kovoti su diskriminacija dėl lyties, rasės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos;
- 2) 2000 m. Nicoje priimtose ir į Sutartį dėl Konstitucijos Europai (II-81 straipsnis) įtrauktose Bendrijos pagrindinių teisių chartijos nuostatose pateikiamas plataus masto diskriminacijos draudimas: „Draudžiama bet kokia diskriminacija dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos.“

⁽¹⁾ OL C 226, 2000 8 8, p. 1.

⁽²⁾ OL C 121, 2004 4 30, p. 25.

⁽³⁾ OL C 71, 2005 3 22, p. 62

- 3) visos valstybės narės turėjo perkelti Direktyvą (2000/43/EB), įgyvendinančią vienodo požiūrio principą asmenims nepriklausomai nuo jų rasės arba etninės priklausomybės ir Direktyvą (2000/78/EB), nustatančią vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus į nacionalinę teisę iki 2003 m. pabaigos;
- 4) Lisabonos strategiją papildanti ir remianti Socialinės politikos darbotvarkė 2005–2010 m. atlieka pagrindinį vaidmenį skatinant ekonominio augimo socialinį aspektą, o vienas iš Socialinės politikos darbotvarkės prioritetų yra lygių galimybių skatinimas;

62-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. lapkričio 16-17 d. (lapkričio 16 d. posėdis), vieningai priėmė šią nuomonę.

1. Regionų komiteto požiūris

REGIONŲ KOMITETAS

I) Konsultacijos dėl Žaliosios knygos rezultatai

1.1 **pritaria** Komisijos bandymui atsižvelgti į daugiau kaip 1 500 organizacijų pastabas ir reakciją į konsultaciją dėl Žaliosios knygos „Lygybė ir nediskriminavimas išsiplėtusioje Europos Sąjungoje“, Komisijos priimtą 2004 m. gegužės mėn.

1.2 **pažymi**, kad, be Regionų komiteto, konsultavimo procese dalyvavo daug vietos ir regionų valdžios institucijų ir jų asociacijų;

1.3 **pabrėžia**, kad vietos ir regionų dalyvių parodytas susidomėjimas Žaliaja knyga atspindi tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turi atlikti pagrindinį vaidmenį pateikdamos nediskriminavimo ir lygių galimybių strategijas. Taip yra daugiausiai susiję su jų, kaip pagrindiniais darbdaviais, vaidmeniu bei jų, kaip prekių ir paslaugų pardavėjų ir pirkėjų, atsakomybe;

1.4 **reiškia** dėkingumą, kad Komisija plačiai atsižvelgė į daugelį problemų, kaip išdėstyta nuomonėje dėl Žaliosios knygos, ypač dėl pastangų gerinti nediskriminavimo įstatymų įgyvendinimą, informavimą ir sąmoningumo didinimą, suinteresuotų šalių įtraukimą ir dėl poreikio gerinti stebėjimo ir ataskaitų teikimo priemones;

II) Veiksmingos teisinės apsaugos nuo diskriminavimo užtikrinimas

1.5 **pritaria** siūlymui parengti išsamią metinę ataskaitą dėl nacionalinių įgyvendinimo priemonių, kuriomis perkeliama Direktyvos 2000/43/EB ir 2000/78/EB;

1.6 **pritaria** 2006 m. pradžioje planuojamoms paskelbti Komisijos ataskaitoms Tarybai ir Parlamentui, kuriose bus analizuojama Direktyvų 2000/43/EB ir 2000/78/EB perkėlimo į nacionalinę teisę padėtis;

III) Tolesnių veiksmų, skirtų papildyti dabartinį teisinį pagrindą, poreikio įvertinimas

1.7 *tačiau pabrėžia, kad padėtis dėl kovos su diskriminacija politikos įgyvendinimo valstybėse narėse yra nepatenkinama.*

1.8 **primena** Komisijai savo apgailestavimą, kad atsiranda įvairių grupių, kurioms taikomas 13 straipsnis, apsaugos hierarchija, ir kad reikia sukurti išsamesnę ES politikos pagrindą amžiaus, lyties, kilmės, negalios, religijos ir įsitikinimų bei seksualinės orientacijos atžvilgiu;

1.9 **atkreipia dėmesį į tai**, kad nors ir pasiekta nemažai moterų užimtumo srityje, vis dėlto moterys, nepaisant jų aukšto išsilavinimo lygio, dirbdamos tose pačiose pareigose tą patį darbą ir toliau gauna mažesnę atlyginimą nei vyrai. Be to, darbdavių požiūris į lyčių skirtumą ir toliau lieka nepalankus, turint galvoje nėštumą ir vaiko auginimo atostogas.

1.10 **atkreipia dėmesį** į ypatingą moterų migrančių padėtį profesijos ir užimtumo požiūriu, taip pat bendražmogiškųjų ir šeimos santykių kontekste, ir pasisako už tai, kad būtų tikslinga šią padėtį išnagrinėti specialioje studijoje iki 2008 metų.

1.11 su susidomėjimu **pažymi** Komisijos pasiūlymą atlikti galimybių studiją dėl galimų naujų iniciatyvų, skirtų papildyti dabartinį teisinį pagrindą;

IV. Nediskriminavimo ir lygių galimybių visiems integravimas

1.12 **sutinka**, kad sudėtinga vien tik teisinėmis priemonėmis kovoti su giliai įsišaknijusiomis kai kurių grupių nelygybės formomis ir kad turi būti sukurtos integracijos priemonės, skatinančios nediskriminavimo integravimą. Tai turi padėti sutelkti dėmesį į daugkartinio diskriminavimo situacijas;

1.13 **dar kartą siūlo**, kad siekiant integruoti lygybę, turi būti priemonės, kuriomis užtikrinama, kad į lygybės klausimus ir principus būtų deramai atsižvelgta formuojant, administruojant ir vertinant visą politiką;

1.14 **pažymi**, kad **EB sutarties 13 straipsnis jau suteikia teisinį pagrindą** sukurti integravimo metodą visoms diskriminacijos rūšims. Tačiau Sutartis dėl Konstitucijos toliau didina Europos Sąjungos galimybes kovoti su diskriminacija, straipsniu II-81 išplėsdama diskriminacijos draudimą ir į straipsnį III-118 įterpdama punktą dėl horizontalios diskriminacijos bei stiprindama Europos Parlamento vaidmenį priimant antidiskriminacinius teisės aktus (straipsnis III-125).

V) *Naujųjų ir geros praktikos skatinimas ir mokymasis iš jų*

1.15 **mano**, kad švietimas yra svarbi priemonė, kuria galima kovoti su diskriminacija, ir kad vietos ir regionų valdžios institucijos šioje srityje atlieka gyvybiškai svarbų vaidmenį;

1.16 **sveikina** Komisijos ketinimą skatinti daugelio įvairių suinteresuotų šalių keitimąsi patirtimi ir gera praktika, ir mano, kad šioje veikloje pagrindinį vaidmenį turėtų atlikti vietos ir regionų valdžios institucijos;

1.17 **džiaugiasi**, kad pasiūlymuose dėl struktūrinių fondų 2006 m. ir vėlesniam laikotarpiui vis labiau akcentuojama vyrų ir moterų lygybė, nes lyties dimensija yra būdinga ir visoms kitoms diskriminavimo formoms;

1.18 tvirtai **tiki**, kad finansavimo programų, skatinančių keitimąsi gera patirtimi ir mokymąsi iš kitų, administraciniai reikalavimai neturi būti pernelyg biurokratiški, nes tai gali trukdyti įsisavinti teikiamą finansavimą;

1.19 **pripažįsta** darbo, atliko Europos rasizmo ir ksenofobijos stebėjimo centro, vertingumą ir palaiko planus pakeisti jį naująja Pagrindinių teisių agentūra, taip pat tvirtai ragina suteikti naujajai Agentūrai deramus išteklius, kad ji išsamiai atliktų savo vaidmenį kovodama su diskriminacija;

VI) *Informuotumo didinimas ir bendradarbiavimas su suinteresuotomis šalimis*

1.20 **mano**, kad informuotumo didinimo iniciatyvos yra itin svarbios didinant visuomenės, ypač vaikų ir jaunimo, žinias apie jos teises ES lygmeniu;

1.21 **teigia**, kad itin svarbu dirbti su mažumomis ir bendruomenių grupėmis, ypač kaimo vietovėse ir tose vietovėse, kur, pavyzdžiui, yra mažų etninių mažumų bendruomenių;

1.22 **remia** iniciatyvą paskelbti 2007 metus Europos lygių galimybių metais ir mano, jog tai bus padaryta itin laiku, kadangi bus praėję kaip tik dešimt metų nuo Europos kovos su

rasizmu metų ir nuo Amsterdamo sutarties, kuri žymi tuo, kad įvedė daug lygybę skatinančių teisinių pokyčių;

1.23 **nurodo**, kad jeigu bus pernelyg akcentuojamas didelis poveikis ir veikla dideliu mastu, iškilis pavojus sutelkti per daug dėmesio į pagrindinius renginius, ir tikriausiai mažiau jo liks vietos ir bendruomenių renginiams;

1.24 **sutinka** su temomis, pasirinktomis Europos metams: Teisės; Pripažinimas; Atstovavimas; Pagarba;

1.25 **mano**, kad turi būti sukurtas tiesioginis ryšys su siūlomais 2008 m. — Europos kultūrų dialogo metais ir kad visi veiksmai 2007 m. abipusiai paremtų vieni kitus;

1.26 **pabrėžia**, kad žiniasklaidos vaidmuo nulems, ar Europos metai pasiseks. Turi būti skiriamas deramas dėmesys vietos žiniasklaidai. Vietos ir regionų valdžios institucijų ir vietos žiniasklaidos kontaktai padės didinti informuotumą per tuos metus;

1.27 **pabrėžia** poreikį konsultuotis su vietos ir regionų valdžios institucijomis, kurios vykdo didelę dalį Sąjungos politikos, dažnai turėdamos prisiimti didelius administracinius ir finansinius išpareigojimus. Siekiant sukurti gerą politiką ir teisės aktus, reikia, kad prisidėtų pagrindinės suinteresuotos šalys;

VII) *Kova su diskriminacija ir socialine atskirtimi, su kuriomis susiduria nepalankioje padėtyje esančios etninės mažumos*

1.28 **pritaria** Komisijai, kad ši akcentavo romų padėtį kaip keliančią ypatingą susirūpinimą, ir pritaria aukšto lygio konsultacinės grupės įkūrimui, kuri svarstys nepalankioje padėtyje esančių etninių mažumų socialinės integracijos ir jų integracijos į darbo rinką klausimus;

2. Regionų komiteto rekomendacijos

Esamų teisės aktų įgyvendinimas

2.1 **primena** RK generaliniam sekretoriui savo prašymą įvertinti generalinio sekretoriato personalo politiką ir darbuotojų profilius siekiant laikytis naujųjų teisės aktų ir pateikti atskaitą Biurui ir ECOS komisijai per ateinančius šešis mėnesius;

2.2 **ragina** RK nacionalines delegacijas užtikrinti, kad kandidatūros, pateiktos 2006 m. mandatui, būtų subalansuotos lyties ir etninės kilmės požiūriu ir kad Taryba į tai atsižvelgtų skirdama narius;

Geros praktikos skatinimas ir mokymasis iš jos

2.3 **siūlo** Europos Komisijai, bendradarbiaujant su RK užsakyti ir paskelbti geros nediskriminavimo praktikos vadovą vietos valdžios institucijoms ir darbdaviams, ir toliau kviečia į jį įtraukti mūsų, kaip prekių ir paslaugų tiekėjų ir pirkėjų ir kaip bendruomenės sanglaudos ir nediskriminavimo lyderių, vaidmenį susiejant visų valstybių narių iniciatyvų pavyzdžius, apimančius visus šešis diskriminavimo pagrindus, nurodytus 13 straipsnyje. Šis dokumentas turėtų būti paskelbtas prasidedant 2007 m. — Europos lygių galimybių metams;

2.4 ES finansavimo atžvilgiu **prašo** Komisijos ieškoti kūrybingų būdų suteikti mažoms NVO galimybę pasinaudoti mažesniu finansavimu, deramai atsižvelgiant į administracines ir ataskaitų teikimo priemones;

2.5 svarbu geriau rinkti duomenis, juos stebėti ir analizuoti siekiant suteikti informacijos veiksmingos politikos priemonių, kuriomis skatinama lygybė ir kovojama su diskriminacija, kūrimui. RK **pabrėžia**, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turi dalyvauti diskusijose su Komisija dėl palyginamų kiekybinių duomenų, skirtų nustatyti ir apibūdinti esamą nelygybę, kūrimo. Duomenų stebėjimas turi apimti kuo daugiau galimos diskriminacijos aspektų — ne tik lytį ar etninę priklausomybę. Taip pat svarbu įvertinti įvairių veiksnių poveikį ir nustatyti, ar reikalingi pakeitimai.

Tolesni veiksmai, skirti papildyti esamą teisinę sistemą

2.6 RK **kartoja** savo reikalavimą, jau anksčiau pateiktą jo nuomonėje dėl Žaliosios knygos, kad teisės aktai dėl prekių ir paslaugų turėtų taip pat būti taikomi visoms sritims, kurioms taikomas 13 straipsnis;

2.7 Komisijos galimybių studija, kuria ieškoma naujų priemonių papildyti dabartinę teisinę sistemą, **turėtų remtis** įrodymais, RK surinktais rengiant geros nediskriminavimo praktikos vadovą;

Suinteresuotų šalių dalyvavimas

2.8 **prašo** Komisijos konkrečiai ir nuosekliai Komunikate dėl pagrindų strategijos ir dokumente dėl Europos lygių galimybių metų išvardyti vietos ir regionų valdžios institucijas, kurias ji turi omenyje minėdama pagrindines suinteresuotas šalis;

2.9 **pabrėžia**, kad vietos ir regionų lygmuo ir Regionų komitetas turi dalyvauti visuose tolesniuose veiksmuose, numatytuose pagrindų strategijoje;

2.10 Regionų komitetas ypač nori **dalyvauti** metiniame aukšto lygio „Lygių galimybių susitikime“, numatytaame pagrindų strategijos projekte;

2.11 į Komisijos planuojamą aukšto lygio konsultacinę grupę turi būti įtrauktas vietos ir (arba) regionų aspektas dėl socialiai remtinių etninių grupių socialinės integracijos ir integracijos į darbo rinką;

Su informuotumo didinimu susijusi veikla, įskaitant 2007 m. — Europos lygių galimybių metus

2.12 **kviečia** Tarybai pirmininkaujančią Jungtinę Karalystę užtikrinti, kad Taryba šios bylos neužlaikys ir teisinis Europos metų pagrindas bus užtikrintas laiku;

2.13 **remia** konkrečius tikslus:

i) Teisių srityje — visuomenės informuotumo didinimą informuojant apie lygybę ir nediskriminavimą, o kadangi vietos ir regionų valdžios institucijos yra išrinkti organai, artimiausi piliečiui, mano, kad jų vaidmuo čia esminis, ypač skleidžiant šią informaciją Europos regionuose, esančiuose toliau nuo didesnių miestų teritorijų. Pritaria darbu, kurį atliko Komisija naudodama autobusų informacijai apie ES piliečių teises, susijusias su lygiomis galimybėmis, skleisti ir ragina, kad dabar jis persikeltų už valstybių narių sostinių ribų. Kad būtų skatinamas autobuso naudojimas vietos lygiu, reikia pasirinkti aktyvų metodą įtraukiant vietos ir regionų valdžios institucijas ir RK;

ii) Atstovavimo srityje — debatų apie metodus, kaip padidinti dalyvavimą visuomenėje, skatinimą, ypač akcentuojant didesnę mažumų dalyvavimą;

iii) Pripažinimo srityje — įvairovės puoselėjimą ir pritaikymą;

iv) Pagarbos ir tolerancijos srityje — darnesnės visuomenės skatinimą ir darbą šalinant stereotipus ir išankstinius įsitikinimus. Pagrindinė priemonė tai pasiekti galėtų būti kultūros renginiai, įskaitant muziką, teatrą ir sportą. Komisija galėtų remti šiuos renginius ir dirbti su nacionalinėmis, vietos ir regionų valdžios institucijomis, taip pat pilietine visuomene užtikrindama, kad renginiai vyktų visose dalyvaujančiose šalyse, o renginių kulminacija būtų pagrindinis Europos festivalis ir tai apimtų 2007 m. — Lygių galimybių metus ir 2008 m. — Kultūrų dialogo metus. Renginyje turėtų vykti vienoje iš dviejų šalių, Tarybai pirmininkaujančių 2008 m. (Slovenijoje arba Prancūzijoje);

2.14 **pritaria** Komisijos požiūriui, kad dalyvaujančios šalys turėtų paskirti nacionalinę koordinavimo instituciją, kurią sudarytų nacionalinės vyriausybės, socialinių partnerių, tikslinių bendruomenių ir kitų pilietinės visuomenės grupių atstovai, tačiau **kviečia** kiekvieną koordinavimo instituciją įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijų atstovus;

2.15 **skatina** regionų ir vietos valdžios institucijas naudoti Europos logotipą siekiant reklamuoti lygių galimybių veiklą, kurią jos vykdytų 2007 m.;

2.16 **siūlo** RK 2007 m. pradžioje kaip ir kitų „Europos metų“ atveju, surengti konferenciją, kuri pradėtų metus;

2005 m. lapkričio 16 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Peter STRAUB

Regionų Komiteto rezoliucija dėl Europos Komisijos darbo programos ir Regionų komiteto 2006 metų prioritetų

(2006/C 115/15)

REGIONŲ KOMITETAS,

ATSIŽVELGDAMAS Į 2006 m. Komisijos darbo programą „Išlaisvinti visą Europos potencialą“ (COM(2005) 531 final);

ATSIŽVELGDAMAS Į 2005–2009 m. strateginius tikslus (COM(2005) 12 final);

ATSIŽVELGDAMAS Į šešių pirmininkaujančių šalių 2004–2006 m. daugiametę strateginę programą;

ATSIŽVELGDAMAS Į Komisijos komunikatą „Komisijos indėlis svarstymo laikotarpiu ir jam pasibaigus: D planas (demokratija, dialogas ir diskusijos)“ (COM(2005) 494 final);

ATSIŽVELGDAMAS Į protokolą, numatantį Europos Komisijos ir Regionų komiteto bendradarbiavimo nuostatas (DI CdR 81/2001 rév. 2);

ATSIŽVELGDAMAS Į Regionų komiteto sprendimą dėl Lisabonos strategijos atgaivinimo (CdR 518/2004);

ATSIŽVELGDAMAS Į Regionų komiteto rezoliuciją dėl 2007–2013 m. finansinių perspektyvų ateities;

KADANGI vietos ir regionų valdžios institucijos yra kompetentingos įgyvendinti didelę dalį ES politikos kryptių;

KADANGI vietos ir regionų valdžios institucijoms prisidėjus prie ES prioritetų nustatymo, labai sustiprėtų ES politikos kryptių demokratinis teisėtumas;

KADANGI 2006 m. vasario mėn. pradėdamas 4-ąją kadenciją (2006–2010 m.), Regionų komitetas nustatys savo ketverių metų prioritetus;

62-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. lapkričio 16-17 d. (lapkričio 17 d. posėdis), priėmė šią rezoliuciją.

REGIONŲ KOMITETAS,

FINANSINĖS PERSPEKTYVOS

Mano, kad, pirmininkaujant Didžiąjai Britanijai, būtina nustatyti daug siekiančias finansines perspektyvas, kad Europos Sąjunga galėtų įvykdyti išsipareigojimus ir užsitikrintų didesnį piliečių palaikymą įgyvendinant reformas, užtikrinant Europos bendrosios sanglaudos ir žemės ūkio politikos pridėtinę vertę bei nustatant mokslinių tyrimų ir technologijos naujovių politikos Bendrijos mastu gaires.

SVARSTYMO LAIKOTARPIS

Dar kartą patvirtina savo išsipareigojimą prisidėti prie Konstitucinės sutarties pažangos, užtikrinančios geresnį Europos valdymą siekiant kuo geresnio Europos Sąjungos funkcionavimo, paprastumo ir skaidrumo pagal esamas sutartis.

Rekomenduoja Europos Komisijai atsižvelgti į pasiūlymą dėl svarstymo laikotarpio metu vykstančių decentralizuotų diskusijų gairių, nustatytų siekiant kuo labiau priartinti Europos miestų ir regionų gyventojus prie Sąjungos, padėti suprasti jos privalumus, pagrindines vertybes ir politikos kryptis.

Ragina Europos Komisiją, įgyvendinant D planą bei informavimo ir komunikacijos politiką, vystyti aukštus tikslus keliančią, laisvanorišką ir ypač decentralizuotą veiklą, skatinančią piliečius prisidėti prie Europos projekto.

Yra pasirengęs priimti atsakomybę dėl regionų ir vietos valdžios institucijų bei regionų ir vietos spaudos, nes jos yra nepakeičiamas ryšys su visuomene. **Pageidauja** padidinti finansines priemones, kad galėtų veiksmingai prisidėti prie svarstymo laikotarpio.

EUROPOS VALDYMAS

Pritaria Europos Komisijos požiūriui, kad Europos Sąjunga savo tikslus pasieks tik tuomet, kai prie jų vieningai prisidės jos institucijos, nacionalinės, regionų ir vietos valdžios institucijos bei patys piliečiai. **Pageidauja**, kad, rengiant ir įgyvendinant Bendrijos politiką, ši partnerystė padėtų:

- apsvarstyti trišalių sutarčių ir susitarimų galimą naudą Lisabonos strategijos atgaivinimo veiksmams;
- susisteminti konsultacijas su vietos ir regionų valdžios institucijomis pradiniam Europos teisės aktų rengimo etape nepriklausomai nuo Konstitucinės sutarties ratifikavimo proceso eigos;

— stengtis susisteminti naują poveikio įvertinimo metodą svarbiausioms Europos Komisijos iniciatyvoms ir įtraukti jį į poveikio analizės metodą;

— į nacionalinius teisės aktų paprastinimo veiksmų planus įtraukti regioninę dalį;

— ypatingą dėmesį skirti Bendrijos teisės aktų ir jų rezultatų perkėlimui į regionų ir vietos valdžios institucijų įstatymus.

Džiaugiasi Komisijos ketinimu intensyviau konsultuotis ir įvertinti teisės aktų poveikį siekiant geresnės teisėkūros. Atsižvelgiant į galimą bendrosios prekybos politikos poveikį regionams bei savivaldos institucijoms, Komisija raginama konsultuotis su RK ir bendrosios prekybos politikos iniciatyvų atvejais, visų pirma rengiant rekomendacijas įgalinti vesti derybas dėl tarptautinių sutarčių sudarymo.

Kviečia Europos Komisiją pritari aktyvesniam Regionų komiteto dalyvavimui Bendrijos veiksmuose per perspektyvinę nuomonę dėl Bendrijos ateities politikos kryptių, turinčių įtakos vietos ir regionų valdžios institucijoms ir per kai kurių direktyvų poveikio ataskaitas vietos ar regionų lygiu.

Pabrėžia, atsižvelgdamas į Komisijos pastangas koduoti ir iš naujo suformuluoti pasiūlymus dėl teisės aktų, kad „geresnė teisėkūra“ neturi vienprasmėms reikšti „mažesnio teisės aktų skaičiaus“. Bet koks Komisijos sprendimas nerengti teisės akto turi būti pagrįstas įvertinimu, ar pasiūlymas dėl teisės akto turi europinės pridėtinės vertės.

KLESTĖJIMAS

Dar kartą patvirtina savo įsitikinimą, kad vienodą dėmesį reikėtų skirti visiems Lisabonos strategijos ramsčiams: ekonominiams, socialiniams ir aplinkosaugos.

Ragina Europos Komisiją atsižvelgti į svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį siekiant didesnio augimo ir užimtumo Europos Sąjungoje integruotų gairių dėl augimo ir užimtumo peržiūrėjimo ir įgyvendinimo proceso metu.

Tiki, kad sanglauda ir konkurencingumas yra du vienas kitą papildantys tikslai ir turi būti įgyvendinami kartu; išnaudojant nepanaudotą teritorinį potencialą ir kapitalą galima padidinti regiono konkurencingumą ir teigiamai prisidėti prie teritorinės pusiausvyros bei sanglaudos tikslų. Be to, **pritaria** minčiai, kad konkurencingumas priklauso nuo bendrosios rinkos funkcionavimo, ir **pabrėžia**, kad ypatingą dėmesį reikėtų skirti pasienio regionams.

Mano, kad Lisabonos strategijos valdymo struktūros valstybėse narėse turėtų būti pritaikytos taip, kad būtų galima tinkamiau ir labiau tiesiogiai panaudoti struktūrinių fondų lėšas ir įgyvendinti pačią Lisabonos strategiją.

Visiškai pritaria Komisijos nuomonei, kad globalizacija turi prisidėti prie dinamiško augimo ir kokybiškų darbo vietų Europoje kūrimo, ypač pabrėžiant su globalizacija susijusio reorganizavimo skatinimą ir priežiūrą.

Ragina Europos Komisiją toliau naikinti piliečių judumo kliūtis ir skatinti piliečius naudotis visoje Sąjungoje teikiamomis galimybėmis, nes tai yra esminis dinamiškos ekonomikos elementas.

Pripažįsta, kad švietimas ir mokymas yra pagrindinės priemonės siekiant Lisabonos strategijos tikslų ir užtikrinant, kad visi europiečiai būtų įtraukti į žiniomis paremtą visuomenę. **Džiaugiasi**, kad Komisija dėmesį sutelks kvalifikacijos pripažinimui, kartu skatins mobilumą ir investicijas į verslo kultūrą.

Daug dėmesio **skiria** regionų ir socialiniu požiūriu teisingos informacinės visuomenės skatinimui užtikrinant, kad piliečiai būtų aprūpinti visomis priemonėmis, reikalingomis gyventi ir dirbti šiame naujajame skaitmeniniame amžiuje. RK prisideda ir toliau labai prisidės prie regionų ir vietos elektroninių paslaugų vystymo bei elektroninės vyriausybės ir pabrėžia, kad veiksmams regionų ir vietos lygiu būtų veiksmingiausia priemonė šiems rezultatams pasiekti.

Sutinka su Europos Komisijos požiūriu dėl būtinybės sukurti transeuropinį tinklą remiantis augimo iniciatyva ir užtikrinant gausius papildomus išteklius naujoms priemonėms, kad būtų pagerintas tinklų funkcionavimas ir koordinavimas.

Mano, kad transeuropiniai tinklai transporto, telekomunikacijų ir energijos sektoriuose yra labai svarbūs norint išvystyti Europos ekonomikos visą pajėgumą, susieti išsiplėtusią Europą ir pagerinti teritorinę sanglaudą.

SOLIDARUMAS

Palaiiko ketinimus telkti pastangas įgyvendinant atitinkamą naujos kartos struktūrinių fondų programą, bet primena, kokios gali būti administracinės ir finansinės pasekmės vietos ir regionų valdžios institucijoms taip ilgai nesant susitarimo dėl finansinių perspektyvų.

Su ypatingu susidomėjimu **stebės**, kaip įgyvendinamas „Europos teritorinio bendradarbiavimo“ tikslas, ypač nustatant remtinus plotus, supaprastinant administracines procedūras ir stebint veiklos atitikimą Europos strateginėms gairėms.

Itin **rekomenduoja**, kad struktūrinių fondų finansuojamose būsimoje programose būtų numatyti tokie klausimai kaip miestų atnaujinimas, socialinis skurdas, būstas, ekonomikos pertvarkymas ir viešasis transportas, nes visi šie klausimai aktualūs didmiesčiams, nors ir pripažįsta, kad visi Europos regionai yra svarbūs ir turi būti užtikrinta miestų bei kaimo vietovių pusiausvyrą būsimoje programose.

Ragina valstybes nares bei jų vietos ir regionų valdžios institucijas tikslingai naudoti Europos struktūrinių fondų lėšas siekiant padėti vietovėms, kurios susiduria su gatvinio smurto reiškiniais. **Ragina** Komisiją užtikrinti, kad URBAN iniciatyva ir jos tikslai bus išsaugoti būsimoje struktūriniuose fonduose.

Labai **palaiiko** naujosios teisinės priemonės „Europos tarpvalstybinio bendradarbiavimo grupė“ pridėtinę vertę, kad būtų keliamos bendradarbiavimo iniciatyvos tarp vietos ir regionų valdžios institucijų, ir **primena**, kaip svarbu neapsunkinti kontrolės procedūrų kuriant ETBG. Komitetas sudarė vietos ir regionų valdžios institucijų bendradarbiavimo dalyvių platformą, kad būtų tęsiama reglamento priėmimo ir pirmųjų ETBG veikimo pradžios procedūra.

Dar kartą patvirtina būtinybę saugoti daugiavertę žemės ūkį visuose Europos regionuose, nes žemės ūkis užima 90 % Bendrijos teritorijos ir **džiaugiasi**, kad tęsiama BŽŪ reforma tuose sektoriuose, kurie dar nebuvo reformuoti. Todėl **primena**, kad reikia pasinaudoti būsimo reformų proga ir ieškoti naujų priemonių kompensuoti gamtinius trūkumus, dėl kurių daugiausia nukenčia žemės ūkio valdos, ieškoti priemonių, kaip skatinti didelių plotų valdymą ir apskritai jų ekonominę vystymą.

Mano, kad būtina tęsti veiklą, susijusią su visuotinės svarbos paslaugomis, kurios turi strateginės reikšmės vietos ir regionų valdžios institucijoms. Ypač pabrėžia būtinybę sukurti horizontalų ir daugiasektorinį Bendrijos pagrindą siekiant nustatyti visuotinės svarbos paslaugų apimtį pagal konkurencijos taisykles. Šiame kontekste su ypatingu susidomėjimu 2006 m. **išnagrinės** komunikatą dėl visuotinės svarbos paslaugų socialinio sektoriaus.

Primena, kad demografiniai pokyčiai yra politinis, ekonominis ir socialinis iššūkis Europos vietos ir regionų valdžios institucijoms. Šie pokyčiai turėtų paskatinti imtis veiksmų visose visuomeninio gyvenimo srityse, nes nuo sugebėjimo tuos pokyčius numatyti priklauso mūsų organizacijų tvarumas. **Skatina** Komisiją 2006 m. tęsti Žaliojoje knygoje numatytą su demografiniais pokyčiais susijusią veiklą.

Džiaugiasi Komisijos iniciatyvomis vystyti naują sveikatos ir saugumo darbe strategiją, kuri leis Europos Sąjungai nubrėžti nuoseklesnę sistemą šioje srityje. **Pabrėžia** poreikį užtikrinti veiksmingą vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą, ypač nustatant sveikatos rodiklius ir būsimas gaires.

Pabrėžia lyčių lygybės svarbą. Šioje srityje vietos ir regionų valdžios institucijos vaidina esminį vaidmenį, ypač kaip pagrindiniai darbdaviai bei kaip prekių ir paslaugų teikėjai. Tam reikalingas Europos Komisijos komunikatas dėl lyčių lygybės strategijos.

Sveikina pasiūlymą 2008 m. paskelbti kultūrų dialogo metais ir **kartoja**, kad RK pagarba kultūrų ir kalbų įvairovei yra vienas iš pagrindinių Europos integracijos procesą pabrėžiančių principų. Integracija yra ne skirtumų atsisakymas ar vienodo identiteto kūrimas, o Europos tautų ugdomas bendradarbiavimas ir tarpusavio supratimas.

Pritaria Europos Komisijos nuomonei, kad kova su klimato atšilimu yra vienas pagrindinių iššūkių, kuris turi būti sprendžiamas „portfolio“ metodu, bendradarbiaujant visiems vyriausybės lygiams, privačiam sektoriui, sveikatos apsaugos tarnyboms, asociacijoms ir švietimo tarnyboms bei organizacijoms, dirbančioms energetikos efektyvumo srityje.

Prašo Europos Komisijos į veiksmų planą įtraukti daugiau priemonių, skirtų tiekėjams ir energijos tiekimo pramonei bei **siūlo** ekonomiškai skatinti energetikos efektyvumo priemones, ypač atsinaujinančios energijos vartojimą, skirti valstybės pagalbą ekologinėms naujovėms, produktyvumo didinimui didinant energijos veiksmingumą. Tai padės skatinti naujoves, padarys Europą konkurencingesnę ir užtikrins tvarų ir saugų energijos tiekimą.

Pabrėžia būtinybę sukurti dinamišką jūrų sektorių, pagrįstą darniu vystymusi, kartu reikalaujant, kad vietos ir regionų valdžios institucijų įnašas jūrų išteklių valdymo srityje būtų visiškai pripažintas ir įtrauktas į naują ES politiką.

SAUGUMAS

Pritaria dešimties Hagos programos prioritetų, atspindinčių norą ir pasiryžimą stiprinti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, įgyvendinimui per penkerius ateinančius metus ir **ragina** Europos Komisiją parengti specifinių veiksmų planą vietos ir regionų valdžios institucijoms, kuris leistų geriau integruoti vietos ir regionų veiksmus į Bendrijos veiklą.

Prisideda prie Europos Komisijos išsipareigojimo kovoti su organizuoju nusikalstamumu ir terorizmu bei **primena** pasiūlymą steigti Europos miestų saugumo stebėjimo centrą, kuriame dirbtų valstybių narių vietos ir regionų valdžios institucijų atstovai, galintys pateikti naudingos informacijos apie politikos gairių kūrimą, mokslinių tyrimų propagavimą ir koordinavimą, apie saugumo duomenų rinkimą, sistemimą ir parengimą, ypač dalinantis pavyzdžiais ir gera praktika bei mezgant regioninę ir vietinę partnerystę.

Vėl rekomenduoja naudotis struktūriniais fondais siekiant palaikyti ir vystyti priemones įgyvendinant laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę ir **ragina** Europos Komisiją naujų finansinių perspektyvų kontekste šioje srityje suteikti veiksmingumo orientyrams, kuriems pritariama Trečiojoje sanglaudos ataskaitoje.

Sutinka, kad transporto sistemos saugumas yra pagrindinis transporto operatorių bei suinteresuotųjų šalių — valdžios įstaigų ir keleivių, rūpestis. Neseniai įvykę teroro išpuoliai Londone ir Madride parodo, kad būtina didinti transporto sistemos saugumą visoje ES.

Ragina Europos Komisiją planuoti ir priimti tarptautinius sandorius, kuriuose, kaip manoma, aktyviai dalyvautų pasienyje esantys regionai bei pagerinti naujo Solidarumo fondo koordinavimą su struktūriniais fondais ir **siūlo** padidinti Bendrijos civilinės saugos mechanizmo koordinavimą visose rizikos zonose steigiant regioninius civilinės saugos centrus, kuriems būtų pavesta rinkti duomenis, kontroliuoti ir įvesti išankstinio perspėjimo sistemą.

EUROPA — VISUOTINIS PARTNERIS

Laikosi savo išsipareigojimų užtikrinti politinį kultūrų dialogą tarp valstybių narių ir šalių kandidačių bei šalių, besiruošiančių būti kandidatėmis, vietos ir regionų valdžios institucijų atstovų; todėl **mano**, kad būtų pageidautina įsteigti bendrą patariamąjį komitetą su Turkija, ir **atnaujina** savo prašymą Europos Komisijai kuo greičiau pasiūlyti tinkamą sprendimą dėl teisinės bazės stygiaus kuriant bendrąjį patariamąjį komitetą su Kroatija ir Vakarų Balkanų šalimis stabilizavimo ir asociacijos susitarime.

Skatina Europos Komisiją, glaudžiai bendradarbiaujant su vietos ir regionų valdžios institucijomis bei pilietine visuomene, propaguoti ir palaikyti informacijos kampanijas apie Europos Sąjungos plėtros procesą vietos ir regionų lygiu tiek valstybėse narėse, tiek šalyse kandidatėse ir potencialiose šalyse kandidatėse.

Palaiko kaimynystės politikos stiprinimą naujais veiksnių planais; **ragina** Europos Komisiją atsižvelgti į Komiteto tarpvalstybinio ir tarpregioninio bendradarbiavimo indėlių į tuos planus ir **prašo** pakviesti Komitetą dalyvauti jų rengime, įgyvendinime ir vertinime.

Pakartoja savo išsipareigojimą stiprinti Europos ir Viduržemio jūros valstybių partnerystę bei savo prašymą imtis priemonių, skatinančių didesnę vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą bei prisijungimą ir **kviečia** steigti naują Europos ir Viduržemio jūros valstybių institucijų forumą, kurio misija būtų propaguoti teritorinį ir decentralizuotą bendradarbiavimą bei skatinti partnerystę ir vystyti veiksmingas programas visam Viduržemio jūros baseinui.

Apgailestauja, kad Europos vietos ir regionų valdžios institucijų indėlis į Europos vystymosi politiką šiandien dar nėra plačiai žinomas, todėl **rekomenduoja** apsvarstyti decentralizuoto bendradarbiavimo vaidmenį pripažįstant, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turi žinių ir patirties, kuriomis galima prisidėti prie bendros kovos su skurdu pasaulyje ir prie veiklos, kuria siekiama įgyvendinti Jungtinių tautų tūkstantmečio tikslus.

Paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Europos Komisijai, Europos Parlamentui, Tarybai, pirmininkausiančioms Austrijai ir Suomijai.

2005 m. lapkričio 17 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Peter STRAUB

Rezoliucija dėl 2007-2013 m. finansinių perspektyvų ateities

(2006/C 115/16)

REGIONŲ KOMITETAS,

ATSIŽVELGDAMAS Į savo nuomonę dėl finansinės perspektyvos: Komunikatas dėl Mūsų bendros ateities kūrimo: 2007-2013 m. išsiplėtusios Sąjungos politikos sunkumai ir biudžeto priemonės (CdR 162/2004 fin);

ATSIŽVELGDAMAS Į Europos Parlamento rezoliuciją dėl išsiplėtusios Europos Sąjungos 2007-2013 m. politinių iššūkių ir biudžeto lėšų (A6-0153/2005);

- 1) KADANGI Europos Vadovų Taryba birželio mėn. 16-17 d. nesusitarė dėl ateinančio 2007-2013 m. programavimo laikotarpio biudžeto;
- 2) KADANGI pirmininkaujančioji Jungtinė Karalystė buvo paprašyta tęsti diskusijas remiantis jau pasiekta pažanga, kad būtų išspręsti visi klausimai, būtini, kad būtų kuo greičiau pasiektas susitarimas;
- 3) KADANGI finansinės perspektyvos, kurios turi būti priimtos 2005 m., privalo sudaryti galimybes nuo 2007 m. vykdyti veiksmingesnę solidarumo, teritorinės sanglaudos ir didesnio augimo bei naujų darbo vietų kūrimo Europoje politiką,

priėmė šią rezoliuciją 62-ojoje plenarinėje sesijoje, kuri įvyko 2005 m. lapkričio 16-17 d. (lapkričio 17 d. posėdis).

REGIONŲ KOMITETAS,

buvo priimta kartu su Europos Parlamentu 2005 m. balandžio 6 d., ir Vroclavo deklaracijoje 2005 m. gegužės 20 d.;

1. **pakartoja**, kad remia pradinius suderintus Europos Komisijos sprendimus (CdR 162/2004 fin), paremtus realiais poreikiais ir priimtus po ketverių metų plataus masto konsultacijų su vietos ir regionų valdžios institucijomis, šią paramą išdėstydamas savo nuomonėje ir patvirtindamas deklaracijoje, kuri

2. **pritaria** pirmininkaujančio Liuksemburgo pateiktiems pasiūlymams ir pirmiausia **sutinka** su Europos Parlamentu, kad finansinės perspektyvos turėtų būti taip parengtos, kad užtikrintų, jog pakaktų išteklių konkurencingumo ir augimo tikslams

papildyti, o regioninių ir struktūrinių fondų — visiems Europos regionams. Tokia nuostata yra būtina, jeigu Sąjunga turi įgyvendinti savo išsipareigojimus ir išvengti padidėjusio visuomenės nusivylimo Europos Sąjunga. Sumažinus aukščiausių biudžeto ribą kiltų pavojus pagrindiniams sanglaudos politikos tikslams ir dėl to sumenkėtų solidarumo principas, kuris yra aiški ir labai svarbi Europos integracijos ir Europos visuomenės modelio dalis. Biudžeto sumažinimas šioje srityje galėtų lemti buvusių 15 Europos valstybių narių daugumos regioninės politikos pakartotinę nacionalizaciją, o tai akivaizdžiai prieštarauja Europos regionų ir vietos valdžios institucijų nuomonėms;

3. **pabrėžia** RK ir Europos Parlamento bendrą nuomonę, akcentuodamas EP kaip lygaus partnerio vaidmenį derybose dėl biudžeto;

4. **ragina** valstybes nares atsispirti raginimams dėl Sąjungos biudžeto mažinimo ir **siūlo** valstybėms narėms sudaryti tokį ES biudžetą, kuris leistų jai veiksmingai veikti tose srityse, kuriose ji galėtų apčiuopiamai gerinti Europos piliečių gyvenimą ir vietą, kurioje jie gyvena ir dirba. **Atkreipia dėmesį**, kad ateinančiais mėnesiais tam prireiks tvirto vadovavimo, akivaizdžios visų sektorių partnerystės ir nuolatinių viešų diskusijų, kad būtų sutarta dėl šių pagrindinių sričių, kuriose Sąjunga numato sukurti šią pridėtinę vertę;

5. **primena** valstybėms narėms, kad sanglaudos politika yra ta sritis, kuriai ES numato realią pridėtinę vertę, nes išlaidos šioje srityje ES lygiu duoda didesnę grąžą ir leidžia pasiekti geresnį svirtų poveikį negu nacionaliniu mastu. Jau įrodyta, kad sanglaudos politika yra gyvybiškai svarbi įveikiant ekonominius ir socialinius Europos regionų tarpusavio ir jų viduje esamus skirtumus, o tai yra pagrindinės kliūtys, trukdančios sukurti Europos vidaus rinką ir veiksmingai jai veikti. Sanglaudos politika yra labai svarbi tiems regionams, kurių vidurkis yra mažesnis už Europos vidurkį, kad būtų pasiekti Lisabonos tikslai ir dėl to turi būti aiškiai pripažinta labai svarbiu visų strategijos kryptių, susijusių su augimu ir darbo vietomis Europoje, politiniu aspektu;

6. **remia** Europos Komisijos pirmininko pastangas iš naujo pradėti derybas dėl finansinių perspektyvų ir **mano**, kad tai taip pat padėtų tęsti derybas, kaip modernizuoti ES biudžetą, tačiau **primygtinai teigia**, kad visi tokie pasiūlymai turi būti išdėstyti būtiniausioje finansinėje programoje. Atsižvelgdamas į šias nuostatas, jis atkreipia dėmesį į pasiūlymus dėl naujo globalizacijos fondo ir JEREMIE bei JASPERS mechanizmų ir mano, kad šios priemonės turėtų būti papildančios, o ne įrašytos kaip alternatyvios į biudžeto pozicijas, numatytas Konvergencijos, konkurencingumo ir užimtumo tikslui įgyvendinti;

7. be to, jis **perspėja**, kad ES lėšos nebūtų skiriamos tik nacionalinės politikos sritims konkurencingumui ir augimui pasiekti, manydamas, kad ES lėšas būtų tikslingiausia skirti skirtos teritorinei sanglaudai toliau vystyti pagal bendrą konkurencingumo ir augimo darbotvarkę, kuri yra ES sanglaudos politikos dalis; be to, reikalauja, kad Struktūrinių fondų bendro finansavimo taisyklėse turėtų būti ir toliau numatyta galimybė bendrai finansuoti iš privačių šaltinių;

8. **apgailėstauja**, kad neoficialiame Vadovų susitikime, kuris įvyko spalio 27 d. Hampton Court, nebuvo galima iš naujo pradėti svarstymų dėl finansinių perspektyvų;

9. **itin susirūpinęs**, kad uždelstas susitarimas turės neigiamos įtakos piliečių nuomonei apie Europą, kels pavojų sklandžiai kito programavimo laikotarpio pradžiai ir sukels finansinį nestabilumą ES vietos ir regionų valdžios institucijose, darydamas neigiamą ekonominį poveikį, visų pirma naujoms valstybėms narėms, kurios, vykdydamos savo pereinamojo laikotarpio išsipareigojimus, prisiimtus prieš pastarąją Europos Sąjungos plėtrą pasirašius stojimo sutartis, susidurs su rimtomis problemomis.

10. **pakartoja savo kreipimąsi** į pirmininkaujančią Britaniją dėti visas pastangas, kad iki metų pabaigos būtų pasiektas susitarimas.

2005 m. lapkričio 17, Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Peter STRAUB

Regionų Komiteto perspektyvinė nuomonė dėl Visų transporto rūšių saugumo, įskaitant finansavimo klausimą

(2006/C 115/17)

REGIONŲ KOMITETAS,

Atsižvelgdamas į 2005 m. birželio 3 d. Komisijos narės M. Wallström kreipimąsi laišku į pirmininką P. Straub, kuriame prašoma pateikti RK nuomonę dėl visų transporto rūšių saugumo, įskaitant finansavimo klausimą, pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 265 str.;

Atsižvelgdamas į Europos valdymo Baltąją knygą, kurią Europos Komisija pristatė 2001 m. ir kuri ragina Regionų komitetą „imtis aktyvesnio vaidmens nagrinėjant politiką, pvz., rengiant tiriamuosius pranešimus prieš tai, kai Komisija pateiks savo siūlymus“;

Atsižvelgdamas į 2001 m. rugsėjo mėn. Europos Komisijos ir Regionų komiteto bendradarbiavimo protokolą, kuris skatina „Regionų komitetą parengti strateginius dokumentus, kuriuose būtų peržiūrėti tie klausimai, kuriuos Komisija laiko svarbiais; šiuose“ perspektyviniuose pranešimuose „turėtų būti išsamiau nagrinėjamos tų sričių, kuriose Regionų komitetas gali naudotis tinkamais vietos informacijos ištekiais, problemos“;

Atsižvelgdamas į 2005 m. liepos 25 d. komiteto pirmininko sprendimą, kuriuo Teritorinės sanglaudos politikos komisija įpareigota parengti nuomonę šiuo klausimu;

Atsižvelgdamas į nuomonę dėl šių Komisijos komunikatų Tarybai ir Europos Parlamentui: Teroro išpuolių prevencija, parengtis jiems ir reagavimas, Teroristų finansavimo prevencija ir kova su juo *priemonėmis, kuriomis siekiama greitinti keitimąsi informacija, didinti skaidrumą ir stiprinti finansinių operacijų atsekamumą*, Parengtis ir padarinių valdymas kovojant su terorizmu, Ypatingos svarbos infrastruktūros objektų apsauga kovojant su terorizmu (COM(2004) 698 final — COM(2004) 700 final — COM(2004) 701 final — COM(2004) 702 final — CdR 465/2004fin);

Atsižvelgdamas į nuomonės projektą (CdR 209/2005 rev. 1), kurį 2005 m. rugsėjo 30 d. priėmė Teritorinės sanglaudos politikos komisija (pranešėjas Robert Neill, Londono savivaldybės narys (JK, ELP));

Kadangi:

- 1) Transporto sistemų saugumas visuomet buvo pirmaeilis transporto operatorių ir pagrindinių suinteresuotų šalių, pvz., valstybės institucijų ir keleivių, rūpestis. Vis dėlto, paskutiniai teroristų išpuoliai Londone ir Madride priminė, kad reikia daugiau dėmesio skirti ES transporto sistemų saugumui. Regionų komitetas pritaria Europos Komisijos ketinimams 2005 m. pabaigoje paskelbti komunikatą šiuo klausimu, į kurį taip pat būtų įtrauktas saugumo priemonių finansavimo klausimas. Paskelbtą komunikatą valstybės narės ir jų regionų bei vietos valdžios institucijos turėtų apsvarstyti ir nuspręsti, kaip į jį atsakyti.
- 2) RK pritaria ir priemonėms, kurių imamasi arba kurios numatytos ES ir nacionaliniu lygiu aviacijos, jūrų ir krovinių saugumo srityse.
- 3) ES valstybių narių vyriausybės praneša, kad teroro išpuolių prieš civilius gyventojus grėsmė artimiausioje ateityje išlieka. Ši grėsmė ypač aktuali transporto sistemose, nes būtent jose nuolat būna daug žmonių, tačiau dažnai nebūna galimybės sistemingai tikrinti saugumą.
- 4) Atsižvelgiant į jų atsakomybę už įvairius transporto klausimus, regionų bei vietos valdžiai ir susijusioms valstybės valdžios institucijoms tenka pagrindinis vaidmuo ieškant būdų sušvelninti šią grėsmę ir bet kokių teroro incidentų pasekmes.

- 5) Nė viena transporto sistema nėra visiškai saugi. Visuomet išlieka teroro išpuolių rizika, todėl privaloma parengti strategijas ir (arba) jas naujinti, siekiant sumažinti tokią riziką ir ją valdyti. Rizikos valdymo įgūdžiai egzistuoja visame pasaulyje, jie buvo ugdomi kaip atsakas į paskutiniųjų dešimtmečių teroro išpuolius, taip pat kaip atsakas į rugsėjo 11 d. ir vėlesnius išpuolius. Kyla klausimas, kaip pasinaudoti šiais įgūdžiais tokiuose sudėtinguose tinkluose kaip transporto sistemos, kurios apima įvairius valstybinio ir privataus sektoriaus dalyvius, ir kaip finansuoti dėl to besikeičiančią praktiką.
- 6) Galimybė naudotis veiksminga ir nebrangia transporto infrastruktūra yra esminė ES valstybių narių gyvenimo dalis. ES piliečiai gali dažnai naudotis vietos transporto sistemomis, tačiau jie taip pat yra priklausomi ir nuo pasaulinio transporto bei logistikos tinklo, kuris suteikia ne tik darbą ir galimybę imtis verslo, tačiau yra labai svarbus tiekiant pagrindines vartojimo prekes, įskaitant maisto produktus. Privaloma imtis papildomų priemonių, atsižvelgiant į teroro grėsmę, tačiau jos neturėtų neproporcingai sutrikdyti transporto tinklo. Didelio masto nuolatinis trikdymas yra tai, ko siekia teroristai, ir jis turėtų rimtų pasekmių ES ekonominiam ir socialiniam gyvenimui.
- 7) Šiuo pranešimu nėra bandoma aprėpti visų veiksmų, kurie sudarytų kovos su teroru strategiją. Jame dėmesys sutelkiamas į tuos klausimus, kurie priklauso regionų bei vietos valdžios kompetencijai, ypač į tuos klausimus, kurie susiję su viešojo transporto sistemų veikimu. Šiame pranešime labiau siekiama įvardyti kai kuriuos klausimus, į kuriuos minėtos valdžios institucijos turėtų sutelkti dėmesį (daugeliu atvejų dėmesį jau ir yra sutelkusios), ir nurodyti, kaip galėtų padidinti savo pastangas bendradarbiaudamos su kitomis valstybėmis narėmis ES lygiu.

62-ojoje plenarinėje sesijoje, vykusioje 2005 m. lapkričio 16-17 d. (lapkričio 17 d. posėdis), vieningai priėmė šią nuomonę:

Regionų komiteto nuomonė

teikiamos arti transporto mazgų (pvz., valymo paslaugos arba smulkūs prekyautojai ir (arba) kitos įmonės, turinčios patalpas geležinkelių stotyse), teikėjas.

Svarbiausi sprendiniai klausimai

1.3 Ši bendradarbiavimą taip pat privaloma plėtoti tarp valstybės narės regionų ir už ES sienų, kad paplistų geriausia praktika ir visos kompetentingos įstaigos — nuo avarijų likvidavimo tarnybų iki transporto valdžios — būtų iš karto informuojamos apie teroro išpuolį ir galėtų imtis tinkamų veiksmų.

1. Bendradarbiavimas

1.1 Veiksmingas transporto tinklo saugumas priklauso nuo glaudžiausio visų susijusių ástaigø bendradarbiavimo, pradedant antþeminiø transporto tarnybø personalu, jø direktoriais ir politikais (vietos, regionø arba nacionalinio lygmens), kuriems jie yra atskaitingi, baigiant policija ir þvalgyba. Bûtina uþtikrinti nuoseklø poþiurá á atgrasinimà ir efektyvius veiksmus incidento atveju, pvz., uþtikrinti, kad vienu metu bûtø teikiama pagalba keleiviams ir idsaugomi árodymai, o paslaugø teikimas atnaujinamas kuo greièiau. Aukðtesnës grandies vadovybës dalyvavimas visose ástaigose yra bûtinas.

1.2 Tokiu bendradarbiavimu turi bûti siekiama pusiausvyros tarp konfidencialumo, kai jis reikalingas, ir keitimosi informacija tarp ástaigø, valstybiø nariø ir su visuomene, kai tai įmanoma. Tais atvejais, kai transporto paslaugas teikia privatus sektorius, jis turi visapusiškai dalyvauti saugumo strategijos srityse, pvz., kaip transporto paslaugų arba paslaugų, kurios

1.4 Europos Sąjunga turėtų atkreipti dėmesį ne tik į ankstesnius išpuolius Europos Sąjungoje, ypač bombų sprogimus traukiniuose 2004 m. Madride, bet ir mokytis iš kitų pasaulio šalių, kuriose buvo teroro išpuolių, pvz., Niujorke, Tokijuje ir Maskvoje (1). Be to, reikėtų siekti pasinaudoti kitų sektorių patirtimi (pvz., palyginti oro linijų ir kelių transporto sektorių atsaką).

1.5 Pagrindiniai Europos bendradarbiavimo transporto saugumo srityje elementai jau egzistuoja, tačiau juos reikėtų tobulinti. Transporto operatoriai bendradarbiauja, pvz., per UITP (Tarptautinės viešojo transporto sąjungos) darbo grupę saugumo klausimais. Geležinkelio policijos pajėgos ir geležinkelio bendrovės bendradarbiauja per COLPOFER (Collaboration

(1) Žr. 1 priedą, kuriame pateiktas paskutiniųjų teroro išpuolių sąrašas.

des services de police ferroviaire et de sécurité), kuris yra asocijuotas Tarptautinės geležinkelių sąjungos (UIC) organas⁽²⁾. Nyderlandų, Vokietijos, Belgijos, Italijos ir JK geležinkelio ir metro policijos pajėgos keičiasi informacija ir geriausia praktika bei ieško būdų bendradarbiauti per RAILPOL. Pirmininką ir sekretoriatą skiria Nyderlandų policija arba RAILPOL, kuris savo veiklai vykdyti gauna šiek tiek lėšų iš ES. Kai kurios kitos valstybės narės nori prisijungti prie šios grupės — šį procesą reikėtų skatinti.

2. Mokymas ir planavimas

2.1 Transporto ir avarių likvidavimo tarnybos po paskutiniųjų išpuolių Londone buvo giriamos už gerai organizuotą atsaką. Atrodo, kad tai lėmė tinkamas mokymas ir nenumatytų atvejų planavimas įvairiose tarnybose. Siekiant veiksmingai naudoti žmogiškuosius išteklius, galėtų būti sudaromos specialistų grupės, įskaitant specialią transporto tinklų priežiūrą, arba transporto ar policijos personalo, specialiai parengto stebėti CCTV vaizdus, grupės.

2.2 Reguliarus transporto personalo mokymas, įskaitant pratybas, kuriose imituojami teroro išpuoliai ir kuriuose dalyvauja visos svarbiausios įstaigos, yra neįkainojamas, ypač šalinant tiesioginius išpuolio padarinius.

2.3 Nenumatytų atvejų planavimas gali apimti atkuriamąją veiklą po konkretaus incidento iki platesnės tęstinės veiklos. Šiuose planuose nurodytos situacijos gali būti nuolat imituojamos ir atnaujinamos, atsižvelgiant į naujausią išpuolių padarinių likvidavimo patirtį, pvz., problemas su įranga arba į pašalinčius įvykius (pvz., trūkusios vandens trasos arba rimtos kelių eismo nelaimės). Kartu nenumatytų atvejų planuose turėtų būti atsižvelgta į pasienio aspektą, pvz., numatant aiškią atsakomybę išpuolio atveju sienos kirtimo punkte arba šalia jo arba suteikiant galimybę pasinaudoti specialistų pagalba toms valstybėms narėms, kurios galbūt tokių neturi.

2.4 Rizikos vertinimas yra esminė planavimo ir mokymo dalis. Jis apima pasaulinio masto grėsmių stebėjimą, nuolatinę praeities išpuolių analizę ir konkrečių išpuolių vertinimą (pvz., bagažo be savininko), nes to reikia siekiant sumažinti nereikalingus trukdymus.

2.5 Viešuoju transportu besinaudojantiems keleiviams ir aišku transportu besinaudojančioms įmonėms taip pat tenka svarbus vaidmuo. Tačiau jiems reikalinga aiški ir išsami informacija, pvz., kaip nesukelti panikos, ką daryti, jeigu pastebi įtartina elgesį, ir ką daryti išpuolio atveju. Ši informacija glaudžiai turėtų būti pateikta pačioje transporto sistemoje, o dar

išsamiau — atitinkamose interneto svetainėse. Be to, reikalinga strategija, kuri dar kartą įtikintų keleivius tinklo saugumu, pvz., matant personalą (policiją) arba rengiant reklamos kampanijas⁽³⁾.

2.6 Tikslinga išklausti kursą dėl galimo teroro akto bei elgesio tokio akto išpuolio metu mokyklose, kitose mokymo įstaigose, darbo kolektyvuose, atėikiant atmintines ir kitas vaizdines priemones didinant atsargumo ir mažinant galimos panikos pasekmes.

3. Informacinių technologijų naudojimas

3.1 Stebėjimas per veiksmingas uždaro televizijos sistemas (CCTV) yra labai svarbus tiek atgrasinti nuo nusikaltimo, tiek ir jam atskleisti. Šioms sistemoms turi būti taikoma atitinkami standartai ir aiškūs veiklos reikalavimai, kurie leistų, pvz., parsišiusdinti duomenis ir kartu toliau vykdyti priežiūros funkciją. Be to, stotyse arba aplink jas įsikūrusios bendrovės arba bendrovės, kurios yra transporto infrastruktūros dalis, gali turėti nuosavas CCTV sistemas. Tinkamai iš anksto informavus ir išmokius, šie ištekliai gali tapti papildomomis „akimis ir ausimis“, transporto sistemų aplinkos saugumui padidinti, turėdamos nedidelę papildomą įtaką normaliai bendrovių veiklai.

3.2 Atsparūs mobiliojo ryšio tinklai taip pat yra gyvybiškai svarbūs. Nors tam tikromis aplinkybėmis gali tekti atjungti mobiliuosius tinklus arba leisti jais naudotis tik avarių likvidavimo tarnyboms, kitais atvejais likviduojant incidentus jiems tektų svarbus vaidmuo. Pvz., aptarnaujančiam transporto personalui tose vietose, kurios nukentėjo nuo išpuolio, gali pririnkti mobiliųjų telefonų, kad galėtų bendrauti su kontrolės centru. Taip pat keleiviams gali pririnkti kuo skubiau susisiekti su draugais arba giminėmis — išpuolio atveju tai galėtų sumažinti nerimą ir sumaištį.

4. Projektavimas

4.1 Teikiant ar perkant viešojo transporto paslaugas bei infrastruktūrą, svarbu sutarties sąlygose išsamiai numatyti ásipareigojimus dėl saugumo. Taip pat reikėtų numatyti galimybę pakeisti diuos ásipareigojimus, jeigu su saugumu susijusi padėtis pasikeistų.

⁽²⁾ Žr., pvz., jungtinę UITP ir UIC deklaraciją dėl viešojo transporto ir antiteroro. <http://www.uitp.com/mediaroom/june-2004/full-declaration-geneva-en.cfm>

⁽³⁾ JAV pavyzdys – Vašingtono sostinės teritorijos pervežimų valdzios kampanija, parodžiusi jos personalo vaidmenį užtikrinant saugumą. Žr. *Public Transport International*, 2004 m. gegužės mėn.

4.2 Transporto valdžios institucijos ir įsikūrusieji transporto priemonėse turėtų būti skatinami apsvaistinti esamų patalpų, pvz., transporto terminalų ir transporto priemonių, projektavimą, kad būtų sunkiau paslėpti bombas, palengvėtų evakuacija, sumažėtų aukų ir būtų padaryta mažiau žalos sprogimo arba kitokio pobūdžio teroro išpuolio atveju. Pvz., platus stiklo ir lengvų medžiagų naudojimas pastatuose, ypač ten, kur yra vykdoma veikla ir mažmeninė prekyba, negali būti laikomas tinkamu. Paaiškėjo, kad gero matomumo vietų sukūrimas ir slėptuvių panaikinimas buvo veiksmingas.

5. Finansavimas ir ištekliai

5.1 Priemonėms, skirtoms transporto tinklų saugumui gerinti, reikės papildomų išteklių. Dažnai šie ištekliai bus svarbūs ir (arba) ilgalaikiai, pvz., modernesnės informacinės technologijos, papildomos geležinkelio manevrinės stotys, didesnis autobusų skaičius, didesnis transporto personalas ir speciali priežiūra, daugiau mokymų ir platesnio masto informavimo kampanijų. Tokios iniciatyvos gali ir nebūti įtrauktos į ankstesnius investicijų planus, kurie visų pirma skirti transporto infrastruktūrai ir tinklams atnaujinti. Iš tiesų tikėtina, kad kai kuriais atvejais dabartiniai finansiniai procesai, skirti transporto investicijoms patvirtinti, netiks siekiant gauti finansavimą apsaugos priemonėms.

5.2 Nors valstybinio ir privataus sektorių transporto tinklų operatoriai ir kitos atitinkamos įstaigos privalo nuspręsti, koks atsakas joms geriausias, sutarus dėl prioritetų, būtina neatidėlioti įgyvendinimo dėl nesutarimo dėl finansavimo. Komisija, valstybės narės, regionų ir vietos valdžios institucijos turėtų užtikrinti, kad šis esminis klausimas būtų tinkamai sprendžiamas.

5.3 Dėl to finansavimo klausimas turi būti sprendžiamas iš pradžių, kartu su kitais klausimais. Toliau turi būti dirbama, siekiant įvertinti galimas sąnaudas, tačiau tikėtina, kad dėl būtino atsako masto nebus įmanoma perkelti visų saugumo priemonių sąnaudų keleiviams, gerokai nesumažinus viešojo transporto patrauklumo. Tuomet, kai dėl įvairių politinių priežasčių (aplinkos, sveikatos, ekonominių) būtina skatinti žmones naudotis viešuoju transportu, pastebimo mokesčio už važiavimą didėjimo turi būti išvengta.

5.4 Vertindamos sąnaudas, valstybės narės ir valdžios institucijos turėtų atsižvelgti į tai, kiek kainuotų *nesiimti* visų priemonių, siekiant sumažinti teroristų išpuolio grėsmę ir padarinius. Be tiesioginės žalos ir nuostolių atlyginimo, kuriuos lėmė koks nors išpuolis, į šias išlaidas gali būti įtrauktas ir prarastos pajamos dėl sumažėjusio turizmo, kelionių, investicijų ir kitos ekonominės veiklos per ilgą laiką.

5.5 Galimi padariniai gali gerokai išaugti dėl koordinuotų, galbūt ir vienaikių išpuolių prieš pasirinktus labai svarbius vienos ar kelių infrastruktūrų objektus, kad sutrikdymas būtų kuo didesnis ir (arba) būtų kuo daugiau aukų ir panikos. Toliau pateiktoje lentelėje aiškiai parodoma aprėptis ir svarba.

Finansiniai nuostoliai, kuriuos lėmė saugumo incidentai

Aprašymas	Kaina
Apskaičiuota visos masinio naikinimo ginklų, kurie plukdomi konteineriuose, tiekimo grandinės kaina	770 mlrd. eurų
Nuosmukis Europos biržose (FTSE) iš karto po bombos sprogdimo Madride	42 mlrd. eurų
Su kompiuteriais susiję išpuoliai prieš bendroves pasaulio mastu 2003 m.	9,6 mlrd. eurų
Rugsėjo 11 d. išpuolių prieš du Pasaulio prekybos centro pastatus kaina (tiesioginė ir netiesioginė)	64 mlrd. eurų

Šaltinis: Deloitte Research (valiutų santykis 1€=1.3\$)

5.6 Tačiau svarbu pabrėžti, kad transporto sistemų saugumo gerinimas gali būti ir naudingas Priemonėms, skirtos teroristams atgrasinti, taip pat atgraso ir kitus asmenis, ketinančius atlikti vagystę arba vandalizmo aktą, taip pat užpuolimą. Geriau suprojektuoti ir stebimi transporto terminalai didina vartotojų ir keleivių pasitikėjimą ir gali lemti didesnę naudojimąsi viešuoju transportu apskritai. Geresnis nenumatytų atvejų planavimas ir pratybos, skirtos treniruotis reaguoti á didelio masto incidentus, taip pat bus naudingos susiklosčius neteroristinio pobūdžio nepaprastajai padėčiai.

Regionų komiteto rekomendacijos

1. RK ragina Komisiją ir visas valstybes nares transporto saugumo klausimui teikti didžiausią prioritetą. RK mano, kad visų lygių — ES, nacionalinio, regionų ir vietos — valdžios institucijos pagal savo atsakomybę privalo turėti integruotas ir suderintas strategijos kryptis, siekiant spręsti grėsmių saugumui klausimus ir švelninti kylančius incidentus.

2. RK pabrėžia, kad nors saugumo strategijos kryptis privaloma rengti ar tobulinti, būtina leisti viešojo transporto sistemoms ir toliau veiksmingai veikti, atsižvelgiant į žalingas socialines, ekonomines pasekmes ir pasekmes aplinkai, jeigu taip nebūtų.

3. RK ragina ES ir valstybes nares skatinti viešojo transporto operatorius ir visas atsakingas įstaigas plėtoti glaudesnę bendradarbiavimą valstybėse narėse ir tarp jų, remiantis esamais transporto operatorių ir transporto policijos pajėgų tinklais.

4. RK mano, kad toks bendradarbiavimas galėtų sutelkti dėmesį į keitimosi informacija principų sukūrimą, siekiant kuo daugiau pateikti informacijos apie terorizmo grėsmes, suteikti galimybę vykdyti rizikos įvertinimą ir mokytis iš ankstesniųjų incidentų bei geriausios praktikos įvairiuose sektoriuose.

5. RK sveikina avarijų likvidavimo tarnybas, transporto operatorius ir visuomenę už jų atsaką į paskutiniuosius teroristų išpuolius. RK pabrėžia, kad toks atsakas iš dalies buvo įmanomas dėl gero mokymo, nenumatytų atvejų planavimo ir keitimosi informacija, ir mano, kad kartu su geru projektavimu ir tinkamų informacijos technologijų naudojimu šie aspektai sudaro esminę bet kurios transporto strategijos dalį.

6. RK ragina Komisiją ir valstybes nares operatorių ir keleivių labai imtis darbo kartu su mobiliojo ryšio tinklų tiekė-

jais ir transporto operatoriais, siekiant skatinti patikimesnių mobiliojo ryšio paslaugų vystymą rimtų incidentų atvejais. Be to, visi ES pasiūlymai dėl elektroninių ir telefonijos paslaugų duomenų saugojimo saugumo tikslais neturėtų silpninti esamų atitinkamų valstybių narių teisės aktų.

7. Regionų komitetas primena ES ir valstybėms narėms, kad labai svarbu užtikrinti aukštą saugumo lygį krovinių ir keleivių vežimo keliais srityje ir priimti paminėtus pasiūlymus; ir pastebi, kad EESRK nori šią temą detaliau apsvarstyti nuomonėje, kuri šiuo metu yra ruošiamą.

8. RK mano, kad, atsižvelgiant į tikėtiną tolesnę teroro grėsmę, vargu ar įmanoma gerokai pagerinti transporto saugumo sistemas, jei nebus didelių papildomų išteklių. Dėl to RK ragina Komisiją ir valstybes nares svarstyti šį klausimą ypatingos skubos tvarka, siekiant užtikrinti, kad esminis saugumo pagerinimas nebūtų pavėluotas dėl finansinio planavimo trūkumo.

2005 m. lapkričio 17 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Peter STRAUB

1 priedas

Pastarojo laikotarpio dramatiški ir didelį poveikį turėję teroro išpuoliai viešojo transporto sistemose (išskyrus paskutiniuosius išpuolius Londone):

1986	Paryžius	RER linija A, sporto krepšyje buvęs įtaisas sprogo po to, kai keleivis išmetė krepšį iš traukinio.
1994	Baku	Metro sprogo dvi bombos: 19 žmonių žuvo, 90 sužeista.
1995	Tokijas	Zarino dujų ataka metro: žuvo 12 žmonių, dar 5600 sužeista.
	Paryžius	Sen Mišelio metro stotyje sprogo bomba: 8 keleiviai žuvo, 120 sužeista.
1996	Paryžius	Sprogimas Port-Royal stotyje: 4 žmonės žuvo, 91 sužeistas.
	Maskva	Sprogimas metro vagonė: 4 keleiviai žuvo, 12 sužeista.
2000	Maskva	Sprogimas pėsčiųjų gatvėje netoli metro stoties: 11 žmonių žuvo, 60 sužeista.
2003	Daegu	Pieno talpyklos su degiu skysčiu padegimas vagonė: 120 keleivių žuvo, 100 sužeista.
2004	Maskva	Savižudžio susisprogdinimas metro traukinyje rytinio piko metu: 40 keleivių žuvo, 140 sužeista.
2004	Madridas	10 kuprinėse buvusių bombų sprogdinimas per kelias minutes rytinio piko metu priemiestiniuose traukiniuose: 190 keleivių žuvo, maždaug 1400 sužeista. Surastos dar 3 nesprogdintos bombos ir sunaikintos.

Regionų Komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, įsteigiančio 2007-2013 m. programą „Aktyvių piliečių Europa“ aktyviam Europos pilietiškumui skatinti

(2006/C 115/18)

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į pasiūlymą priimti Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą, įsteigiantį 2007-2013 m. programą „Aktyvių piliečių Europa“ aktyviam Europos pilietiškumui skatinti (COM(2005) 116 final);

atsižvelgdamas į 2005 m. balandžio 6 d. Europos Komisijos sprendimą, vadovaujantis Europos bendrijos steigimo sutarties 151 ir 265 straipsnių 1 ir 308 dalimis, pasitarti su juo dėl pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą, įsteigiantį 2007-2013 m. programą „Aktyvių piliečių Europa“ aktyviam Europos pilietiškumui skatinti;

atsižvelgdamas į Komiteto pirmininko 2005 m. sausio 20 d. sprendimą nurodyti Konstitucijos reikalų ir Europos valdymo komisijai parengti nuomonę dėl pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą, įsteigiantį 2007-2013 m. programą „Aktyvių piliečių Europa“ aktyviam Europos pilietiškumui skatinti;

atsižvelgdamas į 2004 m. spalio 29 d. pasirašytą Sutartį dėl Konstitucijos Europai, ypač į jos I-10 ir III-280 straipsnius;

atsižvelgdamas į 2004 m. sausio 26 d. Tarybos sprendimą 2004/100/EB, nustatantį Bendrijos veiksmų programą aktyviam Europos pilietiškumui (piliečių dalyvavimui) skatinti ⁽¹⁾;

atsižvelgdamas į savo 2003 m. lapkričio 20 d. nuomonę dėl „Pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo, nustatančio Bendrijos veiksmų programą aktyviam Europos pilietiškumui (piliečių dalyvavimui) skatinti“ ir dėl „Komisijos komunikato Europos Parlamentui ir Tarybai dėl priemonių, kurių turi imtis valstybės narės siekiant užtikrinti visų Sąjungos piliečių dalyvavimą išsiplėtusioje Europoje vykiančiuose rinkimuose į Europos Parlamentą“ (CdR 170/2003 fin ⁽²⁾)

atsižvelgdamas į savo 2002 m. lapkričio 21 d. nuomonę dėl „Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui dėl Europos Sąjungos informavimo ir komunikacijos strategijos“ (COM (2002) 350 final) (CdR 124/2002 fin ⁽³⁾);

atsižvelgdamas į Ketvirtąją Europos Komisijos ataskaitą dėl pilietybės Europos Sąjungoje — 2001 m. gegužės 1 d. — 2004 m. balandžio 30 d. — (COM (2004) 695 final);

atsižvelgdamas į Europos Komisijos komunikatą dėl pilietinės veiklos: Europos kultūros ir įvairovės vystymas įgyvendinant programas, skirtas jaunimui, kultūrai, audiovizualiniam sektoriui bei skatinančias atlikti pilietines pareigas; — (COM(2004) 154 final);

atsižvelgdamas į savo nuomonės projektą (CdR 120/2005 rev 1), kurį 2005 m. spalio 4 d. priėmė Konstitucijos reikalų ir Europos valdymo komisija (pranešėja **Claude du GRANRUT**, Pikardijos regiono tarybos narė, Senlis mero pirmoji pavaduotoja (FR/ELP);

- 1) **kadangi** Europos bendrijos steigimo sutarties antroje dalyje nustatoma Europos pilietybė, kuri, pagal jos 17 straipsnio nuostatas, papildo nacionalinę pilietybę, tačiau nepakeičia jos; kadangi šie teiginiai pakartoti Sutarties dėl Konstitucijos Europai I-10 straipsnyje; taip pat, kadangi šioje Sutartyje yra VI antraštinė dalis, pavadinta „Demokratiškasis Europos Sąjungos gyvenimas“;
- 2) **kadangi** pilietybės prievolė pirmiausia vykdoma arčiausioje aplinkoje, o, laikantis subsidiarumo principo, vietos ir regionų valdžia pilietiškumą privalo aktyviai skatinti;

⁽¹⁾ OL L 30, 2004 2 4, p. 6.

⁽²⁾ OL C 73, 2004 3 23, p. 46.

⁽³⁾ OL C 73, 2003 3 26, p. 46.

- 3) **kadangi** jis yra vietos ir regionų valdžiai atstovaujantis organas, ginantis demokratijos artinimą prie piliečių Bendrijos sprendimų priėmimo procese, jam pirmiausia priklauso skatinti ir įtvirtinti šį Europos pilietiškumą;
- 4) **kadangi** pirmiau minėtu 2004 m. sausio 26 d. sprendimu Taryba nustatė trejų metų Bendrijos veiksmų programą aktyviam Europos pilietiškumui (piliečių dalyvavimui) skatinti; veiksmai, pradėti vykdyti įgyvendinant šią programą, kurios finansinė išraiška yra 72 milijonai eurų, turi būti tęsiami;
- 5) **kadangi** Europos Sąjungos plėtos kontekste ypatingos pastangos turi būti sutelktos į Europos pilietiškumo skatinimą naujose valstybėse narėse;
- 6) **kadangi**, be kita ko, Europos Taryba, siekdama pabrėžti švietimo svarbą skatinant ir ginant žmogaus teises, 2005 metus paskelbė Europos pilietiškumo ugdymo per švietimą metais; kadangi 2005 m. Varšuvoje vykusio trečiojo Europos Vadovų Tarybos susitikimo metu įvyko jaunimo susitikimas, akivaizdžiai parodęs, kad aktyvus jaunimas, suvokiantis savo naują identitetą, yra puikiausias aktyvaus pilietiškumo skatintojas;

62-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. lapkričio 16-17 d. (lapkričio 17 d. posėdis), vieningai priėmė šią nuomonę.

1. Regionų komiteto požiūris

sirtyse bei veiksmus, kuriuos inicijavo Laisvės, saugumo ir teisingumo GD Programos dėl pagrindinių laisvių ir pilietybės 2007-2013 m. struktūroje;

REGIONŲ KOMITETAS

1.1 **mano**, kad Europos Sąjunga privalo ugdyti savo piliečių pilietiškumo europinio lygmens suvokimą;

1.7 kita vertus, **laikosi nuomonės**, kad kai kuriems programų, susijusių su bendromis Europos piliečiams vertybėmis bei svarbiausiais jų istorijos įvykiais, aspektams yra būdinga stipri „pilietiškumo“ dimensija, todėl tikslinga juos įtraukti į programą „Aktyvių piliečių Europa“;

1.2 **yra įsitikinęs**, kad Sąjungos įvairovės didėjimui, kuriam sudaro prielaidas dešimties naujų valstybių narių įstojimas 2004 m. gegužės 1 d. bei būsimasis kitų valstybių įstojimas, skatinti reikalingos specialios pastangos, nukreiptos į aktyvaus Europos pilietiškumo propagavimą šiose naujose valstybėse, o penkiolikoje valstybių narių, kuriose jau įdiegtas Europos pilietiškumas, reikės atsižvelgti į plėtos rezultata — praturtinantį kultūrinį, pilietinį ir kalbinį įnašą;

1.8 **yra įsitikinęs**, kad įdiegus priemones, skatinančias keitimąsi informacija apie geriausią praktiką vietos ir regionų lygmeniu, labai pagerės piliečių projektų lygis;

1.3 **yra susirūpinęs** tuo, kad Europos piliečiai jaučiasi menkai dalyvaujant priimančioms svarbioms Europos Sąjungai sprendimus bei nepakankamai informuojami, todėl nepatinkamai vertina politinės Europos Sąjungos evoliucijos gaires;

1.9 **pritaria** Europos Komisijos pastangoms rengiant šį pasiūlymą, vykdyti plataus masto viešas konsultacijas, kurias užbaigė 2005 m. vasario 3 ir 4 dienomis organizuotas konsultacinis forumas, dalyvaujant ir pačiam Komitetui;

1.4 **primygtinai pabrėžia** esminį vietos ir regionų valdžios vaidmenį skatinant aktyvų Europos pilietiškumą;

1.10 **pritaria** veiksmų programoje miestų partnerystei suteiktai pirmenybei, kuriai skatinti skirta beveik trečdalis programos biudžeto;

1.5 **pritaria** pasiūlymui priimti sprendimą, nustatantį veiksmų programą aktyvaus Europos pilietiškumo skatinimui, skiriant jai 2007-2013 m. laikotarpiu 235 milijonų eurų biudžetą; ši programa perima ir tęsia darbus, pradėtus 2004-2006 m. programos, dėl kurios nepakankamo 72 milijonų eurų biudžeto buvo apgailestauta pirmiau minėtoje 170/2003 nuomonėje;

1.11 **konstatuoja**, kad naujos programos finansinėse perspektyvose numatyta finansuoti mažiau projektų ir yra susirūpinęs, kad taip galima įbauginti projektų turėtojus;

1.6 **laikosi nuomonės**, kad pilietiškumas turi būti ugdomas visose srityse, todėl jį būtina atsižvelgti, vykdant kitą Europos Sąjungos veiklą — todėl pilietiškumo dimensija turi būti įtraukta į programas, priimtas švietimo, kultūros ir jaunimo

1.12 **mano**, kad kitų vietos ir regionų valdžios institucijų partnerystė taip pat turi būti skatinama, laikantis nacionalinių teisės aktų nuostatų;

1.13 **mano**, kad pasienio erdvės, kurioms būdinga įvairių kultūrų įtaka, turi turtingiausią europinės savimonės ugdymo potencialą, todėl **remia** diskusijas, kurios jau vyksta Regio GD dėl bendradarbiavimo struktūrų pasieniuose įsteigimo, siekiant įtraukti į juos pilietinę dimensiją;

1.14 **pritaria** principui, kad į šią programą turėtų būti įtrauktos ELPA šalys, EEE susitarimo narės, kuriose vyksta pasiruošimo stojimui į ES strateginiai darbai, bei Vakarų Balkanų šalys, kaip numatyta Salonikų 2003 m. birželio 19-20 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimo išvadose, tačiau **apgailėstauja**, kad pasiūlyme dėl sprendimo neatsižvelgiama į Bendrijos piliečius, kurie gyvena už Europos Sąjungos teritorijos ribų;

1.15 **pritaria** aktyvios pilietinės visuomenės Europoje paramai ir **pabrėžia**, kad jos projektams **turi būti** teikiama pirmenybė;

1.16 **pabrėžia** aktyvios ilgalaikės informavimo ir komunikacijos politikos svarbą, ir yra įsitikinęs, kad ji pranašesnė už pastoviai organizuojamus patrauklius renginius, kurių poveikis ne visuomet reikšmingas;

1.17 **pritaria** pastangoms, laikantis galiojančių finansinių taisyklių, (kurias dar būtų galima tobulinti), mažinti administracinius suvaržymus paramą gaunantiems subjektams;

1.18 **pritaria** numatytai proceso stebėsenai ir vertinimui, trijų ataskaitų 2010, 2011 ir 2015 m. paskelbimui, tačiau **apgailėstauja**, kad šiai dienai dar nėra jokios galimybės atlikti trejų 2004-2006 metų programos vidurio laikotarpio vertinimą;

2. Regionų komiteto rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

2.1 **tikisi**, kad Europos Parlamentas ir Taryba, siekiant garantuoti šiuo metu vykdomų 2004-2006 trejų metų programos veiksmų tęstinumą, nedelsdami priims šį sprendimą;

2.2. **ragina** Europos Komisiją į visus savo pasiūlymus, ypač tuos, kuriuos ji teikia švietimo, kultūros, jaunimo ir pagrindinių teisių gynimo srityse, įtraukti pilietiškumo dimensiją, kartu perkelti į šią programą kai kuriuos kitų programų aspektus, jei tik jie iš esmės susiję su pilietiškumo skatinimu;

2.3 **laikosi nuomonės**, kad Europos pilietybei naujose valstybėse narėse skatinti turi būti padidinti numatyti asignavimai ir tam skirta speciali biudžeto eilutė;

2.4 **pabrėžia**, kad būtina didinti miestų partnerių skaičių, bei siūlo **skatinti** ir kitas vietas ir regionų valdžios institucijas susirasti partnerius bei prisidėti prie jų teritorijoje jau veikiančios partnerystės, taikant esamus geriausios praktikos metodus;

2.5 **tikisi**, kad itin didelis dėmesys bus skiriamas Europos pilietiškumo skatinimui pasienio erdvėse;

2.6 **reikalauja** apsvarstyti, kokiomis priemonėmis būtų galima skatinti Europos pilietybę tarp Bendrijos šalių piliečių, gyvenančių už Europos Sąjungos teritorijos ribų;

2.7 **pritaria** ilgalaikiai, pirmiausiai jaunimui skirtai informavimo ir komunikacijos politikai, kurios europinė kilmė nekelia abejonių;

2.8. **prašo** tęsti pastangas mažinti administracinius suvaržymus;

2.9. **tikisi**, kad informavimo ir komunikacijos politika bus realizuojama per vietas ir regionų administracijas;

2.10. **siūlo** parengti rekomendaciją, skatinančią Europos pilietiškumo ugdymą mokyklose ir universitetuose; šios akcijos vykdytoju būtų Europos Komisija, o Komitetas pageidauja dalyvauti joje kaip kompetentingų švietimo įstaigų atstovas.

2005 m. lapkričio 17 d., Briuselis

Regionų komiteto

pirmininkas

Peter STRAUB

Regionų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Tarybai ir Europos Parlamentui. Ataskaita apie ES miškininkystės strategijos įgyvendinimą

(2006/C 115/19)

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Tarybai ir Europos Parlamentui *Ataskaita apie ES miškininkystės strategijos įgyvendinimą*, COM(2005) 84 final;

atsižvelgdamas į 2005 m. kovo 17 d. Komisijos sprendimą šiuo klausimu pasikonsultuoti su RK pagal EB steigimo sutarties 265 straipsnio 1 dalį;

atsižvelgdamas į 2004 m. lapkričio 16 d. RK Biuro sprendimą Tvarios plėtros komisijai pavesti parengti nuomonę šia tema;

atsižvelgdamas į 1998 m. gruodžio 15 d. Tarybos rezoliuciją dėl Europos Sąjungos miškininkystės strategijos;

atsižvelgdamas į 1997 m. lapkričio 19 d. Regionų komiteto nuomonę dėl *Miškų naudojimo, valdymo ir apsaugos Europos Sąjungoje* (CdR 268/1997) ⁽¹⁾;

atsižvelgdamas į 1999 m. lapkričio 18 d. Regionų komiteto nuomonę dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl Europos Sąjungos miškininkystės strategijos (CdR 184/1999) ⁽²⁾;

atsižvelgdamas į 2003 m. vasario 12 d. Regionų komiteto nuomonę dėl Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl miškų ir aplinkos sąveikos Bendrijoje monitoringo (Forest Focus) (CdR 345/2002) ⁽³⁾;

atsižvelgdamas į Tvarios plėtros komisijos nuomonės projektą CdR 213/2005 rev. 1, priimtą 2005 m. spalio 6 d. (pranešėjas — Enrico Borghi, Vogogna savivaldybės tarybos narys, IT/LDAE),

62-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. 16-17 d. (lapkričio 17 d. posėdis), priėmė šią nuomonę.

1. Regionų komiteto pastabos

— mano, kad šią strategiją būtina iš naujo orientuoti į „besikeičiančią politinę aplinką“;

REGIONŲ KOMITETAS

1.1 teigiamai **vertina** tai, kad, kaip numatyta 1998 m. gruodžio 15 d. Tarybos rezoliucijoje, Komisija pateikia dokumentą dėl ES miškininkystės strategijos įgyvendinimo tyrimo;

— siūlo „ES tvaraus miškų valdymo veiksmų planą“, „peržiūrėti esamas priemones ir procedūras ..., kad būtų supaprastintas koordinavimas ... ir bendradarbiavimas tarp įvairių politikos sričių, darant įtaką miškų ūkiui“ ir iš naujo sudaryti „Miškų nuolatinį komitetą“;

1.2 **su džiaugsmu sveikina tai**, kad visos ES institucijos peržiūri dokumentą, kuriame vis plačiau nagrinėjami miškininkystės klausimai;

1.4 **atkreipia dėmesį** į tai, kad galiojančioje EB sutartyje nenumatoma bendra miškininkystės politika, be to, kaip ir naujojoje Sutartyje dėl Konstitucijos Europai, mediena nelaiškoma žemės ūkio produktu; remiantis pirmesnėmis nuostatomis, daroma išvada, kad Europos lygiu taikomos tik koordinavimo ir aplinkos politikos priemonės, o žemės ūkio reglamentavimo kontekste galima imtis miškams naudingų priemonių, jeigu Komisija nenorėjo pasinaudoti savo iniciatyvos teise sukurti teisinį pagrindą;

1.3 **atkreipia dėmesį** į tai, kad Komisija:

— nepareiškia aiškios nuomonės dėl rezultatų, pasiektų taikant šią strategiją;

— patvirtina, kad ir toliau bus taikomi šios strategijos principai ir pagrindiniai elementai: tvarus miškų valdymas, daugiavaldybinis miškų vaidmuo, rėmimasis nacionalinėmis miškų programomis;

1.5 tačiau, taip pat remdamasis Lisabonos ir Geteborgo strategijomis, **atkreipia dėmesį** į Komisijos pasiūlymą ir toliau plėtoti strategiją, kuriant ES tvaraus miškų valdymo veiksmų planą, kad būtų galima pasinaudoti aiškesnės struktūros ir tiksliau apibrėžtomis priemonėmis, kurių taikymas atskirose valstybėse narėse yra tobulesnis nei ligi šiol;

⁽¹⁾ OL C 64, 1998 2 27, p. 25.

⁽²⁾ OL C 57, 2000 2 29, p. 96.

⁽³⁾ OL C 128, 2003 5 29, p. 41.

1.6 **pritaria** nuostatai, kad, kalbant apie Europos strategijos plėtojimą tarptautiniu mastu, reikia tiksliai nurodyti dabartinius dokumentus ir susitarimus, tačiau pastebi, kad subsidarumo principas taikomas ir šiais atvejais; todėl ES valstybės narės turi arba ratifikuoti tarptautinius susitarimus, arba apibrėžti Bendrijos organų atliekamą koordinavimą;

1.7 **mano**, kad miškai, taip pat, kaip ir vanduo, — santykis tarp abiejų šių elementų yra aiškus — yra pasaulinės strateginės reikšmės išteklių ir turėtų būti vieningos politikos objektu, o ne tik daugelio atskirų elementų, kuriuos sunku sujungti į bendrą aiškią struktūrą, suma, ypač atsižvelgiant į tai, kad miškų išskirtimas ir dėl to kylantys potvyniai yra tarpiai susiję.

Miškininkystės strategijos elementai

REGIONŲ KOMITETAS

1.8 **mano**, kad ligi šiol Bendrijos ekonomikos plėtros politikoje miškų ūkiui ir miškininkystei nebuvo skiriama pakankamai dėmesio, jis buvo laikomas ne tokio svarbiu, nors šioje srityje sukuriama daug darbo vietų, be to, jai būdinga didelė apyvarta;

1.9 **mano**, kad Europoje gaminamos įvairios kokybės, įskaitant energetikos reikmėms auginamo miško plantacijų, medienos naudojimas **turi** tapti Bendrijos ilgalaikės strategijos objektu. Skatinant medienos naudojimą, būtina parengti informacijos ir ryšių projektus, informuojančius apie medienos technines savybes ir panaudojimo galimybes, kalbant ne tik apie įprastines galimybes, kad mediena būtų naudojama vietoj kitų medžiagų, su kuriomis susijusi bendra išlaidų suma, įskaitant tų medžiagų pašalinimą pasibaigus jų galiojimo laikui, vis didėja;

1.10 **mano**, kad, pasitelkus ekonomikos vystymo politiką, reikia skatinti ne tik medienos, bet ir kitų miško produktų tvarkymą: medžio žievės, sakų, medicininių augalų, grybų ir uogų, kurie išvardinti ataskaitoje, bei kitų, ataskaitoje nepamintų miško produktų: medžioklės, bitininkystės, riešutų, kaštonų ir aromatinių augalų;

1.11 **mano**, kad miškų sertifikavimo plėtojimas turi tapti gamintojų priemone, kurią taikant jie turi taip pateikti medieną vidaus rinkai, kad vartotojai ir piliečiai pastebėtų atsiradusią konkurenciją. Sertifikavimo sistemos ir toliau turi būti savanoriškos ir apimti elementus, dėl kurių turi nuspręsti pasiūlymus teikiančios įvairios organizacijos. Nustatant taisykles, valdžios institucijos negali įsikišti į įvairių sistemų sudarymą, išskyrus atvejus, kai taisyklės užtikrina viešumą ir užkerta kelią apgaulingai informacijai;

1.12 **mano, kad tikslinga** ir toliau taikyti bei suintensyvinti priemones, padedančias menkavertę medieną, perdirbimo

atliekas ir medieną iš energetikos reikmėms auginamų miško plantacijų panaudoti šilumos ir energijos gamyboje, siekiant pakeisti mineralinį kurą; būtina numatyti priemones, sudarančias galimybę sukurti rinką iš medienos gaunamai energijai;

1.13 **mano, kad** būsimajame ES veiksmų plane **būtina** numatyti paramą įvairioms su miškininkyste susijusioms struktūroms — žemės savininkams, naudojimui — o visų pirma atsižvelgti į šios ūkio šakos elementų sutelkimą arba atnaujinimą; tuo pat metu reikėtų skatinti ir remti miškininkystės asociacijas;

1.14 **atkreipia dėmesį** į paplitusią nuomonę, kad miškai atlieka daug įvairių funkcijų, tačiau, turint omenyje jų potencialą, daugeliu atvejų tai neturi įtakos susijusių regionų ekonomikos ir jų gyventojų pajamų augimui. Taip pat savininkai dažnai susiduria su valdžios institucijų reikalavimais ir apribojimais. Ši problema liko neišspręsta, o kaimo plėtros ir sanglaudos politika ligi šiol negalėjo tinkamai paskatinti miškų ūkio. Siekiant bent iš dalies pagerinti šią situaciją, reikia imtis Komisijos pasiūlyme COM(2004) 490 final nurodytų priemonių, kad miškų politika būtų susieta su kaimo plėtra;

1.15 **mano**, kad ir rengiant ES veiksmų planą, būtina atsižvelgti į Lisabonos ir Geteborgo tikslus — kiekybiškai ir kokybiškai pagerinti užimtumo padėtį bei vis labiau stiprinti socialinę sanglaudą, kalbant ne tik apie miškų ūkio srityje dirbančius asmenis, bet ir apie minėtus regionus;

1.16 **mano**, kad ES veiksmų planas **turi** paskatinti į šį sektorių įtraukti daugelį miškų ūkio specialistų, kurie gali geriau plėtoti miškotvarką. Specialistų įtraukimas taip pat padės organizuoti ir paremti miškų ūkį bei pagreitinti savininkų ir dalyvių susivienijimą. ES veiksmų plane taip pat būtina numatyti programas ir iniciatyvas, siekiant miškų ūkio srityje dirbančių asmenų tinkamo profesinio parengimo ir kvalifikacijos kėlimo;

1.17 **patvirtina**, jog tvariam miškų ūkiui, miškų ir aplinkosaugos teisės aktams bei programų sudarymui ir įgyvendinimui regionuose reikalinga teisinga informacija ir profesinio parengimo priemonės, kad gyventojai siektų minėtų tikslų, bendradarbiautų juos įgyvendinant ir būtų skatinama socialinė bei kultūrinė vietos gyventojų pažanga;

1.18 **remia** šiuo metu vykdomas FLEGT iniciatyvas (t.y., ES veiksmų planą dėl miškų įstatymo įgyvendinimo užtikrinimo, valdymo ir prekybos), skirtas kovoti su neteisėtu miško kirtimu ir užtikrinti tarptautinių susitarimų laikymąsi, reikalauja ir toliau jas tęsti ir pageidauja, kad šios iniciatyvos būtų visiškai įgyvendintos teisės aktų lygiu;

1.19 **ragina** ES institucijas rodyti iniciatyvą, apsaugančią Europos gamintojus nuo pernelyg didelės konkurencijos dėl produktų iš regionų, kuriuose neužtikrinama darbuotojų bei vietos gyventojų apsauga ir jie dažnai patiria didelį išnaudojimą;

1.20 **patvirtina** savo pritarimą ES aplinkos politikai, susijusiai su miškais, ir pritaria saugomų Europos regionų išplėtimui bei iniciatyvoms, padedančioms apsaugoti biologinę įvairovę ir kovoti su rūšių išnykimu;

1.21 su pasitenkinimu **atkreipia dėmesį** į tai, kad aplinkos politika tapo visos Europos visuomenės vertybe, o Bendrijos priemonės padėjo pasiekti šių teigiamų rezultatų;

1.22 **pabrėžia**, kad ES veiksmų planas turi skatinti miškų pertvarkymą, siekiant sustiprinti įvairias jų funkcijas, apsaugoti biologinę miškų įvairovę, išsaugoti savitus kraštovaizdžius ir, visų pirma, apsaugoti vandens išteklius ir pagerinti oro kokybę. Bet kuriuo atveju tvariame miškų ūkyje būtina įgyvendinti Rio de Žaneire nustatytus principus, kartu su strateginėmis gairėmis dėl miškų plotų ir viso ūkio prisitaikymo prie klimato kaitos;

1.23 **yra susirūpinęs** dėl žalos aplinkai, kurią gali sukelti miškininkystės darbai ir pagalbinė veikla, atliekama tose vietovėse, kur aplinka lengvai pažeidžiama. Speciali apsauga ypač reikalinga aukštumose esantiems durpynams.

1.24 **mano**, kad ES veiksmų planas **turi** apimti mokslinių ir technologinių tyrimų iniciatyvas, ypač šiose srityse:

- novatoriškas medienos panaudojimas, visų pirma, statyboje; ir kitose medžiagose iš medienos;
- inovatyvūs miškų ūkio prietaisai ir technologijos;
- miškų ūkis, orientuotas į įvairias miško funkcijas;

1.25 **mano**, kad visų pirma skubiai reikia atsižvelgti į šiuos mokslinių tyrimų aspektus: apželdinimą, miškų atkūrimą ir miškų ūkį, kuriam būdingas trumpalaikis ir ilgalaikis anglies dvideginio sekvestracijos skatinimas. Septintojoje pamatinėje programoje būtina atitinkamai atsižvelgti į šias mokslinių tyrimų gaires, taip pat reikia atkreipti dėmesį į skirtingas įvairių Europos regionų aplinkos sąlygas ir klimatą;

1.26 **pasitiki tuo, kad** ES veiksmų plane yra numatytos suplanuotos ir tvarios iniciatyvos Europos lygiu, kad būtų pagerintas visuomenės supratimas apie įvairius miškų aspektus ir pranašumą ES; taip pat visų pirma būtina numatyti ne tik plačiajai visuomenei, bet ir konkrečiai jaunimui skirtas informavimo priemones bei programas, į kurias įtrauktas apsilankymas saugomose teritorijose, miškų ūkio įmonėse ir medžio apdirbimo įmonėse.

1.27 primena būtinybę įtraukti į veiksmų planą tikslias gaires miškams apsaugoti nuo gaisrų, užteršimo, biotinių medžiagų ir pabrėžti miškų apsaugos nuo nuošliaužų, lavinų ir užtvindymo funkciją;

1.28 **mano**, kad valstybės narės turi veiksmingą mokesčių priemonę atitinkamiems miškininkystės politikos pasiūlymams ir gairėms, ypač susijusiems su asociacijų kūrimu ar turintiems socialinės ar aplinkos svarbos, rengti ir skatinti.

2. Regionų komiteto rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

2.1 **Komitetas siūlo** ištirti visas galimybes, kad ES miškininkystės strategijai būtų suteiktas teisinis pagrindas, kadangi šiuo metu visa ši sritis tapo pasaulinės svarbos;

2.2 **reikalauja**, kad visos ES institucijos stengtųsi skubiai įgyvendinti Komisijos pasiūlymą, jeigu jis nekeičiamas, ir siekti, kad būsimajame ES veiksmų plane būtų numatyti ne tik valstybėms narėms skirti nurodymai, bet ir aiškiai apibrėžta atsakomybė bei jo įgyvendinimui skirtos priemonės;

2.3 **mano**, kad ES veiksmų planas turi būti patvirtintas žinant, jog nacionaliniai miškininkystės planai pateikti laiku ir pagrįsti ES veiksmų plano duomenimis;

2.4 **siūlo** įtraukti į ES veiksmų planą pasiūlymus, susijusius su įvairių miškininkystės sudedamųjų dalių skatinimu; jose taip pat reikėtų numatyti materialinius stimulus, skatinančius tinkamai tvarkyti miškininkystę, išsaugoti nedidelę ekonominę naudą teikiančius arba neduodančius jokios ekonominės naudos miškus, steigti miško savininkų ir nuomotojų asociacijas, pakviečiant į jas miškininkystės specialistus, taip pat atlikti darbus, siūlyti iniciatyvas ir teikti paslaugas socialinėje, aplinkos ir miškininkystės apsaugos srityje, kurios įtrauktos į regionų arba vietos institucijų programas;

2.5 **ragina** kuo aktyviau dalyvauti rengiant naują tarptautinį susitarimą dėl miškų, kad būtų galima pasiekti visame pasaulyje iš tiesų įgyvendinamų susitarimų; toks susitarimas turėtų būti visame pasaulyje galiojantis tvarios miškininkystės vystymo mechanizmas, padedantis įgyvendinti 2005 metų balandžio 26 d. Tarybos išvadas;

2.6 **dar kartą rekomenduoja** teikti aukščiausią prioritetą miškininkystės ir medžio apdirbimo pramonės santykiams, prekybai įvairiomis europinės medienos rūšimis bei visos miškininkystės rėmimui, o Komisijos skyriai privalėtų pasirūpinti kuo geriau tai koordinuoti;

2.7 **reikalauja** pagerinti ir plėtoti iš miškininkystės veiklos gaunamos atsinaujinančios energijos panaudojimą bei geriau nei lig šiol jį integruoti į teminę Komisijos strategiją dėl atsinaujinančios energijos, kad miškininkystės sektoriaus dalyviams būtų suteikta konkrečių privalomų;

2.8 **mano, jog yra būtina** ES veiksmų plane gvildinti ekologinių, turizmo, kultūrinių ir socialinių paslaugų temą miškų kontekste, pirmiausia iškeliant jų reikšmę ir pasiūlant ekonominio vertinimo bendrą metodiką, siekiant paskatinti miškų savininkus ir valdytojus savanoriškai teikti šias paslaugas rinkoje; Kai tokios rinkos nėra, plane turi būti pasiūlytas metodas ir priemonės, kurios leistų savininkui arba nuosavybės valdytojui gauti pajamas iš aplinkosauginės naudos;

2.9 **reikalauja**, kad ES veiksmų plane būtų numatyta, kad institucijų finansuojamas priemonės galėtų įgyvendinti miškų savininkų ir medienos gamintojų organizacijos, jei jos to pageidauja ir sugeba tą padaryti;

2.10 **laiko privalomu**, kad ES veiksmų plane būtų numatyti valstybėms narėms ir kitoms institucijoms naudingi pagrindiniai elementai, kad būtų galima pakeisti šiuo metu galiojančias taisykles; kadangi kai kurie šių taisyklių aspektai tikrai kliudo įgyvendinti Bendrijos tikslus; būtina numatyti priemones, padedančias supaprastinti visų lygių administravimo procedūras;

2.11 **pritaria** Komisijos pasiūlymui iš naujo nustatyti Miškų nuolatinio komiteto veiklos gaires, kad jis galėtų dalyvauti rengiant ir įgyvendinant ES veiksmų planą ir palaikyti veiksmingus ryšius su valstybėmis narėmis;

2.12 **mano, jog būtina** Komisijoje sustiprinti miškininkystę struktūriniu ir personalo požiūriu tiek, kad būtų galima veiksmingai įgyvendinti ES veiksmų planą;

2.13 **siūlo**, kad Komisija ir valstybės narės įsteigtų miškininkystės mokslinį techninį forumą, kuriame dalyvautų universitetų, mokslinių tyrimų centrų ir specialistų asociacijų atstovai, kurių uždavinys — kaupti ir turtinti bendras žinias apie esamą padėtį, įvairių ES miškų tipus ir problemas, taip pat teikti mokslinių techninių tyrimų iniciatyvas ir programas; tokio forumo veiklą turėtų koordinuoti ir finansuoti Komisija;

2.14 **reikalauja** atsižvelgiant į tai, jog miškininkystės politika turi strateginę reikšmę vietos gyventojų ateičiai, kad ES veiksmų plano pasiūlymas būtų pateiktas Regionų komitetui siekiant gauti jo nuomonę; kadangi daugelyje valstybių narių miškininkystė yra vietos ir regionų valdžios institucijų kompetencijos sritis;

2005 m. lapkričio 17 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Peter STRAUB

Regionų komiteto nuomonė dėl Vietos ir regionų valdžios institucijų įnašo kovojant su klimato kaita

(2006/C 115/20)

REGIONŲ KOMITETAS

atsižvelgdamas į Europos Sąjungai pirmininkaujančios JK 2005 m. birželio 30 d. prašymą parengti pranešimą dėl „Vietos ir regionų valdžios institucijų įnašo kovojant su klimato kaita“, remiantis Europos bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio 1 dalimi;

atsižvelgdamas į Pirmininko 2005 m. liepos 25 d. sprendimą pavesti Tvarios plėtros komisijai parengti pranešimą šiuo klausimu;

atsižvelgdamas į 2005 m. kovo 22 ir 23 d. Tarybos ir 2005 m. kovo 7 d. Aplinkos tarybos išvadas;

atsižvelgdamas į savo 2000 m. rugsėjo 21 d. nuomonę dėl Žaliosios knygos dėl *Šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų prekiuojant Europos Sąjungoje* ir Komisijos komunikatą Tarybai ir Europos Parlamentui dėl ES politikos ir priemonių sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas: *Europos klimato kaitos programos link* (EKKP) COM(2000) 87 final, COM(2000) 88 final, CdR 189/2000 fin (1);

atsižvelgdamas į 2005 m. birželio 28 d. Tvarios plėtros komisijos priimtą nuomonės projektą (CdR 65/2005 rev.1) dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui: *Kaip užkirsti kelią pasaulio klimato kaitai* (COM(2005) 35 final);

atsižvelgdamas į Tvarios plėtros komisijos nuomonės projektą (CdR 215/2005 rev. 1), priimtą 2005 m. spalio 6 d. (Pranešėjas: Tarybos narys Ken Bodfish, Brighton ir Hove tarybos pirmininkas (UK/ESP);

Kadangi:

1. klimatas kinta. Mokslininkai visuotinai pripažįsta, kad iki 2100 m. galime tikėtis pasaulinės temperatūros pakilimo nuo 1,4 iki 5,8 °C;
2. 1996 m. ES Ministrų Taryba pareiškė, kad ji „mano, jog vidutinė pasaulinė temperatūra neturėtų būti daugiau nei dviem laipsniais aukštesnė už priešindustrinio laikotarpio temperatūrą“;
3. visame pasaulyje ir visų pirma vietos lygiu klimato kaitos poveikis bus jaučiamas dėl: sumažėjusios augalininkystės; potvynių; miškų gaisrų; dirvožemio žalojimo ir erozijos; vandens naudojimo apribojimų; žalos kelių ir geležinkelių infrastruktūrai; biologinės įvairovės sumažėjimo; nutrukstančio energijos tiekimo; sumažėjusių iškastinio kuro atsargų; struktūrinės žalos ir nuosėdų; karščio salų (?) ir oro kokybės problemų;
4. ekstremalios oro sąlygos, pvz., potvyniai, jau daro didelę įtaką Europos ekonomikai ir, kartu su toliau prognozuojama klimato kaita, gali pasirodyti esančios katastrofiškos;
5. pripažįstama, kad klimato kaitos prevencija iš tiesų yra rezultatyvi, bet taip pat svarbu, kad reikės sušvelninti jau dabar atsirandantį klimato kaitos poveikį ir prie jo prisitaikyti;
6. vietos ir regionų valdžios institucijos atlieka svarbų vaidmenį, stebėdamos ir vertindamos klimato kaitą ir pranešdamos vietos ir regioninėms bendruomenėms apie galimą jos poveikį bei plėtodamos strategijas klimato kaitos poveikiui sušvelninti, prie jo prisitaikyti ir skatinti tvarų energijos naudojimą;

62-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. lapkričio 16-17 d. (lapkričio 17 d. posėdis), vieningai priėmė šią nuomonę.

(1) OL C 22, 2001 1 24, p. 30.

(2) Karštomis dienomis miestų vietovėse gali būti apie 4 °C karščiau nei aplinkinėse vietovėse. Silpnas vėjas ir maža debesų danga miestuose esančiuose, dideliuose, sujungtuose urbanistiniuose ir priemiesčių plotuose sukelia „karščio salos“ efektą.

1. Regionų komiteto nuomonė

REGIONŲ KOMITETAS

Išvada

1.1 **sveikina** iki šiol Europos Komisijos ir Ministrų Tarybos pirmavimą, parodytą klimato kaitos klausimais ir ragina toliau laikytis šio įsipareigojimo, vykdamas būsimąją klimato kaitos politiką po 2012 m. ir vėliau;

1.2 **vertina** 2005 m. kovo mėn. Ministrų Tarybos priimtą įsipareigojimą sutariant paremti emisijų mažinimo planines užduotis ir ragina ES daugiau dėmesio skirti pasauliniam atsakui į klimato kaitą užtikrinant, kad šis įsipareigojimas būtų vykdomas ir kitose šalyse;

1.3 **pabrėžia**, kad vietos ir regionų valdžios institucijos atlieka lemiamą ir būtiną vaidmenį klimato saugumo srityje. Vietos ir regioninė valdžia yra atsakinga ir už gerovės skatinimą rajone, bei už svarbiausių paslaugų teikimą, ir už įtaką žmonių gyvenimo ir darbo kokybei, vykdomąsias galias, praktinę patirtį ir demokratinę teisėtumą. Vietos ir regioninė valdžia, naudodama tvarią energiją, gali padėti stabilizuoti klimatą efektyviau nei jokia kita organizacija;

1.4 **mano**, kad svarbų vaidmenį, kurį gali atlikti vietos ir regionų valdžios institucijos, sprendžiamos su klimato kaita susijusias problemas, reikėtų pripažinti visapusiškiau. Jos turi būti pakankamai aprūpinamos ištekliais, kad atliktų nurodytą užduotį;

1.5 **pabrėžia**, kad tie žmonės, kuriuos labiausiai paveikia klimato kaita, dažnai yra patys vargingiausi tiek ir ES, tiek ir už jos ribų, ir, kad jų galimybės prisitaikyti prie klimato kaitos poveikio dažnai yra ribotos. Susiduriant su klimato kaita daugiau dėmesio reikia skirti su kuro trūkumu susijusioms problemoms spręsti ir energijos vartojimo produktyvumui didinti bei suteikti bendruomenėms galimybę greičiau atsigaivinti būsimą poveikio akivaizdoje;

1.6 **mano**, kad energijos hierarchija turi tapti pagrindiniu kiekvienos politikos elementu:

- a) mažinti energijos poreikį,
- b) efektyviau naudoti energiją,

c) naudoti atsinaujinančią energiją,

d) nuolatos naudojant iškastinių kurą tai daryti švariai ir efektyviai;

1.7 **pažymi**, kad regioniniu ir vietos lygiu sprendžiant su klimato kaita susijusias problemas dažnai gaunama daug naudos, įskaitant regiono ekonomikos konkurencingumo pagerėjimą,

2. Klimato kaita kaip galimybė, o ne vien tik grėsmė

2.1 **pabrėžia**, kad klimato kaita kelia tiesioginę grėsmę Europos saugumui, nes saugumo užtikrinimas, iškastiniam kurui nykstant, tampa vis trapesnis ir kintanti orų dinamika sukelia neigiamą poveikį. Visa Europa susidurs su didėjančiomis išlaidomis draudimui, daugeliu atvejų turtas nebebus draudžiamas;

2.2 **teigia**, kad klimato kaita kelia vieną iš didžiausių pavojų mūsų gyvenimo būdui, bet teikia ir dideles galimybes kurti tvaresnę, visaapimančią ir konkurencingą ateitį;

2.3 **mano**, kad vietos ir regioninės valdžios patirtis gali labai prisidėti prie būsimos ES klimato kaitos politikos. Šiuo tikslu toliau nurodoma nemažai trumpų socialinių tyrimų, kuriuose aptariamos kelios pagrindinės, su klimato kaita susijusios veiklos sritys, ir pateikiamos rekomendacijos ateičiai;

3. Vietos ir regioninės veiklos pavyzdžiai ⁽³⁾

3.1 Kompetencijos skatinimas ir keitimasis praktika

Partnerystės, skirtos kompetencijai skatinti, gali stiprinti ir koordinuoti vietos ir regionų klimato kaitos strategijų kūrimą, skleisti žinias ir skatinti keistis gera praktika. Vietos ir regionų valdžios institucijų partnerystės patirtis davė reikšmingų rezultatų ir turėtų paveikti Europos ir nacionalinę politiką:

⁽³⁾ Šie pavyzdžiai buvo surinkti naudojantis tiesioginėmis žiniomis ir vietos valdžios tinklais ES mastu. Daugelis pavyzdžių yra iš JK dėl atitinkamų nacionalinės vietos valdžios asociacijų nacionalinių klimato kaitos projektų. Pranešėjas pripažįsta, kad ES mastu yra daug kitų pavyzdžių, ir kviečia skirti daugiau dėmesio ES tarptautiniu mastu remiamam keitimuisi jais skatinti.

Organizacija *Klimato žvaigždės apdovanojimai*, kurią įkūrė *Klimato aljansas*, teikia apdovanojimus už pavyzdinę veiklą, sprendžiant su klimato kaita susijusias problemas, ir dokumentais įteisina įgytą patirtį bei visoje Europoje pasiektus sėkmingus rezultatus. Ji ne tik teikia apdovanojimus už kompetenciją, bet ir skatina vietos ir regionų valdžios institucijų keitimąsi patirtimi. Nacionaliniai planai, pvz., **Beacon tarybos** tvarios energijos **planas (Anglija ir Velsas)**, taip pat sutelkia dėmesį į mainus ir ryšių problemas, su kuriomis susiduriama vietos lygiu;

3.2 Atsinaujinančios energijos skatinimas

Grėsmė klimato saugumui reiškia, kad reikės vis daugiau energijos gaminti vietos lygiu. Taip pagaminta energija dažnai yra efektyvesnė, nes ji perduodama trumpesniais atstumais. Vietos ir regioninei valdžiai priklauso didesnių atsinaujinančios energijos pajėgumų vystymas. Atlikdama savo vaidmenį planuojant ir organizuojant pirkimus ji yra pagrindinė vietos energijos pajėgumų ir vartojimo valdytoja. Vietinės atsinaujinančios energijos plėtra yra gyvybiškai svarbi formuojant lokalius įgūdžius ir technologinę bazę. Bet aukšto lygio išpareigojimai ES viduje neatitinka vietos lygiu priimtų išpareigojimų. Padėtis turi pasikeisti, jei norime sukurti įgūdžius ir technologiją konkurencingai ateičiai, kai anglies suvartojimas būtų nedidelis.

Malmės miestas (Švedija), pasinaudodamas Vietos aplinkosaugos iniciatyvų tarptautinės tarybos programa „Miestai už klimato apsaugą“, pastatė naują 1 000 namų miesto rajoną, kuriam tiekama 100 proc. atsinaujinanti energija. Energijos tiekimas grindžiamas vietiniais saulės, vėjo ir vandens išteklių kartu su energija, gaunama iš rajono atliekų ir nutekamųjų vandenų. Siekiant užtikrinti kad miestas nustatytų energijos vartojimo dinamiką ir atitinkamai planuotų atsinaujinančius pajėgumus, namuose įrengti individualūs elektros skaitikliai;

3.3 Anglies dvideginio emisijų matavimas ir mažinimas vietos lygiu

Vietos ir regionų valdžios institucijos atlieka svarbų vaidmenį skaičiuodamos ir valdydamos energijos vartojimą bei anglies dvideginio emisijas vietos bendruomenėje, įskaitant energijos vartojimą namų ūkyje ir versle. Norint pasiekti šio tikslo, daugiau dėmesio reikia skirti priemonių, leidžiančių įvertinti anglies poveikį kūrimui ir patikrinamus duomenis apie energijos vartojimą padaryti labiau prieinamais.

Europos mastu vykstanti „DISPLAY“ kampanija padeda vietos valdžios institucijoms apskaičiuoti energijos suvartojimą ir jų municipaliniuose pastatuose, naudojantis specializuota

programine įranga. Tai jas taip pat skatina vartotojams patogiu būdu skelbti duomenis apie energijos suvartojimą visuomeniniuose pastatuose, siekiant didinti informuotumą apie energijos vartojimo efektyvumą.

3.4 Su klimato kaita susijusių problemų sprendimas — išsamus socialinės, aplinkosaugos ir ekonominės naudos spektras

Prisitaikius prie mažo energijos vartojimo ir gamybos, pagerės vietos piliečių gyvenimo kokybė, nes sumažės jiems kylantys pavojai, o saugumas gatvėse didės, skatinant tvaresnį mobilumą bei bus kuriama daugiau namų, kurie yra patogūs nepriklausomai nuo oro sąlygų. Visų šių teigiamų poslinkių bus siekiama vietos ir regioninės valdžios darbu, skatinant vietinę veiklą ir kuriant labiau lokalizuotas rinkas bei geresnį išteklių valdymą bendruomenėje:

Brighton ir Hove taryba (Anglija) sukūrė Partnerystę vystant veiklą energetikos srityje, kuria siekiama sukurti patogesnę namų aplinką tiems, kurie patiria didžiausią riziką, įskaitant pagyvenusius žmones ir gyvenančius mažesniuose būstuose bei neseniai iš ligoninės išrašytus žmones. Iki 2005 m., per vos dvejus partnerystės metus, buvo pagerinta 361 privataus sektoriaus namų ūkio namų aplinka ir per metus buvo sutaupyta 128 tonos CO₂. Sklandžios subsidijų suteikimo procedūros ir taupi Partnerystės konkursų skelbimo praktika padėjo Partnerystei per trumpą laiką suteikti daug naudos bendruomenei.

Dirbdamas su Škotijos Midlothian vietos valdžia, **Herlen miestas (Nyderlandai)** kuria mikrorajonų šildymo sistemą, kuri vietiniams pastatams šildyti naudoja karštą vandenį iš apleistų anglies kasyklų. Ši technologija derinama su didžiuliu saulės energijos naudojimo augimu, įskaitant ir tokios energijos naudojimą municipaliniuose pastatuose, siekiant užtikrinti naujovių ir informuotumo apie atsinaujinančią energiją augimą visame mieste ir kaimyninėse Vokietijos bendruomenėse;

3.5 Vietinės veiklos skatinimas įvairiose politikos srityse

Siekiant užtikrinti, kad galėtume kovoti su neprognozuojamomis, kintančiomis ir potencialiai ekstremaliomis oro sąlygomis, reikia pritaikyti egzistuojančius pastatus, gyvenvietes, pragyvenimo šaltinius ir gyvenimo būdą. Bendruomenėms tai pasiekti padės paprastos, tvirtos ir trumpos tiekimo linijos. Atsparumą klimato kaitai galima padidinti užtikrinant, kad pagrindinius poreikius, pvz., maisto, šilumos, šviesos, bus galima patenkinti ir tokius patogumus kaip apsipirkimas bus galima suteikti kuo lokaliau:

Bristolio miesto taryba (Anglija) 20 regiono mokyklų rengia bandomąjį „Maisto gyvenimui“ projektą — pirkti neapdorotą, šviežią, sezoninį sveiką maistą mokykliniams pietums — savi-valdybė dirba pagal partnerystę su Pirminės sveikatos priežiūros fondu (*Primary Healthcare Trust*) ir Žemės asociacija (*Soil Association*);

3.6 Darbo vietų kūrimo skatinimas

Klimato kaita ir tvarios energetikos strategijos suteikia progą imtis spręsti pagrindines problemas, kurios kelia grėsmę mūsų bendruomenėms, ir sukurti stiprią kompetencijos ir įgūdžių bazę ateičiai. Vietos bendruomenės, vietos ir regioninės valdžios, švietimo ir sveikatos priežiūros sektoriaus ir, svarbiausia, privačių įmonių partnerystės suteiks didesnę bendro tikslo jausmą ir skatins požiūrį, kad, norint sutaupyti, reikia investuoti:

Niuarko ir Šervudo apygardos taryba (Anglija) beveik pašalino kuro trūkumą tarp valstybės sektoriaus būstų gyventojų. 1984 m. tik 6 proc. būstų galėjo apsirūpinti prieinama šiluma — dabar gali 98,4 proc., nes buvo investuota į energijos efektyvumą. Gerinimo programomis kasmet, vietos lygiu, buvo sukurta 30 darbo vietų aštuoniolikai metų. Bendrosios išlaidos 1988–2008 m. laikotarpiu 7 500 namų ūkių sudarys maždaug 24 milijonus eurų (16 milijonų svarų). Taryba nustatė, kad suteikta nauda atsiperko per ketverius metus;

3.7 Vietos bendruomenės sveikatos stiprinimas ir gerovės didinimas

Europoje kuro trūkumas paveikia daug namų ūkių, ir tai kelia didelį pavojų sveikatai. Panašiai pernelyg didelis karštis pastarosiomis vasaromis jau sukėlė daugiau mirčių nuo perkaitimo nei vidutiniškai. Vietos ir regionų valdžios institucijos gali panaudoti savo būstų išteklius, statybos ir planavimo teisės aktus, efektyvesnę šildymą ir kitas priemones, siekiant užtikrinti, kad namai būtų patogesni ir atsparesni išorinėms oro sąlygoms ir kad bendra anglies dvideginio emisija būtų sumažinta dėl geresnės ventiliacijos ir pagerėjusio energijos efektyvumo:

Carrick apygardos taryba (Anglija) kartu su nuomininkų asociacijomis ir kitais Beacon bendruomenės atgaivinimo partnerystės nariais pagerino energijos efektyvumą Beacon būstų ūkyje Falmouth, kadaise viename iš skurdžiausių Kornvalio rajonų. Rezultatai tokie: 900 namų ūkių buvo pagerintas energijos efektyvumas; pirmaisiais metais 300 namų ūkių buvo įrengtas centrinis šildymas ir izoliacijos priemonės, iš viso buvo sutaupyta išlaidų kurui už 274 000 eurų. Atgaivinimo partnerystė mano, kad namų ūkių patobulinimai lėmė daugelį kitų

pokyčių: pagerėjo gyventojų sveikata, 50 proc. sumažėjo sergančiųjų astma; vietinė mokykla praneša, kad 100 proc. pagerėjo standartinio mokyklinio patikrinimo berniukų rezultatai; labai sumažėjo nusikalstamumas, taip pat šeimosinio smurto atvejų ir vaikų, įtrauktų į „Vaikai pavojuje“ registrą; vandalizmas dar niekada nebuvo toks mažas; padidėjo užimtumas; daugiau žmonių nori persikelti į šį rajoną; itin pakilo bendruomenės dvasia.

Loweburgo (Nyderlandai) gyventojai skundėsi sveikata dėl drėgmės jų namuose, šildymo problemų ir sausrų. Groningeno miestas koordinuoja projektą kartu su Groningeno provincija, federaline agentūra, konsultantais ir dideliu banku, norėdamas atlikti būstų energetinį auditą ir suteikti mažai kainuojančias paskolas namų savininkams siekiant padėti jiems pagerinti klimatą savo namuose be papildomų išlaidų. Rezultatas buvo geresnė sveikata ir mažesnės sąskaitos už šildymą;

3.8 Elgsenos pokyčiai

Vietos ir regionų valdžios institucijos turi dirbti kartu su privačiu sektoriumi ir kitomis institucijomis dirbančiomis kitose valstybinio sektoriaus srityse ir sukurti partnerystes, padedančias įgyvendinti mažo energijos vartojimo viziją. Šios užduoties jau ėmėsi Anglija ir Velsas, kur nacionalinė Vietos valdžios asociacija išplėtojo „Anytown 2025“ viziją, pagal kurią naudojant jau esamą technologiją būtų galima sukurti tvaresnę bendruomenę. Šioje tvarioje ateityje bus naudojamos elektrinės transporto priemonės, bus daugiau žalios erdvės, elektra ir šiluma bus gaminamos kartu, o gatvės bus suplanuotos skatinant nenaudoti automobilių, ir tam nereikės kurti jokių naujų technologijų. Tokia vizija turi tapti politikai būdingu bruožu, pvz., būsimajai Teminei miestų aplinkos strategijai, siekiant padėti vietos ir regionų valdžios institucijoms priimti sprendimus dėl tvaresnės ateities, naudojant egzistuojančią technologiją ir praktinę patirtį.

Londono meras pirmą kartą Europoje 2002 m. vasario mėn. įvedė kasdieninį transporto grūščių mokestį. Dėl šio plano buvo sėkmingai 30 proc. sumažintos transporto grūstys ir mokamoje zonoje anglies dvideginio emisijos dabar yra 20 proc. mažesnės už 2002 m. lygį. Keliuose sumažėjus automobilių skaičiui, padidėjo viešojo transporto priemonių keliavimo greitis ir vis daugiau londoniečių renkasi važiuoti į darbą dviračiu. Papildomos pajamos leido pagerinti viešąjį transportą Londone. Kitos Londono mero iniciatyvos, skirtos su klimato kaita susijusioms problemoms spręsti, apima naujos Londono klimato

pokyčių agentūros įsteigimą. Bendradarbiaudama su privataus sektoriaus įmonėmis, agentūra visame Londone įvykdys energetinius, su mažomis ir nulinėmis anglies dvideginio emisijomis susijusius, projektus, naudojantis pačiomis švaresniais technologijomis ir suteikiant naujas ekonomikos plėtros galimybes. Meras taip pat planuoja įkurti Nedidelių emisijų zoną, nuo 2008 m. uždrausdamas labiausiai teršiantiems sunkvežimiams, turistiniams ir miesto autobusams bei taksi važinėti Didžiojo Londono gatvėmis;

Italijoje daugiau nei 350 vietos valdžios institucijų (nuo savivaldybių iki provincijų administracijų) priėmė ir įgyvendino *Vietos darbotvarkes* 21 bei 1999 m. įsteigė asociaciją, skirtą integruotų vietos planų vykdymo metodui ir rezultatams skleisti ir platinti. Pasirinkęs pradinių rodiklių grupę, kiekvienas miestas parengė CO₂ emisijų mažinimo strategiją, sumažindamas energijos sąnaudas ir ugdydamas įvairių visuomenės kategorijų ir tikslinių grupių, įskaitant ir mokinių, sąmoningumą šiuo klausimu, skatindamas bendrą aplinkos apsaugos kultūrą ir rengdamas renginius bei informavimo kampanijas apie veiksmus trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu.

3.9 Energetinės paslaugos, o ne pati energija

Visuomenė turi būti skatinama pripažinti, kad žmonės nenori naudoti pačios energijos, bet nori energijos teikiamų paslaugų ir naudos, pvz., šilumos, šviesos ir privataus transporto. Kai kurią su energija susijusią naudą galima sukurti ir be pačios energijos, projektuojant pastatus taip, kad jie būtų šildomi saulės, ir suteikiant žmonėms galimybę pasinaudoti reikiamomis paslaugomis nenaudojant automobilių:

„Energinis valdymas pagal sutartį“ principas turėtų būti labiau išvystytas visoje ES siekiant užtikrinti, kad visos bendruomenės galėtų pasinaudoti sutaupyta energija, kurią gali pasiūlyti energetinės paslaugas teikiančios kompanijos (ESCO). Klientai vartodami ESCO teikiamą energiją gauna naudą, nes jie turi modernizuotą energetikos sistemą, o jos valdyti ar į ją investuoti nereikia. ESCO veikia ne tik kaip energijos tiekėjai, bet ir teikia kitas energetines paslaugas, pvz., energijos efektyvumo priemones. Vietos valdžios institucijos atlieka būtiną vaidmenį kaip patikimos energetinių projektų tarpininkės besirūpindamos, kad būtų įrengtos energijos efektyvumą didinančios priemonės, ir teikia dotacijas, skirtas energijos efektyvumui pagerinti municipaliniuose būstuose. Vietos valdžios institucijos turi idealią galimybę padidinti galimą energijos sutaupymą įkurdamos ESCO arba skatindamos energetikos kompanijas pačioms prisijungti prie ESCO ir įrengti priemonių paketus namų savininkams bei atgauti išlaidas, patirtas dėl energijos sutaupymo. Gyvybiškai svarbu, kad vietos ar regionų valdžios institucijos dalyvautų ir užtikrintų, kad visi namų ūkių ir verslo rinkos dalyviai galėtų pasinaudoti energijos taupymo galimybėmis;

3.10 Efektyvesnis energijos vartojimas

ES turi susitelkti ir siekti išgauti daugiau naudą iš mūsų vartojamos energijos vieneto naudojant efektyvesnes priemones, kartu gaminančias šilumą ir elektrą, bei izoliuojant pastatus, kad jie išlaikytų šilumą:

1990 m. **Leicesterio miesto taryba (Anglija)** numatė tikslą iki 2025 m. energijos vartojimą ir CO₂ emisijas sumažinti 50 procentų. Daugiausia dėmesio buvo skiriama mieste suvartojamai energijai stebėti ir kontroliuoti pažangiais skaitikliais, kas 30 minučių pateikiančiais tarybai duomenis iš viso miesto. Taryba taip pat sukūrė Energetikos centrą, teikiantį visapusiškas energetikos paslaugas visoms bendruomenės dalims, įskaitant produktyvių ir atnaujinamų energetikos priemonių pardavimą. Energetikos centras buvo mažai anglies dvideginio išmetančių technologijų vystymo pradininkas, populiarindamas šias technologijas ir tarpininkaudamas tarp vartotojų ir rangovų. Vietos verslininkai buvo mokomi įrengti mažai anglies dvideginio išmetančias technologijas.

3.11 Atsinaujinančios energijos pirkimas, kai tik įmanoma

Vietos ir regionų valdžios institucijos yra atsakingos už 16 proc. viso Europos BVP. Daugelis valdžios institucijų dabar iš dalies arba visiškai vartoja kokiu nors pavidalu atsinaujinančią energiją ir paverčia tai sąlyga statant naujus pastatus:

Londono Lewishamo rajonas patvirtino žaliosios energijos pirkimo politiką jau 1999 m. Iki 2000 m. lapkričio mėn. buvo išsigyjama 100 proc. atsinaujinančios elektros energijos, ir jis tapo trečiuoju pagal dydį žaliosios energijos pirkėju Vakarų Europoje. Kadangi žaliosios elektros energijos tiekimas nebuvo pakankamai stabilus, kai 2004 m. buvo paskelbtas antrasis konkursas, tik 80 proc. elektros energijos buvo atsinaujinanti. Lewishamo tikslas buvo padėti sukurti atsinaujinančios elektros energijos rinką, ir daugelis vietos valdžios institucijų ir valstybinio sektoriaus įstaigų dabar seka jo pavyzdžiu;

3.12 Klimato kaitos ir atsparumo jai integracija

ES, nacionalinė, regioninė ir vietos politika turi apimti atsparumą klimatui, siekiant užtikrinti, kad joje būtų nuosekliai atsižvelgiama į klimato saugumui iškylančią grėsmę. To galima pasiekti naudojant Kontrolinius poveikio vertinimus, taip pat darant spaudimą nacionalinėms vyriausybėms, kad jos apsvaistytų ir išplėtotų mokestines paskatas tvariau naudoti energiją:

Middlesborough savivaldybės taryba (Anglija) sukūrė vertinimo procedūrą, skirtą nustatyti klimato kaitos poveikį daugieliui tarybos teikiamų paslaugų. Klimato kaitos poveikio vertinimo modulis, sukurtas bendradarbiaujant su NVO, leido visoms tarybos tarnyboms įvertinti galimą kintančių oro sąlygų poveikį jų teikiamoms paslaugoms. Rezultatai parodė, kad iš 16 paslaugų sričių, kurių įvertinimas buvo atliktas, buvo aptikti šie paslaugų teikimo pokyčiai: potvynių atveju daugiau išteklių

reikia skirti greitkelių tarnyboms; aplink municipalinius pastatus reikia įrengti skydus siekiant išvengti perkaitimo ir pernelyg ryškaus spindėjimo; atsižvelgiant į papildomus karščio antplūdžius, kurių tikriausiai bus per būsimus 20 metų, reikia atnaujinti bituminę kelių dangą;

3.13 Bendruomenės aktyvumas dėl klimato kaitos

Klimato saugumo problemos apimtis rodo, kad prisitaikymas prie klimato kaitos ir jos sušvelninimas bus realiai jaučiami tik tada, kai to bus imtasi visose visuomenės srityse pradedant vietos ir regionine valdžia, baigiant vartotojais ir verslovėmis. Siekiant užtikrinti, kad galėsime išgauti kuo geresnę gyvenimo kokybę, kurią gali visapusiškai suteikti su klimato kaita susijusių problemų sprendimas, reikės viso priemonių paketo. Daugelis čia aprašomų klimato kaitos problemų sprendimų bus veiksmingi tik kaip integruoto priemonių paketo dalis. Pavyzdžiui, retesnis privačių automobilių naudojimas daugumai žmonių bus priimtinas tik tada, kai bus aukštos kokybės vietinė infrastruktūra ir geras, tvarus viešasis transportas. Rečiau naudojant privačius automobilius sumažės eismas, ir galės laisviau judėti prekės ir paslaugos, pagerės viešojo transporto srautas, kaip parodė grūščių mokesčio zonos centriniame Londone patirtis. Tai suteiks daugiau patrauklumo kitoms darnaus mobilumo formoms, pvz., važiavimui dviračiu. Norint pasiekti, kad susidarytų toks veiksmingas teigiamų pokyčių ratas, reikia, kad į šį procesą būtų įtrauktos visos visuomenės sritys:

Londono Islingtono rajonas sukūrė „Energijos ambasadorių“, kurie yra išmokyti produktyviai vartoti energiją ir įtraukti bendruomenę, sistemą. Jie lankosi pas vietos gyventojus, MVĮ ir mokyklose sklaidami informaciją apie energijos vartojimą rajone ir jo sumažinimo metodus kontroliuojant pastatų energetinę būklę.

4. Regionų komiteto rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

4.1 **ragina** Komisiją pripažinti, kad klimato kaitos problema turi būti sprendžiama derinant įvairias priemones, bendradarbiaujant visoms valdžios grandims, palaikant partnerystę su privačiu sektoriumi, sveikatos priežiūros, bendruomenės ir švietimo grupėmis ir su produktyvios energetinės paslaugas teikiančiomis organizacijomis;

4.2 **ragina** Komisiją pripažinti unikalų vietos ir regioninės valdžios vaidmenį ir suteikti pakankamai išteklių demonstracijoms ir sklaidos projektams ir aiškiai parodyti šį vaidmenį

politiniuose dokumentuose, pvz., būsimoje Baltojoje knygoje dėl energijos efektyvumo;

4.3 **prašo, kad** ES iki 2050 m., išpareigotų sumažinti emisijas bent jau 60–80 proc. kaip susitarta 2005 m. kovo mėn. Europos Vadovų Taryboje, ir užtikrinti, kad toks pat ambicingas tikslas atsispindėtų ir tarptautiniuose forumuose įskaitant Jungtinių Tautų pagrindų konvenciją dėl klimato kaitos;

4.4 **džiaugiasi**, kad dabartinio pirmininkavimo ES ir G8 metu akcentuojama klimato kaita, ir kviečia pirmininkavimą ES perimsiančią valstybę išlaikyti šį akcentą;

4.5 **ragina** Komisiją ir nacionalines vyriausybes ir savo, ir Pasaulio prekybos organizacijos bei tarptautinių finansinių institucijų, pvz., Pasaulio banko, politiką priderinti prie su klimato kaita ir atsparumu jai susijusių problemų;

4.6 **ragina** Komisiją dėti pastangas pašalinti daugumą neefektyviai energiją vartojančių produktų padidinant minimalias leidžiamas energijos efektyvumo normas 10 ar 20 proc. kas kelerius metus visose kategorijose, kuriose geriausi ir blogiausi prietaisų suvartojamos energijos rodikliai labiausiai skiriasi;

4.7 **prašo** Komisijos pripažinti, kad suteikiant žymiai daugiau naujų būstų, kurių reikės norint patenkinti didėjančio gyventojų skaičiaus poreikius, ypač miestų vietovėse, atsiranda didelė galimybė sukurti daug aukštesnius privalomus energijos efektyvumo standartus pastatuose, negu numatyta 2002 m. Direktyvoje dėl energinio pastatų naudingumo. Nederėtų praleisti šios galimybės. Pastatų standartuose taip pat turėtų būti skiriamas didesnis dėmesys natūralių šėšėlių ir ventiliacijos naudojimo skatinimui, kad reikėtų mažiau kontroliuoti klimatą;

4.8 **remia** klimato kaitos integraciją į vandens išteklių planus ir valdymą;

4.9 **prašo** Komisijos glaudžiai bendradarbiauti su privačiu sektoriumi kuriant naujas draudimo formas, kuriomis pripažįstama klimato kaita ir į ją reaguojama;

4.10 **prašo** Komisijos užtikrinti, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų geresnę ir pastovesnę galimybę prieiti prie naujausių, skubiai pateikiamų, vietos mastu reikšmingų, informatyvių vartojimo duomenų iki žemiausio pašto indekso lygio, kartu apsaugant individualių vartotojų privatumą. Be šios informacijos vietos ir regionų valdžios institucijoms būtų neįmanoma iki galo valdyti poslinkių mažai anglies dvideginio išmetančios ekonomikos link;

4.11 **ragina** Komisiją apsvarstyti vietos klimato kaitos strategijų indėlių ir veiksmus, siekiant Lisabonos strategijos tikslų — darbo vietų, ekonomikos augimo ir konkurencingumo, ir stengiantis sukurti tvirtesnius ryšius tarp Lisabonos politikos darbotvarkės ir klimato kaitos politikos;

4.12 **ragina** Komisiją ir nacionalines vyriausybes sukurti bendrą komunikacijos kampaniją bendradarbiaujant su vietos ir regionų valdžios institucijomis, siekiant apibrėžti ir skleisti informaciją kokia neatidėliotina klimato kaitos padėtis bei pabrėžti, poreikį nedelsiant imtis veiksmų;

4.13 **kreipiasi** į Komisiją, kad ši remtųsi vietos ir regioniniu lygiu jau atliktu darbu kovojant su lyčių ir socialine nelygybe, kuriai įtaką daro klimato kaitos poveikis, ir užtikrintų, kad moterys neproporcingai nenukentėtų nuo klimato kaitos poveikio ⁽⁴⁾;

4.14 **remia** pasiūlymą naudoti pagrindinį regioninės politikos finansavimą tvariai plėtrai (ir klimato kaitai);

4.15 **ragina** Komisiją palaikyti tvirtus ryšius tarp būsimos Teminės miestų aplinkos strategijos ir Teminės oro kokybės strategijos siekiant užtikrinti tvirtą išipareigojimą spręsti su klimato kaita susijusias problemas visose politikos srityse;

4.16 **ragina** Ministrų Tarybą numatyti daugiau ir didesnių ilgalaikių su atsinaujinančia energija susijusių tikslų, kad priimanieji sprendimus vietos lygiu galėtų didinti vietinius atsinaujinančios energijos pajėgumus;

4.17 **ragina** Komisiją išipareigoti dirbti su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir jų europiniais tinklais, siekiant sukurti tvirtą mažų anglies dvideginio emisijų ateities viziją skirtingiems municipalitetų tipams ir geografiniams ypatumams, kuo geriau pasinaudojant esama technologija ir vystant reikiamus įgūdžius, taip siekiant realiai įgyvendinti mažų anglies dvideginio emisijų ateitį. Tai turi palengvinti Komisija, daugiau dėmesio skirdama keitimuisi praktika vietos ir regionų lygiu.

2005 m. lapkričio 17 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Peter STRAUB

⁽⁴⁾ Pagal neseniai *Klimato aljanso* atliktą tyrimą, www.klimabuendnis.org.

Regionų komiteto perspektyvinis pranešimas dėl Direktyvos dėl atliekų sąvartynų (1999/31/EB) įgyvendinimo regionų ir vietos lygmeniu

(2006/C 115/21)

REGIONŲ KOMITETAS

atsižvelgdamas į Europos Komisijos 2004 m. gruodžio 10 d. prašymą parengti perspektyvinį pranešimą dėl Direktyvos dėl atliekų sąvartynų (1999/31/EB) įgyvendinimo regionų ir vietos lygmeniu remiantis Europos bendrijos sutarties 265 straipsnio 1 dalimi;

atsižvelgdamas į Europos Komisijos ir Regionų komiteto 2001 m. rugsėjo mėn. Bendradarbiavimo protokolą, kuriuo Regionų komitetas skatinamas „parengti strateginius dokumentus, skirtus persvarstyti, Komisijos nuomone, svarbius klausimus; tokie“ perspektyviniai pranešimai „išsamiau nagrinėja sunkumus srityse, kuriose Regionų komitetas turi atitinkamus vietos informacijos šaltinius.“

atsižvelgdamas į savo Pirmininko 2005 m. sausio 20 d. sprendimą pavesti Tvarios plėtros komisijai parengti perspektyvinį pranešimą šiuo klausimu;

atsižvelgdamas į 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyvą 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų;

atsižvelgdamas į Komisijos pranešimą Tarybai ir Europos Parlamentui dėl nacionalinių strategijų, kaip sumažinti į sąvartynus gabenamų biologiškai skaidomų atliekų kiekį, remiantis Direktyvos 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų 5 straipsnio 1 dalimi (COM(2005)105 final);

atsižvelgdamas į 1975 m. liepos 15 d. Tarybos direktyvą dėl atliekų (75/442/EEB) (Pagrindų direktyvą dėl atliekų), iš dalies pakeistą Direktyvomis 91/156/EEB, 91/692/EEB ir Sprendimais 76/431/EEB, 94/3/EB ir 96/350/EB;

atsižvelgdamas į savo nuomonę dėl Komisijos komunikato *Atliekų prevencijos ir perdūrimo teminės strategijos link* (COM(2003) 301 — CdR 239/2003 ⁽¹⁾);

atsižvelgdamas į Regionų komiteto užsakytos apklausos dėl Direktyvos dėl atliekų sąvartynų (1999/31/EB) įgyvendinimo regionų ir vietos lygmeniu rezultatus ⁽²⁾;

atsižvelgdamas į Tvarios plėtros komisijos perspektyvinio pranešimo projektą (CdR 254/2005 rev. 1), priimtą 2005 m. spalio 6 d. (pranešėjas Wim van Gelder, Karalienės komisaras Zelandijos provincijoje (NL/PPE));

kadangi:

- 1) pastaraisiais dešimtmečiais atliekų kiekis Europoje labai išaugo. Atliekų prevencija, apdorojimas ir šalinimas į sąvartynus yra vieni pagrindinių ES aplinkosaugos uždavinių. Todėl ES Šeštojoje aplinkosaugos veiksmų programoje atliekų prevencija ir tvarkymas įvardijami kaip pagrindinis prioritetasis;
- 2) šalinimas į sąvartynus daugelyje ES regionų vis dar yra vyraujantis atliekų šalinimo būdas. Žemų aplinkosaugos standartų sąvartynai dažnai kelia pavojų žmonių sveikatai ir aplinkai, užteršdami orą, vandenį ir dirvožemį bei skleisdami šiltnamio efektą keliančias dujas ir tuo prisidedami prie pasaulinio atšilimo;
- 3) pagal vadinamąją atliekų tvarkymo hierarchiją atliekų šalinimas į sąvartynus turėtų būti paskutinė išeitis. Prioritetą derėtų teikti atliekų prevencijai, pakartotiniam panaudojimui ir grąžinamajam perdirbimui;
- 4) artumo principas ir savarankiškumo šalinant atliekas tikslas kiekvienu lygmeniu yra laikomi pagrindiniais ES atliekų politikos ramsčiais;

62-ojoje plenarinėje sesijoje 2005 m. lapkričio 16-17 d. (lapkričio 17 d. posėdis), vieningai priėmė šį perspektyvinį pranešimą:

⁽¹⁾ OL C 73, 2004 3 23, p. 63.

⁽²⁾ Tyrimas su apklausos rezultatais bus paskelbtas 2005 m. pabaigoje. Apklausoje, kuri vyko 2005 m. birželio / liepos mėn., dalyvavo beveik 200 regionų institucijų iš 23 valstybių narių. Daugiau informacijos apie apklausos rezultatus galima rasti priede (tik anglų kalba).

1. Regionų komiteto nuomonė

REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1.1 **pritaria** Europos Komisijos prašymui dėl perspektyvinio pranešimo, nes tai yra pirmas prašymas dėl ES direktyvos dėl aplinkosaugos politikos įgyvendinimo regionų ir vietos lygmeniu, todėl sudaro sąlygas glaudžiau bendradarbiauti Komisijai ir Regionų komitetui;

1.2 **pritaria** tvirtam regionų ir vietos valdžios institucijų dalyvavimui apklausoje dėl Direktyvos dėl atliekų švartynų įgyvendinimo regionų ir vietos lygmeniu, o tai rodo šios direktyvos svarbą regionų ir vietos lygmeniu;

1.3 **pažymi**, kad dėl skirtingos demografinės ir geografinės padėties, skirtingų organizacinių struktūrų ir atliekų tvarkymo sistemų valstybėse narėse, jų regionuose ir savivaldybėse, Direktyvos dėl atliekų švartynų įgyvendinimo padėtis ES-25 regionų ir vietos lygmeniu skiriasi;

1.4 **pabrėžia**, kad ES-25 vietos ir regionų valdžios institucijos yra atsakingos už didelės ES aplinkosaugos politikos, kurios vieną iš svarbiausių aspektų sudaro atliekų tvarkymas, dalies taikymą. Apskritai pareigos teikti leidimus švartynams, tvirtinti atliekų tvarkymo planus, uždarymo tvarką, kontrolę ir apžiūra dažniausiai tenka regionų valdžios institucijoms, tuo tarpu vietos valdžios institucijos paprastai atlieka pagrindinių vaidmenį parinkdamos vietas švartynams ir yra atsakingos už buitinių atliekų surinkimo infrastruktūrą. Dėl to, įgyvendinant šią direktyvą, būtina glaudžiai bendradarbiauti visiems valdžios lygmenims;

1.5 **pabrėžia**, kad pereinant nuo paprasto atliekų šalinimo link tvaresnių politikos priemonių, dėmesys prevencijai, pakartotiniam panaudojimui ir grąžinamajam perdirbimui reikalauja didelių pastangų, įskaitant papildomus regionų ir vietos valdžios institucijų žmonių ir finansinius išteklius;

1.6 **daro išvadą**, kad apskritai atliekų politikos ir konkrečiai švartynų politikos poveikis labiausiai jaučiamas vietos lygiu, todėl reikia, kad pirmiausia dalyvautų vietos suinteresuotieji subjektai. Dauguma regionų ir vietos valdžios institucijų konsultuojasi su vietos gyventojais dėl planuojamų švartynų vietų ir leidimo išdavimo tvarkos. Su NVO konsultuojasi apie pusę institucijų, tuo tarpu vietos įmonės dalyvauja retai;

Įgyvendinimo pastangos (dabartinis įgyvendinimo lygis)

1.7 **mano**, kad daugumoje valstybių narių nacionaliniu ir (arba) regionų lygmeniu buvo dedamos didelės pastangos

perkelti Direktyvą dėl atliekų švartynų į nacionalinius ir (arba) regioninius teisės aktus. Tačiau daug valstybių narių nesilaikė galutinio termino ⁽³⁾ sukurti nacionalinę strategiją, kaip sumažinti švartynuose šalinamų biologiškai skaidomų atliekų kiekį, ir todėl vėlavo pasiekti tikslinius sumažinimo rodiklius;

1.8 **konstatuoja**, kad atsakymai į anketą ir papildomas tyrimas parodė didelius įgyvendinimo lygio skirtumus ES. Didelis valstybių narių skaičius ir atitinkamai daug vietos ir regionų valdžios institucijų susiduria su sunkumais, siekdamos laikytis šios direktyvos nuostatų, tuo tarpu kitoms nėra taip sunku laikytis jos reikalavimų;

1.9 **nurodo**, kad, anot regionų ir vietos valdžios institucijų, buvo dedamos didelės pastangos užtikrinti, kad švartynai atitiktų techninius reikalavimus. Tačiau daugelyje valstybių narių prireiks papildomų pastangų. Teigiama, kad didžioji esamų švartynų dalis jau atitinka direktyvos reikalavimus arba bus atnaujinti iki 2007 m. ir kad tie, kurie neatitiks, tuomet bus uždaryti;

1.10 **pažymi**, kad esami švartynai naujosiose valstybėse narėse šiuo metu apskritai mažiau atitinka Direktyvos dėl atliekų švartynų reikalavimus nei švartynai senosiose valstybėse narėse, dažniausiai dėl to, kad ten atliekų problemų sprendimo tradicijos nesenos, nacionalinės atliekų tvarkymo strategijos buvo sukurtos irgi dar neseniai;

1.11 **apgailėstauja**, kad dauguma vietos ir regionų valdžios institucijų mano, kad jos nebuvo pakankamai informuotos ir su jomis nebuvo pakankamai konsultuojamasi dėl perkėlimo ir įgyvendinimo proceso jų valstybėse narėse. Apskritai senosiose valstybėse narėse yra aukštesnis konsultavimosi lygis, o naujosiose valstybėse narėse — aukštesnis informavimo lygis;

1.12 **džiaugiasi**, kad Direktyva dėl atliekų švartynų keliose šalyse prisidėjo prie pareigų už švartynų tvarkymą perkėlimo regionų ir vietos valdžios institucijoms, ypač naujosiose valstybėse narėse, bet **apgailėstauja**, kad šis perkėlimas tik labai retai buvo lydimas papildomų finansinių ir žmonių išteklių, skirtų šioms uždaviniais atlikti, todėl regionų ir vietos valdžios institucijoms teko papildoma našta;

1.13 **patvirtina**, kad dėl Direktyvos dėl atliekų švartynų įgyvendinimo sumažėjo ir švartynuose šalinamų biologiškai skaidomų atliekų kiekis. Didesnis sumažėjimas pastebimas vietovėse, kur regionų ir vietos valdžios institucijos įgyvendino priemones, mažinančias švartynuose šalinamų biologiškai skaidomų atliekų kiekį, dar prieš įsigaliojant Direktyvai dėl atliekų švartynų, pvz., informavimo kampanijas, atskirą surinkimo infrastruktūrą ir įstatymais numatytas priemones (pvz., atrankinio rinkimo norminius aktus);

⁽³⁾ Senosioms valstybėms narėms – 2003 m. liepos 16 d., naujosioms valstybėms narėms – 2004 m. gegužės 1 d.

1.14 **pabrėžia**, kad direktyvoje tik nustatomi tiksliniai rodikliai nukreipti atliekas nuo sąvartynų, bet nenustatomi tiksliniai rodikliai taikyti kitas atliekų apdorojimo sistemas, pvz., grąžinamąjį perdirbimą, kaip, pvz., buvo nustatyta Direktyvoje dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų (EEI direktyvoje);

Atliekų šalinimo sąvartynuose svarba

1.15 **primena**, kad ES esama didelių neatitikimų atliekų gamybos ir apdorojimo srityse apskritai ir konkrečiai, šalinimo sąvartynuose svarbos. Keletas valstybių narių sugebėjo atsieti atliekų gamybą nuo ekonomikos augimo, gerokai sumažino sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidomų atliekų kiekį ir jau dabar atitinka būsimus mažinimo rodiklius, nustatytus direktyvoje. Tačiau kitose valstybėse narėse atliekų kiekis nuolat auga, o šalinimas sąvartynuose vis dar vyrauja;

1.16 **nurodo**, jog ateityje tikimasi, kad visoje ES mažės bent jau sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų svarba. Tačiau nepaisant atliekų prevencijos ir grąžinamojo perdirbimo iniciatyvų, poreikis sąvartynuose šalinti nedegias atliekas ir neperdirbamas atliekų liekanas išliks, todėl tikimasi, kad atliekų šalinimas sąvartynuose ir toliau išliks šalinimo grandinės dalimi;

Pagrindinės įgyvendinimo problemos

1.17 **įvardija** toliau minimus aspektus kaip pagrindines problemas, su kuriomis neišvengiamai susiduria vietos ir regionų valdžios institucijos įgyvendindamos direktyvą:

a. *Sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidomų atliekų kiekio sumažinimo tikslinių rodiklių įgyvendinimas*: Regionų ir vietos valdžios institucijos, ypač valstybių narių, kuriose nacionalinės biologiškai skaidomų atliekų mažinimo strategijos dar nepriimtos arba priimtos neseniai, laiko tai pagrindine problema. Šiose šalyse tai dažnai sutampa su išsivysčiusios biologiškai skaidomų atliekų pakartotinio panaudojimo rinkos nebuvimu. Be to, problema laikoma ir tai, kad nacionalinėse strategijose nėra veiksmingų priemonių biologiškai skaidomų atliekų kiekiui mažinti.

b. *Sąvartynų projektavimas, eksploatavimas ir vėlesnė priežiūra*: Dauguma institucijų projektavimą, eksploatavimą ir vėlesnę priežiūrą laiko sudėtingais arba sudėtingais kai kuriais atvejais; sunkiausias aspektas yra vėlesnė priežiūra. Sunkumų kartais kelia techninių reikalavimų griežtumas, kadangi jis nepalieka erdvės konkrečiai prisitaikyti prie geologinių sąlygų, naujoviškų metodų ar pažangių žinių.

c. *Finansinių ir žmonių išteklių stygius*: Praktiškai nuo šalinimo sąvartynuose iki tvaresnių metodų besikeičianti atliekų tvarkymo politika reikalauja finansinių ir žmonių išteklių.

Dauguma regioninių ir vietos valdžios institucijų, ypač naujųjų valstybių narių, įgyvendindamos tikslinius biologiškai skaidomų atliekų rodiklius, laiko šių išteklių stygių pagrindine problema.

d. *Visuomenės informuotumo stygius*: Daugelis regionų ir vietos valdžios institucijų labai stengiasi didinti visuomenės informuotumą ir motyvuoti piliečius ir įmones bendradarbiauti taikant atskiro surinkimo metodus.

e. *Procedūrų sudėtingumas*: Dėl Direktyvos dėl atliekų sąvartynų, ypač šalyse be atskiros sąvartynų politikos, leidimų išdavimo procedūros tapo sudėtingesnės ir ilgesnės.

f. *Neteisėtas atliekų suvertimas*: Iki šiol sąvartynai dažnai būdavo pigus būdas atliekoms šalinti. Didėjant sąvartynų tarifams, neteisėto suvertimo atvejų dažnai daugėja ir dėl to reikalingi griežti atsakomieji veiksmai.

g. *Transporto priemonės atliekoms vežti*: Dėl Direktyvos dėl atliekų sąvartynų daugelis vietos sąvartynų uždaromi, o nauji sąvartynai aptarnauja didesnes teritorijas. Dėl to didėja transporto priemonių, o tai didina išlaidas ir neigiamai veikia aplinką. Ši problema labiausiai juntama retai apgyvendintose vietovėse.

h. *Nevienodos veiklos sąlygos*: Ir tarp valstybių narių, ir kartais konkrečioje valstybėje narėje dar nėra vienodų veiklos sąlygų, nes skiriasi įgyvendinimo tvarkaraščiai, aplinkosaugos standartai, atliekų šalinimo išlaidos ir iš dalies perdirbimo sąvokos. Todėl dažnai esama stiprių finansinių paskatų teisėtai ar neteisėtai eksportuoti atliekas — į kaimynines šalis, taip pažeidžiant artumo principą ir savarankiškumo šalinant atliekas tikslą. Be to, dėl to taip pat dažnėja atliekų transportavimas ilgais atstumais.

i. *Pavojus dėl per siauro požiūrio*: Yra pavojus, kad direktyvoje suteikiama paskata mažinti tik komunalinių atliekų kiekį, bet pamiršamos kitų kategorijų atliekos, kurias mažinti taip pat labai svarbu, pvz. pramonės atliekas.

j. *Gairių stygius*: Gali būti sunku skatinti atskirą biologiškai skaidomų atliekų surinkimą ir sukurti šių atliekų pakartotinio panaudojimo rinką, nes šiuo klausimu nėra nei gairių, nei informacijos šaltinių.

Išlaidos ir nauda

1.18 **daro išvadą**, kad regionų ir vietos valdžios institucijos praneša, jog atliekų šalinimo sąvartynuose išlaidos padidėjo dėl direktyvos įgyvendinimo. Tačiau pagrindinė našta valdžios institucijoms mažesnė, o didesnė — operatoriams, piliečiams ir įmonėms, kurioms operatoriai perkelia išlaidų padidėjimą;

1.19 **daro išvadą**, kad tik mažesnioji vietos ir regionų valdžios institucijų dalis gavo kokių nors konkrečių lėšų, iš dalies ar visiškai padengiančių Direktyvos dėl atliekų sąvartynų įgyvendinimo išlaidas, ir kad toms, kurios gavo papildomas lėšas, direktyvą įgyvendinti apskritai pasirodė ne taip sudėtinga;

1.20 **pabrėžia** teigiamą direktyvos poveikį aplinkai: daugumos regionų ir vietos valdžios institucijų supratimu, direktyvos įgyvendinimas teigiamai veikia aplinką. Teigiamas poveikis susijęs su sąvartyno poveikio paviršiniams ir gruntiniams vandenims, dirvožemiui, orui ir žmonių sveikatai sumažėjimu. Be to, jis gali padėti mažinti šiltnamio efekto dujų išmetimus. Valdžios institucijos, kurios mato mažesnę teigiamą poveikį aplinkai arba nemato jokio, paprastai priklauso toms valstybėms narėms, kuriose jau anksčiau buvo įgyvendinti teisės aktai, panašūs į šią direktyvą;

1.21 **nurodo**, kad, įgyvendinus Direktyvą dėl atliekų sąvartynų, ateityje tikimasi sumažinti bendras sąvartynų dirvožemio ir gruntinių vandenų valymo išlaidas;

1.22 **pabrėžia**, kad dauguma vietos ir regionų valdžios institucijų mano, jog Direktyvos dėl atliekų sąvartynų įgyvendinimas padėjo skatinti pažangesnes šalinimo sąvartynuose technologijas, palyginti su padėtimi, buvusia prieš įgyvendinant, todėl buvo naudinga aplinkosauginiu ir finansiniu požiūriu, pvz., sąvartynų dujos naudojamos energijos gamybai. Tačiau direktyva nepalieka erdvės taikyti naujoviškus metodus, taip skatindama sąstingį po pradinių technologinių patobulinimų įgyvendinimo;

1.23 **nurodo**, kad jei Direktyvos dėl atliekų sąvartynų įgyvendinimas padeda įvairinti atliekų apdorojimo metodus, jis gali sukurti ir naujas darbo vietas atliekų sektoriuje;

1.24 **pažymi**, kad dauguma regionų ir vietos valdžios institucijų konstatuoja, kad tarifas, kurį surenka sąvartynų operatoriai, visiškai padengia sąvartynų išlaidas, todėl atitinka direktyvos reikalavimus; **ispėja**, kad panašu, jog sąvartynai, nesilaikantys šių reikalavimų ir teikiantys atliekų šalinimo sąvartynuose paslaugas mažesne kaina, skatina atliekų eksportą. Be to, mažesni sąvartynų tarifai neteikia pakankamai paskatų šalinti atliekas siekiant ilgalaikio poveikio;

1.25 **daro išvadą**, kad atliekų (šalinimo) rinkos valdymas finansinėmis priemonėmis, pvz., sąvartynų mokesčiais ir kitomis paskatomis, gali skatinti pageidaujama šalinimo būdą — atliekų apdorojimą;

1.26 **pažymi**, kad dauguma valstybių narių yra nustąčiusios sąvartynų mokesčių ir mokesčio dydis labai skiriasi. Tačiau daugiau nei trečdalis regionų ir vietos valdžios institucijų neįvedė sąvartyno mokesčio arba kitų finansinių paskatų suma-

žinti sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidomų atliekų kiekį. Daugumoje valstybių narių, kur sąvartynų mokesčiai yra, jis priskiriamas bendroms mokesčių lėšoms, bet kai kuriais atvejais ir konkrečioms aplinkosaugai numatytoms lėšoms, pvz., skirtoms skatinti atliekų prevenciją ir finansuoti apdorojimo sistemas;

Sėkmę lemiantys veiksniai:

1.27 **mano**, kad galima įvardyti šiuos veiksnius, būtinus sėkmingam Direktyvos dėl atliekų sąvartynų įgyvendinimui:

- a. *Aktyvus požiūris*: Akivaizdu, kad tam tikri įgyvendinimo veiksmai, kurie vėliau turėjo tapti Direktyva dėl sąvartynų, kai kuriose valstybėse narėse buvo inicijuoti pirmoje paskutiniojo dešimtmečio pusėje, jei ne anksčiau. Dėl šio aktyvaus požiūrio daugelis regionų ir vietos valdžios institucijų galėjo gana lengvai įgyvendinti reikalavimus nustatytomis datomis po to, kai direktyva buvo perkelta į nacionalinius ar regioninius teisės aktus.
- b. *Platesnis požiūris į direktyvos įgyvendinimą*: Direktyvos įgyvendinimas neturėtų būti laikomas izoliuota politikos priemone. Atliekų šalinimas yra materialių išteklių valdymo dalis ir į tai reikia atsižvelgti formuojant politiką. Todėl svarbu sukurti integruotas nacionalines, regionų ir vietos strategijas, susiejant jas su kitomis atliekų apdorojimo sistemomis, taip pat su kitomis politikos sritimis, pvz., įsigijimu ir išteklių efektyvumo politika.
- c. *Priemonių suteikimas regionų ir vietos valdžios institucijoms įgyvendinti jų pareigas*: Naujoms grąžinamojo perdirbimo ir kitoms alternatyvaus apdorojimo sistemoms kurti, informavimo kampanijoms rengti, sąvartynams atnaujinti ir kt. reikia žinių ir žmonių bei finansinių išteklių regionų ir vietos valdžios institucijose. Todėl norint įgyvendinti direktyvos dėl atliekų sąvartynų tikslinius rodiklius, būtina pervesti lėšas iš aukštesnių valdžios lygmenų arba institucijoms turėti galimybę įvesti mokesčines priemones.
- d. *Visų valdžios lygmenų bendradarbiavimas ir keitimasis informacija*: Kadangi direktyvos įgyvendinimo uždavinys beveik visose valstybėse narėse tenka skirtingiems valdžios lygmenims, glaudus šių lygmenų bendradarbiavimas yra gyvybiškai svarbus siekiant tinkamo įgyvendinimo. Tai apima keitimąsi žiniomis, kaip įgyvendinti naujus, griežtesnius sąvartynų statybos, eksploatacijos, uždarymo ir vėlesnės priežiūros reikalavimus ir kaip įdiegti alternatyvias apdorojimo sistemas. Be to, atliekų tvarkymo politika dažnai turi įveikti kaimyninių savivaldybių ir regionų administracines kliūtis, pvz., statant bendrus atliekų apdorojimo įrenginius arba kuriant grąžinamojo perdirbimo metodus.

- e. *Finansinės paskatos*: Kadangi įmonės paprastai veikia pagal ekonominę logiką, svarbu skatinti mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį — branginti jį, pvz., įvesti sąvartynų mokestį;
- f. *Pagalbinės alternatyvos*: Kad atliekos nebūtų šalinamos sąvartynuose, atliekų turėtojams reikia suteikti ekonomiškai įgyvendinamas atliekų apdorojimo alternatyvas. Todėl reikia skatinti šias alternatyvas ten, kur jų nėra arba jos nepakankamos. Siekiant išvengti didesnio atliekų transportavimo, reikia skatinti vietinius sprendimus, pvz., kompostavimą namų sąlygomis arba atliekų apdorojimo įrenginius įmonės teritorijoje.
- g. *Kova su neteisėtu atliekų suvertimu*: Dėl didėjančių atliekų apdorojimo išlaidų gali pasitaikyti daugiau neteisėto atliekų suvertimo atvejų. Derinant keletą priemonių, galima užkirsti kelią neteisėtai suversti atliekas ir skatinti to nedaryti. Šioms priemonėms būtina, kad bent jau pereinamuoju laikotarpiu šiai užduočiai būtų skirti papildomi žmonių išteklių.
- h. *Visuomenės informuotumo didinimas ir konsultavimasis su suinteresuotaisiais subjektais*: Siekiant sumažinti atliekas ir sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį, būtinas aktyvus piliečių ir įmonių dalyvavimas. Todėl reikia rengti komunikacijos kampanijas ir konsultuotis su suinteresuotaisiais subjektais, taip pat skiriant veiksmingą infrastruktūrą.

Geriausia praktika

1.28 **pabrėžia**, kad ES mastu esama daug Direktyvos dėl atliekų sąvartynų įgyvendinimo geriausios praktikos atvejų. Jie susiję su naujoviškais metodais ir politikos priemonėmis, kurios pasirodė esančios sėkmingos. Čia paminėtos tik kelios:

a) Visuomenės informavimo kampanija

Atliekų grąžinamojo perdirbimo srityje bendradarbiaujančios Devon institucijos suplanavo ir įgyvendino 6 mėnesių informavimo ir švietimo atliekų klausimu kampaniją. Pateiktos pasiūlymą, jos iš Aplinkos, maisto ir kaimo reikalų departamento (DEFRA) gavo 1 119 milijono svarų informavimo apie atliekas (analizės) kampaniją.

Kampanijos tikslai:

- didinti grąžinamai perdirbtos medžiagos kiekį, didinant dalyvavimą grąžinamojo perdirbimo priemonėse ir (/arba) renkamos medžiagos kokybę ir kiekį,
- rinkti informaciją apie dabartinių grąžinamojo perdirbimo įrenginių naudojimą ir iš visuomenės sužinoti, kodėl žmonės dalyvauja arba nedalyvauja prieinamose grąžinamojo perdirbimo priemonėse, ir skatinti juos dalyvauti,

- naudoti surinktą informaciją siekiant, kad būsima reklama veiksmingai didintų visuomenės informuotumą.

Kampaniją sudarė 4 pagrindinės dalys: atliekų analizė, dalyvavimo stebėjimas, gyventojų lankymas namuose ir žiniasklaida (švietimas).

Pagrindiniai kampanijos rezultatai:

- gyventojai teigiamai žiūri į grąžinamąjį perdirbimą ir nori dalyvauti;
- mažai dalyvaujama ne dėl apatijos, bet daugiausia dėl praktinių priežasčių, pvz., gatvėje nėra konteinerių, nėra transporto priemonių, nėra saugojimo vietų;
- grąžinamasis perdirbimas paimant iš gatvėje esančių konteinerių yra palankiausiai vertinamas grąžinamojo perdirbimo būdas;
- grąžinamasis perdirbimas paimant iš gatvėje esančių konteinerių, palyginti su praėjusių metų kiekiu, padidėjo net 31 %;
- 2002–2003 m. perdirbtų atliekų neperdirbamų liekanų, šalinamų sąvartynuose, augimas buvo sumažintas iki 0,88 %, palyginti su 3,3 % 2001–2002 m.;
- visuomenė nori grąžinamuoju būdu perdirbti kartoną ir plastmases ir, kur to daryti dar nėra galimybių, ieško surinkimo į gatvėje esančius konteinerius priemonių;
- reklama per televiziją pasirodė esanti pati veiksmingiausia informacijos sklaidos priemonė.

b) Kova su neteisėtu atliekų suvertimu

Pezinok mieste, Slovakijoje, municipalinių sąvartynų uždarymas ir didesni sąvartynų tarifai paskatino neteisėtai versti atliekų.

Todėl buvo imtasi šių priemonių:

- didinamas visuomenės informuotumas, siekiant įveikti informacijos trūkumą piliečiams;
- gerinamas švietimas aplinkosaugos klausimais mokyklose;
- įkuriamos aplinkosaugos policijos grupės ir atidžiai stebima, kaip visuomenė elgiasi su atliekomis;
- oficialioms įstaigoms suteikiama daugiau galių bausti atliekų teisės pažeidėjus;
- didinamos baudos asmenims ir įmonėms, supaprastinamos sankcijų procedūros;
- netoli sąvartynų įrengiami geležies surinkimo punktai, siekiant sumažinti atliekų šalinimą sąvartynuose;

- netoli parduotuvių, parduodančių prekes PET pakuotėse, įrengiami PET presai;
- piliečiai mokomi kompostuoti namų sąlygomis;
- dirbama su pradinėmis mokyklomis, organizuojant sudėtinių pakuočių surinkimą;
- įvedamas užmokestis už stiklo atliekas;
- didinami tarifai už komunalines atliekas;
- mažinami tarifai už rūšiuotas atliekas.

c) Lėšų pervedimas atliekų prevencijai ir mažinimo projektams

Italijos regionas Marche, 2-ojo tikslo regionas, panaudojo ES struktūrinius fondus įgyvendinti strategiją sumažinti ir užkirsti kelią komunalinėms atliekoms. Ši strategija buvo įgyvendinta daugiausia finansuojant projektus, įgyvendinamus vietos lygmeniu. Kadangi buvo aukštas savivaldybių dalyvavimo lygis ir geri preliminarūs rezultatai, regionas nusprendė tęsti šią finansavimo priemonę ir pasibaigus ES finansavimui.

d) Sąvartynų sklypų formavimas juos uždarius

Nyderlandai yra lygumų kraštas, ir 30-45 metrų aukščio sąvartynų sklypai yra matomi iš tolo. Estetiniais tikslais ypatingas dėmesys yra skiriamas sąvartynų sklypų formavimui. Be to, kadangi laisvos žemės šioje šalyje nėra daug ir ji dėl to yra brangi, uždaromų sąvartynų sklypams dažnai suteikiama rekreacinė funkcija. Dėl šios priežasties, taip pat siekiant sudaryti palankesnę nuomonę apie sąvartynų sklypus, neretai vykdoma priežiūra po sąvartyno uždarymo vyksta atnaujinimas.

Spaarnwoude teritorijoje buvęs sąvartynas yra puikus tokio atvejo pavyzdys. Po uždarymo šiame sklype buvo sukurta pramogų zona, kurioje įsikūrė:

- slidinėjimo rūmai uždaroje patalpose;
- alpinizmo siena;
- žygių pėsčiomis zona;
- kalnų motociklų trasa;
- rogučių trasa.

Be to, visa teritorija buvo apsodinta medžiais ir krūmais, kad perdaug neišsiskirtų iš aplinkos.

2. Rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

2.1 **rekomenduoja** Komisijai, valstybėms narėms ir regionų bei vietos valdžios institucijoms plačiai paskleisti anksčiau

aprašytus sėkmę lemiančius veiksnius, siekiant remti geresnį įgyvendinimą;

2.2 **siūlo** įkurti ekspertų centrą, į kurį nacionalinės, regionų ir vietos valdžios institucijos, sąvartynų operatoriai, NVO ir kitos suinteresuotos šalys gali kreiptis informacijos, patarimų dėl konkrečių (techninių ir organizacinių) problemų ir keitimosi geriausia praktika. Jam gali būti pavesta padėti įgyvendinti šiame pranešime pateiktas rekomendacijas. Verčiau šis ekspertų centras būtų įtrauktas į dabartinę struktūrą kaip nauja užduotis;

2.3 **rekomenduoja** nuolat peržiūrėti ir pranešti suinteresuotiems subjektams apie naujoviškus metodus ir pažangias žinias;

2.4 **rekomenduoja** Direktyvą dėl atliekų sąvartynų labiau integruoti į ES atliekų politiką ir skatinti integruotą, o ne sektorinę įgyvendinimą;

2.5 **prašo** Komisijos palengvinti, ypač remiantis būsimąja atliekų prevencijos ir grąžinamojo perdirbimo strategija, tolesnį grąžinamojo perdirbimo iniciatyvų plėtojimą ir, jei reikia, įvesti paramos priemones, ypač mažose valstybėse narėse, kur sunkiau pasiekti reikiamą masto ekonomiją;

2.6 **kviečia** Komisiją dėti pastangas pašalinti „atliekų turizmo“ paskatas, kurį lemia skirtingi atliekų apdorojimo (šalinimo sąvartynuose) aplinkosaugos standartai valstybėse narėse, ir paspartinti vienodų veiklos sąlygų įgyvendinimą;

2.7 **prašo** geriau koordinuoti nacionalines valdžios institucijas, atsakingas už sąvartynų mokesčius. Žinoma, atsižvelgiant į apskritai labai didelį politinį mokesčių klausimo jautrumą, tai nebūtinai reiškia, kad turi būti įvestas suderintas sąvartynų mokestis Bendrijos lygmeniu;

2.8 **rekomenduoja** Komisijai atidžiai stebėti direktyvos įgyvendinimą tyrimais ir kitu prevenciniu darbu, siekiant padėti nacionalinėms, regionų ir vietos valdžios institucijoms įvykdyti reikalavimus ir vengti pažeidimų. Tai apima ir pakankamą žmonių išteklių skyrimą šiai užduočiai;

2.9 **kviečia** Komisiją patikrinti, ar sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidomų atliekų kiekio sumažėjimas paskatino pereiti prie veiksmingesnių priemonių, mažinančių poveikį aplinkai;

2.10 **kviečia** Komisiją peržiūrėti Direktyvą dėl atliekų sąvartynų, numatyti daugiau lankstumo dėl

— reikalavimų, susijusių su sąvartynų projektavimu ir statyba, kad juos būtų galima pritaikyti prie vietos geologinių sąlygų. Tai galima padaryti apibrėžiant tikslą (minimalų apsaugos lygį), o ne priemones tam tikslui pasiekti;

— naujoviškų metodų siekiant užkirsti kelią sąstingui, kai negalima pasinaudoti naujovėmis;

2.11 **kviečia** Komisiją, formuojant būsimą Europos bendrą atliekų tvarkymo politiką ir, konkrečiai, atliekų sąvartynų politiką, įtraukti regionų ir vietos aspektą;

2.12 **kviečia** valstybes nares užtikrinti, kad jų nacionalinės strategijos mažinti sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidomų atliekų kiekį ne tik nukreiptų atliekas nuo sąvartynų į deginimo krosnis, bet ir įtrauktų veiksmingesnes poveikio aplinkai mažinimo priemones;

2.13 **kviečia** valstybes nares užtikrinti, kad regionų ir vietos valdžios institucijos aktyviai dalyvautų ES teisės aktų perkėlimo priemonėse, kai joms tenka pagrindinė įgyvendinimo našta, kaip yra Direktyvos dėl atliekų sąvartynų atveju;

2.14 **kviečia** valstybes nares užtikrinti, kad, perkeltiant pareigas regionų ir vietos valdžios institucijoms, būtų perkeltami ir ištekčiai;

2.15 **prašo** valstybių narių skatinti glaudų visų valdžios lygmenų bendradarbiavimą, siekiant sklandžiai įgyvendinti direktyvą;

2.16 **prašo** regionų ir vietos valdžios institucijų aktyviai įtraukti visus suinteresuotus subjektus į sprendimų dėl bendros atliekų politikos ir, konkrečiai, sąvartynų, priėmimą;

2.17 **siūlo** atlikti svarbų partnerio vaidmenį konsultacijose, kurios vyks toliau vertinant bendrą atliekų tvarkymo politiką ir, konkrečiai, Direktyvą dėl atliekų sąvartynų.

2005 m. lapkričio 17 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas
Peter STRAUB
